

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

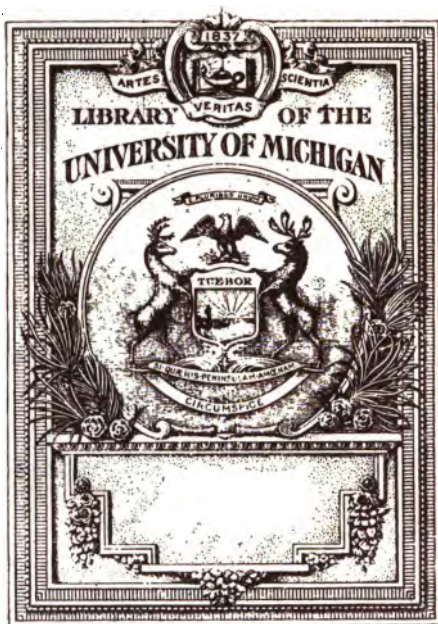
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

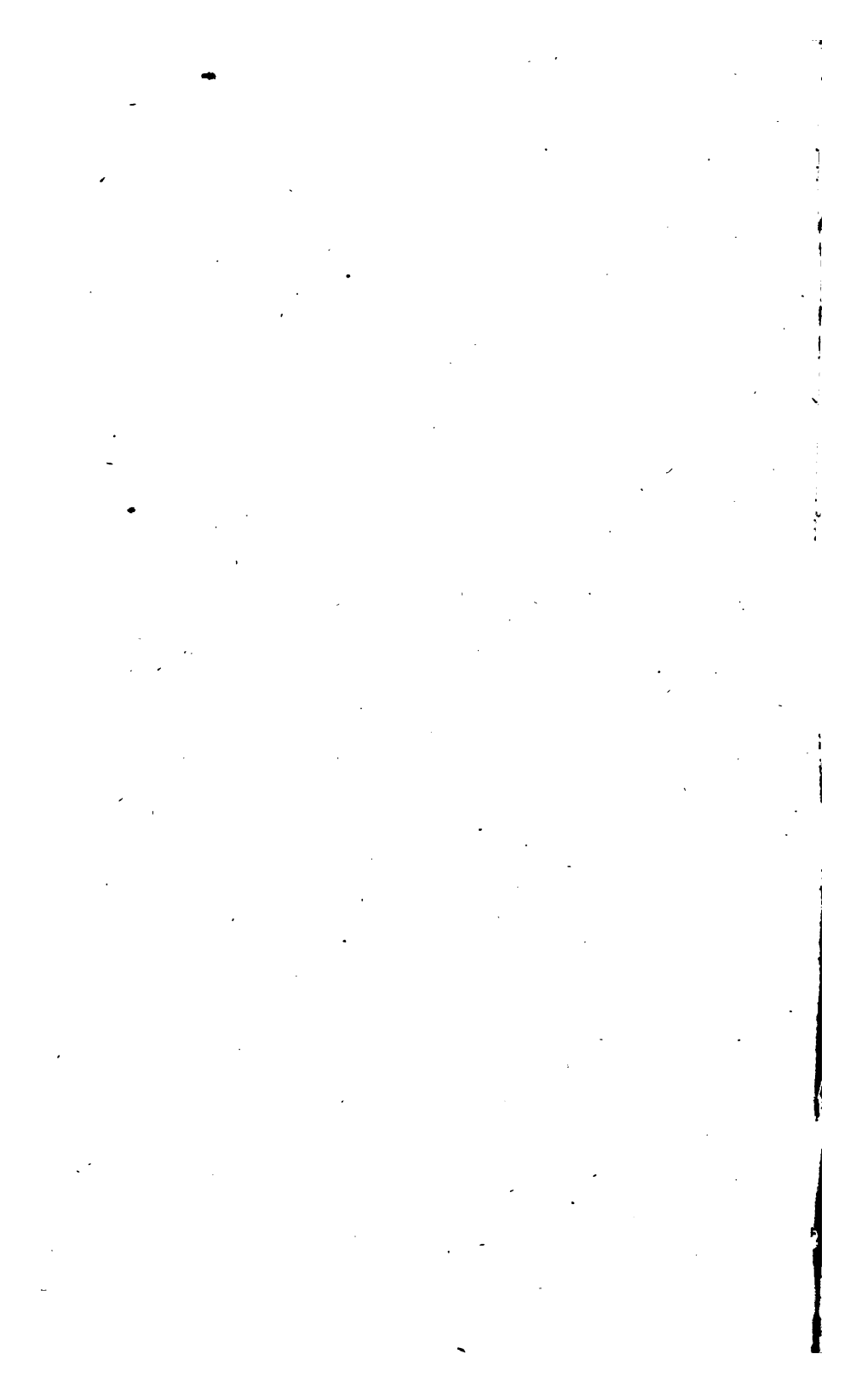
DJ

107

.W13

1770

Index.

REGISTER
OP DE
BYVOEGSELS
EN
NALEEZINGEN
VAN
WAGENAARS
VADERLANDSCHE
HISTORIE,

DOOR

M^r. H. VAN WYN, M^r. N. C. LAMBRECHTSEN,
M^r. ANT. MARTINI, E. M. ENGELBERTS
EN ANDEREN.

TE AMSTERDAM, BY
JOHANNES ALLART.
MDCCXCVIII.

THE
SIXTH

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

B E R I G T.

Ten besluite der BYVOEGSELEN en NALEEZINGEN op de VADERLANDSCHE HISTORIE van den uitmuntenden JAN WAGENAAR volgt, hier, de toegezegde breedvoerige Bladwyzer op dezelve, nevens eene verbeterde opgave van Drukfeilen. By al het welke men niet ondienstig heeft ge-oordeeld, eene naauwkeurige Lyst te voegen van alle de Kaarten, Platen en Portraits, die, zo tot de gezegde Vaderlandsche Historie, als tot de BYVOEGSELS en NALEEZINGEN, behooren.

Ten aanzien der laatste, heugt my, by het uitgeeven derzelven, gezegd te hebben, dat, daar zy meer over de *tien eerste*, dan over de *tien laatste*, Deelen van WAGENAAR liepen, myne meening was, om, by nader gelegenheid, nopens de volgende tyden, breeder te handelen. — Sedert ben ik, door verscheidene zeer kundige en agtenswaardige Luiden hier toe, en ver boven myne verdiensten, aangemoedigd, en ik durve, daarom, deeze gelegenheid waarneemen, om aan hun, die hier by belang mogten stellen, te verzekeren, dat deeze taak reeds een gedeelte myner Letteroeffeningen uitmaakt, en dat ik de uitgaave van dien, zo God my welstand en krag-

ten spaart, hoope te doen volgen op de HISTORISCHE AVONDSTONDEN: een Werk, dat, thans, op de Pers is, en zyne byzondere betrekking niet zo zeer heeft tot de openbaare Landsbedryven, dan wel, tot de gebruiken, Zeden, Konsten en Weetenschappen, met één woord, tot het daaglysch en huislyk leeven, der vroegere Inwoonderen, onzer vroege Voorvaderen: zaaken, die, voor een groot gedeelte, nog zeer duister zyn, en egter, zo ik vermeene, het naauwkeurigst onderzoek dubbelwaardig. VAN DER DOES, DE JONG, JUNIUS, DE GROOT en anderen, beschreeven de daaden der vroegere tyden, onder het branden van den Spaanschen Oorlog. Ik ben niet dwaas genoeg, om my by zulke Mannen te vergelyken, maar hunne voordaad leert ons, dat, in dit, wel eer zo gezegend, Land, de Weetenschappen niet gewoon zyn onder wapenen te zwygen; die voordaad mag en moet ons aanmoedigen om hunne voetstappen, al is het dan met kleinere schreden, naar te volgen.

Lang bloeië, lieve Nederlanders, de zugt voor 's Lands vroegere en latere Historie. Zo zy verviel, zou het rasch met alle gedagtenis uwer Voorouderen (gedagtenis, die zelfs vreemde Volkeren eeren,) gedaan zyn, en zelfs zou door den tyd de uwe en die uwer Kinderen worden uitgewischt.

B L A D W Y ' Z E R

DER VOORNAAMSTE PERSOONEN EN ZAAKEN,

VERMELD IN DE

BIJVOEGSELS EN NALEEZINGEN

O P D E

VADERLANDSCHE HISTORIE

V A N

J A N W A G E N A A R.

De Letter N. voor de Cijffers staande, betekend de Naleezingen.

A.

Aanwerving. Hoe onder 't Betsche en Bourgondische Huls hier te lande geschiedde. IV. 43.

Aarnout (Hertog van Gelder) door zijn zoon mishandeld. De Paus beveelt die van Nijmegen hem weder als Hertoge aan te neemen. IV. 48, 49. Verbindt zig tegen Jacoba. N. 203.

Aartsbergen (Capelle Heer van)

verzelt Willem II, in de Generaliteits bezending aan de Hollandfche Steden. XII. 28-45. Of hij van 't vatten der zes Heeren, voorsaf geweeten heeft. 49. *Abbenboek*, neemt het Stadhouderfchap van Holland waan. V. 87.

ABe, zie *Secluffe*.

Adel, wat betekent. II. 101.(9).

Adel, welke staat bij de Germanen. I. 37-39. dient ter zee en te lande. III. 62.

Adelbert, zoon van Graave Arnout

A

nout van Holland, volgt op in
't Burggraaffschap van Gent. II.

56.

Adelbold, Bisschop van Utrecht
bekomt en schenkt weg de Zwyn-
drechtsche waard. II. 57.

Zijne schriften. N. 122.

Admiraal, verschillende betee-
kenissen van dat woord. IV. 50.

61. VI. 18, 27.

Admiraal, van een Stad, b.v.
van *Zierikzee*. VIII. 43.

Admiraalen, dienen ook te Lan-
de. N. 218.

Admiraal der Nederlanden. De
zeemagt der verschillende Pro-
vintien onder denzelven gesteld.

N. 238-240.

Admiraal van Arragon, Zijne
krijgsmagt. IX. 19. wordt ver-
dagt van den moord des Graa-
ven van den *Broek*. 21, 22.

op 't Huis te Persijn geplaatst.

IX. 44. zijne gedaante. N. 314.

Admiraliteit (kollegie van *Superintendentie* ter) opgerigt.
VIII. 78. bezwaarlijkheid hun-
ner geldelyken toestand. IX.

30. 35. (Raaden ter) raaken
in opspraak bij de Gemeente XI.
18. hoegrootheid der schulden
van dat Kollegie, en middelen
ter verbetering. 18. 19. 36. zij
oordeelen zlg. onafhankelijk van

de algemeene Staaten: heevige
geschillen daar over; zij beschul-
digen Holland en den Raadpen-
sionaris Duik; uitspraak der
voornoemde Staaten omtrent dit
een en ander. 36-38. klaagen
over wanbetaaling der Provint-
en. XX. 77.

Admiraliteit. Zie *Torck*.

Adolph van Cleve. zijne kleeding
beschreven. IV. 102.

Adolph (van Gelder) zijn ontaar-
de handel met zijnen Vader. IV.
48. de Paus ontheft de Nijmeeg-
sche Burgeren van den aan hem
gedaanen eed. 49.

Adriaan, Leermeester van Karel
V., waarom en door wie, naar
Spanje gezonden. V. 8. (v)
spreekt ten voordeele van Oem
van Wijngaarden. N. 220. hoe
te Rome veragt. N. 221.

Advokaaten van Holland. hunne
berigtschriften. VI. 28. 30. zie
ook *Friesland*

Aersfen (Kornelis van) Griffier
der algemeene Staaten, sterft.
XI. 38.

Aersfen van Sommelsdijk, Am-
basfadeur van den Staat aan 't Hof
van Frankryk; de Koning eischt
voldoening, nopens hem. XI. 91. de
Staaten spreken hem vrij. 91. (k)
wierdt gehouden voor een Vij-

and

- ind van Oldenbarneveld, 97. 98. wordt beschuldigd over ontustig gedrag; de algemeene Staten neigen tot hem. Hij ontslaat zig van zijne bediening. Holland en Oldenbarneveld zijn zeer tegens hem. 98, 99.
- Afbeeldingen* der Hollandsche Graaven, te Haarlem, voor onegt gehouden. III. 106. (d)
- Afgevaardigden te Velde* bij Frederik Henrik. XI. 61. 64. doen opening van 't aannemen van krijgsvolk buiten kennis van Holland. 72. (Zie *gevolmagtigden*.) weder aangesteld na doode van Willem III, XVII. 40. aart der Instructie voor hungen maakt. 74.
- Afzweering* van Spanje, hoe bekend gemaakt; VII. 1, en VIII 106-108
- Agrippa (Marcus Vipsanius)* zyne bedryven in Germanie. N. 16 17. 18. trekt den Ryn over. 21.
- Agrippina*, klein-dogter van Agrippa, bouwt Keulen. N. 16. 17.
- Akte van uitsluiting*, van het Stadhouderschap, of aan de onzen wedergegeeven. XIII. 30. gedrag van Karel II en van de Engelsche Regètering daar omtrend. 31-33.
- Albemarle (Graaf van)* is gant van Koning Willem III. XVII. 1. wordt gevangen, in den slag van Denain, en ontslagen. 108, 109. komt in de Hollandsche Ridderschap. XVIII. 37-39.
- Albertine*, Weduwe van Prijs Willem Frederik van Nassau, oneenig met hare moeder. Gevolgen van dien. XIII. 97. zy sterft. XVI. 92.
- Albertsoon (Jan)* neemt een Engelsch Tolbedienden gevangen. N. 364. gevolgen van diè zaak. 365. 372.
- Albertus*, Aartshertog van Oostenryk, verliest den slag by Nieuwpoort. IX. 42. Regt een nieuw Leeger op. 51.
- Albrecht*, van Beieren. Wanneer 't Landbestuur alhier hem opgedragen. III. 64. 't vry gezegde van een Kabeljaauwisch schryver, nopens hem. 66. Gebruikt den naam van *Graave* en *Ruwaard* door een. 67. Voert dien van *Graave* eerst na doode van Graave Willem. V. 67. verkrygt verly als Graaf van den Keizer. 68. Wanneer met zynen Zoon verzoende en naar Friesland trok. 68. Onderwerpt zig aan een gewoon regtsgeding. 69. Hoe oud en wanneer hy sterft. 69. By-

BLADWYZER DER

wie hy 't Land beloofde te regereen. 71. Was Ridder van den Kousenband. 111. (g).

Albrecht (Hertog) of zyne Moeder herwaarts, uit Duitschland verzeld. N. 180. Wanneer gebooren. 180. verzoent zig met Jan van Arkel. 185. stelt den Graave van Oostervant tot Stadhouder over Henegouwe. 187. schenkt het Land van *Voorne* aan zynen Zoon Jan. 187. op welk jaar zyn togt naar Friesland begint. 188-192. doet eentwede huwelyk. 189.

Albrecht van Saxon komt te Tellingen. N. 224. doet strenge wraak over de Friezen. 215. *Albyville (Markgraaf van)* Britsch Gezant. moelte nopens het overgeeven zyner Geldofsbrieven. XV. 63-65. Gelast het Land te ruimen. XVI. 21.

Alcis, Germaansche Godheid, hoe by de Romeinen geheeten. L. 29.

Aldegonde (Philips van Marnix, Heer van Sint) de Staaten van Holland verbieden hem in dat gewest te koomen, VIII. 42. Hy zet het Boek van *Genesis* over. 84, 85. zyne geleerdheid; geldzaame bedreevenheid in het wyschieren van onderschepte

Brieven. zyn dood. IX. 22-24. *Aleid (Gemaal van Dirk VII)* Haar invloed. II. 99.

Aleid, van Gelre Gemaal van Willem I., Grave van Holland. II. 109. *Aleid (van Holland)* wordt Voogdes van Graave Floris V. 15. welk onderwys zy hem doet geeven. 5. Wordt ontzet van de Voogdy. waarom, wanneer. 8, 9. 't Land schynt haar niet ontzegd te zyn. 9. zy ruimt het Hof. 11. Edelen haar toegedaan. 12, 13. zie verder van haar. N. 136-139.

Alemannen, te leezen voor *A-Jaanen*. N. 92.

Alema (Jan) bastaard zoon van Graave Willem. III. zyn geslagt. III. 82.

Alfadier, naam van 't Opperwezen, by de Noordsche Volkeren. I. 23.

Algerynen, moelte met hun over 't losfen van Christen slaaven. Oorlog met hun. XVIII. 31-37. Hunne stoutheid. 80, 81. De Engelschen begunstigen hen. 98-100. Vrede met hun. 100.

Alkmaar, Wanneer nog geen stad II. 72. Of voorheen een Zeeplaats. IV. 39. oproer aldaar. XVIII. 20. zie *Pagters*.

Almonde, (Lieutenant Admiraal van)

van) geleidt de Gemalinne van Willem III. naar Engeland, met 's Lands Vloote. XV. 117. zyn dapper gedrag. XVII. 44. 46.

Alva (Hertog van) dient onder Keizer Karel V 67. zyn Lastbrief. VI. 71. wanneer s' Lands advokaat van den Einde, laat vangen. VI. 71. verzet over den togt van Willem I. over de Maaze. 73. Hoe hy aandrang op den tienden penning. VI. 75, 76. waarom hy den Briel in 1571, van Krygsvolk ontblootte. 82, 83. Hem ontbreekt scheepsmagt. 93 (w) Hy tragt Vlislingen te herwinne, 93 (w). versterkt Zierikzee. 95. zie Requesens en *Amsterdam*. Hoe veele menschen hy deegt ombreugen; of hy 52 millioenen verspild hebbe. 110 en 111 Zyne agterhoudendheid omtrent de Landvoogdes Margareta. N. 168. Doet Egmond by overhaasting, onthalsen. 168 zyn gezegde omtrent de Nederlanders. 269. Vergt de Staaten van Holland eene bezending naar Nieuwwegen. 283, 284. last hun van Logies te veranderen. 284. is ophen misnoegd 285. schaarsheid van gelden onder zyn bewind. 287. Wordt on-

eens met Medina Cell. 290. Waagt zig te veld. 294. strenge boodschap aan zyn Zoon, Don Fredrik. 295. keert naar Spanje, de Koning ontvangt hem ongunstig; Hy raakt in gevangenis, komt weder in gunst. 296 *Amak*, Eiland in de Belt: eenige Waterlanders zetten zig daar ter neder. N. 233.

Ambassadeurs van Engeland en Frankryk, vergaderen met de algemeene Staaten enz. X. 16, 17.

Ambassadeurs waar voor hoen door den Staat onthaald. XVII. 59.

Amboina, Koning Karel I. van Groot Britannie dringt de Staaten tot afdoening van 't geschil over dit werk. XI. 33.

Ambtenaaren, ontslagen en hersteld. IV. 24, 25. Hoe de Hollanders beloofden s' Graaven Ambtenaaren te gehoorzaamen. V. 82.

Ambtenaaren, wie de voornaamste der Staaten van Holland. VI. 2, 3. alle ambten zyn losby de aankomst van een nieuwen Graave. V. 18, VI 22.

Améide, zie *Vianen*.

Amerika, zie *West-Indien*.

Amersfoort, geeft pandverzekering
A 3

ring aan Maarten van Rossem. V. 57 wordt lastyk aan Spanje overgegeeven. XI. 51. De Burgery deerlyk mishandeld, door Keizerlyken. 108, 109.

Amsterdam, uitroeying der Herdoopers aldaar. V. 33. Aanschryving aan die Stad, door Hertog Karel van Gelder. V. 41, 42, 115, 116. welke vyheid zy heeft van den Stapel te Dordrecht. V. 50, 51. zie *Zisel. Alva* weigert eenige voorregten. VI. 111. Aanschryving der Spaanschen aan de Schutterye en Burgerye aldaar. VII. 43. draalt den Koning af te zweeren 105. verzet zig tegen de opdragt der Graaflykheid aan Willem I., VII. 114, 127 en N. 320. stelt zig tegen de *Souverainiteit* van Engeland hier te Lande. VIII. 63. biedt eenige Schepen van oorlogeden algemeenen Staaten aan, gevolg van dien. XI. 40. Handelt gemaatigd ten aanzien der Remonstranten 45. Blyft tegen de handeling van een Verbond met Frankryk. 73. verklaart dat Prins Willem II haare woorden verkeerdelyk uitlegt. XII. 40. Wanneer de Prins aldaar kwam, en zyn gezegde. 44, 45; Hoe

Holland handelt met haar ver-
toog. 45. nodigt de Staaten van Holland in haare Stad te vergaderen. 52, 53. kan Willem II van zyne elsfchen niet afbrengen. 57, 58. Op wat voet s'Lands penningen derwaarts gebragt. XIV. 31. Haare lasten aanzien van 't spreken met d'Avaux. XV. 38. Wat in Holland, nopens de verzegeling van haare papieren plaats hadt. 40. Zie *Hendrik Casimier*. Zendt zyn ver-
toog aan de Hollandfche Steden. XVI. 25. byzonderheden van hun geschil met Willem. III. Over de bepoeminge van schepenen. 25-32. Valsche beschuldiging eeniger Regenten van die Stad door Jan Hol, en gevolg van dien. 32-42. weerhoudt het aanstellen van Obdam tot veldmaarschalk. XVII. 54, 53. Haar verschil met Gorinchem. XVIII. 53-61. voor 't beraaden met Frankryk, nopens bystand aan de Keizerin, Koningin. XIX. 14. zeer tegen oorlog. 123. gevoelen omtrend den Godsdienst. N. 342. haare nitmun-
tende zorg voors'Lands Privilegien. 413. *Amsterdam (nieuw)* derwaarts eenige Vreemdelingen gezonden. XIII. 62.

Am-

- Amstel* (*Gysbert van*) moet den Biscshop van Utrecht om genade bidden. II. 30, 11. aan zyde van Floris. V. wordt Raad van den Biscshop van Utrecht. III. 12.
- Andracus*, die leezing verbeterd. II. 42. (s)
- Andries* (*Biscshop*), zie *Oostergouwe* en *Westergouwe*. II. 75.
- Anna*, Koningin van Groot Britannie, treedt tegen Frankryk in verbond met den Staat. Zie *Marlbroug*. erkent de vrye vaart van s'Lands koop-schepen, op paspoorten van den Staat. 66, 91. Handelt heimelyk met Frankryk. 100. verlaat den Staat. 85, 104, 107, 110.
- Anzibarien*, geslagen door de Romeinen 't volk smelt weg. N. 36
- Anticrist* zyne komst voorspeld. V. 3.
- Antwerpen*, zie *Parma*. Hoe veele inwoonders aldaar. VIII. 24. Moeite gedaen tot haar ontzet. 40-42. Zie *Unie*.
- April* (*de eerste*) De Vlamingen op dien dag uit Holland gejaagd. III. 47.
- Arbogastes*, wie hy was. N. 86, 87.
- Aremberg* (*Graaf van*), yvert tegen de hervorming in Friesland. VI. 64.
- Arkel*, reden van den onlog van Albrecht van Beieren met den Heere van Arkel; III. 68. N. 194-198.
- Armenteros*, Sekretaris van Margarete van Parma: door haar naar Spanje gezonden. VI. 40, 41.
- Arminius* Veld-Overste, door *Germanikus* overwonnen. I. 49. door zyne Bloedverwanten omgebracht. I. 51.
- Armorichen*, tot hoe ver hunne Landpaalen strekken. I. 72, 73 behooren niet tot onze Historie. 76.
- Arnhem*, helpt Nuys belegeren. IV. 49, 50. handelt met Philips. 80. Algemeene Staaten daar vergaderd. XI. 87.
- Arnout*, Graaf van Holland, was Burggraaf van Gend. II. 54. of met Holland beleend is geweest 56.
- Artillery*, vaardigheid der onze. XX. 37.
- Asabres*, wat het waren. XI. 30.
- Asendelft* (*Kornelis van*), yvert voor 't Verbond der Edelen. VI. 49.
- Atblone* (*Graaf van*), opperhoofd wegens de Staaten in 'het vereenigd Leger. XVII. 39. wordt Veldmaarschalk. 43. sterft. 52.
- Attuarien*, waar gelegen. N. 71.
- Augustus*, bedryven onder zyn Regeering in Germania. N. 14, 22.

8 B L A D W Y Z E R D E R

Aurelius (Cornelis) wie hy was *Axel*, zeldzaame overgang van
N. 161. die plaats aan de Franschen.
XX. 59.

Aurinia, wat beteekent. I. 35.

Avanturiers (Kooplieden), waar
zig, hier te Lande nederzetten.
hunne vrydommen worden in-
getrokken, zy verloopen. XII.

121, 122.

Avaux (Graaf d') Ambassadeur
van Frankryk, gaat rond by de
Hollandsche steden, ontdekt de
staatsgeheimen. XV. 13, 62. of
hy den staaten vergifnis gevraagd
hebbe, 19. aart zyner geschrif-
ten. 35-40. of hy zyn onderschep-
ten Brief te rug kreeg. 41. hy
voorziet de Landing van Willem
III. 75. of zyn verhaal van 't slui-
ten eens Verbonds met Saxe,
aanneemelyk is. 95, omzigtig
te leezen. N. 421.

Avila (d') tracht te vergeeffsch
Veere te bemagtigen. onzer Mid-
delburg VI. 91. 92. tracht de Staat-
sche belegering voor die Stad op
te slaan. zyne Vloot lydt groote
schaden. VI. 106, 107.

Avtus, zyn wotsch gedrag tegen
de *Anfibarien*, bedwingt da-
zelfen en de *Brukteren*. N. 36.

Aylus (Hobbe Baron van), zy-
ne dappere verdediging en
voorzigtige overgaave van Maas-
richt. N. 432-441.

B.

Basenrots, wat beteekent. III. 39
en 39 (9)

Bachelier, wat beteekent. III.
39, 40. (2)

Back (Paul) redt Frederik Hen-
rik. IX. 91. sterft, zyn lof IX.
94.

Banchem, vermoeden van zyn
schandelyk gedrag nopens de
de Witten. XIV. 86.

Badubeuna schynt behoord te
hebben tot de Moeder-Godin-
nen. I. 52. zie *Friezen*. I. 52.

Baillie, wat beteekent. XII. 10.

Baltazar Gerards, vermoort
Prijs Willem I. VII. 115. ver-
ward gerugt nopens zyn Von-
nis. zyn nabestaanden door den
Koning van Spanje veradeld,
VII. 116.

Banjaart, zie *Bouyaart*.

Bankert, Onder-Admiraal van
Zeeland, helpt de Zilvervloot
veroveren. XI. 43.

Bannelingen, Hollandsche en Ut-
regtsche te herroepen. II. 4.

Banneret, beteekenis van dit
woord. III. 39.

Bar-

Barklei, wie hy was. XIII. 98.

99. Hoe bezorgd. 103.

Barlaimont (*Charles Baren van*)
zyn geveinsde inborst. misleidt
Willem den I. VI. 35.

Barrenen, wie men er oudtyds
door betekende. H. 84. en N.
202.

Barriere, zorgde daar voor aan
de zyde der Staaten. XVII. 76-
81, 89. hoedaanige *Barriere* zy
bedoelden. 104.

Barriere, men is zeer voor de-
zelfde. XX. 38. zie ook. 79.

Basnage, welk gebruik hy van
het werk van *Wicquefort* ge-
maakt heeft. XIV. 111.

Bastaarden der Hollandfche Graa-
ven. III. 83, 84. zie Lodewyk.
Aleman.

Batavia, hoe dit Eiland te mee-
ten. I. 3. tusfchen welke Ri-
vieren gelegen. I. 4. waar de
vaste kust, I. 4. en 5.

Batavia, door Frankenbewoond
N. 58, 62. zie *Saxers*. ontruimd
96. wanneer het *Betuwe* heet.
97.

Batavier, Rederyk kamer ge-
naamd. N. 100.

Batavieren, hunne zeden en in-
rigtingen I. 5 en 6. blyven on-
der de Germaanen het langste
trouw aan de Romeinen I. 8.

hunne herbergzaamheid en kuis-
heid I. 9. hoe men hun naakt
gaan moet opvatten: hoe dege-
lykheid der kleeding tusfchen
mannen en Vrouwen I. 11 roe-
agtig hair, op onze Zee- en
Landdorpen, I. 12. waar om zy
raime werven om hunne Huizen
verkoozen, I. 12. aart hunnerfte-
den I. 12. waar toe lig hunne
onkunde in Leezen en Schry-
ven bepaalde I. 13, 14. hunne
wapenen. I. 14. Landbouw en
verdeeling der Landen I. 15-17.
wyze van dooden te begraven,
I. 17-19. godsdienst I. 19. de
Romeinfche fchryvers geven ver-
keerde berigten omtrend hunne
Godheden I. 20 de oude Noord-
fche fchriften hier toe dienftli-
ger, I. 23. eeren het opperwezen
niet in menfchlyke gedaante, I.
22. zie *Germaanen*. hunne Gods-
dienft vervalſcht door verkeer-
ring met de Romeinen, I. 27,
28. zy hebben geene *Druïden*.
I. 33. hunne Regeering, I. 36
en 37. wat men door de *Konin-
gen* (*Reges*), wat door de *Vors-
ten* (*principes*), der Batavieren
verftaan moet. I. 37. 't Volk hadt
de opperfte magt, I. 37. een
verdrag, met Cæſar, I. 46. wor-
den op een anderen voet, dan

de overheerde Landschappen behandeld, I. 46. hunne hulpbeden doen den Romeinen treffelyke diensten, de Batavische Ruiterey wierd de beste onder de Germaansche gerekend, I. 47 (e). Veele Batavische hulpe, I. 47, 49., of vroeg den Romeinschen Godsdienst omhelsden. N. 2. zie *Schaterwat. Burgerschap.* of zy een Zeetogt naar Afrika deden 58 of de schulpenstryd van Caligula by hen plaats hadt. of zyne Vuurbaak. N. 31, 32. of geheel naakt gingen. 40. welke keurbenden by hen lagen ten tyde van Civilis. 44 - 47. zie *Batavodurum, Vada, Grinnes.* de Latynsche taal, al vroeg door hen gesproken. 48. Blyven lang gedugt. N. 63 onderscheiden van over-Rynsche Benden. 70. of zy in zekere slag geweeken zyn. 74, 75. dagen niet op in zekeren stryd. 78. waar en welken dienst zy, by de Romeinen deden. 93. of Passau van hun zynen naam ontleene. 95. of *Pettau.* 96. wanneer zy binnen de Betuwe bepaald werden. 97. geen gewag van hun in onze Chronyken: waar door. 98, 99. wanneer hun naam begint te herleeven.

98, 99. twist waar hun Eiland lag. 100-102.

Beaulieu (Karel de) is de eerste die hier te Lande vyandlyke Brieven weet te ontcyfferen. IX.

24. (e)

Baumont (Jan) Heer van Gouda en Schoonhoven, zyn lof, N. 175.

Beauvoets (Philips van Launoy, Heer van), zyne Spaansche Vloot lydt nadeel van de Zeeuwen. VI. 108, 111.

Bede, door wien ingevorderd, ingewilligd, en kwytgescholden, Graaven deden die eerst, in persoon. V. 29, 50. zyn niet toereikende voor schulden van Koning Philips. VI. 17. onder dien naam de Staaten gedwongen tot lasten VII. 4. agterheid der gewesten omtrent dezelve XVII. 49 hoe wel eer, genoemd. IV. 117.

Bedevoarten, zie *Wilsenach.*

Beeldenstorm, oorsprong, loop en gevolgen van de zelve in Zeeland, schynt eerst in Vlissingen begonnen, VI. 56, 57. zie *Briel, Gouda, s'Hage, Middeburg.* wie dien begingen. N. 261. hoe men de beelden berigde. 262

Beker, zie *S. Geetten minne.*

Belastingen, op goederen door Hol-

- Holland of Zeeland vervoerd wordende, twist daar over tus-
schen die gewesten. XV. 22-28.
- Beletucader*, wat beduidt. N. 39.
- Belydenis (des Geloofs)*, zie *Cal-
vinisten*.
- Banjaart Scry*, onderlinge Be-
schuldiging van deezen en den
president van Holland Gozewyn
de Wilde, oorzaak dier twist.
IV. 13-17.
- Berge (Graaf van den)*, zyn
verraad ontdekt. VII. 112,
113.
- Berge (Graaf van)* wordt ge-
vangen, zyne ongemeene lyvig-
heid. IX. 29.
- Berge (Graaf van)* trekt over
den Yssel, brengt het Land in-
groote vreeze. XI. 49.
- Bergen (Markgraaf van)*, de
toegang tot den Raad in Spanje
hem geweigerd. N. 260. men
laat hem zonder geldmidelen.
264. zyn ziekte en rampspoedi-
ge dood. 265, 266.
- Bergen op Zoom*, of het oude
Bajorazuna. II. 34. zorge der Staa-
ten voor die Stad. VIII. 24. Le-
ger aldaar. XIII. 111. Byzonder-
heden voorgevallen by het be-
legeren en overgaan der Stad, in
1747. XX. 61-71.
- Beretti (Spaansch Ambassadeur)*
zyn invloed alhier XVIII. 62.
Berk (Joban), Pensjon. van
Dordrecht verstrekt als Gezant
naar Engeland. X. 25.
Beschryving ter Vergadering van
Holland. zie *Edelen*, *Dordrecht
Dagvaart*.
*Besoigne (commissie tot de Se-
creete militaire)*, XIV. 32. uit
wie zy bestonde, zo ter Gene-
raliteit als Holland. 33.
Besoigne, wat groot *Besoigne*
in Holland was. XIV. 96.
Besoigne (Secreet) ter Generali-
teit. hoe nopens Vredehandel
gehouden, XX. 25 sommige
Bondgenooten stellen in den
hunner een *Secreet - Besoigne*
26. gevoelen der algemeene Sta-
ten en Holland over deeze stoffe
27-32 van Zeeland, van Fries-
land, gevolgen van dien. 32-34.
Bestand. particuliere Notulen,
daar van gehouden en ontdekt.
merkwaardige Resolutie uit de-
zelfen. X. 13, 123, 't geheel
bestuur en opstelling der stuk-
ken van 't Bestand heeft s'Lands
Advokaat van Oldenbarneveld
gehad. X. 124 (4)
Betuwe, ligt, in de elfde eeuw
buiten Friesland. II. 2. schynt
er in de negende eeuw, niet on-
der behoord te hebben, 31.

- de Norman Godfried aldaar vermoord. II. 37. 38. heet een eiland. 59. N. 97, 101.
- Beuningen (Coenraad van)* zyn handel nevens de Witt, met d'Estrades. XIII. 50. zyn raad om zig tegen Frankryk te verbinden. 117 en 118. verschil van P. de Groot. 122. Gezant in Zweeden, zyn merkwaardig zeggen. N. 390.
- Beuningen (van)* is zeer oneens met Prins Willem III. brief op dat punt. XV. 35, 36. aanslag op zyn leeven. 42. Hoe de Prins zyn schryven behandelt. 90.
- Beverningb.* om welke reden hy zig van het *Thesaurierschap Generaal* wenschte te ontslaan. XIII. 92, 93. schynt naar de belangen van Willem III te hellen. 98. is afgevaardigde te velde. XIV. 15. met den Prins te Utrecht 37. zyn bedryf aldaar. 37. leevens byzonderheden en dood. XVI. 53. wanneer hy te Londen was, en gevolgtrekking van dien, 113, 114, 115.
- Beverwaard (Heer van)* Gezant van den Staat aan 't Hof van Groot-Britannie, vertrekt derwaarts. XIII. 21, 22. Hy doet gevegeeffch moeite ter beko-
- ming der sike van uitsluiting. 30.
- 't Hoofd der Gemagtigden over de opvoeding van Willem III. 34. zyn zeggen aan Karel II, nopens J. de Witt, 36.
- Beyelanden*, aan Holland ingelyfd. IX. 15. zie *Solms*.
- Bidden*, voordien Keizer en Spaanjen. Hoe lang die vororschriften nog agter onzen Bybel gevonden wierden. XIII. 42.
- Bie (Resident de)* valt in ongunst van Czaar Peter. I. XVIII. 68. verdrinkt. 69.
- Bieren (middel op)* geeft negentig duizend guldens in den Hage. XL. 58.
- Biesman (Christoffel)* weigert de Vergadering der algemeene Staaten te verlaten. X. 76, 77.
- Bischoffen (van Utrecht)*, waren Ryksvorsten II. 62. of Graaven van Holland hunne Maarschalcken waren. II. 62.
- Bischof (van Utrecht)* verschynt ter dagvaart van Holland, onder de Edelen. V. 47.
- Bischoffen* in de Nederlanden. verscheiden onzer Graaven al vroeg bedagt geweest, 't getal derzelven te vermeerderen. Keizer Karel V. daar toereeds door den Paus gemagtigd, hy beveelt de uitvoering er van aan zynen

- zoon Philips, VI. 23-25 de
Bischof van Middelburg neemt
zitting in de Vergadering der
Staten van Zeeland. VI. 33.
Bladel wat beteekent in zeker
Egmondſchen gifbrief. II. 44-50
Blake (Admiraal) ſtrijdt met
Tromp. en omſtandigheden van
dat gevegt. XII. 100-103.
Blyden of op ſchepen gebruikt.
N. 171.
Bodegrave wat er zy van wreed-
heden, ten jaare 1673 darge-
pleegd. XIV. 92.
Boekery, te Bruffel opgerigt,
door Philips van Bourgondie.
IV. 36. de uitmuntende van
Flopper, denklyk, op 't ſlot
van Gouda verbrand. N. 291, 292.
Boetzelaar (Ruiger van), helpt
onder de eerſte de *modere Unie* aan
den gang. VII. 69. ſchryft een ver-
toog tot nederſceendragt. X. 78.
Boetzelaar (Gideon van), Heer
van Langerak, gaat als Amba-
ſadeur van den Staat naar Frank-
ryk. X. 99.
Boetzelaar, Heer van *Nieuwvuren*,
Gezant van den Staat aan 't Hof
van London, zynelast. N. 430-
434.
Boeëmon (Jonge Prins van), ver-
drinkt ongelukkiglyk, byzon-
derheden nopens hem. XI. 56.
Boiſet (Louis) Admiraal van Zee-
land, verliest een oog in den
ſlag. VI. 112.
Boiſet (Louis en Karel), ſneu-
velen. VII. 36.
Bolk (Willem) Schout by nagt.
XVIII. 10. N. 424.
Bommel men komt aldaar, 'teerst
by een, tot bevordering der na-
dere Unie. VII. 69. De Bom-
meler en Thieſerwaard, wordt
Bondgenoot van Holland en
Zeeland. verſchynst op de Ver-
gadering der beide gewesten. in
vervolg weder met Gelderland
vereenigd. VII. 23. VII. 87.
of algemeene ſtaaten daar ver-
gaderden. XI. 51.
Bommene, ondergang van die
plaats. VII. 28. oppergebied af-
geſtaan aan Zeeland. XV. 31-32.
was voorheen een deel van 't
Land van Voorne. 31.
Bondel van pylen, hoe de Nederl.
Edelen die droegen. VI. 36.
*Bondgenoten (Vergadering der
Utrechtsche)* niet te verwarren
met den Raad der *modere Unie*.
VIII. 2.
Bonifacius, ſtelt zig tegen Pipyn.
Wanneer vermoord. N. 111.
Bootsgezellen (Engelsche) hunne
geneigdheid voor de onzen.
XV. 29, 112.
Boo-

Bor, men vindt somtyds by hem eene woordelyke overzetting van den Spaanschen schryver Coloma. 'schoon' hy geen Spaansch kende, van waar dit kome. IX. 4. (b). 19, 21, 28.

Borda of *Boerdiep*; in Friesland; Saxers, aldaar door de Franken aagen. I. 85.

Boreel, gezant van den Staat te Londen: zyn bedryf. XIV. 8. Men houdt in Engeland zyne Brieven op. 10. de Staat klaagt er over, II. 12.

Borndam, waar gelogen. VII. 36.

Borne (*Oet van*) verkeerdelijk *Hugo van Voorne* genoemd II. 102

Bornese (*Riviër de*), liep tuschen Voorne en Putten, heet ook *Maasmunde* en *Widel*. II. 84-86. gedeelte van dien en in Leen uitgegeeven. V. 68.

Bornise Spaansche schepen aldaar verbrand, en omstandigheden van dat geval. 288.

Borselen (*Frank van*), is aan 't hoofd der krygsmagt van Bourgondien in Zeeland; wordt gekwetst III. 95. word *Ruwaard* van Holland, onder Hertog Jan van Brabant, *Stadhouder*, onder Filips van Bourgondie, III. 97, 98; is een der Raaden, van Fi-

lips, by *Jacoba*. wanneer met *Jacoba* een huwelyk sloot. III. 99. wanneer hy gevangen wierdt. III. 99, 100. wanneer en hoe Filips zyn huwelyk gestemd heeft III. 100. krygt den titel van *Graave van Oosterbant*: en welken rang hem dit gaf. III. 101. wordt Heer van *Voorne* III. 102. zyn invloed aldaar II. 89. ten Hove: maakt er edelmoedig gebruik van; IV. 8, 9. houdt zig veel in den *Briel* op, sterft schynt niet hertrouwd te zyn, wat een bastaard na l. c. 9. zyne gedaante en kleding III. 110. 111. IV. 103. de schutterry van den Brielle beschenkt hem. V. 35. zyn geboorte. N. 204. gedagvaard voor 't Hof des Keizers, in den bandedaan en daar van onthest. 209-211.

Borselen (*Henrik van*) Hertog Philips verkoopt hem Vlisfingen. en op wat voet. IV. 32. is Admiraal van Hertog Karel. 32, 39. stadhouder van Holland. 55. zyne afbeeldinge. 104.

Borselen (*Wolfaard van*), schynt met overleg van het Engelsche Hof tot Raad van Jan I aangeseld. N. 147-149. hoe men den eed van den Graave om Borselens raad te volgen moet opvat-

ten. 149-151. om welke redenen men op Wolfaard hier zo vertoornd geweest is. 151.

Bosch (*s' Hertogen*) komt op aandrang alleen der onroomschen, tot de Unie van Utrecht. VII. 93, 94. gevegt aldaar, tussehen de Roomsche Burgery en het Schermers gilde. 94. den onroomschen byzonderlyk die stad ontzegt. 95. door den Koning, *Parma* en andere Spanjaarden, hooglyk geroemd. 95. Men viert er de *uitdrijving* der Hervormden. 96. zy heft tot de Keutische vrede. 96. De Spanjaards zetten er haar toe aan 97 zy is de eenigste Nederlandische Stad die de gezegde vrede omhelst, wyze hoe, en met wat gevolg. 97-100. haar wordt het munten van goud, zilver en kopergeld toegestaan door Spanje. 100. vergeeffche aanslag der Staatliche op die Stad, onder Hohenlo en Kleerhaage; die veel volks kost VIII. 34-36. algemeene Staaten vergaderen aldaar. XI. 52. waar door die Stad in hunne handen valt. 52. teekent het verbond van vereeniging met de algemeene Staaten. N. 291. Neemen de *Geloofsvrede* aan, den hervormden kerken ingeruimd.

299. omhelst den keutische vrede. 299. Byl. A. oordeelt dat de kommandery van Gemert tot de Meyery behoort. 384.

Bosch (*Graaf van*) word stadhouder van Holland. VI. 68. 76, 103 yvert voor den Gendseken vredehandel tegen de Spanjaards. 47 VII. wordt veldheer der algemeene Staaten. 66 geleidt's Keizers dogter naar Spanje. N. 283. zyne schepen verbrand in Bornsche. 287-290. helpt een nieuw verbond teekenen. 291, 293. *Boudewyn* Graaf van Vlaanderen verkrijgt eenige Zeeuwsche Eilanden. II. 64. sterft, 66. zie Robert de Fries.

Brabant, zie *Stadbouder*. Hoe anders genaamd. N. 125. zie Jan. I. en II. Hertogen van Brabant, 't Gebeurde met Vlaanderen en Brabant, onder de Regeering van Jan I van Holland, opgehelderd. III. 35-38. zie *munst*.

Brabant (Staats) voorgegaan door Prins Fredrik Henrik. N. 385. 387, 388.

Brabantiones soort van krysaliden. IV. 42.

Brakel, (Generaal Major van) kwyt zig wakker binnen Doornik. XX. 5.

Brand.

Brand (Marinus) zyn gedrag. 287.

Brandenburg, zie *Fredrik Willem*.

Breda pest aldaar, gedurende de belegering. XI. 10. Noodmunten weder ingewisseld by den Staat. 11. tot hoe lang men het verdedigde. II. waar door die Stad in Spaansche handen valt.

53.

Brederode (Henrik Heer van) of hy zekere aanspraak op 't Graaffsch. van Holl., op de Ryksvergadering te Frankfort gedaan hebbe. VI. 36. schynt het byleggen der godsdienstige geschillen, tusschen de Calvinisten en Lutherischen begunstigd te hebben. VI. 63, 64. tragte een derde smeekschrift te overhandigen. VI. 64.

Brederode (Jan Heer van) zyne Rym en andere werken. N. 200.

Brederode agent van den Staat by de Duitische Vorsten. X. 68.

Brederode (Heer van Veenhuizen) zyn overlyden. XI. 73.

Brederode (Jan Wolfert Heer van) wordt Veldmaarschalk. XI.

95. met wie hy gehuwd was. 96.

Brederode (Adam van) verbrandt eenige Engelische schepen. XIII

102

Brederode, Hoe de Staten van Holland met die goederen handelen. XV. 10

Breaute, doorschooten in een zeldzaam gevegt. N. 313.

Briel (Oude) reeds verdrinken. H. 85. staat Jan van Beieren by tegen *Jacoba* III. 86 en 95 (9) meent zonder toestemminge van den Heer van Voorne, niet ter dagvaart te mogen komen. III. 89.

waakt tegen eenen inval der zwervende herdooperen, V. 30. 32. ook tegen een aanval der Franschen; vestingwerken verbeterd; en van busfen voorzien.

V. 42. hoe 't zig, aldaar toedroeg met den Breldenstorm, ten jaare 1566, VI. 58, 59. Byzonderheden nopens haare innameing ten jaare 1572. VI. 76-88. staat voor Huis en Hof

te verlaaten. VII. 33. zy wordte gedekt tegen een vyandiyken aanslag. 106. op wat wyze zy bewilligt in de verpanding aan Koninginne Elisabeth. VIII. 47.

Engelsche Gouverneur weigert de afkondiging van afstand van 't bewind doot Leicester. 73. geschil over eed aan Koning Jacob I. zie *Veere (François)* men versterkt die Stad. 89.

Hoe uit het pandschep van En-

-geiland ontslaagen : de Staaten. stillen beweegingen aldaar, X. 51. 59. zy ontvangt Prins Willem II, in haare Vroedschap, en beantwoordt zynen voorslag. XII. 41, 42. legt beslag op de Paquetboot, naar Engeland vaarendé. XIV. 31, 32. bewilligt, met moeite, in de aanwerving van 16000 man. N. 411, 412. doet aanslag op Schiedam. N. 201. haare Poorteren voor kerkelyk gerigt betrokken te Keulen, te Rome, en voor s'Keizers Hof. N. 208-211. Nader beschryving van het ontslag der Stad uit het pandschap van Engeland 335-341. *Brieven*, zie *ontcyfferen*. *Beau-lieux*. Engelsche Brieven hier opgehouden. XIV. 11. afschriften van dien onbehoorlyk naar buiten s'Lands medegedeeld. XVIII, 92, 134. *Britannie* (*Groot*) de Romeinen maaken er zig meester van. I. 56, 57. niet egter van het gantsche Eiland I. 64. togt van Septimius Severus derwaarts. I. 66, 67. togt der Saxers en Friezen. I. 71. of een streek van Duitschland zo genoemd is. N. 51. *Britten*. Of zy den Rhyu by Katwyk invoeren. N. 92. *Britten* ('t *Elfts* te). stigting

Boomen, aldaar gevonden: welk bewys daar uit. op te maaken. I. 50. was, mischien, een Romeinsch gebouw: vry klein voog een sterkte van aanbelang. I. 51. schynt niet zo oud, als de oorslog. met *Civitas*. I. 51. waar gelegen: wanneer eerst gemeld: wat er van overig is. N. 26, 27. *Britten* of *Bretten*, waar gelegen. N. 51. *Broek* (*Graaf van den*) wreede moord aan hem, door Spanjaards, gepleegd, en gewrooken IX. 22. wie zyne Gemalin was, 54. *Brankborst*, zie *Heekeren*. *Brankborst* (*Jan van*), Bischoep van Utrecht, hangt af veel van de Hollanders. III. 51. *Brouwershaven*, beschonken met hoog Regtsgebied. IV. 71. 85-91. *Bruggen*, (*zeldzame*) by de onzen en Spaanschen uitgevonden. VII. 105. *Bruiloft* (*die van Parma*), wanneer gehouden. VI. 47. *Bruin* (*Kornelis de*) kweiat den Raadpensionaris De Witt XIV. 53. wie hy was, en of de Reiziger van dien naam. 55-56. *Bruininx* (*Hamel*), Gezant van den Staat aan 't Hof van Weene. zyn wigtige handel aldaar. XVIII. 94 - 96. XIX. 35.

Brün, Spaansch gezant hier te Lande, zyne bekwaamheid.

XII. 15, 16.

Brunswyk, de algemeene Staaten staan die Stad by, tegen den Hertog.

X. 49.

Brusfel, opstand aldaar. V. 34. op welke wyze zy aan de Franschen overgaat.

XX. 17.

Buat, wie hy was. XIII. 100.

101.

Brut, wat beduidt. N. 99.

Bucquel (Graaf van), gevangen en op 't Slot te Woerden gezet IX. 8.

Burgemeesters trekken te velde.

III. 86. men vindt ze vroeger in

Zeeland, dan in Holland, en

wanneer. III. 73. Hoe zij,

elders, heetten & z. van waar

Gemeente en Heeren-Bur-

gemeesters? III. 74. waar hun ambt

in bestondt. III. 74. dienen ook

op Zee. N. 201.

Burgeren tot Stedelyke bezettinge

gebruikt. IX. 31. hoeveel zy

tokken. 32.

Burgerschap (Romeinsch), hoe

geagt: wanneer aan Batavieren

geschonken. N. 13, 37, 38, 39.

Burgeryen, op bevel der Staaten

in de wapenen gebragt. XV. 14.

aan de zee kusten gebruikt. 15.

haar aanzien in de dertiende eeu-

we. N. 135.

Burggraaf van Zeeland verkeerdelyk door *Stadhouder* verklaard. V. 69.

Burcht (van der), neemt eenige Spaansche schepen. N. 380.

Burnet (Dokter) wordt, te vergeessch; door den Koning van Groot Brittanie opgeeeischt.

XV. 66.

Burnet, aanmerking nopens zyne Geschriften. N. 411, 422.

Buuren, verbond met Holland: verreegenwoordigd door Prins Willem I. VIII. 23.

Buuren (Maximilliaan van Eg-

mond, Graaf van) trekt te velde

V. 87. is Stadhouder van Gel-

derland. zonderlinge wyze van

zyn afsterven. V. 77-79.

Buys, Advokaat van Holland; of

hy in bezending is geweest aan

Koninginne Elisabeth. VIII. 27,

28; hy legt zynen bedieninge

neder. 28. is Raad van Graaf

Jan van Nassau. sterft. N. 307,

308, 313.

Buys Pensionaris van Amsterdam,

gezonden naar Koningin Anna.

XVII. 70, 71. * Engelsche Hof

misleidt hem. 100, 101. en be-

schuldigt hem. 105, 106.

Buys (Willem), zyn schryven

aan Harington, nopens alge-

meen vreedé handel, en met

wat

VADERLANDSCHE HISTORIE. 19

- wat gevolg. XX. 13. *Capitulaten*, der Franken, wat beheidsden; waar toe dienden.
- Byeenkomst*, zie *Hangfche*. II. 6, 7: de afschriften daar van aan de Gemeente voorgelezen
- Bygeloovigheid*, zie *Heile*.
- C. zie ook K. *Carleton*, Ambassadeur van Engeland by den Staat. uit zynen Brieven. N. 247, 336. zyn bedryf alhier, op 't stuk van 't *Synode Nationaal*, en der reguleeringe van Oldenbarneveld, De Groot. enz. 349, 351, 357, 362, 372, 375. reden van zyne verbittering op Oldenbarneveld. 354, 355. zyn gesprek met de Zoonen van Oldenbarneveld. 360, 361. welk briefje hy onderscheept. 362, wat hy van De Groot vreesde: hoe by hem noemde. 374, geraakt uit den Raade van Staaten, 381, 382. vergelyking van hem met Temple. 398.
- Cabo Verde*, zie de *Ruiter*.
- Cachet*, zie *geheimzegel*. VII. 92 (1)
- CÆSAR (JULIUS)**, hoe het, na zynen dood, hier te lande, ging, tot de komst van *Drusus*. N. 14, 22
- Cajus Carinas* zegespraak over de Morinan. N. 17.
- CALIGULA (Keizer)**, komt, in 't Land der Batavieren. wat hy bedreef. I. 53, 54. N. 31, 32. of de schulpenroof, aldaar, geschied zy. N. 31, 32.
- Caljaart*, of ook *de Bulde* gezegd: waar gelegen. N. 32 (u)
- Calcoen*, Ambassadeur van den Staat, by de Port. XVIII. 108.
- Calvinisten*, hunne geloofsbelofdenis: wanneer opgesteld en hier te lande bekend geworden. *Calixtus*, beduidt, waarschijnlijk, *Caracalla*, in de Gezenen van *Oisjan*, I. 67.
- Cartofus (Renatus)*, zie *Coccejus*.
- VI. 50. *Castel Moncayo*, Spaansch gezant, beledigt den Staat. vanreikt perlyk tegen de Engelschen. XV. 47.
- XII. 108. *Cass*, (*Jacob*) zyn veisigte in het werk der afsnaking van Krygsvolk, onder Willem II. XII. 18-25.
- I. 49. welke boodschap Willem II. hem gaf

- gaf, voor de Staaten van Holland, Rijkmeester aanbevolen. IX. 68.
 nopens 't vangen der zes Hee- *Cheruschen*, geslagen door *Germa-*
 ren. 50-52, zyne redevoering *nikus*. N. 27, 28
 verkort, 74, zyne behendigheid, *Asfl*, wat beteekent in de Fran-
 in 't antwoorden van den Spaan- sche weten. I. 91.
 schen Gezant. 116-118. onthaalt *Citters* (*Aarnout van*) Ambas-
 het gevolg van Koning Karel. sadeur van den Staat, te Londen,
 II. XIII. 14. klaagt over gebrek van geheim-
Cavs (*La*), slaat om, in Zee. XVI. houding alhier, XV. 62. last, hoe
 84. zig te gedraagen, in de zaak van
Cayenne (*kust van*), door de Albyville. 64. zyn schryven over
 Franschen ingenomen, XIII, 72. een Brief van den Griffier Fa-
 zie *Langendyk*. gel. 68. zyne meening omtrent
Chattette, waar, het gevegt met her ontstaan der Engelsche Troe-
 hem voorviel. V. 73, 74. pen uit 's Lands dienst 72, 73.
Charoleis (*Karel, Graaf van*), zyo schryven aan Prinses Wil-
 zie *Vierfschaar*; plegtigheden by lem III. over s'Konings onge-
 de geboorte zyner Dogter, Ma- noegen nopens hem, 79. zyn
 ria; gepleegd. IV. 18-21, zie schryven over de bevalling der
 Karel I. Gemalinne van Jakob, II, 81-
Charteren, zie *Munsterse vre-* 88. hy waarschuwt tegen de
de. Privilegien. waar en op veinzery van dien Koning. 89.
 welke wyze, hierte, Lande be- draagt de wapening der Staaten
 waard, VI, 3-10. voor, als gerigt ter bevelling des
Chatham, hoe veel volks wy by koophandels. 96, 97. doet een
 dien togt, verlooren, XIII, 103. keer herwaarts en terug. 98, 99.
Credentiaal, geene Regenten gesprek met den Koning. 99-
 zonder credentiaal ter Staaten 103. zyn weder schryven, no-
 vergaderinge toe te laten, XV. pens de Landing in Engeland:
 54. en gevolg van dien. 109, 113,
Cheref (*Henri*), zoon van den 114. gezonden naar Spanje. on-
 Keizer van Marocco, ombelst heil zyner vier kinderen. XVI.
 de hervormde leer, en wordt, 63, 85.
 door de algemeene Staaten, tot *Cives* d. i. *Burgzaten*; wie dus
 ge-

genoemd. II. 10 (d), *Civitas*, wat in de middel eeuw
Civillis (Claudius) welken de beduidt. II. 10 (d) en II. 58 (b)
 dryfveeren van zyne ondernee- N. 33.
 ming zyn geweest, I. 57, 58. *Cleves (Willem van Cron)*,
 bedient zig van 't misdryf der zyn gezag, ondet Karel V., V. 8.
 Romeinen, om de Batavieren *Christen* Slaaven verschillend be-
 tegen-deezen te verblitteren, I. handeld. N. 108. lotgeval van
 58, 59. behandelt *Labeo* op eenenigen. 108, 109.
 ne, te harde wyze. I. 60. doet *Cnodomer*, Koning der Ale-
 zyn Volk voorkoomen als tot mannen, zyne gedaante. N. 63.
 de *Gallen* behoorende I. 61. doet wyze van stryden. 64.
 een zeer gewaagden aanval op de *Chronyken* (de onze) gewaa-
 Romeinsche bezettingen, I. 61, gen van geene *Batavieren*,
 62: zoekt zig by de Romeinen waar door. N. 98, 99. waar
 verdienatlyk te maaken. I. 62. zy veel uit getrokken hebben.
 kan geenen mededinger dalden, 99. 111, 112, 12, 122.
 schynt het Opperbevel, ook *Coccejus (Johannes)* van waar by
 over Gallie beoogd te hebben. te Leiden, tot Hoogleraar wierdt
 I. 63. of ook den naam van *Julius* beroepen. XIII. 38. zyne
 gevoerd heeft, N. 36-40. dwaas- meening nopens de wysge-
 lyk, uit het Nederduitsch, afge- rige schriften van *Cartellius*
 leid, 37 (b). of met eene dogter XIII. 38-48. waarom de Coc-
 van *Vitellius* gehuwd was. 41. cejaanen en *Cartelliaanen* zig
 Verraden, door de *Agrippiners* vereenigden. 41, 42.
 43. gedagtenis daar van gevierd *Coljer (Alexander)*, zeer ver-
 te Kenen. 44. kende de Latyn- trouwd by Willem. III., XIV.
 sche taale. 48 of hem, door de 100. Gezant van den Staat by
 Romeinen, vergifnis is roege- de Portezyne groote invloed al-
 staan. 48, 49. daar. XVI. 12-15. doet den
Caita Vecchia. men ontsaat, koophandel veel dienst, en hoe
 aldaar, een Nederlondsch Kaper- vereerd. XVII. 4-6. XVIII. 30
 schip, uit de *Quarantaine*, en sterft. 108.
 hoe. XVII. 46, 47. zie *Kle- Collegie (der Staaten)*, wat be-
 mens. XI. teekende. N. 257.

- Comeet*, valsche voorspelling van hare nadeelen. IV. 78. V. 3. 35. zyn bedryf. 83.
- Commissimus* (*Akte van*) waar in bestond. VIII. 76. D.
- Comptoir* (*der Generaliteit*) geslooten: wanneer: hoe lang. XVIII. 47.
- Conducteur*, wat voorheen, in den Krygsdienst, beteekende. IV. 47.
- Constitutie* (*Nederlandsche*): 't gevoelen van den. Staatssecretaris van Slingeland, nopens dezelve. XVIII. 46, 47.
- Contarini*, zie *Venetie. Wapen*.
- Coquarde*, wat eigenlyk beteekent. IX. 21
- Corranus*, Leetnar der *Calvinisten*, te Antwerpen, zoekt, te vergeefs hunne geschillen met de Luterischen by te leggen. VI. 62.
- Cronsbrom*, dapper gedrag: XX. 5, 64. de Franschen zyn zeer op hem gebeten. 67.
- Crook Georgius*), zyn ongelukkig omkoomen. XIII. 117.
- Gumborland* (*Hertog van*) staat den maarschalk van Saxen een verdrag voor, nopens Maastricht. N. 434. zyn schryven aan den Generaal van Aylua *f. c.* gevolg van dien 434-437. is Opperbevelhebber over Troepen der Bond-
- Daetzelaar* (*Abraham*), te Gorinchem, vereeuwigt de vlugt van de Groot, door een gedenkteken, in zyn Huis. X. (agter aan) 1-12.
- Delft*, grensplaats van Holland genoemd, en waarom. III. 65. de algemeene Staaten, nevens die van Holland en Zeeland, aldaar vergaderd, op 't overlyden van Prins Willem. I. VIII. 3. kostbaare tapyten, daar gemaakt. X. 25. Welgert gehoor aan Prins Willem II, en de bezending der algemeene Staaten. XII. 43. zie *Avansuriers*: Kruidmaakery by die Stad vliegt in brand. XIX. 119, 120. bewilligt niet in de aanwerving van 16000 man. N. 411-415.
- Deenen*, vallen in Friesland. II. 52. wat de oorzaak, was van hunnen inval, onder Godefried. N. 118. Of zy, ten jaare 1305, hier invielen. 122. zyn vry van tollén te Utrecht. 122.
- Denain*, zwaare Nederlaag der onzen, aldaar. XVII. 108, 109
- Deusa*, welke plaats men er voor neemt. N. 77.
- De-

Deventer, behoort tot Saxe. in de elfde eeuw II. 12.
Drebbel (Kornelis), zeldzaame, door hem uitgevondene, kunsttuigen. X. 37.
Diemevdyk, zie *Antonis Dyk*.
Dichters, onze oude dichtgezelschappen hebben veel overeenkomst met de *Troubadours* der Franschen, en *Meisterzangers* der Duitschers. IV. 9, 10, 11.
Hofdichters, onder onze Graaven. IV. 12. de dichtkunst, hier te Lande, in de 13 en 14 eeuw, meer dan in de 15, gevorderd: en bewys daar van IV 12, 13.
82. 84. zie *Willem van Delft*.
Directie-Schepen, welken deeze waaren. XII. 98.
Directeurs voor 't werk der Zee, wledeezen waaren. XII. 98.
DIRK I (Graaf van Holland), wanneer aangesteld. II. 22. stigt een steenen Kerke, te Egmond. 121. zyne afkomst II. 22. of hy het woud *Wasda* bekomen hebbe, II. 29, 30. of de Schryvers hem den naam van *Odokar* gaeven. II 41. of Koning Karel hem, in 't jaar 922, kan begiftigd hebben. II. 43, 44. wordt met het erfgebied der Egmond-sche Kerk begunstigd, II. 44. helpt het verdrag: te Bon (ee-

kenen. II. 48, 49. 't jaar van zyn dood onzeker. II. 51.
DIRK II, (Graaf van Holland), volgt op, in het Burggraafschap van Gend, en *Wasda*. II. 29, 30. Of hy de oudste of jongste zoon van Gerolf was. 40, 41. Of tegen de Hunnen streedt. 53, of, te Maagdeburg, op een Tournooi is geweest. 54. wordt in zyne goederen hersteld. 54.
DIRK III, Of hy Leenman was des Bischops van Utrecht. II. 36. onneemt den Bischof het goed der Merwede, en werpt er eene Vesting op. 57. Bedwingt de West-Friesen. vergt die van Tiel tol. 58, waarom zyn volk *Roovers* genoemd. 59. omstandigheden van zyne overwinning duister. 60, 61. Hy heet *Maarschalk* des Utrechtschen Bischops. 62. Wordt, door zyn Broeder *Sicco*, bygestaan. 92. twist en verzoent zig met dien. 62, 63. Heet Graaf van Friesland. 64.
DIRK IV. (Graaf van Holland), heet Markgraaf van *Pbladinge*. II 65.
DIRK V. (Graaf van Holland), betoog der egtheid zyner gift-brief, aan 't Klooster te Egmond. II. 68, 69.
DIRK VI (Graaf van Holland),

Ooster en Westergouwe hem ontzegd. II. 75. sloort zig niet aan s' Pauzen ban 76. draagt den Paus de Kloosters van Egmond en Rynsburg op. 76. zyne minderjaargheid. 76. De Abt van Ep-ternach staat hem de Kerken van Vlaardingen enz. af. 77. zyn dood. 78.

DIRK VII. (*Graaf van Holland*), zyn Huwelyk. II. 90. welk verdrag hy met den Hertog van Brabant sluit. 97, 98. Hy schynt met zynen Broeder verzoend te zyn. Hy steekt Tiel in brand, en sluit verdrag met Richard, Koning van Engeland. N. 131. *Dis*, opperste Godheid der Gal-liers. I. 24, 25.

Dioionense (*Castrum*) I. 79. *Does* (*Admiraal van der*), hoe-grootheid, bemanning en ge-bruik zynrer Vloote. IX. 32, 33. gesteldheid zynrer Schepen. Dag-register. 33.

Domburg (*Wouter van*), Schout van Vlissingen: wie hy was. IV. beschonken met het hooge Regt-gebied. IV. 71. 85-91.

Domburg, ouden aldaar, N. 7. en hoedaanigheid der zelven 8.

Domeinen des Konings van Span-jen, in Holland, verkogt. VII. 30. verkooping derzelven ge-

vaarlyk geoordeeld. XVIII. 86. *Domitius* (*Ænobarbus*) doet een krygstogt in Germanie. N. 23.

Dooptegebeden van Maria van Bourgondie. IV. 18-21.

Doornik, Reden waarom haare bezetting niet uitvalt. Hoe sterk deeze was. XX. 5. Stad en Kasteel gaat over aan de Franschen en hoe. 5, 6.

Dordrecht, of het oude *Durfos* II. 42, 43. zie *Merewede*. Heet *Tburedrecht* in 't jaar 1064. haare ligging. II. 60, 66. Gevangenen, aldaar, 't hoofd afgeslagen. III. 38. zy kiest Jan van Beieren, tot Ruwaard van Holland. 85. staat hem by tegen Jacoba. 86. voert zeer ronde taal tegen hem. III. 89. is oneens met Hertoge Philips. wordt door de Hertogin, Landvoogdes, gedagvaard: kreunt er zig niet aan. IV. 5. wordt beschuldigd, 's Graaven goederen te gebruiken, en beschikking te maaken over de Regeering. Phi-lips dreigt, haar en die van Zuid-holland aan te tasten: zy vragen en verkrygen vergifnis, IV. 6, 7. zy wordt hersteld in haare Privile-gien, verzoend, onder Hertoge Maximiliaan, op zwaare voor-waarden. IV. 57. Hartige Brief van die Stad. V. 78. twist over
Sta

VADERLANDSCHE HISTORIE. 25

Stapelregt. V. 50, 51. vereenigt zig *Dortb* (*Generaal van*), verdedigt Doornik treflyk. XX. 5. met Gouda, nopens het verlaar, *Downing*, Gezant, eerst van Crom- aan den *Leidschendam*. VII 20, wel, toen van Karel II, by de- ze Republicq: zyn gedrag, en water zy van zyn nagtbezoek by Karel, II. XIII. 4-8, *Drinken*, in de vyftende eeuw, sterk in zwang, in de Nederlanden. V. 77, 78. *Drukkunst*, wanneer uitgevonden: wanneer met gegooten letters reeds gedrukt. III. 96, 97. *Druiden*; de Germaanen hadden die niet. L 33. *DRUSUS*, komt in Germanie, wederstaat de *Skambren*, en andere volkeren. zyne verdere bedryven. N. 22, 23. *Duik* (*Mr. Adriaan*), Sekretaris der Staaten van Holland: zyne gemaatigheid. X. 167. *Duik* (*Antoni*), Griffier van 't Hof, tragt zig te ontfiaan van de regtspleeginge over de drie Gevangene Heeren. X. 100. 20-24. wordt, als Raadpensionaris van Holland, verontschuldigd door de algemeene Staaten. XI. 36. *Dorp* (*Admiraal van*) gelust ter verdediging onzer kust XI. 30. 37. zyne *Gedenkschriften* nog aanweezig. 56. komt by de Fransche Vloot. 82. *Duin* (*Generaal van der*), verdedigt Brussel. XX. 47. wordt ter bescherming der Haaringvloote uit gezonden. 83, 84. IX. 91, 92. *Duinkerken*, Kapers aldaar, zeuen Holland: *Dortb* (*Zeno van*), wie by was

landsche Vlaggen op, zie *Sche-
pen*. De Staaten trachten de aan-
stokers der Kaperye te straffen.
IX. 52. Duinkerkers kaapen op de
onzen. XIII. 23. Zeeuwen vangen
hunnen Admiraal. 23. zie *Van
Oyen*. verklaard door Lodewyk
XIV. tot een vrye Haven ontstel-
tenis daar over, hier te Lande.
XIII. 49, 50. voordragt daar
regen, door De Witt aan d'Estra-
des. verder beloop dezzer zaak.

50.

Duins, Hoe de Engelschen dat Wa-
ter noemen.

XI. 93.

Duitsche taal, wanneer daar in
gepredikt. N. 112. Hoe gesteld
en geagt. 113. de *barbaarsche*
gezegd.

113.

Durfos, of eertyds Dordrecht.
II. 42, 43. zie *Dordrecht*.

Duisen (*Mr. Bruno van der*)
Burgemeester van Gouda, han-
delt met de Fransche Afgezan-
ten, over 't werk van den vrede.
XVII. 87. zyn eerlyk en door-
zigtig gedrag,

82 91.

Duurfsde, zie *Wyk*.

Duurte, in Holland VII. 26 (*d*)
in Graanen. X. 113. in Graanen
en Schaapen.

XI. 5.

Duisenwoorde (*Gysbregt van*),
wie hy was.

VI. 49.

Duy venvoorde (*Haer van*), be-

noemd tot gezantschap naar En-
geland, sterft.

X. 25.

Dux, wat beteekent.

II. 32.

Dryver, wat beteekent.

XI. 56.

Dyken, zeer oud hier te Lande.

II. 65. Karel V. draagt zorg

voor dezelve. V. 23. wie van

ouds er 't gezag over hadt. V.

24-26. en N. 216. wanneer

de Maaslandsche steenendyk

gelegd.

245.

E.

Eckhard, Gezonden door Wil-
lem III., naar Spanje, XV. 93.

Edelen, draagen hunne goederen

aan s' Lands Graaven op: ver-

binden zig, hunne Dogteren niet,

zonder derzelver wille, uit te

huuwlyken. II. 114. klaagen over

Floris V, aan Keizer Rudolf. III.

23. zyn vry van gemeene lasten

l. c. en bl. 49. Hertog Maximili-

aan besluit de Hoekschen en Ka-

beljaausche te beschryven. IV.

57. Sommigen Edelen wierden,

toen reeds, gewoonlyk beschree-

ven *l. c.* zie *Vergadering*. en

Friexen; schynen by Heusden

te willen vergaderen. VI. 62.

Overhandigen een derde smeek-

schrift. 64. in Holland, verzet-

ten zy zig tegen het afdanken van

Krygs-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 27

- Krygsvolk. XII. 17. zyn, al vroeg, den V. III. 66.
 in Stedelyke Regeering. N. 135. *Eduard (Prins)*: de algemeene
 trachten zig te dringen in de woog- Staaten, doen hem inlaagen.
 dy over Graave Floris V. N. XII. 95.
 136, 137. hoe verdeeld in Hol- *Eed*: denkelyk, al vroeg door de
 land. N. 202, hunne vryheid in Hollandfche Graven afgelegd. III.
 Staats bestuur verminderd 212. 49. op zeldzaame wyze aan het
 Vreemden, in Vergadering van krygsvolk afgenoomen. VIII. 37.
 Holland 224. verantwoord voor den Proponenten en Predikan-
 het platte Land, 236. aantuiging ten opgelegd. XVII. 10. Land-
 daar tegen. 383. saaten zweeren voor den Vorst,
Eerste Edele van Zeeland, oorsprong van dien: hun gezag VI. *Zweeren*.
 91, 92. 't verrigte der Prin- *Eem (ter)* dappere verdediging
 sen van Oranje, daar omtrend. 93. van dat slot. XI. 108.
 100. die staat niet gehegt aan *Eer (plaats van)*: welke oudtyd.
 perzoonen of geslachten. 100. 97, 98.
 welke verandering daar in gekoo- *Eerwyn*, geschonken, hier te Lan-
 men is. 101, 102, verelschten de. V. 47.
 van den plaatsbekleeder. 103, *Efferen (Graaf van)* sneuvelt.
 104. XX. 5.
Eduard I., Koning van Engeland. *Egbert*, Markgraaf van Branden-
 onlusten tuschen hem en Gra- burg, verkeerd genoemd. N.
 ve Floris V. III. 32. hy legt de 125. men moet, mischien, *Brun-*
 twisten by, tuschen Jan de I. en wyk leezen. 126. geeft eenige
 den Graave van Vlaanderen. weten aan die van Staveren.
 III. 36. tragt Jan I. en den Her- 127.
 toge van Brabant te bevredigen. *Eggehard*: zyn Chronyk ver-
 III. 37. looren. of de onzen hem ge-
Eduard, III. Koning van Enge- volgd hebben. 121, 122.
 land, ziet af van 't bestuur van *Egmond*, het Erfsgebied, aldaar,
 Holland. III. 60, 61. geschonken aan Graave Dirk I.
Eduard Hertog van Gelder, sluit II. 44-52. Egtheid van den Gift-
 Bestand met Hertoge Willem brief, door Graaf Dirk V., aan
 de

- de Egmondsche Adby. II. 68, 69. zie DIRK VI. wordt uitgezonderd van den Pauslyken ban, over Holland. II. 107.
- Egmond ('t Graaffschap en Goederen van)* door de Staaten van Holland, aangeflagen: zy geeven, daaruit, eenig onderhoud aan de Kinderen van den onthoofden Graave IX. 8. *Purmerende*, de *Beyerlanden* en *Huisduinen* aan Holland ingelyfd. IX. 15. de overigen worden verkogt, en 't Graaffschap vernietigd. 15, 16.
- Egmond (Graaf Jan van)* is Stadhouder van Holland. zyn Neef, *Floris*, wordt zyn Lieutenant-Stadhouder. V. 2. (d)
- Egmond (Floris van)*, zie *Jan van Egmond*, wordt Kapitein Generaal van alle de Nederlanden. V. 52.
- Egmond (Maximiliaan van)*, is Stadhouder Generaal van Friesland enz. ook Kapitein Generaal van alle de Nederlanden. V. 52.
- Egmond (Lamoraal van)*, overwint, by St. Quintin, VI. 14. gaat naar den Ryksdag, te Frankfurt. 35. schryft aan den Koning 36. 't gevoelen van Granvelle, nopens hem. 41.
- Egmond (Lamoraal Graaf van)* zyn gesprek met *Hopper* over Granvelle. N. 249. Begunstigt *Hopper*. 252, 253. wordt, met overhaasting gevonnisd, en zonder te letten op de verdeediging. 268.
- Egmond (Albert van)*. VII. 42.
- Egmond (Lamoraal van)*, zoon van den onthoofden Graave. Krygt, uit de aangeflagen goederen, eenig onderhoud. IX. 7. 8. wordt verdagt nopens een aanslag op 't leeven van Wilhem I. wordt gevangen: ontslagen 8. breed verhaal van 't gebeurde, tuschen de Staaten van Holland en hem, nopens het Graaffschap. zyne lotgevallen, armoede en Kinderloos overlyden. IX. 8-17.
- Egmond (Sabina; Gravin van)*, zie *Solms*.
- Egmond (Philips, Graaf van)*, wordt door de Staatschen gevangen, en uitgewisfeld. Stadhouder van Artois. sneuvelt. IX. 7.
- Egmond*, aanspraak op de Goederen. XV. 3, 4.
- Ekeren*, 't gebeurde in dien Slag. XVII. 50, 51, 52.
- Elland (der Batavieren)*, wanneer *Betuwe* heet. 97, 100, 101.
- Ellanden (der Saxers)*, waar geleegen. N. 93.
- Eim.*

VADERLANDSCHE HISTORIE. 29

Einde (s Lands Advokaat van den), wanneer hy gevangen wierdt genomen. VI. 71.

Eindboven, ingenooten door de Staatſchen. VIII. 67.

Elſabeth, Koningin van Engeland. ongenigheid, tusſchen haar en de algemeene Staaten, bygelegd. IX. 36. N. 312, 313.

Engeland: die naam komt eerst in zwang, na die van *Saxs* er buiten geraakte. I. 97. zie *Eduard*. I. eerste verbond van dat Ryk met Holland. N. 131.

Engelſchen: beſchaadigen deeze Landen. III. 104. dreigen, in zeker geval, de Spaanſchen by te ſpringen. XI. 93 zie *Duits*. houden eenige van onze Schepen aan. XII. 14. ontſtaan dezelven 13. zy klaagen over den togt van Tromp naar de Sorlings. men wederlegt hen 95. men beſchenkt de Gezanten, 95, 96. zy neem men veel Nederlandſche Schepen. 97. zie *van der Zaan*. Bitterheid tegen de onzen. 105. zie *Tromp*, hunna Vaanvulgen zyn grooter dan de onze. 109. zy booren veel Zeeuwſche Viſſchers in den grond. 109. verſchynen, onverwagt, op onze kusten. 109. zy kaapen op de onzen. XIII. 27. zie *Regimenten*. zy begunſtigen den togt van den Biſchop van Munſter 96. verkleinen hun verlies. 99. doen een zeer nadeelligen inval op ter Schelling, en verbranden veel onze Schepen. 100, 101. verlaaten de onzen, by *Beveſter*. XVI. 47-49. ook te mid den van den veldtogt, XVII. 83, 104, 107. zie ook *Haringvaart*. berooven onze Schepen. 35, 40. reden, waarom zy nalieten de Algerynen, tegen den Staat, te begunſtigen. XVIII. 101, ſtaan den Staat niet genoegzaam, by. XX. 15, 24. zie *George II.* neem men zeer veel Nederlandſche Schepen. N. 391.

Enkhuizen, haar gedrag, in 1679. XIV. 48. klagen der Portugeezen over het neem men hunner Schepen, door Enkhuizers. VIII. 43.

Enno, Graaf van Oostvrieſland, tragt, vergeeffch, de algemeene Staaten te misleiden. IX. 56.

Erfmaatſchalken van Holland, wls. N. 256.

Erasmus: men ſcheldt hem, in zeker Boekje, hier te Lande. V. 3. zyn gevoelen: nopens *Batavia*. N. 102.

Ernst Caſimir, Graaf van Naſſau, wordt Stadhouder van Frieſland XI. 4, 5. beſchuldigt Frederik

- drik Hendrik**, ter zaake van Godsdiens, en geneigdheid voor Spanje. 46. begrip der algemeene Staaten omtrent hem 46. Hy verzoent zig met den Prins. 47. wordt Veldmaarschalk van den Staat. 79.
- Erpenius**, afgebeeld in een Glasraam, te Gorinchem. zyne hoedanigheden en Gesl. X. (agter aan) FI en 12.
- Escurier**, wat betekent. III 40.
- Este (César d')**, wie hij was. IX. 1. Prins Maurits biedt hem hulp aan. 2, 3.
- d'Estrades**, Gezant van Lodewyk XIV. komt herwaarts: beschreeven. XIII. 25. Hy gaat rond, by de Afgevaardigden der Hollandische Steden. 87. zyn schryven moet niet te letterlyk worden opgevat. 92.
- Estournelle (d')**, Stadhouder van Utrecht, onder den Prince van Orange. V. 51. N. 235, 236.
- Eugenius**, Prins van Savoye, loopt gevaar van, met vergif, te worden omgebragt. XVII. 83. zorgt tegen 't vertoopen der Troepen. 107.
- Eustatius (St.)** hernooien door de onzen. XIV. 103.
- Evenknie**, wat beteekende. II 81.
- Everdyk (Ansonie Michiels zoon)** zyne Gevangenneeminge. IV. 28-30.
- Everfsen (Jan)**, Lieutenant Admiraal van Zeeland, mishandeld in den Brielle, en door wie. XIII. 83, 84.
- Everfsen (Cornelis)** Vice Admiraal van Zeeland, herwint *Nieuw Nederland* en *St. Eustatius*, op de Bagelschen. XIV. 103. en XVI. 48.
- Excynsen**, wanneer aan de Hollandische Steden vergaad. IV. 48. oudheid der zont-excys, en gedagten van Ridderfchap en Steden daar omtrend, in de 15de eeuw. V. 57-60. 't oudste gewag der Excynsen. N. 237.
- F.
- Fagel (Caspar)**, Griffier der algemeene Staaten, is Lid der Secrete Besignes. XIV. 30. wat er zy van de komst van den Raadpenf. De Witt, aan zyn bedde, in 1672. XIV. 43, 45. Hy welgert een Generaliteits besluit te onderteekenen en waarom. 48. 49. zyn zeggen tegen Pieter De Groet. 49. zyn gefchil met den Franfchen Ambassadeur, over den rang, als Raadpenf van Holland. XV.

XV. 1. of zeker geschrift hem te toe te schrijven. XV. 28, 29, maakt zwaarigheid, om zekere Resolutie, by meerderheid genoomen, op te maaken. 46. wat op zyn verzoek beslooten. 47. heeft stikken in handen, tot nadeel van Koning Jakob II. 67. raadt tot verligting der belasting van uit- en ingaande regten, 75. verkeerd gerugt ten zynen opzichte. 80. geeft de Steden eenige opening, nepens een voorslag van Willem. III. 104, 105. gedagten van Temple en van d'Avaux omtrent hem. 110. op welke wyze hy een vermiste bekräftiging van een verdrag met Zweede hersteld.

XV. 118, 119.

Pagel (Henrik), wordt Griffier der algemeene Staaten. XIV. 88.

Pagel (Francols), Griffier der algemeene Staaten, zyn lof: zyn dood. XIX. 123, 124.

Pagel (Lieutenant Generaal), bezet de toëgangen van Gelder. XVII. 49. dapper gedrag. 50. zwaar gekwetst. 51. Veldmaarschalk in Portugeeschen dienst: Generaal in den ouzen. 62.

Famtellegeld, by Holland aangelegd. XVIII. 44. voldoet niet. 87.

Pijft de beerse: wat dit is, IV. 48. (m)

FLORIS II. hoe hy aan het Huis van Saxe en Keizer Lotharius beftonde. III, 71. Wantom de zeer ryke Graaf genoemt, 73. 74. denklyk het Zeeland bewester-Scheide beleend. 95. wanneer in oorlog, met de Vlaamingen. 127.

FLORIS III. Graaf van Holland, tragt zig van Ooster en Westergo meestet te maaken: schynt bevredigd door Bischof Godfried, II, 79, 80. bewys der waarheid van den Vlaamschen oorlog en gevangenis van den Graave. 80. 84. Huwt zyne dogter uit. 90. Brandfchar Wieringen. 90. hat vier Zoonen na 95. heeft vreemde Krygslieden in dienst. IV. 42.

FLORIS IV. Graaf van Holland, wanneer aan 't bewind komt. II, 112. wanneer sterft, en hoe. 113, 114. zyn groot gezag, 114. Hy welgert de hulde van Zeeland bewester Scheide, aan den Graave van Vlaanderen. 115

FLORIS V. komt in de Voogdy van zyn Oom Floris III. I. en van zyne moëte, Aleide III. 4, 5. Zyde opvoeding, 5, 6. komt onder Voogdy

van Otto van Gelder en deszelfs Broeder, III. 9. zyn huwlyk. wanneer Hy begon te regeeren: meerderjaarg. 9, 10, of Kats zyn Voogd was 11. gefchil met zyne Neeven van Henegouwe, 12, 13. Treedt in verbond met Jan I, Hertog van Brabant, en zegt Jan van Heusden hulpe toe, 13. keizer Rudolph staat hem toe, dat Holland op zyne Dogter verfterve; 14, 15. Hertog Jan van Brabant fcheidt hem 't leen van Zuidholland kwyt, en beloofte hem byftand, 17. Limburgfche oorlog, en hoe Floris V. zig, in dezelve, gedroeg. 17-21. of by Ridders van S. Jacob floeg. 21. Gefchil en verzoening met Bifchop Jan van Nafau. 23. Legt fchattinge op de Zeeuwfche Gemeente. 23. waarom de Edelen tegen hem opftaan, 23, 24. Raakt in oorlog met Guy, Graave van Vlaanderen, om de hulde van Zeeland bewester Schelde. 24. Hy reist naar Biervliet, wordt gevangen, doet hulde, wordt ontfangen, keert en blyft in Holland 24, 30. leeft in vriendschap met Jan I., Hertog van Brabant. 29 (4) om wat tyd dit is voorgevallen, III. 33. raakt weder in oorlog met Vlaande-

ren, III. 30. verkoopt zyn Land niet aan *Floris* IV., koning van *Frankryk*, maar ontvangt zekere gelden, voor manfchap, in Leen. III. 31. wordt verdagt het Graaffchap aan een ander, dan zyn Zoon Jan, te willen brengen. III. 31. onderzoek aan wien, III. 31 (u) verbindt zig, om de Heeren van *Kuik* en *Valkenburg* te beoorlogen III. 39. Jan II, Hertog van Brabant, is zyn Vyand. III. 39. of hy de eerfte der Hollandfche Graaven is geweest, die zig *Graaf van Zeeland* noemden. III. 33 zyn bastaard Zoon is *Burgemeester*, te Utrecht. III. 42. hoe oud hy aan, de Regeeringe kwam. N. 138. in zyne jeugd opgevoed en gebleeven by zyne Moeie *Aleida*. 139. raakt met haar in onmin, en waar over, 139, 140. wie zyn Verbond met *Frankryk* onderteekenden 142, 143. redden van 't misnoegen des Engel-fchen Koning, jegens hem. 144: fluit twee verdragen met *Frankryk*, 144, 145. Hy staat de Gemeente voortegen den Adels zyn bynaam. 145. 146. op welke wyze hy de Borfelen tot Raaden aannam. 150, 151. *Floris (de Voogd)*, met welke goede.

deren by verlydt wordt, II, 1, 2. Oorlog, tusfchen hem en Bifchop Henrik , verzoend. II. 34. Hy wordt *Graaf* gezegd.

N. 141.

Floris (*Pieter*) fcheeps-voogd. Men eifcht zyne dagverhaalen van hem, by de Generaliteit, by voldoet aan dien eifch. XII.

106.

Folkers (*Predikant*), zyne ontmoetingen, by de belegering van Bergen op Zoom. XX. 61, 69.

Fontainebleau. *Louife de Colligny*, weduwe van Prinfe Willem I, fterft aldaar, en wanneer. X.

107.

Forbin. Zie *Sautyn*.

Forçès (*Tractaat van*) wat dit zeggen wilde. N. 411.

Foreest (*Pieter van*) doet verflag aan de algemeene Staten, nopens de ontleding van hetlyk van Prinfe Willem I. X. 116.

117, 130.

Formofa, Gewigt van dat Gewest. XII. 44. zie *Hambroek*.

Fortrapa, denklyk niet in Zeeland geleegen. II. 44.

Francia maritima, bezuiden de Schelde. II. 2.

Franken, ook hier te Lande, gevestigd. I. 69. verwinnen de Saxers en Friezen, 99-104. win-

neer en hoe zy die Volken vry verklaaren. 105, 106. Hunne

Vorften de aangenomene regtepleeginge onderworpen. II. 5, 6.

uitweiding over hunne *Capitula-*

ria. II. 7. zie *Volk*, *Volkvergadering*. Van waar, mooglyk,

Trojaanen gezegd. II. 58. wanneer eertitel voor de Keizers.

59. Een deel woont op *Bata-*

via. 58, 62. hun groot aanzien

by de Romeinen 60, 61. hunne grenzen verfhilden, nu en dan.

77. voerden wel eens oorlog onder den anderen. 77. 78. hun-

ne Koningen wierden wel eens

Romeinfche Veldheeren. 77,

78, 79. en *Burgemeesteren*. 80.

opftand onder de Franken gedempt. 81. hun merkwaardig ge-

vegt in de Bosfchen, met de Ro-

meinen. 84, 85. hunne wooning.

86, 87. wie hunne Koningen

aanftelden. 89. zyn zeer fnel te

voet. 91. blyven uiterlyken eer-

bied voor 't Romeinfche Ryk

houden en fchaffen de wetten der

overwonnene Volkeren niet af.

105. 106. fchandelyke huuwely-

ken onder hen. 106. Hoe zy hun

hair draagen. 107. Het geesfelen

by hen in gebruik; maar niet eer-

roevend. 109. houden Romeinfche

munkten in zwang. 116. aan wel-

ke schattingen onderheevig. 117.
Francia en nova Francia, wat
 beteekent. 77. 81.

Franken (François), Pensionaris
 van Gouda. VIII. 30. wanneer
 aangesteld. 1s, denklyk, Opstel-
 ler van de Vertoogen tegen den
 handel met Frankryk en Eugeland,
 1587 zyne Bedieninge en
 dood 31, 32, of hy, al vroeg, een
 vriend van Prins Maurits was. 32.
 yvert ter oprigting der West-
 Indische maatschappy, IX 94.
 biedt aan, zig naar Frankryk te
 verplaatsen. N. 329.

Franschen berooven onze Sche-
 pen XI: 40. zie *Vloot*. Ellendi-
 ge staat der Fransche Troupen,
 hier te Lande, door 't niet be-
 taalen des Konings, 86, 87. de
 Staaten en Ingezetenen zorgen
 voor dezelve. 1. c.

Frankryk. zie HENRIK. IV.
Franschen, hunne kaperyen in de
 Noordzee, XII. 5, 9. geraaken
 in mindere agting, hier te Lan-
 de. 93, 94. openen hunne Ha-
 venen voor de Sorlingsche Roo-
 vers, 94. Kaapen op de onzen,
 XIII. 22. zie LODEWYK XIV.
 en *Sautyn*. Vriendschap met hun
 Ryk, jegens den Staat, verflaauwt
 door 't Weener Verdrag. XIX. 36.
 zy sluiten met den Staat, nopens

de onzydigheid der Oostenryk-
 sche Nederlanden. 44. worden
 verdagt, van dubbelen handel by
 de Mogendheden, 80, 81. hun
 misnoegen jegens den Staat, no-
 pens de Keizerin. Koninginne.
 103. oordeelen, dat de Staat
 oorlog wil, 105. hun handel in
 Bergen op Zoom. XX. 69, 70.
 neemen zeer veele Nederland-
 sche Schepen, N. 391, 414,
 415.

Freta of Fryga: wie zy was. I.
 27.

Fleury, de onzen, aldaar geslagen,
 door de Franschen, ondanks den
 dappersten tegenweer. XVI, 44,
 45.

Fleury (Kardinaal de), of hy
 voor 't onderhouden van den
 vrede met den Staat was. XIX,
 120.

Fredrik I. De Staaten erkennen hem
 als Koning van Pruissen, XVII
 25. of hy de hand gehad heb-
 be in zeker plan, om hem eerste
 Edele van Zeeland en Stadhouder
 van dat Gewest te maaken. 31.
 37. biedt den Staat de Embdet
 maatschappy ter koop aan, XVII
 2.

Fredrik II., Koning van Pruissen,
 Handeling van den Staat met hem,
 tot vermindering der tollén op
 de

de Maaze. XX. 105. Hy ver-
hoogt dezelve. 106.

Fredrik, Keurvorst van de Palts,
wordt, in den Haage, treflyk
onthaald. X. 40-42.

FREDRIK HENDRIK (Prins),
zyne eerste veldtogt, IX. 40. Hy
krygt bevel over een derde van
het Leger, 51. Hy gaat in gezant-
schap naar de Palts, 54. Hy
verdedigt zig dapper tegen eenen
Spanjaard, 91. zyne wedde
en voorregten, by 't Bestand,
109. in wat opzigt hy bestemd
wierdt, Maurits te zullen opvol-
gen, 110. gezonden, om Utrecht
te bedwingen: gevolgen van
dien, X. 20-24. Hoe lang
hy den naam van *Graave* droeg,
en wanneer hy die van *Prins*
kreeg, in de Resolutien der al-
gemeene Staaten. X. 20 (w).
Hy trekt te veld in Duitsch-
land, 106. Hy staat naar 't
huuwlyk met eene dogter des
Landgraaven van *Hesfel Casfel*:
't raakt af. Hy huwt, op raad
en goedbelieven van Maurits, en
goedkeuringe der algemeene Sta-
ten, met *Amelia*, Gravinne van
Solms. 113-115. hoe oud hy
zittinge kreeg by de algemeene
Staaten en den Raade van Sta-
te, XI. 92, 93. Hy wordt *Ke-*

pitel Gen. *eraal en Admiraal*,
behalven van Friesland, Gronin-
gen en Ommelanden. X. 2, 4.
hoe, hy heette, in zyne jeugd. 5.
ho3, by vervolg. XI. 5-7. wordt
Stadhouder, en onder welken
titel, 7, 9. uitweiding over zynen
Lastbrief, 9, 10. men gewaagt
van geene *Instructie*, 10. Hy wel-
gert een jaargeld van Frankryk.
10. zyne roem lydt eenige ver-
flaauwing, 12. Hy trekt met zyn
Leger terug, 18. Hy geeft kennis
van de geboorte van Willem II.
en hoe, 19. 20. Hy raadt het wee-
ren der Remonstrantsche by-
komsten, 24. wordt Ridder van
den Koninklyken, en op welke
wyze, 25-27. zyne roem her-
leeft, na 't winnen van Grol,
27. Hy is voor een byeenkomst,
ter bemiddeling der Franschen en
Engelschen, 34. en voor eene ge-
waapende onzydigheid ter Zee.
35. de Admiraliteiten aan zyne
beveelen onderworpen, 36. Hy
doet de Vestingen herstellen,
loopt gevaar van zyn leeven, 39.
neigt tot zachte middelen, is
tegen het gebruik der wapenen
van den Staat, ten aanzien der
Remonstranten, en beschermt,
ten dien opzichte, de Regeering
van Amsterdam, 45. *Erst* *Cas-*
imir

simir, Stadhouder van Friesland, beschuldigt hem zwaarlyk. De algemeene Staaten trekken zyne zyde: byzonderheden en schikkingen daaromtrent, en geheimhouding van het Besluit. 45-47. Hy oordeelt eene beschansing, by Vreeswyk, noodig. 48, 49. hy trekt met een Leger, naar Vlaanderen: komt te rug, en wat hier omtrent was voorgevallen. 58-67. Hy wordt gevolmagtigd, om Afgevaardigden nevens zig te benoemen, 61, 66 zyne Schildery geplaatst in de Kamer der algemeene Staaten. 68, 69. Hy schiet een tonne schats aan den Lande, 71. Hy komt laat te velde, 77. Hy kiest, op besluit der algemeene Staaten, een' Veldmaarschalk. 79, 80. Stelt het benoemen van een Bevelhebber ter Zee aan de Staaten van Holland, 83, 84. ziet af van 't beleg van Antwerpen, 90, 91, 98. XII. 16. trekt, ziekiyk, te Velde. XII. 101. zyn lof. N. 376. Hy bevoordest het weeren van den Engelschen Afgezant uit den R. v. S. 38, 382. Hy staat de Baaderheeren en Steden van Staats-Brabant voor. 385, 387, 388. *Fredrik Willem*, Koning van Pruiss-

sen, stremt den Nederlandschen handel. XVIII. 7. verkrygt een deel van Spaansch Opper-Gelderland. 28. zyn gedrag omtrent de Staaten, XIX. 4-10. Hy dreigt zig aan den Staat te wreken, over zeker vonnis van den Krygsraad te Maastricht, 45-48. Hy doet eenige Staatsche manschap opleggen, 49. ontlaat dezelve, 56. 't geschil, tuschen hem en den Staat, wordt bygelegd, 50. Hy is mis noegd, over de niet daadlyke overgaave der goederen van Koning Willem, door den Staat, en dreigt met de wapenen. 't wordt bygelegd, 60-63. Hy doet een Onder-Officier van den Staat opvangen. 63. sterft. *Zie Nieuwburg.* 64. *Frederik (Don)*, Zoon der Hertogen van Alva: strenge last van zynen Vader, om 't beleg van Haarlem voort te zetten. N. 294. De Koning van Spanje ontzegt hem het Hof. 295. *Frederiksdal*, in 't Holsteinsche, door de gevlugte Remonstranten gebouwd, lotgevallen, dier Stede. X. 104. *Fregat, Ierscb*, genomen, en te Rotterdam, het Volk gevangen gezet. XII. 12. *Frensch (Olivier)*, Agent van den Hoo-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 37

Hoogen Raad van Zeeland, *Friezen* door de Franken gesla-
herwaarts gezonden: het ver-
handelde met hem. XII. 12-15.
Friesland. Saxers aldaar verfla-
gen. I. 32. onderzoek naar des-
selfs oudste uitgestrektheid. 83-
91. H. 1, 2. 13, 66, 67. wat
Provincie het woord van *Friesland*
in de negende eeuw beteekene.
34, 35. Noormannen vallen er in.
52. Het hoort onder Lotharingen
53. wat beteekent. 64. Graaf van
Oost- en West-*Friesland*. II. 96.
112, de Pest woedt in *Fries-*
land. V. 26. beweging aldaar,
nopens de oefening van den
hervormden Godsdienst. VI. 64-
67. Het lydt door de pest. VII.
55. Het wordt ter bylegginge van
zekeren twist door de algemeene
Staaten bezonden. X. 47, 48.
De Kust van dat Gewest on-
veilig gemaakt, door de Spaan-
schen, en, daar tegen by de
algemeene Staaten, voorzien.
XI. 69. De, op den Vyand,
in den Slag van Fleury, geno-
mene Vaendels, gedeekelyk
derwaarts gevoerd. XVI. 45.
aldaar wordt, door de Noor-
mannen, eene Vloot uiterst.
N. 128. wanneer er de nieuwe
Styl is ingevoerd. N. 375. Zie
Staaten van Friesland.

Friezen door de Franken gesla-
gen. I. 100. De *Friezen*, aan
deezē zyde van de Wezer, zyn,
na dien tyd, niet meer in oor-
log met de Franken. I. 99-104.
Wanneer zy voor vrye Liedē
zyn verklaard, en wat die vry-
heid was. 105, 106. wat er
zy van hun groot privilege, 107,
108. III. 52. IV. 79. hunne
schattingen, kleederen, regtsda-
gen, wapenrusting. II. 4, 7,
8. waarom, wanneer en aan
welke *Friezen* Karel de Groote
hun Erfgoed ontasm, en Keizer
Lodewyk 't hun weder gaf. II.
14-21. zy behaalen zege op de
Noormannen. II. 32, 33. in de
negende eeuw, woont een deel
van hun in Gallie: byzonder te
Ments, in Duitschland. II. 33.
wie de *Moersaten* waren. II. 69,
70. Keizer MAXIMILIAAN
verklaart, dat de *Friezen* alleen-
lyk van het Ryk afhangen,
zie MAXIMILIAAN. Zy gee-
ven een geschenk aan Karel V.
en verdedigen hunne privilegē
en. V. 14. zy bidden den kei-
ser, ja te weeten; maar aan, ter
verdryvinge der Herdoopers. V.
32. zy zyn tegen het ontwerp
der Unie, over alle de Nederlan-
den 36. zy geven Beden aan Ka-
rel

rel V., en zweeren hem, als hun-

G.

ne natuurlyken Erfheer, mits

zonder schade hunner privilegi-

en. V. 44 60-67. Zy weigeren

't verdrag van *Augsburg* te be-

kragtigen. 74. Zy staan aan Ko-

ning Philips eenig geld en paar-

den toe. 79. wanneer zy hem

hulde zweeren: hoe. 80, zyn be-

dragt, eenen Lands Advokaat aan

te stellen. VI. 30 of hunne wetten

van *Corbulo* afftammen. N. 34.

hoe zy hun hark droegen. 107.

aan welke schattingen zy onder-

hevig waren. 117. *Burg der*

Friezen, by *Salzburg*. 132. Ben-

de *Friezen* te *Nspels*. 137.

zy bloeien in Koophandel.

176.

Friezen, dienen op de Vloote

voor Zierikzee. N. 197. Zy

worden streng behandeld, door

den Hertoge van Saxe. N.

216.

Frifo (Johan W'hem), Prins van

Orange, Stadhouder van Fries-

land. Holland is bedagt, om

hem Generaal te maaken, XVII.

56. Hy verdrikt: omstandig-

heden van dat geval. 92, 99.

zyn ouderdom. 99.

Frits, Sterrekyker: zyne voor-

zeggingen. V. 2.

Gaalen (Barend van) Bifchop

van Munster, befchuldigt, val-

fchelyk, den Staat en eenige

Leden, nopens een aanslag

op zyn leeven: houdt hun-

nen Gezant gevangen. XIV. 27,

28. onderwerping aan hem, we-

gens Overysfel. 29-31. verdree-

ven voor Groningen. 68-71.

Befchryving van zyne Brasfe-

ryen. N. 393.

Gaarden (der Krygstleden) wat

betrekt. V. 87, 88.

Gael, (Claes Hufsz) gezonden

naar Gouda, tot onderzoek

naar de geldelyke omftandighe-

den van die Stad. VII. 39.

Gail Gemagtigde op de by een-

komst te Geertruidenberg. VII

51.

Galsien (Spaansche), huame

foelheid. IX. 34. men brengize

weder in trein, hier te Lande. 53

en plaatst er Slaaven op. 53.

Gamarra, Gezant van Spanje,

laat den Staat een verbod voor,

ter onderlinge verdeeling des

Spaansche Nederlanden. XIII.

50. men wylt het af. 55-59.

Ganna, Germanifche Waarzeg-

ger, als eene Godheid, geerd.

L. 85.

Ganna

- Gansz (Karel)* Schepen in den jemens zyne Gemaaltn. N. 243.
Briele, vliegt by de inneeminge: zyn huis bewoond door een Bevelhebber der *Watergeuzen*. VI. 86.
- Gasthuiz.* Zie *Medici*.
- Gasthuiskerk*, in den Haag, door de contraremonstranten te bekrompen, voor hun, geoordeeld. X. 68.
- Gasthuizen*, binnen Hollandse Steden: alsar eenigen, in den strijd gekwetsten, geplaatst. IX. 30.
- Gaula-Crusalia.* Zie *Walcheren*.
- Geëtereerde Ruiters.* Zie op *Ruiters*.
- Gebruiken*, zie *Plagtigbeden*. en *Maria (van Bourgondie)*. Welken in zwang, by tyden van Pest. V. 27. zie ook *Drinken*, *Haarweevers*, *Maaltijden*, V. 45. *Naamen*, *Paerden*. enz.
- Gecommitteerde Raden.* zie *Raden*.
- Gedenkschriften*, van den Raadpensionaris Dufk, nog in wèzen. XI. 56. gedachten over die van Prins Frederik Henrik van A. v. d. Capelle. XI. 59, 60, 106 (7).
- Gedeputeerden te Velde.* zie *Gevolmagtigden*.
- Gedrag* van Philips de schoone, jegens zyne Gemaaltn. N. 243.
244.
- Geelotink (Jan Kornelits)*, oud Burgemeester van Amsterdam, is Gevolmagtigde te velde, by Prins Frederik Henrik. XI. 60. Hy doet verslag van het uitvallen des Veldtochts in Vlaanderen. XI. 66.
- Geerlak*, II. Graaf van Zutphen, 93, 94. zie *Zutphen*.
- Geerten (Sint) minne.* byzonderheid, nopens dien dronk, N. 146, 147.
- Geertruidenberg*, veroverd door de Vlaamingen, III. 47. Wanneer, door de Staatse, ingenomen, VI. 110. byeenkomst aldaar, tuschen de Afgezanten van Don Jan en der Staaten. VII. 50; 51. zie *Hoofd*.
- Geerollet*: beschryving van de aanleiding tot het verbranden der Spaansche Schepen, alsar N. 289.
- Geest (Margareta)*, Moeder van de Landvoogdes Margareta van Parma. V. 20.
- Geestelijken*: de Staten oordeelen ten de oorzaake der oneenigheden in den Godsdienst. N. 233, 234.
- Geesthykheid* wordt een Lid van Staat, in Holland, N. 203 en

224. De Staaten zien hen aan voor de oorzaken der Godsdienstige geschillen in de Nederlanden. 234.

Gehelmbouding van Staatszaken, ter Generaliteit en in Holland, zeer slegtelyk betrakt. XV. 13, 42-46. men klaagt in Engeland, over weinige gehelmbouding alhier. 61, 107.

Gekwetsten. zie *Gasthuizen*.

Geld, waar door, en wanneer, minder van prys wordt. N. 222. Staat van ontvang en uitgaave onder Keizer KAREL. V. 88, 89, en VI. 13, 16. groote schaarsheid van dien, hier te lande, en hooge intrest, V. 90. XI. 12, 24, 57, 76. Slegten staat en schaarsheid van Gelden in Spanje. XVI. 89.

Geldmiddelen (Raad der) door onze Graaven geraadpleegd, over Domeinen. XI. 1. (a)

Geldschijters de Aartshertogin Isabelle geeft hun een van het honderd, s'weeks. XI. 12.

Geldenbauer (Gerrit) van *Nimwegen*. wiā hy was. N. 100.

Gelderland, eenige plaatsen, aldaar, behooren, in de elfde eeuw, nog onder de Saxen. I. 1, 2. De Erf-opvolging der Graaven wanneer begonnen, II. 56, wan-

neer met Zuirphen vereenigd,

II. 91. zie *Henrik I. Raermonde*, *Reinout*, *Munt*. Wanneer de Hollandſche Graaven reeds invloed hadden op het Geldersche bestuur, III. 66. zie *Hekeren*, *Brunkhorsten*, *Aarnout* en *Adolph*. De Gelderschen worden verplicht, Karel van Burgondie manschap te leveren. IV. 49. zie *Karel van Gelre*, *Marten van Rossem*. Gelderland vermeesterd door Keizer Karel V., V. 66.

zie *Egmond*. *Lalaing*: Of de Graaf van Hoorne, slegt by voorraad, aldaar, tot Stadhouder wierdt aangesteld, VI. 22. zie *Hoorne*. Het neemt de Gendſche wrede aan, VII. 43. WILLELM I. doet het aanmaaken, zig te vereenigen. Het komt tusſchen beiden, in den twist met den Graave van Kuilenburg. XIII. 78. Het is tegen het onbepaald aantasten der Engelsche Vloot. 90. Het is voor een Verdrag van onzydigheid met Frankryk. Zie *Staaten van Gelderland*. XX. 42, 45, 55. *Geleigeld*, oudheid van dien. VI.

105.

Geloofsbelydenis, zie *Calvinisten*.

Gr

VADERLANDSCHE HISTORIE. 41

Geloofsbelydenis der Hervormde kerk in zaken van Regeringe. N. 141. *FLORIS V.* beschermt wanneer opgesteld en overhandigd. VI. 50. *Gemeent* (*Kommandery van*) schikking nopens het Oppergebied derzelve. XIII. 44, 45; waar toe behoort. N. 384. *Gend*, of de Inwoonders: deezes Stad aan Frankryk hebben aangeboden, V. 45. 46. de *Advokaat*, d. i. Penfuaris, van Gend voortvlugtig en, in Holland, met eeren wyn beschenken, V. 48. Holland doet alle moeite, om die Stad te ontzetten. VII. 22-24. Wolven doen en gruwelyke nadeelen. . . . 67. *Gend* (*Josaph. Baron van*), jaagt de Engelschen tot onder *Schoernesse*: veegt, daarna, dapperlyk; sneuvelt. . . . XIV. 22, 23. *Gende* (*Heer van*), President der Generaliteit; gaat de Resolutie der algemeene Staten, te haiten. XII. 11. Hy roept de algemeene Staaten te zaamen; by het overlyden van Prins WILLELM II. XII. 62. *Gedekunde* bevordert, in de belegeringe van Ostende. IX. 86. *Generaal de Ruiter*; dat ambt vervalt. XII. 115; zie *Oorlog* en *Lalaing*. Hier komt weder in zwang. . . . XVI. 22.

- Genooten*, wie zy waren. II. 84.
- George I.*, Koning van Groot Britannie, bygestaan doorden Staat. XVII. 81. is voor hun, ten aanzien der Oostendische Maatschappye. 92, 110. ook nopens de Algerynen. 101.
- George II.*, Koning van Groot Britannie, verzoekt en verkrijgt toezegging van hulp tegen Pruissien, by den Staat, XIX. 246. Hy stelt de Staaten gerust omtrent het werk der Oostendische maatschappye en 't verdrag van *Barriere*, 26. Hy weerhoudt hen van nadere verbintenissen met Frankryk 36. is niet te vreden over 't verbond van den Staat met die Kroon, nopens de onzijdigheid der Oostenryksche Nederlanden, 65 geeft kennis van 't huwelyk zyner oudste Dogter, met Willem IV, Prins van Orange. Het voor-gevallene daar omtrent. 68-76. of hy voorbadt een inval in Pruissien te doen, 95. Handelt gezaamentlyk met den Staat, nopens de hulpe aan de Keizerin-Koningin, 96-104. zie *Engelschen* zendt hulp troepen aan den Staat. XX. 36 draagt in de kosten des oorlogs, 37, 41. houdt de handeling met Frankryk tegen; 43, 81. zendt eenige Schepen. 53.
- George Prins van Denemarken*, gehuwd met Anna, Prinsesse van Groot Britannie, wordt, door den Staat, gedeeltelyk schadeloos gesteld, voor den afstand van zekere Eilanden aan den Hertoge van Holstein. XVI. 20.
- George (de Schans van Sims)* door Prins Maurits bemagigd. IX. 76.
- Gerard* wordt Graaf van de Veluwe. II. 92, 93.
- Gerard*, Graaf van Gelder zie *Sahand*, Verdrag met hem en Otto II., Bischof van Utrecht. II. 112.
- Gerards (Balthazar)*. Vermoedt Prins WILLEM I. Zyn Gefagt, door den Koning van Spanje, veradeld. VII. 126.
- Gerbrandsz. (Jan)*, Ouder Admiraal van Holland, brengt de Vloot van Van der Does terug, IX. 33. kan de Spaansche Galeien niet agterhaalen, 34. draagt goede zorg voor de Vlaamsche kust, 35. wordt gelast te waaken tegen den Vyand. 78.
- Gerechtigheden (s Lands)* mogten nimmer in verschil getrokken worden. XVI. 43.
- Germaanen*: hannebegripen van God,

God, I. 2, 23. opperste Godheid en mindere Goden 24-27. zy noemden de minderen met Germaanfche naamen 28. De Romeinen gaven er Romeinfche aan, 28. de Germaanen offerden Menfchen, 30. of de Tempels of Altaaren, aan *Jupiter*, *Nebalennia*, enz. gewyd, Germaanfch, dan wel Romeinfch, werk waren, 32, 33. doen, in alle zaken van gewigt, den Godsdienst gelden, 34. Of hunne Magiftraaten jaarlyks veranderden, 36. Staats en Krygs-inrigtingen, 37, 44. Verdeeling in *Adel en Frygheboornen*, 371 waar hunne Legermagt uit beftondt, 39, 42. geeue Befolding, noch ftande Krygsmagt, 40. dapperheid in den Oorlog: belooning met den buik, 40, 41. dienen, by vrede, de oorlogende Volkeren, 41. Swoopten byzonderlyk op de Galliers, 46. 57. gevoelen nopens de, in den oorlog, gefneuvelden, I. 48. korthed der veldtogten, 43 zyn zeer gedugt voor andere Volk enen, 48. ten rydevan Nero niette ondergebragt, 49, 50. Hunne wapenen, 61, (7) Of de Germanifche Lyfwagt een Keizer ombragt. 67. hoe zy zig gedroegen, na *Cassars* dood, tot

de komst van *Drusus*, N. 14-22. reden van hunnen haat tegen *Varus*. 24. zy bootfen gedaanten van dieren na. 42. zie *Veldtekenen*, *Taal*. Zy woonen, nog in de derde eeuw, meest in houten Hutten, 52. zie *Steden*. hun Voetvolk vegt, onder de Ruiters, 64. zie *Godsdienst*. GERMANICUS: zyn bedryf in Germanie. N. 27, 28, 29. *Germanie* (*Neder*). Zie *Landvoogden*.

Germanie, (*Oppert en Neder*) heeft, na Germanicus, over elk deezer Gewesten een Landvoogd. N. 36. Landvoogden aldaar. N. 16, 27, 28, 19, 21, 23, 24, 32, 33, 35, 36, 40, 42, 47, 49.

GEROLF: denklyk de Grootvader van onzen Graave DIRK I. II. 22, 23. Keif Munik, in het jaar 876. II. 40. GEROLF, Graaf van Teisterband, mifchien Vader van onzen Graave DIRK I. II. 39, 40. *Gefchenken*, der Staaten van de Grooten, zeer in zwang, onder onze laaste Graven, V. 2. aan de Graven ter blyder inkomfte. V. 13. 79 aan de Stadhouders. V. 7. aan den Prefident van 't Hof. V. 63. aan den Graave van Leicester. VIII. 91.

Ter

Ter bruiloft der Gravinne van Solms. IX. 10. (n). Ter voorzetting der wetenschappen. 23. (c) welke soort, hier te Lande, van ouds, geoorloofd te ontvangen, IX. 102. hoe gehandeld met die der Spaansche; na het Bestand, 103. Buitenslandsche Grooten door den Staat beschonken, X. 25, 41. Zie verder. X. 78. XI. 45. 44. 56. 68. 69. 84. (b) XII. 69. ook op *Oldenbarneveld*. Aan Zweedsehe Gezanten, door den Staat. XV. 10. *Gesbillen* tuschen, verscheiden Steden in Holland. XXI. 54. *Geuzen (Water)*, in den Brijde bekend, voor de inneminge dier Stad, VI. 79, 80. plunderen die Stad en andere Plaatsen. VI. 84. 85. nader opgaaf nopens hunne Hopluiden. VI. 86. *Geuzen (nieuwe)*, wie dus genoemd. IX. 40. *Gevoelmagtigden* der, Staaten, te Velde, zeer verspreid. XIV. 32. hoe zy zorgen voor Urecht, ten jaare 1672, en met wat gevolg. 36. zie *Afgevaardigden*, wanneer in zwang, XVI. 3. 2. Amsterdam dringt er van nieuws op aan. 4. men schryft

er Koning Willem., III. over, wegens Holland. 5-9. 't werk blyft steeken. 9, 11. zie WILLEM III.

Gevaders: de Staaten en Steden staan, als zodanige, over de Kinderen van eenige Vorsten: XI. 54. XI. 20. XII. 68. XV. 81. XVII. 99. 100. XV. 76.

Gevangen: aan zodanigen den mond gestopt, op bevel van Maurits. IX. 39.

Geveinsdheid van Phllips II, Koning van Spanje. VI. 45.

Gevolg, Groot gevolg van Leicester, by zyne komst in den Haage. VIII. — Van *Fredrik*, Keurvorst. Palts- Graave X. 41.

Gevoelmagtigden te Velde, hoe het met dezelyen gesteld was, onder Willem IH. XVI. 3. Zyn onderscheiden van die genen, welke men, eigenlyk, Afgevaardigden te Velde plagt te noemen: en waarin. 3. 11.

Geweldig, betekent, somtyds, *magtig*. III. 31. 't Opperweezzen dus genoemd. N. 100.

Gewoonten by de vreemde Ambassadeurs, by het ontvangen van eenen Readpensionaris van Holland, wel eer, in zwang. XV. 23.

Gezanten (geremde), wat zy dees

VADERLANDSCHE HISTORIE. 45

- deeden, by de gevangeneeming genbósch. VII. 94 (a)
- van Oldenbarneveld, Hoger- *Gilden*: hunne kleynodien, Goud
beet en de Groot. X. 91. aan hun en Zilver, aan de Stedelyke Over-
plagt, door de algemeene Staa- heden ter hand te stellen, en,
ten, een verblyf gegeven in Gouda, gesteld, ten nutte
te worden, in zeker, daar toe van den Lande. N. 993 (b)
- geschikte Huysinge. XII. 71. *Gilles (Jakob)*, Raadpensionaris
Zorg ter hunner beveiliging. van Holland. Een Afgevaardigde
XIV. 33. De Staaten 'dringen van Friesland eischt hem o-
dien van Portugal om eene bele- pening van het secreet Besoig-
digende Memorie in te trekken. ne. de Staaten oordeelen hem
Neemen een soortgelyk besluit hier toe ongehouden. XX. 33.
- omtrent den Spaanschen. XV. Hy en anderen raaken in ver-
Gezanten, onthaalt ten koste van denking, van met Frankryk te
den Staat. IX. 99. heulen. 31.
- Gezanten* van den Staat: nieuwe *Ginkel (Godard van. Rhede,*
regelen van den geldelyken voet Graaf van Athlone, Baron van)
omtrent hen. XVII. 23. 2te Generaal in Staaten dienst, staat
geld, wapen. Raad van Staate. de aauhangelingen van Koning
Genindbeden, wat omtrent die Jakob. II, in Schotland, VI.
gene, die gedoogd zouden 16. 17.
- worden, by 't besluit der groo- *Glarges (De)* Agent van den
te Vergadering, is vastgesteld Staat, te Calais: zyn berigr.
XII. 85. XIII. 96
- Gbaeles (Douwe)* onthoofd, onder *Glas (oud drink-)*: verklaring
der de Saxische Regeering, in van het zelve. N. 146.
- Friesland. N. 216. *Glynstra (Generaal Major van)*
Ghistelles (Heer van) Bevelheb- zyn dapper gedrag. XX. 38.
- ber van Ostende en aldaar ge- *Glocester (Hertog van)* huwt
suetveld. IX. 85. met JACOBA van Beieren,
Gifte (milde) hoedaanig, en haa- en doet, met haar, een inval
re toeloop in Holland. XX. 74. in Henegouwe. III. 90 - 92.
- Gilde (Beschermers-)*, in 's Herto- onderzoek naar den ryd wanneer,
l. c.

- L. a.* zie JACOBA. Komt in ne Staten aan de Overyssefche den Haage. XII. 12. Predikanten op dat stuk. XI. 14.
- Geck* (*Jehan Van*) Griffier der algemeene Staten, XI. 26, 38. wordt *Treasurier Generaal*, 38, 39. gaat, als Ambassadeur, naar Engeland. XIII. 67, 68.
- Gedefried*, de Noorman, krygt bezittingen in Friesland. II. 35. wyze, op welke hy wordt vermoord, in de Betuwe. II. 37, 38.
- Gedefried* (*Hertog van Brabant*) waarom zig met Vlaanderen verbindt. N. 125.
- Gedesfen* (*Moeder*) by de Germanen. I. 27, 31. van waar, I. 35.
- Godsdienst*, zie *Batawieren*, *Germanen*; *Gezindbeden*, *Gouda*, *Hertba*, *Nebalennia*, *Priesters*, *Romeinen*, *Tamfana*, *Sueven*.
- Godsdienst*: vryheid van dien aan de Saxers gegeven. II. 24. de Roomsehe, by de Zeeuwsehe Edelen, lang in zwang. VI. 18. Of de Gewesten van 't regt, om, ieder in den zynen over den Godsdienst te beschikken, afgeslaan hadden, X. 70-73. Holland verklaart er geene overstemming in te gedoogen. X. 30. Antwoord der algemeene Staten aan de Overyssefche Predikanten op dat stuk. XI. 14.
- Godsdienst*, of men, op de groote Vergadering, verklaard, dan ook *beloofd*, hebbe, den hervormden Godsdienst te handhaeven. XII. 86-89. Voorstand van den Godsdienst, door de Staten van Holland. XII. 74-79, 85, 119. de vervolging der Hervormde in Frankryk door, aan die mogendheid, zeer veel nadeel, hier te Lande, en maakt veel afkeerig van Lodewyk. XIV. XV. 57-59. Godsdienst der Germanen, wanneer verbas-terd. N. 2. 64.
- Godsdienst - oeffening*, nooit, hier te Lande, eene algemeene wet gemaakt, nopens het niet gedoogen van andere openbaare Godsdienststoffen, dan der Hervormden. VII. 112.
- Goed*, wat, somtyds, betekent. III. 53. IV. 35-38.
- Goedendag*, zeker oorlogstuig. N. 166.
- Goederen* der Geestelykheid, onder Hertoge Philips, aangeslagen. IV. 37, 49.
- Goederen* (*Dominantie*) der Gra-ven van Holland, door dezelve

- ven verpaid. VI. 1 (s) Hy doet afstand van die bediening, en wordt, door de Staten, beschoonen. VI. 29 en 28 (r) zyn lof. N. 223.
- Gedereede*, zorgte voor eenen aanval aldaar, door de Herdooperen. V. 31. zie *Briel*. Of, in de twaalfde eeuw, by Arabieren bekend was. IX. 61 36. Romeinsche penningen en Graaflyke munt daar gevonden, ook zeer oude en zware Steenen, met Arabische opschriften. X. 93, 94. Waar voor men dit hebbe aan te zien. X. 94 (r) de Heer *Van der Myle* aldaar gebannen. X. 105.
- Goens (Ryklof van)* slaat de Fransche Vloot, in de Indien. N. 406.
- Goes*. De Overste Tersaars tragt te vergeesch, haar in te neemen. VI. 94. 95. wanneer en hoe die Stad aan de Staatschen overging, VII. 47. is tegen den opdracht der Graaflykheid aan Willem I. 114. mislukte onderneeming der Spanjaards aldaar. XI. 107. Zy wordt, door Krygsvolk, op last van Willem III, ingenomen. Gedrag dier Stad. XVI. 69. en 69.
- Goes (s'Lands Advokaat Van der)* breekt zyn arm. V. 87.
- Goes (Aert van)* Advokaat van Holland, heet ook *Aernt*. Hy doet afstand van die bediening, en wordt, door de Staten, beschoonen. VI. 29 en 28 (r) zyn lof. N. 223.
- Goes (Adriaan Van Der)* Advokaat van Holland, wanneer aangesteld. VI. 22.
- Goes (Damianus)* zyn dapper bestaan, te Leuven. V. 54, 55 en 55. (m)
- Goes (Philips Van Der)*, Vice-Admiraal. zyn dapper bedryf, in de Baai van Vigos. XVII. 45 voert bevel in de Noordzee. 63.
- Gomes (Rogerio)*, wie hy was. N. 22.
- Gonzaga* komt, met Don Jan, in de Nederlanden aan. VII. 44.
- Gorinchem*, zie *Munt*, Die Stad hangt naar de zyde van Leicester. VIII. 64. door oproerlingen bezet. XIV. 65. Baldaardigheid aldaar gepleegd, door ons eigen krygsvolk. 93. 95. Hevige twisten in de Stad. XV. 52. Verschil met Amsterdam, nopens toelating van een Lid in Holland. XVII. 53. 61.
- Gertz*, Zweedsch Gezant. Handel omtrend hem. XVIII. 50, 51.
- Goud*, De kunst der ouden, om Goud oppergement te leggen, nagevolgd. III. 107. (s)
- Goud*,

Goud, Gouden. munt. Zie *munst.*

Gouda (Sophie, Erfdogter van Heer Jan van) gehuwd met Jan van Renesse. N.

152.

Gouda, reeds genoemd in de twaalfde eeuw. II. 77. JA. COBA van Beieren, aldaar, als Landsvrouw ontvangen, III. 94. de Stad staat haar, dapperlijk, by, III. 95 en 95. (1) Zy is den Hoekschen toegedaan, en verzoent zig over zekeren

inval in den Haag, met MAXIMILIAAN van Oostenryk, onder zekere boete en mits een' anderen Slotvoogd aan te nemen, in plaats van den Graave van Nassau, IV. 56, 57. Gevoelens van die Stad nopens invoeren van belastingen, ten

jaare 1441. V. 58-60. I. I. (v) Krijgsluiden, in haaren omtrek gelegd, bedrijven veele nadeelen. V. 87, 88. Op den Ar-

kelschen Toren, aldaar, s'Lands Charteren, voorheen, bewaard: hoe, sedert, daar mede gehandeld. VI. 4. 7. 10. De Regeer-

ing handelt zeer voorzigtig, nopens het prediken, ten jaare 1566, en voorkomt oproer en beeldenstorm, VI. 59 - 61. men verbiedt er het draagen van

het kenteeken der Genzen, VI.

60. Waarom die stad Alva niet verweikoomde, VI. 70. Wordt ingenomen door de Staatschen, en 't gebeurde aldaar, kort voor

en na die ineenval, V. 96-100. Zie *Lumet.* Regt aldaar gepleegd over Stadsverraaders, 115-117. Zy tragt s'Lands hooch Schoole by zig geplaatst te krygen, VI. 118, 119. Gedreigt met *executie* over 't niet voldoen van haar

aandeel in krygslasten, VII. 12. Raakt in verdenking by Willem I. Knellende toestand dier

Stad, 14, 15. Zie *Steden.* Haar gevoelen nopens de Unie tuschen Holland en Zeeland.

VII. 19. Verregaande twist met Dordrecht en Delft, over 't Verlaat aan den Leidschen Dam,

20, 21. Waarom zy zig verzet tegen 't inroepen van Brit-

tenlandsche hulp, 31. Haare wanhoopige toestand: zy krygt vermindering van lasten, 3.

Wenscht den vrede met Spanje, schoon getrouwelyk blyvende aan de Staatfche zyde, 39. Eenige Luiden, aldaar, van handel met den vyand verdagt, 42.

Of derwaarts Gemagtigden van Staat gingen, 43. Ouderdom en

tyd

tyd der afwerping van het Sloo, 35. De Stad stemt, met veel moeite, tot afzweering van Spanje: eenige Vroedschappen maken zwaarigheid in den eed. 204, 105. Op wat wyze zy Willem I., tot *Souverain Heer*, wil gekooren hebben, 116. Op wat voet zy weigert, de Graaflijkheid aan Willem I. op te draagen, 114, 115, 138, 139. Wanneer zy haar Vertoog, om allen handel van onderwerping aan Frankryk af te slaan, by Hol- land inleeverde, VIII. 29. Zy laat alleenlyk haaren Pensionaris ter dagvaard van dat Gewest, 30. 't geen haar bezendt, om 't Vertoog in te trekken, geene afschrijven van haare *Remonts* *frontis* te doen maaken en ter dagvaard weder te keeren, 30. Zy slaat het eerste geheeltyk af. Haar merkwaardig antwoord op de twee andere punten, 31. Zie *Franken (Francois)*. Zy stelt voor, om een' ander, den Prinsse Maurits, aan 't hoofd der regeeringe te stellen; 32. Zy, agt den bystand van Engeland noodig, maar slaat de Opperbeers- chappy van alle vreemde Mo- gendheden af, 44. Parma, zoekt haar tot s'Konings zyde te

brengen, 47. Zy zendt zyn' Brief, onbeantwoord, aan de Staaten, 48. Zy houdt het aan- stellen van Maurits tot Stadhou- der; herlangstetegen; 52. Stelt zig tegen de Sotiverniteit van Engeland over deze Landen, 63. Is voor: wederom Spanje, mits vryheid van Godsdienst en Voorrechten. Haar klok- drag, 67, 76, 88. Verklaart, in 1788, zig te houden aan het Vertoog van 1587-71. 72. Haar gevoelen noops den Godsdienst, 85. Gaet de onyterigheid eener ger. Predikanten; te keer, en beschermt den Predikant Harmat Herberis, X. 15, 16. Weigert de Kerkenordening van 1591 niet te neemen, 46. beslist, om Prinse Maurits af te doen vraagen: of hy de beslikken der Staaten wil volgen of niet? 66. Wanneer zy Waardgelders aannam, 78. Zy trekt haare volmagt in, 75. Verklaart zig tegen desynode Na- tional, 80, 81. roept de Pri- vilegien in, tot ontslag der drie- gevangen Heeren, 89. Vree- zoekt den Prinse, geene veran- dering in haare Vroedschap te doen, en oordeelt haare zaak, eene andere, dan die van andere Steden. Wat die woorden an-
dul.

duidel. 90. (c). Vroed-
schap wordt bedankt, 90. Haar
gedrag nopens de zending van
Pauw naar Frankryk, XI. 76.
de Koningin van Engeland ver-
toeft er. 97. Wyze, op welke
zy Prins Willem II. en de Af-
gevaardigden ter Generaliteit, in
haare Vroedschap, ontvangt,
XII. 33-40. Hing aan, om niet
te Amsterdam, maar in den
Hage, te vergaderen, 52, 53.
Zy verbiedt haare Bezetlinge
naar Amsterdam te trekken, 54
neigt om zig te verdragen met
Lodewyk XIV. Grypt nadermoed-
te, door onvermogen, verplicht
zig tot handeling te schikken.
XIV. 49-51. oproerige bewe-
gingen aldaar, waapeer en hoe
zy kennis krygt van den togt van
Willem III. naar Engeland: Hoe
zy zig gedraagt. XV. 104-107.
wanneer zy, voor't eerst, in Hol-
land is beschreeven. XIX. 39 be-
roerte al daer. XX. 37. haare aan-
spraak aan Aartsbischop Philips.
N. 213, 262. Haar gevoelen, no-
pens de overeenkomst der Land-
voogdesse met de Edelen, 263.
Zelfvervald. By een gebragt, uit
de Kerken, Kloosteren, Gods-
huizen en Gilden, een dienst
van het Land. N. 293. (b) Want

om Pampus haar tragt over te
haalen tot Spadje, 304, 305. zy
naar de eere der Staten van
Holland voor. N. 333. Zie
Boekery.

Gourette (De) Fransche afge-
zant, aan 't Hof van Hanover en
Zelle. Zyn gesprek met Prins
Willem III, nopens de Spaan-
sche Nederlanden. XV. 16. Hy
doet het plan van dien Prins,
ter uithuwelijking van doeres
Zuster aan den Erfprins van
Hanover, in duigen vallen. 17.
Wyze, op welke Hy zig ont-
schuldigde, by Prins Willem
III, om hem niet ter Maalityd
te onthalen. 17, 18.

Gouverneur, onderscheid, tus-
schen *Gouverneur* en Stadhou-
der. VII. 111 (c) X. 89. Tot
welken tyd, Prins Willem I den
titel van *Gouverneur*, boven dien
van hooge Ouerigheid, schynt
gevoord te hebben. VII. 111.
Gouverneur en *Captain Gene-
ral* der Nederlanden. Prins
Maurits, daartoe, door de Sta-
ten van Holland, voorgesla-
gen. XI. 4.
Gouverneurs en *Raaden* van Zee-
land, zie *Kollegie* hiñde tragt
neem toe, endoor welke ra-
den. VI. 35.

Graa

VADERLANDSCHE HISTORIE. 51

Graanen. (*schaarheid van*) in verpervd. IX. 54. eenigen Staats-
Holland: hoe daar tegen voor- laden van Holland gelast der-
zien. XVII. 6. hoe veel Last, waarts te vertrekken. N. 284.
jaarlyks, in *Holland*, en in Wat zy deden. 284.
Amsterdam, gebruikt. N. 417. *Graavenmager* (*van der Duit.*
Graaf (*Pieter de*) zet zig met ee- *Heere van*) wordt gekwetst,
nige Remonstranten neder, in in den Slag van Landen. XVI. 79.
de, door hun nieuw gebouwde, *Graaven van Gelderland*. Hun
Frederikstad, in het Holstein- groot gezag in het Overzicht.
sche. X. 103. III. 52.
Graaflyk bewind. men tragt het *Graaven van Holland*. Zychynen,
aan Mauriks op te dragen. N. eerst in de elfde eeuw, voer in
316-328. Zuidholland te krygen, II. 43.
Graaflyke goederen. Zie *Goe- badden, voort de helfte van die*
deren. eeuw, gena goederen in Zeeland.
Graafschappen hadden, al vroeg, 44 64. hun Geslagt nog zeer duis-
eenen eigen naam, schoon zy ter, 55. de Zoonen van DIRK
ook die van hunnen Graave voer- II. haeten, by s' Vaders leeven,
den. II. 3. koomen voor, onder ook *Graaven*. 3, 6. wanneer
de benaaming van *Regnum*. II. de erfopvolging eerst bekend
31. werd. 56. of zy Maerschalcken
Graafschap van Halland, ver- des Bischops van Uprecht wa-
schillende opgaaven der Schry- ren. 62, 109. waren Ryksvor-
veren, nopens het begin van het sten. 75. krygen groote goede-
zelfde. II. 25, 26. Keizer Rudolf ren, om 't Laad tegen de Noor-
staat toe, het zelve op Vrouwen mannen te beschermen. 78. Han-
te doen vervallen. III. 14. Ke- ne meerderjaarsigheid. 112 en
zerin MARGARETA staar het III. 9 en 10. Leggen, al vroeg, aan
af, by overgifte van den kroo- de Ingezetenen eed af III. 40.
halm. 62. zyn Souverainen. IV. 63. Hun ge-
Graaf, onder de Romeinen, zag in het Nederlicht. III. 51,
minder dan *Meester der Ruit- 52. Mogen opgaave van Keuren*
rye. N. 78. *Gemites* meer dan elsfchen. V. 15. doen somtyds
Graafhes. 115. regt, door Afgezondenen. 16,
Graave (*de Stad*) op Spanje 17. Na 't verkrygen der hooge

Landsheerlykheid, hongen alle regten van hun af. V. 17. Begunstigen de Steden met Magistraats bestellingen, en laten ze toe tot Raadspleegingen van Staat. 18. By hun affterven hielden de Ambten, zonder nieuwen Lastbrief, op. 18. Zy zitten in persoon, ter Vierschaar. 21 (a) de Dagvaarden der Staaten geschieden, op hun verlof. 32. hebben 't oppergezag der Dyken. 24, 25. mogten niet dwingen tot inwilliging der Beden: schoon de twee laatste Graaven dit overtraden. 20 na de inwilliging derzelven, staat de invordering, kwytscheiding enz., aan hun. 1. c. zy heeten, by Edelen en Steden: *geboren Land. Heeren en Vrouwen*. 19. wat Keizer Karel V., omrend de Erfvolging, deed. 80-82 of men, in 't zweeren, hun den naam van *Overste Heeren* gegeven heeft. 82. Zy waren, om hunne schulden, verplicht, de Staaten meer te beschryven. VI. 2. zy verpanden hunne goederen: tragten die te lossen, 1. c. en 2 (a). na het uitsterven van het oude Hollandsche Huis hielden zig de volgende Graaven, te meermaalen, in hunne andere Landen op. VI. 5. waarom de Landstaaten liever onder hun

bewind, dan onder dat van byzondere Heeren stonden, 15. schulden van Koning Philips. 16, 17. By hunne tegewoortdigheid, hield het bewind hunner Raaden op. 21. zoeken al vroeg, nieuwe Bisdommen in te voeren. 24.

Graaven van Holland: by hun overlyden waren alle Bedieningen los. N. 184.

Graafoxande, of, door een Arabisch schryver bedoeld wordt, onder den naam van *Vadifant*. IX. 60-62.

Graaf (Jacob van der), wanneer hy den eersten aanval op De Wilt bekende. XIV. 56.

Grafo, wat beteekent. N. 115.

Grafwaalde, opgerigt, voor *M. Hugo de Groot*. XI. 70.

Grafton, (Hertog van). Eenige Engelsche Knechten van zyn Regiment naar Nederland staande te vertrekken, weigeren over Zee te dienen. XVI. 16.

Grana, (Markgraaf van). Bewys dat hy het *Pacquet* vanden Ambassadeur *d'Avaux* heeft doen onderscheppen. XI. 39.

Granvelle, (Kardinaak van) zyne aanzienlyke schat van Staatspapieren waar berustende VI. 24, 25. Hy was de eerste Aanraader niet der nieuwe Bisdommen, in de

de Nederlanden. VI. 23-25. verspillend gevoelen, over de redenen, waar om hy weigerde in den Raad te koomen. VI. 32. zyn Broeders Zoon was Leere-meester van Prinse *Willem*. I. zie *Hieronymus Perenot*. Hy wijdt den Bischoep van Mid-delburg in. 33. wordt verdedigd, door de Landvoogdes, *Margareta van Parma*. VI. 35. verzet zig tegen 't aanstellen van *Willem I.*, tot *Beschermer* van *Braband*. VI, 36. wordt bespot VI, 37. zyn moed, in gevaaren, 37, 38. Verliest het ver-trouwen der Landvoogdesse. schryft aan den Koning. 39-41. begeeft zig naar het *Frasfabe Comtē*. 41. gaat naar Rome: keert naar *Besançon*. Wordt Onder-Koning van *Napels*; en Apostolisch Legaat, VI. 42. komt aan 't hoofdhestuur in Spanje. Wordt Aarts-Bischoep van *Besançon*. Sterft. VI. 43. Zyne hoedanigheden: zyne afkomst. VI. 43-45. Vermeest, dat de Koning van Spanje zig, door den Paus, van zynen eed, den Nederlanderen, by 't aanvaarden der Regeering, gedaan, behoort te doen ontslaan. VI. 45. Iemand, die zig voor een Bastaard Zoon van hem uitgaf, geligt. VIII.

59. gevoelen van *Egmond*, nopens hem. N. 249. Hy was zeer ge-haat. 250. wie zyn voornaamste Vertrouwing was. 253. bemoeit zig met Nederlandsche zaaken, na zyn vertrek uit dezelve. 253. Schryven nopens hem door *Margareta van Parma*, en zyn verder gedrag. 255. *Grebbe* versterking der Stad *Utrecht*, aan de *Grebbe*. XI. 49. *Grenzen*, van het oude Koning-ryk *Friesland*. I. 83-90. welk aanzien de onzen hadden, ten tyde, der Romeinen. N. 53, 55, 56, 61. *Grenzen*, tuschen *Holland* en *Wegt-Friesland*. 130. *Grieksch*, Het nieuwe Testa-ment, in hedendaagch Grieksch, vertolkt, op last der algemeene Staaten. XII. 79. 't wordt herdrukt. 79 (p) *Griffie* van den Hove dient ter bewaaringe van 't Lands Char-teren. VI. 4. *Griffier* der algemeene Staaten. zie *Aerssen*. Van *Geob. Ruisch. Musch. Fagel*. *Griffier* van het Hof van Hol-land beschreef, in de Graafly-ke tyden, de algemeene Ver-gaderingen der Staaten van dat Gewest. VI. 53. *Grimaldi* (*Renier*) Admiraal, in dienst van Frankryk: zyn togt

en overwinning voor en van Zie-
rikzeb, met WILLEM, Zoon
van Graave JAN II. III. 48. 49.

N. 153, 174.

Grinnes, of op 't Eiland der
Batavieren lag. N. 46, 47.

Groeneveld (*Reinier van Olden-
barneveld*, *Heer van*), wordt,
in Frankryk, Ridder geslagen. N.
329, 330. spreekt voor zynen
Vader. 360.

Groningen, of, door Graave Henrik
van Gelre is belegerd geweest. II.
79, uitweiding over de belegering
en verdediging dier Stad. XIV.
68 71. of de Wetten van dat ge-
west van Corbalo zyn af te lei-
den. Zie Staaten van *Stad en
Land*. N. 34.

Groot (*Mr. Hugo De*), wordt,
in zyne jeugd, voor zeker, by
hem geschreeven, Werkjen, door
de Staaten beschonken. IX.
23. (c) zyn gevoelen omtrent
de oudheid van eenige Neder-
landsche Plaatsen. IX. 58-63.
welk deel hy gehad heeft aan
de *Ontwerpen* en Brief van den
Koning van Groot Brittanlie.
X. 37, 40. zyn gedagten
nopens den last der Algemeene
Staaten tot zyne gevangen-
neemingo, 83, 85. Zyne Reg-
teren trachten zig te ontslaan

99. 't Hof besluit, dat zy blyven
moeten. 106. zyne liefde voor
's Lands vryheid, rust en voor-
spoed. 108. of het Koffer, in 't
welk hy vlugtte, nog aanwezig
zy? of het metzelaars pakje? 108,
109. Zyne Huisvrouw uit de
Gevangenis ontslagen. 109. ver-
klaaringe der schilderstukken,
betreklyk tot zyne lotgevallen,
nog overig te Gornichem. X.
D. agter aan. 1-12. Verdere
byzonderheden, nopens hem en
zyn geslagt. *h. c.* Hy worde
te Delft begraven. XI. 70.
Handelt met den Engelschen Ge-
zant *Carleton*. voert het woord
ter Generaliteit. N. 360-365.
Louise de Coligny spreekt vrugt-
loos voor hem. 374. Hy be-
klaagt zig over *Carleton*. 375.
Groot (*Pietet de*) gezonden naar
Frankryk, en hoe. XIII. 122.
erkent, verleid te zyn, door 't
Fransche Hof. 132. Zyne
woordenwisseling met den Griff-
sier Fagel. XIV. 49. Loopt
gevaar van doorkoken te wor-
den. 66. Hy dient zyn Land,
schoon in ongunst der Regeer-
ing. 99.

Graat, Pensionaris van Hoorn, ge-
last niet ter Vergadering van Hol-
land te verschynen, uit hoofde

- zyner bekleedinge van een Generaalkleits ambt XIX. 19-23.
- Grootmeester der Hofhoudinge van den Aartsbisschop van Utrecht.* De Graaf van Bosful wordt, door loofden van de Staaten en Prins Willem I, met dat Ambt voorzien. VII. 66.
- Groefstins.* (Major Generaal van) zyne Dapperheid en eerderigheid. N. 423, 424, 429.
- Guards van Lamei;* hier toe behoorde het witte Vazand van den Briel. VI. 99.
- Guarnifoen (Fransch)* hoe sterk by d'overgave van Namen, XV. 27.
- Guarnifoenhouders,* welke bynaam. N. 355.
- Guastanaga (Markgraaf Dr)* Landvoogd der Spaansche Nederlanden; heeft deel in de onderneeming van Prins Willem III, op Groot Britannia. XV. 93.
- Zendt eenige Ruitery aan den Staat, ter hulpe. XVI. 2. Zy staan hem by met penningen. 58.
- Guérin* een bekend Vergifmenger te Versailles. VII. 65.
- Gulard (Guillaume)* beschryft den Zeeoogt tot ontzet van Zierikzee. III. 49. Breed niurekzel daar van. Wanneer hy schreef. En of hy by 't gevege geweest is. III. 49. N. 153-174.
- Guiche (Graaf de),* aanmerking indens syn schrijven. XIII. 24, 25. Hy bevondt zig op onze Vloot. 99.
- Guldens (Heren)* hoe veel deezemunt beliep. VIII. 35.
- Gulik,* veroverd doot Maurits. X. 35.
- Voorhagen; om dezelve Stad in onzydige handen te doen bewaren. 45, 46.
- Guy Dampierre,* Graaf van Vlaanderen. Zie *Floris V.*, Jan I.
- Guy,* Zoon van Guy, Graave van Vlaanderen; wordt behyd met Zeeland bewester - Schelde. III. 41. Valt in Holland, en wordt er uitgejaagd: op en binnen wat tyd. 46-48. Zie *Haamstedt: Putten.* Beschryving van den Zee slag der onzen, met hem, voor Zierikzee. N. 153-174. Door wien en hoe gevangen. 105.
- Grypskerke (Jakob van),* zyn Handschrift geroemd. VIII. 91.
- Gyzen (van),* Kommandeur ter Zee: staat dapper en gesukkig met de Spanischen. XI. 44.

H.

Hage (s*Graven*-), aldaar eenige Knechten tot kosten der bewoonderen, gelegd. VI. 61. Vrees en voorzlening voor inval der Franschen. XIV. 94, 95. Byeenkomst aldaar in 1684. XV. 42-46. Zie ook *Bieren*. Wanneer de zitplaats wierdt der algemeene Staaten. VIII. 83. Of het Lyk, van Graave Willem IV., aldaar is begraven geworden. N. 179. 180. 193. 194. 200. Beelden, aldaar, bezorgd. 262. *Haagsche* Overeenkomst. Zie *Overeenkomst*. *Haamsland*: waar gelegen. II. 39. *Haamslede* (*Witte van*), verjaagt de Vlaamingen. III. 47. *Haamslede* (*Floris Heer van*)-gangen, en hoe behandeld. N. 202. *Haamslede* (*Raas van*), verhaal zynrer afbeelding: waar begraven. N. 202. *Haan* (*De*). Pensionaris van Haarlem, wykt in het Holsteinsche, X. 103. *Haan* (*De*). Zee Kapitein be- loond. N. 322. *Haaneveteren*, Kleefsch Krygs-

volk: van waar dus genoemd. X. 21. *Haaring*: Belasting op den zeiven V. 72. 86. onderscheid tusschen den *Vlaamschen* of *Hollandschen* en *Schotschen* haaring. XVIII. 92. Uitvoer van dien, naar Duitschland, aldaar gestremd en weder open gezet. XVIII. 6. 7. Vryheid, tot het opregten eener Maatschappye van Haaring en Zouten Vlsch aan die van Nieuwpoort toegestaan; en bedryf den Staaten, daar omtrend. XVIII. 116. Gevolgen van dien. 116. 117. Handeling met Frankryk, oven't verzenden van Haaring, met Hollandsch Zout, gezouten. XXI. 95. 97. 101. 102. Vergeefsche handeling ter bevordering van den Haaring- vaart, door de opzen, met Groot-Britannië, 113. 114. *Haarlem*, moet boeten, om haar gedrag jegens de Landvoogdes Isabella van Bourgondie. IV. 4. De pest woedt aldaar. IX. 53. Doet voorslag, ter vernie- wing der Stads Resolutie van 1586. X. 78. Weigert de afgevaardigden der algemeene Staaten ter Vroedschappe te ontvangen. XII. 45. dringt aan op de verzoeken der Zyde- ree.

VADERLANDSCHE HISTORIE. 57

reeders enz. tot verbod van uitvoer van getwonde zyde door de Oost-Indische Maatschappij. XVI. 94-99. En op 't nut der inlandische Verweryen, 100. Men ziet, aldaar, eene meenigte Zeevliegen. XX. 37. Zie verder *Verweryen*. Opstand te *Haarlem*. XX. 85. en

N. 404.

Haarlem, Bisschop van die Stad, Hoofd-Ingeland van Rhymland.

VII. 47.

Haarlem. Zie *Lelating*.

Haarfalten (*A. T. van*), in bezending naar Brunswyk. N.

393. 394.

Haarfalte (*... van*) Buitengewoon Gezant van den Staat, by den NederSaxischen Kreitz, zyn last, nopens den Haringvaart en vervoer van dien, by de Regeering van Hamburg.

XVII. 92.

Haaze (*Adriaan de*), zyn dapper gedrag.

XIV. 7.

Haga (*Cornelis*) gaat, als Gezant naar Zweden; op wat wyze.

X. 26.

Hagelreenen, zeer groote wanneer gevallen.

XI. 70.

Hakklus, Predikant te Leiden, zyn gevoelen omtrend den moord van Willem I. Zie VIII. 19.

Hair: hoegedragen, by de Germanen. N. 42, 43. Hoe by de Franken, Friezen en Saxers. 107. afgesneeden door Hertog Philips van Bourgondie, met wat gevolg. IV. 34.

Hales (*Sr. Eduard*), Koning Jakob II. van Groot Brittanije, vlucht, onder den naam van deezee Kragt. XV. 115.

Halewyn (*Kornelis Teetseftin van*), zyn groote invloed by Willem III. XV. 24. Wordt gesteld in bewaarder hand; ontslagen; van zyne bedieningen ontzet. 70, 77, 78.

Halewyn (*Simon van*) gevonnisd, over geheimen wedehandel met Frankryk. Byzonderheden dier regtspleeginge. XVI. 69-77.

Halewyn (*Mr. Francols Teetseftin van*), Heer van Abbenbroek, Pensionaris van Dordrecht, neemt het Raadpensionariaat van Holland waar. XIX. 88-105.

Halley, Groot Brittanisch Staatssekretaris, dringt, wegens Koninginne Anna, op hulpe by den Staat, voor de Koningin van Hongarye. XIX 96-97.

Hambroek, Predikant op Formosa, zyn treflyk bestaan. XIII. 44, 45.

Hamp-

- Hamburg**, weigert s'Lands Resident eene Kapel, ter oeffeninge van den Hervormden Godsdienst, agter zyne Huizinge te bouwen: gevolgen van dien. XVII. 9. Frederik Willem, Koning van Pruissen, doet er een Schip uitrusten naar China. XVIII. 7.
- Hamel Bruininx**, N. 428. zie ook *Brúininx*.
- Hamme (De)** wat er zy van het doen teekenen der Edelen door hem. N. 255.
- Hamen Ben Bicheir**, Afgezant van Marokko, vereert kostbare Tapyten aan de Staaten. X. 10.
- Hanau (nieuw)** Een plek lands, door Nederlanders van den Graave van Hanau gekogt, X. 164.
- Hand (booger)**, twist daar over. XV. 1-3.
- Hand (slink)**: aan 't Bourgondisch Hof, de plaats van eere. IV. 97. 98.
- Handel** op de Oostzee: voor- manlige bloei en opvolgend verval van dien. XVIII. 65, 66.
- Handel** op den Rhyu: Oudheid van dien, voorregien der onzen nopens denzelven, verval: mid- delen; vrugteloos aangewend om denzelven te doen herlee- ven. XVIII. 71.
- Handelplaatsen**, vroege, herte Lande. N. 114.
- Handligting** der goederen van Egmond: wat hief overte doen viel, by de Staaten van Hol- land. IX. 10 en volgg.
- Handschriften**: een onwaar- deerbaar verlooren. VI. 78, 79.
- Handoesten**. Zie *Privilegien*.
- Hannibál**, de Spaansche Veldheer. *Spínola* by hem vergeleeken. XI. 54.
- Hanover** (Keurvorst van), stremt de verzending van den Haring, uit de Nédertlanden, naar zyne Staaten. XVIII. 6. 't bevel wordt ingetrokken. 7.
- Hanze Steden**: hun voorig aanzien en opgevolgd verval. XVIII. 65. In Gelderland en Overysfel, voegenzy zig aan de zyde der Stad Branswyk, te- gen den Hertog. X. 48-50. wat 't woord *Hanze* beduidt. III. 76.
- Haven (Daem van)** één der Hop- luiden by de innceming van den Briele, en verhaal nopens hem. VI. 98.
- Haren (van)** zitting hebbende ter Generaliteit, wegens Pries- land, verklaart, zig, liefst, by den Prins en de Engelsche party te zullen voegen, om de ver-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 59

- vervolgling der Hervormden in Frankryk. XV. 58. *Harquelaers*: zeket soort van Kriygskegeen onder Maurits. VIII. 84.
- Haren (Willem van)* Gedeputeerde te veld. XX. 58. *Harrach (Graf van)* Gezant der Keizerinne Koningin, slijt het ongenoegen van den Staat, met woorden. XX. 43.
- Zyn gediag. 59, 60. *Harrington*, Engelsch Staatsdienaar ontrekt zig by den Heere Hop, aan 't voordellen van midde-len, tot eindiging van den oorlog tusschen Frankryk en den Staat met zyne Bondgenoten. XX. 13.
- Wordt gezonden naar 't Hof van Brussel. XX. 114. *Hartling (Daniel De)* Heer van Marquette, zendt den Spaanschen, edelmoedigtyk, den veroverden buit te rug. VIII. 105. Zie ook *Marquette*, en *Keselaar*.
- Haven (Onno Zwier van)*, beschryft het Leven van den Griffier *François Fagel*, XIX. 124. Hy wordt gezonden naar Zwitserland. XX. 81, 84.
- Haringvaart*, lydt veel nadeel door de Spaanschen. IX. 19. ook door de Engelschen: men legt haar een aanzienlyken bystand toe, by den Staat. XVII. 92.
- Haringvisfery*, twist daar over met Jakob I. N. 363-374.
- Harinxma*, verwelkomt Koning Karel I. van Groot Britannie. XIII. 12.
- Harmfen (Ponstahn)*, Borge-meester van Woerden, hem wordt de Vergadering van Hol-land ontzegd, om 't overtreden van zynen last. VIII. 76.
- Harnasfen*, kogels uitgevonden tot het doorbooren van schoot-vrye. IX. 6.
- Harporatus*, ge-eerd in Gel-derland. N. 65.
- Hartius (Otto)*, zyn schryven, noopeus den titel van Graave van Holland, ten aanzien van Prinsse Maurits. N. 340.
- Hartwinger*, wat beduidt. IV. 34. (v)
- Hafen Esquérre*, Gezant van Marokko, by den Staat. XV. 31.
- Hastou*, waar te zoeken II, 84.
- Haselaar (Gerard)*, Schepen en Raad der Stad Amsterdam, wordt gekoozen tot Gezant naar

- naar Zweden. Er ryst verschil
over onder de Bondgenooten.
Hy sterft, hangende het zelve.
XVIII. 66-67.
- Hasfelaar (Gerard Arnout)* Ge-
zant aan 't Hof van Londen:
zyn bedryf. XX. 113. 114.
- Hasfelt (Joban van)* Agent naar
Perſie, ſluit, daar, een verdrag,
van Koophandel. XI. 71.
- Hasfelt*, (Stad van) zendt een
afgevaardigden ter Generaliteit:
hoe behandeld. X. 73.
- Haultain (Alexander De)* is
Gouverneur van Viſlingen. VII.
40. Zyn Regiment wordt
door Leicester gegeven, aan
een Engelschen Edelman. VIII.
65.
- Hautain (Willem de Zoete, ge-
zegd)*, Admiraal, doet een togt
naar Algiers. X. 106.
- Wordt uit Frankryk te rug ont-
boden, en, door den Koning, be-
gunſtigd. XI. 16.
- Hautepenne (Claude de Bar-
laimont; Heer van)*, Stadhou-
der van Gelderland, wegens
Spanje, verjaagt de Staatſchen
uit s'Hertogenboſch. VIII. 35,
36.
- Havenen (Zee-)*, Stand derzel-
ven in de vyftende eeuw.
Vlaamſche Havenen eerder be-
- kend dan de onze. IX. 58.
vergeelyk. I. ſtuk.
- Havenen van Engeland* wor-
den, eenige dagen, geſloten
gehouden. XII. 109.
- Haye (La)*, Franſch Admiraal,
door de onzen geſlagen. N.
406.
- Hedel*, Slot in de Bommele-
waard. Vreemden doen er geld
munten. VIII. 59.
- Hedding (Oom)*, wordt, verkeer-
delijk, d'Ovelens gezegd. VI. 86.
- Hedwig, Agnes*, Freulin van
Brederoda, de Staaten van
Holland geeven haar een
aanzienlyke lyftogt. XV. 10.
waar zy zig, meest al, ophieldt.
20.
- Heekeren en Bronkborsten*: par-
tyſchap: wanneer opgekomen
is. III. 66.
- Heekeren*, Gezant van den Staat
aan 't Wolfenbuttelſche Hof,
zyn bedryf. N. 416.
- Heelkunde*, bevordert, gedou-
rende de belegering van Oſten-
de. IX. 86.
- Heemskerk (Admiraal van)* zeer
kundig in de zaaken der West-
Indiſche Maatſchappye. N. 329.
- Heemskerk (Koenraad van)* Pen-
ſionaris van Amſterdam, Am-
baſſadeur van den Staat aan het

VADERLANDSCHE HISTORIE. 61

- Hof van Madrid. XV. 5. digt den Graave van der Mark.
- Keert als Gezant, uit Spanje: VI. 86.
- wordt gezonden naar Hamburg, *Heerschaapt* van Einse Willelm II, waar aan dezelve, oorspronkelijk, was toe te schrijven.
- Altona. XVI. 19 en naar den Keizer tot het sluiten van een Koop-verbond. 67. En naar dat van Frankryk, van waar hy herwaarts keert. XVII. 28.
- Heeroliet* (*Jaen van den Kerkhoven*, Heer van) is Hofmeester van Prinsse Willem II. XII. 65.
- Heer* is de gewoone titel onzer Graaven geweest. N. 199.
- (w), 194. 195.
- Heer, Soeverain en overste Heer.*
- De Staaten en Steden noemden dus de Graaven: in welk geval zy er zwaargheid in schynen te maaken. V. 82. 83. Wat *natuurlyke Heer* beteekene. V. 84 en 84 (1).
- Heeren*, wanneer de Keizer dien titel aan den Staat gaf. XVIII. 50.
- Heeren*, of de Titel van *Heeren* der Stad Leiden, oudtyds bekend was. N. 147.
- Heeren (Graote)* de Raad van Staaten der Nederlanden dusgebynaamd. N. 235.
- Heeren-Guldens*. Hoe veel deeze munt, voorheen, beliep. VIII. 39.
- Heermans (Mayken)*, beschuldigt den Graave van der Mark. VI. 86.
- Heerschaapt* van Einse Willelm II, waar aan dezelve, oorspronkelijk, was toe te schrijven. XII. 69.
- Heidenen*, strenge middelen tot uitroefing dezer Landlopers genomen. XVIII. 69, 70.
- Heidene (Zee)*, oude grens van Zeeland bewester-scheide. I. 99.
- Heidendom*, De Saxers vervallen wederom tot het zelve. II. 24.
- Heiligerlee*, Strontenburg staat er de Holsteinschen. V. 37.
- Heile*, bedevaarten derwaarts naar den put van S. Willebrord gedaan XVIII. 23. Bygeloo-vigheden daar gepleegd, en middelen daar tegen beraamd. 24, 25.
- Heijn (Mr. Antoni van der)*, wordt Griffier der Hollandsche Leenkamer: Secretaris der generaliteits Rekenkamer: Secretaris van den Raade van Staaten: Thesaurier Generaal: XVIII. 117. Zyn geheim-gesprek met den Abt de La Ville. XX. 7-12.
- Heijn (Pieter)*, Generaal van 's Lands Vloot veroverd de Spaansche Zilvervloot. By on-

- sonderheden van zyne aankomst; met dezelve, hier te Lande zyn onthaal, by de algemeene Staaten, 41 - 44. waarde der Vloete. 44. Hy gaat weder naar zee, hoe Hy sneuvelt: hoe ten Graave befeld. 54, 55.
- Heinfus (Mr. Antoni)*, Pensionaris van Delft, neemt het Ambt van Raadpensionaris van Holland waar. XVI. 3. Be- komt diebedieninge. 24. Voor- heen gezonden naar Frankryk. 23. Zyn voormaalg bedryf 24. Wordt beschuldigd, door Mr. Simon van Halewyn, tegen zy- ne Instructie te hebben gehan- deld: zyne verdediging goedge- keurd, door de Staaten 71 - 73. Zyne geboorte, overlyden, ze- den, begraafnis: 75, 76, 135. hoeaanigheid van zyn Ambt. 79 zyne gezartheid, by wordt, op eene merkwaardige wyze, van de pest hersteld: XVIII. 135.
- Melena (Sr.)* door de Engel- schen op de onzen vetoverd. XIV. 102.
- Helmont (de Stad)* gebrand door de Staatſchen. VHL. 67.
- Helpen* (vice Admiraal *Coenraad van*), sneuvelt. XIII. 106.
- Helvoetsluis*, bezet door den Graave van Warwik, en ongele- genheid aldaar. XII. 7.
- Henegouwen, Zie Raad.*
- Hennequin*, (Gualtherus) wordt in bewaarder hand genoomen en hersteld. N. 424 - 428.
- HENRIK**, Graaf van Gelre, doet uitspraak tegen Dirk, IV Graa- ve van Holland, en schynt on- eens met hem. II. 75. Zyn be- trekking tot Veluwe. 92, 93.
- HENRIK FREDRIK** Zie *Fre- drik*.
- HENRIK IV**, Koning van Frankryk, zendt geld aan de algemeene Staaten, IX. 52.
- Zoekt den Handel op Oost en West-Indien naar Frankryk re lokken. N. 329. Staat een Zoon van Oldenbarneveld tot Ridder. 329, 330.
- Henrik Casimir, Graaf van Nas- sau*, sneuvelt. XI. 94, 95.
- Henrik Casimir*, Prins van Nas- sau, Stadhouders van Friesland: bezonden door de algemeene Staaten, XV. 30. Die Ge- vaders zyn over zynen Zoon, en Amsterdam over zyne Dogter. 70. Gedraagt zig dapperlyk, in den Slag by Landen. XVI. 79. Willem III, bevordert hem niet tot eer- Ren Veldmarſchalk van den Staat,

- Schats ongemengen van Friesland, daar moet, 80, 81.
- Hy sterft. 91, 92.
- Henrik, Hertog van Brabant, worde Voogd over Floris V. N° 136, 137.
- Henrietta: Anna Stuart. Wie zy was. XV. 3.
- Herberge: hoe men dit woest, Tonnyds, moet opneemen. IX. 195.
- Herbert (Admiral), eenige honderden Maardooften gaant, met hem, over in Staaten dienst. XV. 89. Hy viagt, verkleed, thervwaarts. XV. 96. Verkeerdelyk, vóór Tottington, genoemd. XVI. 42.
- Herculeslagusanus. Wie Hy was. N. 2-7. Desfontenais. III. 107.
- Herdoogert. Eenige Nederlanden dienen tegen hen, in Minster. V. 30. zy worden verdrag van een aanslag op Biele en Gonderode. V. 30, 31. men neemt, in Friesland, sterke maatregelen tegen hen. V. 32. Hoe veel en er, in Amsterdam, omkwaamen. V. 33. De Regters in Holland verzoeken minder strengheid, noopens hen, te gebruiken, te geen afgeslagen wórd. V. 33.
- Herfald, hoe anders geneigd. N. 119.
- Heuden (Heer Jan van), in oorlog met Jan I., Hertog van Brabant. III. 13. Dienst Hertoge Jan II van Brabant, III. 32.
- Herman Herberts. Zie Gouda.
- Hermegisel, Koning der Wagons.
- Hermitage (L') Correspondent van den Staat, te Londen; XVII. 90.
- Herstellers. Zie Stelling.
- Hertenjagt, te Hummeling, in Duitschland gehouden, en met wat oogmerk, aan de ryde van Willem III. XV. 16.
- Hervormden: hangeral, ten jare 1562, in de Nederlanden. VI, 50. Worden vyandelyk behandeld, doot de Roomschegezinden. Staaten van Holland voorzien hier tegen. XII. 79, 76. Onder Lodewyk XIV, vervolgd, in Frankryk. XV. 58. Voorziening ten hunnen voordaele, door de Staaten. 59. Zouden honderd duizend *Quintes* gegeven hebben, om den Stadhouder, Willem III., naar Engeland over

- overt te brengen. XV. 98. *zyne ongefeldheid, inde. See*
Hervormde (Geloofsbelijdenis,) Bergen. op. Zoom, dapperlyk.
 der Nederlandſche Kerke, wani- XX. 64. De Vyandſtagt hem
 meer opgeſteld en overhandigd. teſtigten: rask met den ſelfen
 VI. 50. De Kerken, in s'Her- in heetig gevegt. 67. 68.
 togen Boſch, hun ingeruimd. N. *Heuden*: Mooglyk het oude
 292. Zie *Leere*. Zie *Kerken*. *Oſfenna*, wordt gewonnen
 It vervolgen der ſelven, in Fran- door Jan den I. Hertog van
 kryk, vervreemd veele Neder- Brabant, III. 13. Kwaalyk *Heu-*
 landeren van dat Ryk. 58. *den* voor *Heuden* gelezen III.
 Zorg voor de vreemde Vluchte- 14. (c). De Heer van Heu-
 lingen, hier te Lande. XV. 59. den wordt verzoend met Grave.
 Verſcheiden Franſche komen Jan II. van Holland. III. 42.
 herwaarts vlugten, op verſchil- vergeeffſch belegerd, door Gra-
 lende tyden, en worden doot ve Willem den Vde. III. 62,
 den Staat, onderſteund. XIX. 63. Hertog Albrecht van
 26. Zie *Piemont*. Beiere houdt aldaar de bruiloft
Hervorming, de geest van die van zyn tweede Huuwelyk.
 miſchien te beſpeuren uit een N. 189.
 gedigt der 15 eeuw. IV. 78
 (c). Zie *Leer* (*Hervormde*) *Hidde*. Zie *Fries* (De):
 Zie ook *Luther*. *Hierges* (Gilles van Barlaimont)
Hesfen / *Kasfel* (Landgraaf van) binnſchat Rhyland. VIII. 29.
 wordt Koning van Zweden, Ligt by Nieuwbrugge; tragt
 zyn zeggen aan den Staaten ge- Gouda te bewegen, om tot
 zant. XVIII. 64. 65. s'Konings zyde over te gaan.
Hesfen (Prins *Willem van*), 38, 39. dient onder Don Jan.
 wordt generaal der Ruitery en 51. Speelt een valſchen rol,
 Gouverneur van Maaſtrigt, op by de algemeene Staaten. 52.
 zekere voorwaarden. XVII. *Hierothaus*, Archimandriet, zet
 103. de hervormde Geloofsbelijdenis,
Hesfen (Prins van *Hesfen* *Pbi-* *Catechismus*, enz., in die nieuwe
ſpiſthal), verdedigt, ondanks Griekſche taal over. XII. 77.
Hillegom: 't vroegſte privilegie

aan die plaats gegeven. II. 72.
Historie der Nederlanden Vakken in dezelve. N. 137.
Historieschryvers van *Holland*.
J. de Menyn en *B. Bokkenberg*. IX. 23. (c)
Hoehepiet, Consul van den Staat te Smirna, zyne Huisvrouw weet zig zeer te dringen in de gunst des Turkschen Keizers, Mahomet de IV. XVIII. 6.
Hoebsted (Slag by), Wordt geagt de bloedigste doezee eeuw: Hoe veel man er de Vyand verloor. XVII. 57, 58.
Hoeden, oud gebruik, om dezelve met Vederen te versieren. IX. 21.
Hoekfchen, staan de Privilegien voor, IV. 55, 56. Belofte van Maximiliaan van Oostenryk aan de Hoekfche Steden. IV. 56. Hoekfche Party, wel eens *de heerfchende* gezegd. 57. Hoe gehandeld onder Maximiliaan van Oostenryk. IV. 55 57.
Hoer van den Oorlog. De Stad *Rynberk*, dus gezegd en waarom. XL 73.
Hoey (Mr. *Abraham van*), breed gefchil met Gorinchem over zyne verfchyning ter dagveard

van Holland, als Pensionaris Honorair van die Stad. XVIII. 53-61. Wordt Ambassadeur aan't Hof van Frankryk. De Kardinaal de Fleury geeft hem te kennen, dat het Franfche Hof de vermeerdering van der Staaten Landmagt, tot hulpe der Koningin van Hongarye, aan ziet als een aanftaanden vredenbreuk. XIX. 105. Hy getuigt, dat die Kardinaal altyd bleef voor de Vrede met den Staat. 120 Hy geeft breedvoerig berigt van 't ongenoegen van Frankryk aan den Staat, Hoe by den Staat verdedigd hadt. XIX. 13. Zyn fchryven van den ernst van Frankryk, nopens drie genomene O. L. Schepen: laft daar omtrend. 19-24. Is zeer gezien aan 't Franfche Hof. Gefchil ter Generaliteit over zyne te rug ontbieding. Hy wordt gelast herwaarts een keer te doen, en blyft in het Vaderland. XX. 89-91. Hy krygt een buiten-gewoon gefchenck van den Koning. 91.

Hof (in den Haag), S'entelen van het zelve, door de Staaten van Holland, aan de algemeene afgeftaan, en' waarom. XI.

Hof van Holland, Belofte van Maximiliaan van Oostenryk, omtrend de keuze der Raaden IV. 56. Het verkrijgt magt van Karel V., om eenige kostumen, keuren en gewoonten te vernietigen. V. 18. in hoe ver te dit het zelve meer gedugt maakte by de Staaten. V. 18, 19. Reeds lange te vooren, aan het Hof s'Lands bestuur, door de Graaven, by hun afzyn roevertrouwd, met eenen *Stadhouder* of, President aan 't Hoofd, boven de Staaten, V. 19-27. Oeffent het oppergezag, over de Dyken. V. 24, 25. 't Platte Land verzoekt deszelfs tusschenkomst, tegen 't gedrag van 't krygsvolk. V. 87, 88. Klagt over het niet betaalen der wedden. VI. 45. Sukt de Partyschappen in Dordrecht. XII. 70. In de Verrekkamer, aldaar, wiefden afzonderlyke handelingen tusschen Holland en Zeeland, gehouden, voor de groote Vergadering. XII. 70. Ook met Utrecht. 73.

Hoffede (de Karbolique). Wat men er mede aandsidde. IX. 5.

Hofwagt versterkt, op last van

Prinse Willem III. XII. 56.
Hogelande (Mr. Kornelis van) Pensionaris van Dordrecht. XX. 85.

Hogerbeets, (*Rombout van*) Pensionaris van Leiden gevangengenomen. X. 125.

130. Zyne lotgevallen ver- toond in een Glasraam te Gorinchem; verklaring daar van. X. (agteraan) 3-6. krygt verligtinge van Staatsgevangenis. XI. 21. Zyne Kinderen houden hem, beurtellings, gezelschap. 22.

Hohenlöbe (Graaf van), be- schonken door de Staaten van Holland. VII. 25. Wordt Luitenant van den Prinse, in Zeeland. 56. Weigert den *algemeenen* Staaten te dienen. de Staaten van Holland beweegen er hem toe. Zyn drasten doet het ontzetten van Gend misfen. VIII. 23, 24. Komt ook voor onder den naam van *Hollack*. 23. Komt te last te Bergen op Zoom. 24. Woont op 't Huis *Persyn*, 35. Houdt den Vyand bezet voor Enpel. VIII. 50. Hem wordt hoog gezag over Holland en Zeeland, onder Maurits, opgedragen. 63.

Zyne Gemalin, is zuster van

Mau-

Maatrk. Zie *Willem (Philips)*.
Hol (Jan) betigt, valscheelyk,
eenige Regenten van Amster-
dam, openen handel met Frank-
ryk, en gevolgen van dien.

XVI. 32, 42,

Holland (Graafschap van), is een
Ryksleer, II. 99. Komt in
Pauslyken ban. Zie *Egmond*.
Zeeland, vroeg, onder dien naam
begrepen. III. 7. De Vla-

mingen vallen er in, hoe er uit
gejaagd worden, III. 46-

49. Beschaadigd door Engel-

schen en Pruisen. 104. Komt

met Utrecht, onder eenen Stad-

houder. V. 40. Yvert voor

de Utrechtsche Unie VIII. 88.

Erkent Matthias niet, 106. Hoe

beschanst, XI. 48. Zesde man

geptest 48. Hoe men er de

Spanjaarden kwyt raakt, 52.

Staat der geldmiddelen, 57, 58,

78. Hoe men zorgt in 1672.

XIV, 25, 31-42, 93. Waer-

om in onderhandeling kwam met

Lodewyk XIV. Zie XIV. 51,

52.

Agtstamige schulden en elken

XVIII 43. jaarlyksche lasten. 85.

zie *Quotieren*. De meerderheid

neigt tot het bystaan der Konin-

gin van Hongarye. XIX. 104.

Geschied of *Batavia* kon ge-

noemd worden N. 101. Be-

gin van 't Graafschap uitdakt.

120. Wanneer 't Sticht van

Utrecht onder dien naam al be-

kend. 135. Hoe veel schuldigho-

der Alva 285, 283. Vele luiden

vertrekken van daar 293. Zie *Do-*

meinen. *Kasse*. *Graaven*.

Staten, *Steden*, *middele*

Vergadering. *Schulden*.

Holland (nieuw). Zie *Neder-*

land (nieuw). Is verplicht

nieuwe lasten op te leggen.

XIII. 100-102.

Holland (Noord), vermindere-

ring van Inwoonders en verde-

re nadeelen dat Gewest overko-

men; waar aan toe te schry-

ven, en wat daar omtrent wierdt

gedaan. XVIII. 19. Hoe ge-

scheiden van West-Friesland.

N. 130.

lydt geweldig hadrel door in-

brak des W. Frieschen Zee-

dyks. XVIII. 19. Krygt ver-

mindering in Krygslasten. 20.

Hollanders: eenigen maan zigt in

't Hanoversche neder. II. 73.

Anderen omtrent de Elbe

N. 127. Zie *Hanau*. *Fre-*

derikstad.

Hollart (Marinus), Vice Ad-

miral van Zeeland, maakt de

Spanischen. Zyne verdere bedrij-

- ven. 107, 108, 109, 110. *Holmes*, doet een' inval op Ter-
schelling. XIII. 100 102. *Holftein Beek* (Prins van), wordt
gewond en gevangen door de
Franschen, in den slag by Hoch-
sted, doch door de onzen ont-
zet. XVII, 58. *Holftein* (Hertog van), wordt
door den Staat, geholpen aan
't bezit van zekere Landen.
XVI. 20. *Hilstein* (Hertog van), Gekwetst
by Landen. XVI, 79. *Holy* (*Muis van*), Czaar Pieter
de Groote verzoekt, dat die
Advokaat, in hegtenis zynde te
Amsterdam, ontslagen wierde:
De Staaten van Holland weezen
dit verzoek van de hand. XVIII.
43. *Homburg* ('t Regiment van *Hes-
sen*.) verlaat het slagveld in den
slag by Fontenoi. XX. 4. *Hompefch* (*Vincent Reinhard*,
Graaf van) slaat de Franschen te-
rug. XVII. 51. Smit, wegens de
Staaten, met den Graave van der
Lippe, den koop nopens Viane
en Ameide. XVIII. 96, 97. Is
oudste Generaal der Ruitery:
tragt, te vergeefsch Veldmaars-
chalk te worden. 104, 105.
Hy sterft. De Koning van Pruis-
sen pryst hem, na zyn dood.
XIX. 46 (a) *Honden*, loopen, verwilderd,
agter 't Land, in Brabant en
Vlaanderen, VIII. 67. *Honderste* Penning van uitgaan-
de waaren gevorderd: de Steden
zetten zig daar tegen. V. 64.
Friezen, nopens inkomende goe-
deren daar aan vrygesteld. V. 66.
Hongarie (*Koningin van*), Land-
voogdes der Nederlanden. Zie
Maria. *Hongersnood*, zwaare Hongers-
nood te Assenede. IX. 38.
Honte, het toeneemen van dit
water. II. 38. *Hoofd van den Staat*, de Raad-
penfionaris van Slingeland, door
een vreemd Gezant, dus genaamd.
XIX. 84. *Hoofd van den Raad van Staa-
ten*. Zie *Maurits*, en N. 303.
Hoofd, de Algemeene Staaten
besluiten, Prins Willem I., tot
Hoofd der Regeeringe, aan te-
stellen. N. 301, Het gaat niet
door. 302. *Hoofd* (P. C.). Wat hy dagt
nopens den Vredenshandel, tus-
schen *Don Jan* en de Staatfchen
VII. 52. Zyne fchryfwyze.
N. 33. Leezing in hem ver-
betert. 290.
Hoo-

Hooge school: 't opregten van dien, eindelyk, bepaald op Leiden: hoe dit in het werk ginge. VL 118-121.

Hoogstraaten (Graaf van), Stadhouder van Holland, Zeeland en Friesland; doet de Grensen versterken. V. 100-115.

Hoogstraaten (Heer van), Stadhouder van Utrecht. N. 236.

Hoek (van der) Afgevaardigde ter Generaliteit, wegens Utrecht. Zyn gedrag, nopens de bezending naar Frankryk. N. 401.

Hoorn, (Stad van) Haar antwoord aan Willem II, en de Generaliteits bezendingen, XII. 43, 44. Haar verschil met de Leden van Holland, over de verschyning van den Pensionaris Groot, ter Vergadering. XI. X. 19-23.

Hoornbeek, (Raadpensionaris van Holland), helpt de Geldersche geschillen byleggen. XVIII. Gevoelen nopens hem. N. 426.

Hoorne (Graaf van), hoe, tot Stadhouder van Gelderland en Zutphen, aangesteld, Koning Philips maakt hem Raad van Staaten, VI. 22. Hy schryft aan den Koning. VI. 36. Bezet Utrecht weder voor de Staat.

ten. XIV. 18. Doet eene Landing op de Fransche kust.

XIV. 105.

Hoorne (Geleijn Janz. van), zyn gedrag by den Beeldenstorm in Zeeland. VI. 56, 57. Zyn vroeg Prediken, in Zeeland. N. 259.

Hop (Jakob) Gezant der Staaten naar den Keizer. XVI. 13. zoekt hem te bevredigen met de Porte. Haalt hem overtot een verbond met den Staat. XVI. 13-16. wordt beledigd: verkrygt eenige voldoening XVII. 24, 25. Hy wordt Tafanrier Generaal en Afgevaardigde te velde. Zyn kloek bedryf, aldaar. XVII. 50 en XVIII. 117.

Hopper (Joachim), Raad van Staate, te Brussel, Zyn bynaam. N. 248. Zyn gesprek met Egmond 249, 250. Wordt s'Konings Raad in Spanje en wanneer van hier gaat. 291. Zyn Gedrag omtrend de Heeren van Montigny en Bergen. 260. Vermaant Orange tot inschikkinge. 261. Zyn schryven omtrend het omkoomen der Heeren van Bergen, en Montigni, in Spanje. 264-267, en nopens het ombrengen van Egmond. 268.

Of Hy de verdediglog des Prin-
sen van Orange wederlegd heeft.

269. Zyn schryven omtrend
Prinse Karel van Spanje. 270.

273. En van s'Konings wil no-
pens den tienden penning. 286.

schryft geheime punten in 't
Land- Friesch. 286, 287. Zyn

spottig schryven nopens Alva's
Regters alhier. 297, 298. Zy-
ne Boekery, denklyk, ver-
brand. 292. Zie *Boekery*.

Hop (Karelis), Ambassadeur
van den Staat aan 't Hof van

Frankryk, heeft grooten invloed
aldaar. XVIII. 91. Verzoekt

en verkrygt zyn ontslag. 108.

Hop, Gezant van den Staat te
Kopenhagen, zyn bedryf. N.

417.

Hop (Hendrik), Afgezant van
den Staat aan het Hof van Lon-
den, gelast te klaagen, over

de hulp der Engelschen aan de
Algerynen. Hy kwyf zig zeer

wel. XVIII. 100. s'Konings
antwoord op zyne voordragt,

gevolgen van dien. XVIII. 101.

Hy handelt nader met dat Hof
nopens een voordragt aan den

Keizer, ten aanzien van het
Weener verdrag. XIX. 33.

35. Hy geeft kennis aan den
Staat van het aanstaande Huw-

welyk des Prinses van Oranje,
met de Kroomprinsesse van

Grootbritanie, Anna, 68. wel-
ke aanschryving, hy, hier om-

trend kreeg, wegens Holland.

69. 73. Geeft kennis van een
kunsttuig voor de walvisch-

vangst. 93: Zie *Harrington*.
Hy geeft zig veel moeite ten

nade onzer Haaringvaart. 113.
114.

Houtquestery, Vervallen stand der-
zelve, en nieuw Reglement daer

op gemaakt. XVII. 94, 95.

Houwen (Louis), Resident van
den Staat aan het Hof van Por-
tugal, zyn gevoelen over den

handel der Portugeezen, nopens
de *Rabia*. XVIII. 146.

Houen (Willem van), Heer van
Wedde enz., bevordert de aan-
bouwing van Frederikstad, door

de Remonstranten. X. 109.

Hudde (Johannes), Burgemees-
ter van Amsterdam. XVI. 33.

Hugtenbroek (Albrecht van), is
Bevelhebber van Ostende, en

wordt dood geschoten, in de
Verdediglog, der Stad, IX.

85.

Huisen: telling en Lyst derzelven
door Holland en Westvrieslands

XIX. 14. 15. Toe- en afneem-
ing derzelven. 16. Verwoes-

ting

- ing, door storm, aan dezelve toe-
gebragt. 77.
- Huislieden*, worden onder de
wapenen gebragt. XIV. 14, 15.
zyn onwillig, om 't Land onder
te zetten. XIV. 49, 64, 65.
worden in Regimenten verdeeld,
en in Steden en Vestingen gelegd.
90, 91
- Huislieden*, (Friesche) vergade-
ren zig onder gekooren Oversten.
N. 216.
- Huldiging* van Philips, Aarts-
her toe van Oostenryk, te
Reimerswaale. IV. 68, 69.
- Hulken*: Schepen, ook gebruikt
ter vervoering van Troepen o-
ver Zee. N. 174.
- Hulst*, belegerd door Prins Fre-
drik Hendrik. XI. 90. zorge
der algemeene Staaten voor de
bewaaringe der Vestinge. XX.
58. Zy gaat over. 59.
- Hulst* (... van) Resident van
den Staat aan het Hof van Brus-
sel. XVII. 20.
- Hunnebedden*, wat zyn. I. 18.
denklyk, betekent het, *doodbed-*
den, begraafplaatsen, II. 53.
- Huwelyken*: van ongelyken Staat.
veele voorbeelden daar van in
de zestiende eeuw. IX. 9. (b).
- Zie ook *Rijden*,
- Huwelyk*: de Staat krygt ken-
niste van het, op handen zynde;
Huwelyk van den Prinse Wil-
lem IV. van Orange, met de
Groot-Britannische Kroompria-
sesse, Anna. XIX. 67. 68. wyze
op welke, zulke hier te Lande,
beschouwd en behandeld wordt,
zo wel als, aan de zyde van het
Engelsche Hof en van den
Prinse 68-76.
- Huwelyk*: wanneer Hertog Al-
brecht van Beiere zyn tweede
huwelyk aanging. N. 189.
- Huyrluyt*, Zeekspitein; bege-
leidt eenige Straatvaarders her-
waarts. XII. 99.
- Hyde*, Engelsch Staatskancelier,
zyne gevoelens omtrend de
Hollanders. XIII. 28.
- J.
- Jaaren* (Magere) de Officieren
van den Staat van deeze uit-
keeringe ontheft. XVII. 49.
- Jaargelden*, draagen, somtyds den
naam van *Leenen*. V. 43. (a).
- Jaargelden*, door de Fransche
Kroon, aan Fredrik Hendrik
aangeboden, en, door hem, van
de hand gewezzen. XI. 10. de
Admiraal de *Haultain* doet van
's gelyken. XI. 16.
- Jaarrenten* der Hollanders wer-
den hun niet betaald, door Fries-
land. XVIII. 48. 49.

Jaffa: naar *Jaffa* gaan, wat by ons, beteekent. IX. 62. (k).

Jagt (Een) brenge tyding van het Bestand met Spanie, naar de Indien. X. 15. deeze vaartuigen voerden, somtyds, rieden. XI. 39.

Jagten van Prins Maurits; van den Graave van Hohenlo. IX. 105. 106. van Fredrik Henrik XI. 39.

Jagtpartyen, tot welk gebruik Prins Willem III. dezelve, wel eens, deedt dienen. XV. 19.

Jagtyd, om de schaafte van Wild, voor eenige weeken gesloten. XVI. I. 83.

Jakob, Hertog van Yorke, vlugt herwaarts. XII. 5.

JAKOB I., Koning van Groot-Britannie, dankt de Staaten voor het treffend onthaal, zyne Dogter, de Keurvorstinne van de Palts, in den Haage aangedaan. X. 40-42. schenkt de Ridderorde van de Kousband. aan Prins Maurits. 42. is het eens met de Staaten, ten aanzien hunner verijtingen, nopens de bezlutende Duitse Vorsten. 44. doet een voorslag, nopens de bewaaring van Gulik, door onzijdige Vorsten. 45, 46. men

tragt hem voor te slaan, om de Engelsche en Nederlandse Oost-Indische Maatschappyen onder een bestuur te brengen. 50. 't verhandelde met hem, en opgevolgde losing, nopens en van de verpande Steden, Briele en Vlissingen. 51-59.

Hy dreigt de Staaten met oorlog. N. 345. tragt den lakenhandel in Zeeland te plaatsen. 348. hy yvert voor een Synode Nationaal. 349-351. keurt het vangen der drie Heeren goed. 360. agt zig beleedigd door 't Nederlandsch Bewind, en waarom. 361. belemmert 's Lands haring visserij; houdt eenige Nederlandse Kooplieden gevangen, en begeert, twee onzer Schippers, in Engeland, te straffen, 363-372. 's Lands *privilegien*, door hem *vodderyen* genoemd. 369.

JAKOB II., Koning van Groot-Britannie, Holland besluit om de Engelschen, beschuldigd van een' aanslag op zyn leeven, hier aan te houden en over te geeven. XV. 48, 51. 60, 61. Zie *Albion*. Hy eischt te vergeefsche Dكتور Burnet op. 66. biedt den Algerynen by-

stand.

stand. 69, 70. byzonderbeden
nopens de bevallig zyner Ge-
maaslinne. 71. 81-88. hy neemt
de weigering van 't aflaan der
Engelsche Troepen den Staa-
ten kwaalyk af. 73. sloot zig
over 't besluit der Staaten nopens
de Consulaatregten, 75, 76
zyne ingenomenheid met de
Roomsche Geestelykheid. 79.
verklaart, den Staat het eerst niet
te zullen aanvallen. 102. zyn
gesprek met van Citters. 99-103.
wat hy van Prins Willem III.
zeide. 107, 108. hy verklaart
hem, Bevelhebber over zyne
Legermagt. 116. Zie Wil-
lem III.

Jakobiten, aanhangers van Ko-
ning Jakob I. van Groot Bri-
tannie, spannen 't saamen met
de Duinkerker Kapers, XVI. 85.
haane vrees voor de Nederlande-
ren, en bespotlyke uitsprooijin-
ge, by die gelegenheid. XVII.

81. 82.

Jakob Jakobsz, Admiraal van
Antwerpen, sneuvelt. VIII.

40.

Jakob, Heer van den Binkhorst,
by den Haage. N. 182.

JAKOBA, Graavin van Holland.
Hoe genoemd in haare jeugd.

III. 81. neemt het Graaflyk be-
stuur in handen, en hoe. III.
84. sluit een verbond met den
Hertoge van Kleve. 58. bereidt
eene Vloot, 86. 87. V. 57.
sluit een Wapenstilstand met Jan
van Beieren. 87. schynt geen
deel te neemen in een. volgend
verdrag. 88. overweeging van den
tyd haarer lotgevallen. III. 90.
94. wordt, in sommige Steden,
als Landsvrouwe ontvangen.
94. lydt nadeel voor Brouwers-
haven. 95. Gouda staat haar by.
95. wanaer, en hoe haar Huu-
welyk gesloten met Borselen.
100. 101. wordt ingehuldigd
als Vrouw van Voorne: waar,
en hoe, zy haar leeven ver-
syt. 103. of de Jacoba's kannet-
jes tot haar behooren. 103.
haar dood. 103. en 103. (r).

JAN VAN ARKEL, Bischoep
van Utrecht, herstelt de Stigt-
sche zaaken. III. 51.

Jan, Heer van Arkel, Vader
van Otto, wanneer hynog leef-
de. N. 185.

Jan, Zoon van Otto, Heer
van Arkel. N. 185. 186. of hy
Stadhouder van Holland enz.
gewoest is. 187. 194. onder-
zoek, uit welke oorzaake de

Oorlog met hem ontfangt is, en of hy, in tien jaaren, geene Reekeninge deedt. 124.

Jan, Heer van Brederode; wordt Monnik, maaktrymen, en zat de *ferme la Roi* over. N. 290.

Jan, Heer van ter Coude: zie van hem. N. 150.

JAN I., Hertog van Brabant, 't gebeturde met hem in Vlaanderen. III. 25 30.

JAN II., Hertog van Brabant, heloont den Heer van Heusden, om tegen Floris V. aan te spannen. III. 32. raakt in oorlog met Jan I., en Jon II., Graaven van Holland. Zie *Jan I.* en *Jon II.* Hy bevrédigt de Heeren van Kuik en Heusden met Jan II. Zie III. 42.

JAN IV., Hertog van Brabant, gehuwd met Jacoba van Beiere, verdraagt zig met Jan, Hertog van Beieren. III. 87. zendt een Leger tegen Jacoba af. III. 92. doet haar, gevangen, overgaan in handen van Philips van Bourgondie. III. 94. Rekt Frank van Borselen aan, tot Ruwaard over Holland. III. 97.

JAN, van *Nassau*, Biscnop

van Utrecht, belooft, zig naar den raad van twee Edelen te gedraagen. III. 12. zyne lotgevallen. 21-23.

JAN I., Graaf van Holland, wanneer geboren. III. 15. hangt af van de Engelschen. III. 34, 35. weigert aan Vlaanderen den Leeneed, voor Zeeland bew. Schelde. 25. Koning Eddaard bevrédigt hem met Vlaanderen: Hy verkrygt omslag der hulde: blyft in oorlog met Brabant. 35, 38. 4.

wat men denken moet van zyn eed, om den raad van *Wolfaard van Borselen* te volgen. N. 147-151.

JAN II., Graaf van Holland, koopt zyn regt niet op dat Graafschap. III. 15, 16. verdryft 'de Vlaamingen uit Zeeland, en legt den oorlog by, met Brabant. III. 38. weigert hulde aan Vlaanderen. 42. handt verstand met den Biscnop van Keulen, 43. doet afstand van Zeeland aan Vlaanderen. 44, 45. vereenigt zig met de Fransche Vloot. 48, 49. verbindt zig tegen den Heere van Schoonhoven, en zynen enige Edelen. N. 152.

om-

omftandige befchryving van den Zeezogt, voor Ziekzee: onder zyn Zoon *1774* *158-174.*

JAN VAN BRIEREN, hoe gebynaamd. III. 84, 85. volgt de zyde van Jacobs, in 't eerst 85. begeeft zig met een Vloot, voor Geewijck, 86. fluit met haar een wapenftilland, en houdt dien Negtelyk. 87. fluit een verdrag met den Hertoge van Brabant, 87, 88. ronde taal des Dordfche Poorters, jegens hem. 89. Hy zegt den Hertoge van Brabant hulpe toe. 92. onderzoekt naar zyne ziekte en dood. III. 92. (*c. f. s.*) doet zekere overwinninge vieren in den Brielen. N. 199.

JAN, (Doe) Landvoogd der Nederlanden. Hoe hy derwaarts ging. VII. 44. raakt in groote verdenking by de algemeene Staaten. 45. men wetzet zig tegen hem. 46. zyne drift. 48. hoe hy de Gendfche Vledt-zwoer. 49. zoekt het volk te winnen. Wordt Schutterhoofding te Leuven? oproert tegens hem te Brufel. Hy verlaat die Stad. 50. zyn gedrag op de byeenkomst van Geertruidenberg. 51. 52. klaagt dat men

hem op wil ligten. 53. of hy vergeeven geweest zy? 65. 66. by zit voer in den Staatenraad, te Madrid. N. 272.

JAN, Graaf van Nassau, wordt Stadhouder van Gelderland. VII. 71. zyne verdienften. 72, 73. Prins Willem I. bevordert, door hem, de nadere Unie. 71, 73, 74. hem wordt een' krygsraad toegelegd 90. Willem de I. laat hem voer, tot zynen *Lieutenant*. 108. hy wordt erkend als *Hoofd der Unie*. 108. in die hoedanigheid voegt men hem een' Raad toe, 109

Jansz (Baroud), of es staat te maaken zy op zyn verhael. II. 37.

Janszen (Zacharias) vindt de verrekykers uit. X.

Janszen (Pieter) zyn kloek beftaan brengt veel toe tot de verovering van 's Hertogenbosch, aan de zyde van den Staat. XI. 109.

Janszen, Predikant te Bergen op Zoom, kwyt zig, byzonderlyk, gedurende de belegeringe dier Vestinge. XX. 63. hy ontkoomt, by de ineenfaling, naauwlyks de ftrop. 69.

- Joannin**, Gezant van Henrik IV., Koning van Frankryk, by den Staat. zyn gevoelen omtrend s' Lands Advokaat van Oldenbarneveld. N. 330. 332. omtrend Prinse Maurits. 331. en X. 119. En omtrend Oldenbarneveld. N. 332.
- Ierland** neemt eenigen onzer Koopvaarders. XII. gedrag, alhier, omtrend dat Ryk. 12-15.
- Jermingham**, afgezondene van den Pretendent, wordt, hier te Lande, te vergeefs naar gespoord. XVIII. 70, 71.
- Jesuiten**, hebben deel aan eene onderneeming op 't leeven van Prinse Maurits. IX. 5. worden weder daar nopens verdagt. X. 87. Staaten van Holland doen tegen hen waaken. 89.
- Jetsba**, eene Germaansche Waarzegger, hoe ge-eerd. I. 35.
- Upendam**, op welke voorwaarden, openlyk, te verkopen. IX. 15.
- Indiën**, Oost-Indische Maatschappij, aan haar Oefroy verleend, door de Algemeene Staaten, en verschil daar over, onder de Leden. XVI. 101.
- Indiën**. Zie *West-Indiën*. *Oost-Indiën*. *Jagt*.
- Inkting** der Kinderziekte: vreemde verklaring van dezelve, door de Engelsche Jacobiten. XVIII. 82.
- Inkomsten**, der Provincie van Holland. XI. 78.
- Inquisitie**: die naam al vroeg hier, te Lande, bekend en in zwang. V. 16. VI. 11, 12. onder Karel V, wordt zy een bestendige Regtbank, naar een Spaanschen leest geschoeld. *L. c. bl.* 12. Opperv- en Onder-Inquisiteuren, hier te Lande. VI. 31.
- Instructie**, van Prinse Maurits. Zie *Maurits*. Onderscheid tussche deezes *Commissie* en *Instructie*. VIII. 64 (e).
- Instructie**: die voor de *Gecommitteerde Raaden*, nevens *Prinse Maurits*, verward met die voor *Gecommitteerde Raaden ter Finantie*. VIII. 81 (p).
- Johannes**, Minderbroeder te Gend. Zyn Geschrift nog overig. N. 172.
- Inval**, in Silezien, door de Pruisische Troepen: oneenigheid nopens de onderhandelingen daar over, by den Staat. XIX. 97-103.
- Joacimi (Albert)**, Pensionaris van Goes, trekt naar Engeland in Gezantschap. X. 25. zyne wed.

VADERLANDSCHE HISTORIE. 77

- wedde. XI. 13. zyn bedryf al-
daar. XI. 31, 32. van. XVII.; 65. Zyn overly-
den. 85.
- JOAN WILLEM FRISO**, Prins
van Nassau. Wiezyne Gevaders
zyn geweest. XV. 76. hoe
hy omkwam. XVII. 98; 99.
- Joanna**, Gemaalin van den
Aartshertoge Philips: haar on-
gelukkige lotgevallen. N. 243.
- John (St.)**, Gezant van het En-
gelsch Parlement by de Staat-
ten: zyn bedrieglyk gedrag
hier te Lande. XII. 95 97.
- Jonghe** (Burgemeester *W. de*)
tegenwoordig, by zekere Ge-
heime openinge van 's Lands Ad-
vokaat van *Oldenbarneveld*.
N. 318.
- Jongvrouw** (eene Edelg) te
Leiden, bledt zig aan, om met
een', ter dood gevonnisse, te
trouwen. VIII. 72. Zie
ook IX. 66.
- Jooden** (Kooplieden), onder-
zaaten van den Staat, in Span-
je. XII. 9. Staaten trekken
zig hunne belangen aan. XII. 9.
- JOSEPH I.**, Roomsche Keltzer.
De Staaten trachten by hem,
door hunnen Gezant, den Gra-
ve van Regteren tot Almelo,
een einde van den Hongaarschen
Kryg te maaken. Gevolg daar
- Josepb, Maximiliaan, Leopold.**
Zoon des Keurvorsten van
Beieren, is naaste Erfgenaam
der Spaansche Monarchie.
XVII. 3.
- Josepb, (De)** een Jersch Fregat, ge-
noomen, en het volk daar van,
te Rotterdam, gevangen gezet.
XII. 12 15.
- JSABELLA**, Gemaalin van Her-
tog Philips van Bourgondie,
wordt Landvoogdes in de Neder-
landen. IV. 2. onheuschlyk be-
handeld, door de Kabeljaauw-
sche, te Haarlem. IV. 3. zy
dagvaart die van Dordrecht, by
klokkenslag. IV. 5. in den
twist tuschen haaren Gemaal
en Zoon, volgt zy den laatste.
IV. 25, 26. stuft. IV. 33. be-
schryving van haare kleeding.
IV. 3, 4, 98. haars aanzien *1.c.*
99.
- JSABELLA**, Gemaalin van *Karel*
van *Bourgondie*, Graave van
Charlois, bevalt van Maria van
Bourgondie. IV. 18. plegtighe-
den, by dit kraamen en doopen.
IV. 18 21 haar overlyden. IV.
38. (s).
- JSABELLA**, Aartshertogin, hoe
hee-

hetvig zy het beteg van Ofsen-
de deelt voortzetten. IX. 85.
haar uitnemend gebrek aan
gelden. XI. 12.

Kaballa, Prinses van Yorks,
komt in den Haage. XV. 5.

Lathie, de Saxers vallen in dat
Gewest. I. 81.

Leuke: Priefen aldaar woonagtig,
in de dertende eeuw. N.

137.

Maarten (Maarten van) zyn lof.
XIV. 26, 27.

Jeffrouw, is de titel eener jou-
ge Vorstinne. VIII. 17.

Jugurtha: de Spaansche Veld-
heer *Colalto* by hem vergelee-
ken. XI. 54.

Julian, op welke plaats, by
de Sallers najaagde en verhoeg.
N. 65, 66.

Janus. Aanmerking nopens zyne
aanteekeningen.

Jurfaus: Prins Fredrik Henrik
trekt derwaarts. X. 21. ver-
drag aldaar geslooten en gevol-
gen van dien. X. 24.

Juwel: in welken zin dit
woord, zómtýds, voorkomt.
N. 292.

Juwelen. Tot afloening van on-
afgeloste Juwelen, zenden de
algemeene Staten den Heere
van Yselmuden, naar 't Hof

van Beieren. XVIII. 115.

K.

Kaapert, De Zeeuwische brengen
veele Spaansche Schepen op.
XI. 83 (b). Doen den Vyand
veel nadeels. XVI. 60-62.
Zie *Santyn*. Stoutheid der
Duinkerksche. 85, 88, 90. zie
Jakobten. De Nederlandtsche,
verplicht, den vyften man, aan
't Lands Vloot, uit te keeren.

XVI. 60.

Kaaperyen, bevorderd in Holland
en Zeeland. XVII. 46. Sche-
pen, door onze Kapers genoo-
men, in de Adriatische Zee.
XVII. 46. Ontzaglyke mees-
tigste Kaperscheepen in Zeeland.
73. Zie ook *Duinkerken*. *En-
gelschen*. *Franfschen*. *Ierland*.
Serlings.

Kaart, of aftekening der Vloot
onder Maurits, voor Philippi-
ne. IX. 39. (1) *Peubingert-
aansche* reiskaart. N. 114.

Kaarten, betrekking op dezelve.
N. 318.

Kabelljanschen schuld van den
schuld der betrekkingen op de
Hoekschen. IV. 2. Bejegonen de
Landvoogdes *Habbe* onbegryp-
lyk. IV. 3, 4. Zyn verag-

ters

- ters van s'Laads Privilegien, onder de Graaven. VI. 35.
 IV. 56. Hoe behandeld, onder Maximiliaan van Oostenryk
 IV. 55-57.
Kabinetten, 't geheim van dién niet aleyd, wel in agt genomen hier te Lande. XV. 6a.
Kaatspel d. l. *Kaatspel*. N. 199.
Kaef (*de Jonge*), zek'er Schip door de Spaanschen, aan de onzen, in America ontnoomen; herbandte bligten, van deez'e zyde, daar omwend. XVIII. 127.
Kallenberg (vice-Admiraal), wat er zy van zyn vórrigte by *Bevoefir*. XVI. 49. Overwintert in de Middeldsche Zee. 88, 89. Slaaz, met roem, tegen de Francken. XXII. 60, 61.
Kalle: of die Toren door Caligula opgerigt is, en waar. I. 52-55.
Kalobnisten: hun verschil met de Lutherischen door nadeel van de verdukte Nederlanders. XI. 63. men tragt, wrugvloos, hen te verzoenen. VI. 64.
Kamer, verfieling der Kramhamer van Isabelle van Bourgondie. 187-20. IV. 20. *Provinciale Rekenkamer* in Holland opgerigt, en die van *Audittie* afgeschaft. XX. 115. Voor de Charteren enz. onder de Graaven. VI. 35. en l. c. (a). (g). 't Hof of de *Raad* Kamerhoudende, in den Haage. IV. 56. V. 29. De Engelschen verstoonden er Duins door. XI. 93. Op die van Fredrik Hendrik, wierden de Besoignes, met de Commissarissen der algemeene Staaten, gehouden. XI. 98. Verdveeling der Regenten in dezelve, al reeds in de Frankische tyden. II. 12. Zie *Regier. Kameren. Reken. Kamer.*
Kamerijk, vrede, aldaar bewerkt door wie, en hoe gansamd. V. 5.
Kandelaaryen, al vroeg in gebruik. V. 47. (v).
Kansterkeningen, eigenhandige van den Randpensionaris Fagel, op een geheim Verbond met Bageland, naar Frankryk, van hier, overgebriefd. XV. 13.
Kapellen der Roomschegezinden, op het der Staaten van Holland, geslegt, en om welke reden. XII. 75.
Kapellaken, van de *Nieve Vrouwen* ter nood, door de Roomsgezinden bezogt, en 't verdere, bygeloovig gebeurde, daar om streeks. XVIII. 23, 24.
 Ka-

Kapitein Generaal: Somtyds een ander dan de Stadhouder. IV 68. VI 69. Een Stadhouder van Friesland is Kapitein Generaal, ovet alle de Nederlanden. V. 52. Of Maurits dat geweest zy. VIII. 82. IX. 109. XI. 4. 80. Hun gezag hier te Lande. XVIII. 15. *Zie Oorlog*. XII. 15. *Zie Hendrik van Nassau*.

Kapitein Generaalſchap, 't verhandelde, daar over, tusſchen Holland en de verdere Leden der groote Vergadering, in 't jaar 1650. XII. 72.

Kardoezen, s'Lands Vloot moet, door gebrek van dien, veel lyden

XIII. 88.

Karel de Eenvoudige: nader bewys, dat hy de Begiftiger is der Egmondſche Kerke aan Graave DIRK I.. en wel dat dit in het jaar 922., te Bladelle in Kempeland, toen gelegen in Lotharingen, kon plaats hebben. II. 44. 51. Beschryving zyn'er Vlugt naar Lotharingen. I. c.

KAREL, I. (Graaf van Charolots houdt *Vierſchaar*, plegtigheden by de Geboorte zyn'er Dogter Maria. IV, 18. Eenige Oost-Eriezen kiezen

zyne zyde. IV. 23, 24. Ontzet eenige Ambtenaaren, uit hunne bediening. IV. 24. 25. Raakt in twist met zynen Vader, vlugt met zyne Moeder en Hofhouding naar Dendermonde, verootmoedigt, zig voor zynen Vader. IV. 25. 28. Gaat ſtraflyk, met zyne Party te werk. IV. 30. Is ſtrenger dan zyn Vader. IV. 38. Maakt zig tot den Kryg naar Friesland gereed. IV. 38. 39. Hy voert het eerst hier te Lande eene beftendige krygsmagt in. IV. 44. Hy maakt misbruik van de inwilliging zyn'er Onderdaanen, door het, telkens, vermeerderen zyn'er Benden. IV. 45. Onderwerptze aan Reglementen IV. 46 bemoeit zig met den twist tusſchen Arnout, Hertog van Gelderland en zyn' Zoon. IV. 48; 49. Elſcht opgaaf van de bezitting der Geestelyken. IV. 49. Vordert manſchap van die van Gelderland, en verkrygtze, I. c. *Zie Aufkem*. Hy laat geen berooide ſchakel agter. IV. 50. zyne arbeidzaamheid, en ſtoutmoedigheid. IV. 50, 51. Zyne grootſche Hofhouding.

IV.

IV. 51. Zyne Kieeding. IV.

100, 101.

KARBE *de Geroete*. Zie *Fransen*, *de Friezen*, *Saxers*. Of zyn privilege; aan de *Friezen* een verdrag stuk is: wanneer opgesteld en bevestigd, I. 107, 108. Bewys, dat meer Vorsten; outyds, valsché stukken bevestigd hebben. I. 110 Hy doet Kunsten en wetenschappen, ook hier de Lande, bloeien. II. 3. Zyn verbod nopens de *Friesche* mapfels. II. 5. Weer de gevoelens der Leden van de Volkvergadering te leiden. II. 12. Samle van 't Rundvee in zynen *syd*. II. 15. Ontneemt een gedeelte der *Saxers* en *Friezen*, hun Vadenlyk Erfgoed. II. 14-21. Zie *Friezen*.

KAREL de V, (Roomsch Keizer) Graaf van Holland. In zyne miloderjaarigheid worden de Ambten, aan meek biederde verhoogt. V. 8. Hy leent, voornaamelyk, 't oor aan de Nederlanders, boven de Spanjaarden. V. 8, 9. Hy ontvangt het *geschenk* of *propyn* van *Frisland*: doet hun een voorstel, tegen 's Lands pri-

villegien, waar tegen de Friezen zig verzeiten. V. 13, 11.

Hoeveel de Keizer van de Nederlanden trok. V. 14. Verzoekt eerst, en gebiedt daarna, opgave der Costumen en Keuren, in geschrifte; magtigt het Hof benige *Costumen*, *Keuren*, en *Gewoonten*, die hy ondegdelyk oordeelde, te vernietigen. V. 14-17, 18. Doet zorgen voor 's Lands Dyksgien. V. 23. Ontneemt den Heemraden het voorregt, om zelf nieuwe Leden te kiezen. V. 26. Hy doet inbreuk op de vryheid der Staten, nopens het inwilligen der *Beiden*. V. 28. Vergunt den Nederlanderen tegen de Herdopers, in Munster, te dienen. V. 30. doet een togt naar *Tunis*, en lokt veele Nederlanders, om hem te verzellen. Wat hy in zyne vasten voerde. V. 38, 39. Roept de Hollandsche Leenmannen ten Kryge op, tegen Hertog Karel van Gelre. V. 39. Vereenigt Holland en 't Nederstigt onder eenen Stadhouder. V. 40. Doet de Vestingwerken in Holland versterken. V. 42, 43, 99-115. Ontvangt eené Bede, in *Frisland*,

land, op zekere voorwaarde. V. 44, 45. Reden, waar om hy, zo gerust, door *Frankryk* reisde. V. 46, 47. Loopt er, by toeval, gevaar van 't leeven. V. 47. Zyne hartlykheid, by het sterven van René de Chalons, Prins van Orange. V. 61. Vermeestert Gelderland en Zutphen. V. 64. Eischt en verkrygt weder eene Bede van Friesland, verbiedt den geestelyken, aldaar, hunne goederen te vermeerderen; geeft den Edelen eenige vryheden: voert, schoon heevig met stersyn gekweld, zyn Leger aan tegen den Vyand. V. 67, 68. Rust eene Vloot uit. V. 70-72. hy kan niet geoordeeld worden, den grondslag tot volkomen overheersching, in de Nederlanden, gelegd te hebben. V. 72, 73. hy geeft den krygslieden meerder magt in 't straffen hunner onderhoefigen, enz., tot nadeel van den Burgerlyken Regter. 73. hy legt drie duizend paarden op de Grenzen. V. 72. is misnoegd op die van Friesland, over de weigering, om het Verdrag van Augsburg te bekrachtigen. V. 74. en 74. (c). af de Steden

iets meenden te moeten voestellen, nopens de Erfvolging in zyn geslacht. V. 80, 81, 83, 84. de Nederlanden worden, voor 't eerst, onder zyn gebied, vereenigd: hy verzekert de wyze der Erfopvolging in dezelve; nader. V. 81, 82. Hy is verhoord op de Hollanders, over derzelver drasting in het toestaan eener belastinge, ter uitrustinge van een Vloot. V. 85. Staat van een jaar ontvang en uitgave van Karel V., hier te Lande. V. 88, 89 en 88, (x). en VI. 13. Hy heeft geld gebrek en neemt, huizen de Beden, grootte sommen, in de Steden, op. V. 90. *Zie geld.* hy draagt de tegenstanders met gelatenheid. *Zyn* zeggen nopens de Fortuin. V. 91. Hy vlugt voor *Hertoge Maurits van Saxe*, en is sterbevisesd van ontdekt te zullen worden. V. 93. onderzoek, of hy de Nederlanden zou hebben afgestaan aan zynen Zoon *Philipp*, op eegen eisch van den *keizer*. V. 91, 92. (a). *Zie Inquisitie. Bisschoppen.* N. 227-231. KAREL VI, Roomsch Keizer, Geeft den vlgemeenen Staaten den naam

naam van *Heeren*. XVIII. 34. twist met hun over de Oostendische Maatschappij 108-113. XIX. 27. Tragt een Maatschappij van Walvischvangst op te rigten. XVIII. 115. Moelykheden met hem, over Oostindische Maatschappij en Traktaat van *Barriere*. XIX. 26. Maakt een verdrag met de Staaten, tot handhaaving der *Pragmaticke Sanctie*, 31. Men treedt met hem in het Weener verdrag. XIX. 31. En doet ten dien opzichte, een nader voorstel 35. 't geen niet doorgaat. 37. Hy raakt in Oorlog met Frankryk, over de Poolse Kroon. 37. Zyn schryven hier over aan den Staat. 42. Men verzoekt hier zyne bemiddeling, in de geschillen met den Koning van Pruissen. 48. Hy bemiddelt dezelve. 56. De Staat biedt hem aan 't yeffenen zyner geschillen met de Porte. 78. Hy verstaat zig met Frankryk, buiten kennis van den Staat. 81. 82. Zyn overlyden en ontfeltenis, daar over hier te Lande. 93-94.

KAREL VIII, Koning van Frankryk, misnoegen der Nederlanders tegen hem, over 't schen-

den van zyn egtverbond, met Margareta van Oostenryk. IV. 78. Verfloot *Margareta van Oostenryk*. IV 70.

KAREL III, Koning van Spanje, komt over een met den Staat, nopes de Regeering der Spaansche Nederlanden. XVII. 76-81.

KAREL, Prins van Spanje. Wordt gevangen en streng bewaard: hoe beschuldigd. sterft onverwagt. Hoe en waar begraven. 270-373.

KAREL I, Koning van Groot Britannie, zendt de orde van den Kousfenband aan Fredrik Hendrik; waarom en hoe. XI. 25, 26. Dringt op de afdoening der zaaken van *Amboina*. 33. Wyst de bemiddeling der Staaten af: vraagt hulpe tegen Frankryk. 34, 35.

Karel, Prins van Wallis, wykt herwaarts: zyn Volk werpt eene battery op te Helvoetsluis XII. 7. Wordt Koning van Schotland, en hoe door de algemeene Staaten en die van Holland begroet. 10, 11. Hy staat voor, zyne Vloot by de Staatsche te voegen: 't geen Holland keert. 110, 111.

KAREL II, Koning van F. 2 Groot

: Groot Britannie, zyn invloed ten in bewaaring. 46. Zyne
 : onder de Regeering van het onbillyke eischen op den Staat.
 : Parlement. XII. 108. Hy 98. Wiat op de onzen het Ei-
 : blédt de Staaten aan, om zyne land, *St. Helena*. 102. Geeft
 : Schepen by de hounne te voe- voor, zig te willen verbladen
 : gen. 10. Der Staaten omzig- met de Staaten. XV. 14.
 : tigheid opens hem, by 's lee- Verandert weder van gedrag.
 : ven van Cromwel. XIII. 1-3. 14. Is tegen het Oorlogten.
 : Men dult hem, oogloikende, 18. Verblédt de Zeeroovery
 : in den Haage. 5. Wat er zy op de onzen. 20. Of zekere
 : van het regtbezoek van Schimpfenning zyn gelykenis
 : Downing. 5-8. Hy komt in den vertonne. N. 406, 407.
 : Hange: wordt er pragtig ont- Hy weigert met onze Ge-
 : hapid, door de algemeene Staa- zanten te handelen. 33. Zyn
 : ten en die van Holland. 8-15. gevoelen omtrent De Witr. XIII.
 : Neemt afscheid van de Staa- 33. Hy doet *nieuw Nederland*
 : ten en hoe. 15, 16, 17, in neemen. 61-63. Hy ont-
 : 19. Zyn bekentenis ten aan- staat 's Lands aangehouden Am-
 : zien der goedwilligheid onzer basfadeur van Goeth. 67, 68.
 : Natie. 20. Hy betet de En- riskt in Oorlog met den Staat.
 : gelsche Kapers niet, op de Sterkte zynen Vloot. 80, 93.
 : onzen uit te loopen. 22. dreigt Staat de Franschen niet tegen, in
 : hen, zo zy de Portugeezen be- de Spaansche Nederlanden. 104.
 : oorlogten. 24. Zyn nayver Of hy voor het drievoudig ver-
 : tegen de onzen en tegen de bond wss. 110. Raadt den
 : Witr. 25. De Fransche Am- Keizer het drievoudig Verbond
 : basfadeur d'Esfrades stelt hem af. 121. Schynt nog voor
 : gerust, en hoe. 25. 28. Zie geene Vreedebreuk. 126. Poogt
 : *Alle van Uitsluiting*. Hy klaagt Willem III, tot Frankryk over
 : over gebrek van eerbewyzing tehanen. 127. Hy belooft den
 : aan Willem III. 34. Geeft Staaten bystand tegen Frankryk.
 : last tot opbrenging onzer Sche- 130. Weigert Ichristelyke ver-
 : pen. XIV. 8-10. Staat on- klaaring. 131.
 : ze Schepen in Engeland, 22. KARBL *Gustaaf*, Koning van
 : 10. Houdt der Staaten Gezan- Zweeden; zyne bedreiging aan,

- en antwoord van den Neder- 79. Men werkt tot herstel,
landfchen Ambassadeur van Ben- 115.
ningeh. N. 390.
- KARBL** (Hertog van Gelre), Kasteel, van Bergelk, door Mau-
Groot yversar voor het Paus- rits ingenomen. VIII. 85.
dom, V. 3, 4, 5. Karel V. Kasteelen, in Saxon, N. 111.
voert Oorlog met hem. V. Waar uit bestonden, onder Ka-
39. Of hy zig aan de Regerel den Grooten, 112, 119.
ring van Amsterdam verontschul- Kestline (Vesting van), gaat o-
digd heeft, nopens een aanslag ver aan Prins Maurits. IX.
op Enkhuizen. V. 41, 42, 73.
115, 116. Hy Sterft. V. 43. Katharina van Durbui: wie zy
Leeumannen tegen hem opge- was: leeft gemeenzaam met Flo-
roepen. V. 39. ris V III. 30, 31.
Karel Emanuel, Hertog van Sa- Katharina Belgica. Zie Philips
voye, zendt Graaf Jan van Nas- Lodewyk.
sau en anderen aan den Staat, Kats (Nikolaas van), Heer van
om hulp of geld, tegen Spanje Schoonhoven. N. 152. Jan
X. 60. Gevolgen van dien. 68. II, verblindt zig tegen hem. N.
Karel Lodewyk, Prins van Bo- 152.
heemen, geniet deene Lyfrente Katten. Zie Batten; Germani-
van de algemeene Staaten. XI. cus zegepraalt over hun. N.
56. 29. Verschelden Vorsten on-
der hen. 30.
Kasse: kommerlyke staat der Kozembrood, Raad in den Hove
Hollandsche: hoemen zig redt. van Holland, wordt, door Willem
XVI. 13, 15, en die der al- I., ter bevordering der Unie ge-
gemeene Staaten. 58, 59, 93. zonden naar Gelderland. VIII.
103. XVII. 92. Hollandsche 54. 70. De Staaten zenden
agterlyks staat en opgave van hem naar Gonda, om de Vroed-
dien, XVIII. 85, 90. Mid- schap te beweegen, het overge-
delen ter verbeteringe van dien leeverde verdrag, tegen den ban-
aangewend, 117, 119. De del met Frankryk, in te trek-
krompenheid van dezelve, XX. ken. 39. ook om te bewilli-
F 3 gen

gen in de opperheerschappy, aan de Koningen van Engeland.

44.

Keenenburg (Haer van), gezonden naar den Brielle, ter bylegging van een geschil met den Engelschen Gouverneur aldaar.

IX. 64.

Keerlen-God, bynaam van Graave Floris den V. N. 146.

Keersmaaker (Lieve Jansze) Burgemeester van Zirkzee, yvert zeer voor de Staatschen. VI. de Zeeuwische Vloot, onder zyn bevel, slaat d'Avila. VI.

107.

Kegeling (Gerrit Franse), Burgemeester van Gouda, tegenwoordig by zeker gesprek met s'Lands Advokaat van Oldenbarneveld.

N. 322.

Keizer, de Algemeene Staaten staan den titel van *Keizer* van geheel Rusland, aan den Czaar van Moskovie toe. XVIII. 83. Grootheld van zyn gezag in deeze Landen, en erkenning van zyne Regtbank. N. 208, 209. Zie *Regtdagen*, *privileges*.

Kenemerland, Goederen van Brederode, aldaar gelegen, begrepen de Staaten, dat, na 't

overlyden van het laatste manoir, aan den Lande vervallen waren.

XV. 11.

Keppel (Jan Rode Generaal Major, Baron van), wordt afgezant van den Staat, aan het Hof van Pruissen. XVIII. 79. 123. Hy wordt te rug geroepen. 124. zendt hem tot Lieutenant Generaal bevorderd, weder derwaarts. 124, 125. klaagt vrugeloos, wegens den Staat, aan 't Hof van Berlyn, over het ligt van Staatse manschap en 't schenden van hunnen grond, door de Pruissen. XIX. 7.

Keppel: Dorp in Gelderland: vroeg Prediken aldaar, der Hervormden. N. 258. zie *Pallana-Kerken*. oudtyds van hout, hier te Lande. N. 121. Zy worden gelast hunne kleinsodien, goud en zilver, over te geeven, aan de Stedelyke Overheden, ten gebruike van den Lande. N. 292, 293. Die last schynt werktellig te zyn gemaakt. 293. (b). zie *Gasthuis Kerk*.

Kerk (Klooster-) in den Haage tot eene stalling gemaakt, voor de paarden van Leicester. VIII. 57.

Kerkenraad, Of die van Middelburg aangezette tot den beelden
form-

Norm. N. 261.
Kesfel, Frederik II, Koning van
 Pruisen, rigt, aldaar, een nieuw
 Tol Komptoir op. XX. 106.
Kesfelde (*Johan de*), Heer van
 Marquette, moet niet verward
 worden met *Daniel de Hertatug*,
 mede Heer van *Marquette*.

X. 53.

Keten: gewapende Schepen,
 daar mede ontlagen. VIII. 41.
Kstenen (gouden) geschenken,
 door de Staaten. zie *Geschen-*
ken.

Keulen, by eenkomst der onzen
 en anders handelende Mogend-
 heden aldaar, ter herstel van
 den Rynhandel: gevolgen van
 dien. XVIII. 71. 72.

Keulen, (Maximiliaan Henrik
 Keurvorst van), handelt trouw-
 looslyk jegens de Staaten. XIV.
 3, 4. Die hun gedrag ver-
 deedigen, 5, 6. Hy staat aan Ko-
 ning Lodewyk XIV. eenige
 Plaatsen af. 24. Handeling van
 den Staat met dat Hof. N.

441-446.

Keuren van Zeeland: 't voorge-
 vallene, nopens het vaststellen
 eener nieuwe. IV. 62-71.
 Nieuw ontwerp der Zeeuwfche
 Keur, by voortraad bezwooren,
 onder Maximiliaan van Oos-

tenryk. IV. 59. By de inhul-
 diging van den Aarts Hertoge van
 Oostenryk, Philips, weder by
 voortraad, bezwooren. Uitvoerig
 verhaal van 't geen, hier omtrend,
 en tot het vaststellen en afkondig-
 gen der nieuwe Zeeuwfche
 Keure, in 't jaar 1495, is voor-
 gevallen. IV. bl. 68-77.
 Welke Steden van de keure zyn
 onthoeven. IV. 75, 77, 91,
 92. Die van Geertruidenberg,
 tot nog toe, de onder bekende
 II. 111. In Zeeland, bewes-
 ter Schelde, waren zy, misfehien,
 al vroeger. II. 111. IV. 73.
 eenige Keuren van Zeeland af-
 geschaft. V, 15.

Keurvorsten van Ments, Trier,
 Keulen en de Palts, doen voor-
 slag om, met hulp van dit Gemeene
 best, den verloopen Rynhandel
 te herstellen. Het gelukt niet.
 XVIII. 71-73.

Kindereu van Prinsse Willelm I.
 door de Staaten begeert, hier
 te blyven. VIII. 18. Zes en den-
 tig kinderen uit eene Vrouwe
 gebooren. IX. 67. Klagten,
 dat men de kinderen uit de Scho-
 len, by de Spanjaarden en by
 ons, niet deest volgen. X. 14.
Zie Macbur. Die uit het Wees-
 huis, te Bergen op Zoom, na
 F 4 het

- het ingemen van die Stad, be-
raamd, hoe te plaatsen. XX.
71.
Rinschat (Mr. *Nikolaas van*)
Pensionaris der Stad Delft, neemt
de Vergadering van Holland
waar, by 't afweezen van den
Raadpensionaris Caus. XII.
54. 55.
Rinschat (*van*), Resident
van den Staat, te Brussel, tot
afweeringe van bezwaren op
den Koophandel, gezonden naar
Luik. XX. 114.
Klara (*Schans van St.*) door
Prinse Maurits bemagtigd. IX.
76.
Klavecimbel, 't geen door de
kragt der Zonnestralen speelde
X. 37.
Kleederen, met wapenen gestikt,
van de Schepen gehangen. N.
160.
Kleding, van welk maaksel die
der oude Friezen was; verhod
van Karel den Grooten, no-
pens 't bedrog, ontrend dezelve
gepleegd, I. 4. 5. De
mans kleding onzer Holland-
sche Heeren, onder Philips van
Bourgondie. 106. 111. Die
der Vrouwen. IV. 4 en 4.
(b) en IV. 94. 104. 111. Die
der Krygsluiden, onder Hertog
Karel van Bourgondie. IV. 47.
voor schietprys geschonken. V.
36. van 't Krygsvolk; mer in-
landsche Stoffen. Besluit daar
toe. XVI. 54. Voorstel van
Rotterdam, om inlandsche stof-
fen te draagen. XVII. 11.
Verscheiden oude kledingen
beschreeven. III. IV. 94-99.
Zie Schuttery.
Klemens. XI. Paus van Ro-
me; zyne vrees voor de Ver-
eenigde Nederlandsche en En-
gelsche Vloote. XVII. 47.
48.
Kloekmoedigheid, Blykbaar in
den handel, der Staaten van Hol-
land; by het plotsling eesterven
van Prinse Willem I. VIII. 2.
Kloekluden, oude gewoonte van
Feestvieringe. IX. 54.
Klokken, het luiden derzelve,
by den dood van Koninginne
Maria. XVI. 87.
Klek, door Middelburg verkogt,
tot het ontzet van Leiden. VI.
117.
Klopperkerk, de Contraremon-
stranten prediken aldaar; het
eerst, in den Haag; X. 167.
Kloosteren, gelast hanna kleis-
dien, Goud en Zilver, over te
geeven aan de Stedelyke overhe-
den, ten gebruike van den Lan-
de.

- de. N. 292, 293. Die laatste *Koatser* van der Staaten Gezant, werksellig gemaakt. 293 (4). van *Ginkel*, wordt, door een *Klundert (De)*, Holland werpt Schildwagt, te Berlyn, beleedigd. De Staaten vraegen voldoening, XI. 48. XIX. 58.
- Knaapen*, Voorheen een minder rang der *Edeelen*: sedert *Edeelen* gezegd. N. 202. *Koffer*, met papieren van Prins Willem IH. Wat hier over te doen viel. XIII. 35.
- Knecht*, Koning Jakob II. van Groot-Britannie, geeft zig, op zyne vlugt, voor een Knecht uit, en wordt vast gehouden. XV. 115. Zie *Soldaten*. *Kogels* (Kanon), voor een zwaarder dan nu. N. 294.
- Knipbauzen*, Prinselijke Gezant, staat, wegens zyn' meester, een Verbond van onderlinge verdediginge aan den Staat voor. XVIII. 52. *Koker* met Diamanten, geschenken aan Palts Graavinne, X. 41.
- Kruit*, de Kardinaal Maxarin zeer op hem vertoord. XIII. 25. *Kollegie* van Gouverneurs en Raaden in Zeeland, Staatsgewyze ingesteld. VI. 114.
- Koexien (De Visting van)*, gaat over aan Prins Maurits. IX. 73. Het tragt, door middel eener Bede, Penningen te verkrygen, tot ontzet der Stad Leiden. 117.
- Koeboorn (Menna)*, Generaal der Artillery, stett. Zyn lof. XVII. 59. Krygt meerder gezag, en doort welke redenen. 56. Verandert in het Kollegie van Gekommiteerde Raaden der Staaten van Zeeland. VII. 57.
- Koeten* te Asfende, drie koelen geboden voor een Potbier. IX. 38. *Kohn*, wat gebruik van hem, by Wagenaar. N. 109, 100.
- Koene*. Zyne verdediging tegen de Algerynsche Rovers. XVI. 69. *Kommandery*. Een bezitter van een Ridderlyke Kommanderye werd niet gestoten uit de Vergadering der Staaten van Holland. XVIII. 39.
- Koetsen*: van welke gedaante zy, eertyds, waten. XI. 101. *Kompoir*, der Generaliteit gestooten. XVIII. 47.

Kongé (Prins van), verboud met hem gemaakt. XIV. 103.

Konigse, (Veldmaarschalk Graaf van) wordt bevelhebber van de Leger der Bondgenooten, onder den Hertoge van Kumberland. XIX. 3. Hy doet afspraak ter overgaave van het Kasteel van Doornik aan de Franschen. 5.

Koningen, by de Batavieren, en en Germanen. 37. Hunne gewoene inkomsten, I. 41. De Titel van *Koning der Friezen*, langer, by dat Volk, in zwang dan by de Franken.

Koophandel, hoe dezelve op het Oosten gedreeven wierdt, tot aan 't laatst der 15de eeuw. IX. 58. Hier te Lande gewoon, gedurende den Oorlog, met den Vyand door te gaan. XVII. 66. Luisterrykheid der onze, op de Oostzee. Stremming van dien. Moeylykheden daar over met Zweden. XVIII. 65. 68. Op den Ryn; met veele Tollen geplaagd: handelingen, daaromtrent. 71-73. Zie *Deenen*, *Engeland*, *Portugese*, *en*, *Spaniaarden* enz. Men reekent den Franschen Koophandel voordeelliger voor dat Ryk, dan voor ons. XX. 93. De onze

wordt zeer bezwaard in dat Ryk. 91-101. Krygt ver-zagting. 102. Zie *Scheepvaart*. De Staaten oordeelen, dat de Koophandel niet moet stilstaan op Frankryk, gedurende den Oorlog, met dat Ryk. XVII. 66. Be-toog van dien, getrokken uit den aart deezer Landen. 67-
Koophandel (Verdrag van) Fran-
kryk trekt het in, nopens den Staat. XX. welgett een ander te
sulten. 91-102.

Kooplieden in Lynwaaten en Zyden Stoffen, binnen Haarlem, verzoeken verbod van invoer van gewynde zyde, door de Oost Indische Maatschappij. Byzonderheden nopens hen XII. 121. Leicster weert dezelve uit den Raade van State. VI I. 59. De onzen gevangen gehouden in Engeland. N. 367.

Koopsteden, De Nederlandsche, hoe zeer bevorderd, door den voormaelligen bloet der Hanze Steden. en handel op de Oost-Zee. 65.

Koorn, hoe veel last, jaarlyks, in Amsterdam, en in Holland, verbruikt wierd. N. 417.
Korss, Koning Philips stort in

- dezelve, op 't verneemen der *zelve* onthouden wierden, by-
Nederlandſche beroerten. N. zonderlyk door Holland; hee-
262. vige twist, by die gelegenheid.
- Kop*, zilveren, van uirneemen- XI. 36-38.
de grootte, gefchonken aan Lei-
cester, VIII. 12. Gouden
aan *Scriverius*, voor zyn *Ba-*
tevis, door den Staat, gefchon-
ken. X. 23. (c)
Koppelen (aan een) der Schepen
van Oorlog. N. 159. 162. (x)
162., 165.
Koppelfak (J. P.), Byzonder-
heden wegens hem. VI. 79.
80.
Kornelis Eemout en *Ewert Ker-*
nelisz, maakers van vuurwer-
ken ter vernieling van Parma's
Brugge voor Antwerpen, door
de Staaten beloond. VIII. 40,
41.
Kornelis Evertzen, Lieutenant
Admiraal van Zeeland. Koning
Willem III zendt hem, met
eenige Maſſchap, te Schepe,
voor Zeeland. XVI. 17.
Kortenoort: ſlag aldaar. IV.
68.
Kosmus de Medicis, trouwt een
ſchoon, maar arm meisjen. IX.
(b).
Kostgelden: de Admiraliteit van
Rotterdam klaagt, dat haar de-
Kouckebacker (*Nicolaes Janſz.*)
Burgemeester van den Briele,
viugt, komt te rug. VI. 84.
Koull-han, De Oorlog tusſchen
hem, en de Ottomanifche Por-
te, voorkomt die van dat Ryk
met den Keizer. XIX. 78.
Kouſeband (ordre van den), op
welke voorwaarden, dezelve,
door de Prinzen Maurits, Fredrik
Hendrik, en Willem II., is aan-
genomen. XI. 102. Zie op
Ordre.
Kouwenberg (van) Raadsheer in
't Hof van Holland, verzoekt,
vrugteloos, onſlagen te zyn,
om als Regter, over de zaak der
drie Staatsgevangen, in den
jaare 1619, te zitten. X. 100.
Kouwenſteinsche Dyk: Prins
van Parma ſlaat, aldaar, de
Staatschen. VIII. 39.
Kraamen, verſchillende gedag-
te over de eegtheid van het kraa-
men der Gemalinne, van Jakob
II, Koning van Engeland, van
een Prins. XV. 71. 81-
82.
Kremsent, Raadsheer in 't Hof,
wenscht

- wenscht zig te ontslaan van de regtspleeginge over de drie gvingene Heeren. X. 100.
- Kruidmakery*, by Delft, vliegt in de lugt. XIX. 119.
- Kruiningen*. *Jacob of Joos*. Hoe men leezen moet. V. 68. Wordt, door Duitfche fchryvers, verkeerdelyk, Stadhouder van Zeeënd gezegd. 69.
- Kruisbergen*, in Oesdom, door de Roomfch gezinden bezogt, en het verdere bygelooovige gebuurde aldaar. XVIII. 23, 24. middelen daar tegen in 't werk gefield. 25.
- Kruisfen* (Bourgondifche) de Koffers, in welke s'Land Charteren, op het Slot te Gouda, lagen, daar mede geteekend. VI. 4.
- Kruyf* (Wy bifchop), wydt de Brielfche Kerke weder in. VI. 59.
- Kruisfgen*. De Sikambren doen dit een Romein. N. 19.
- Krygsbevelhebbers*, Titel der drie voornaamften. XI. 80.
- XIX. 115. XVI. 22.
- Krygsgefchiet* der Hollenderen waar in befondt. N. 167.
- Krygsmagt* van den Staat, op het aandoet van Hollandftaand, door dat Gewest beflooten, met inlandfcheftoffen te klededen. XVI. 54. Zie *Soudenleren*. Het befondt in de vroegfte tyden uit Edelen, Leenmennen, Pootpaeren en vrie opgezetenen. IV. 40. Oudheid der befaldiging, ook van vreemde Knegten, in ryd van oorlog, onder de Graaven uit het Hollandfche Huis. IV. 42. IV. 42. Onder 't *Henegouwfche* neemt dit toe. IV. 43. Onder 't *Beiersche* nog meerder. Wyze van aanwerving, onder 't *Bourgondifche*. I. c. Worden, nog onder Philips van Bourgondie, voor *bepaaldentyd* aangenomen. Karel, syn Zoon, voert het eerst, hier te Lande, een geregelde Krygsmagt in. IV. 44. Verdeeltze in Benden van Ordonantie. IV. 46. Hunne Kleding. V. 47. Krygstugt en Regters. IV. 47. Wie de monftering toekwam. IV. 478. Zie *Burgemeesteren*; *Schepenen*. *Ordonnantie* voor den derden man. V. 32. Zie *Soudenleren*. *Katel V. Ordonance*. Hoe groot, te Velde. VIII. 20. Schutteren in bezetting der Steden gelegd. 20. Twee duizend Waardgelders aangenomen. 21. Onder Willem

lem, I., wóldt elke natie, onder haar eigen Regiment, naar rang en verdiensten, bevorderd. 65. groote en nuttige veranderingen daar in gebragt, door Prins Maurits. 84. Ondtyds moesten de knechten zelve hunne wapenen, uit hunne Soldy, aanschaffen. IX. 6. Krygsmagt, getal onder Maurits. IX. 20. Zie ook *Haasneucogen*. Krygsvolk uit de Steden op de Schepen gebruikt, 32. Maurits geeft de Kompagnien aan een van derzelver Officieren. 27. Krygsmagt van den Staat. XI. 57. XVII. 27, 28, 30. *Krygstenten* van Holland, in 1592. N. 418. *Krygsvolk*, Het onze dempt een oproer in Schotland; XVI. 16, 17. Hânse dapperheid in den Slag van Fleury. 44, 46. 't wordt uitgewisseld. 46. Behaaft grooten roem, in den Zeeslag by Bevesier, by Vrienden en Vyanden. 47-50. Hun verder dapper gedrag, XVII, 50-51, 54, 62. Kryg meerder Soldy, XVII. 8. Zie *Kleedinge*. Met lakken betaald. VII. 14. Hoe nage. rust op de Zeeschepen. N. 160. De afgezondenen van Nieuwmeien doen vertoog, tegen het gebruik van 't zelve in Burgelyke verschillen. XVII. 80. *Kuik* (Jan van) Raad van den Biscshop van Utrecht. III. 12. Begunstigt de Moorders van Graave Floris V. III. 34. en N. 144. 145. Bevrédigd. III. 42. *Kuilenburg* (Graaf van). Hy betuigt, dat hem de Kerkelyke verschillen, te hoog waren, en hy tot verdrag neigde. 77. Gaat, in Gezantschap, naar Denemarken. 77. Weigert zekere geschaakte Jongvrouwe te ontfaan. XIII. 74. De Krygsmagt der Staaten nestt zyne Stad in. 75-77. Op welke wyze de voldoening wordt gestoffen. 78-80. Wanneer hy naar Brussel vertrok. N. 157. *Kuinder* (Heer van de), dient onder Hertoge Albregt van Belsere, in Friesland. N. 192. *Kuisten*, Resident van den Staat te Hamburg, men weigert hem, aldaar, het bouwen eener Kapelle voor den Hervormden Godsdiensstigevolgen van dien. XVII. 9. *Kumberland* (Hertog van) wordt opperveldheer der Legers van den Staat en trange Bondgenooten. XIX. 3.

Kunsten. Zie *Verspreyders. Dred-*
der. Niman.

Kunstin, zeer zeldsaame, hier te
Lande uitgevonden. X. 38.

Kuraken, (Prins van), Gezant
van Rusland, komt hier'te Lan-
de. XVIII. 83

Kußer (Willem) Hofmeester van
Hertoge Albrecht van Beiere:
wordt dezes *Neef* genoemd
wanneer nog in leeven. N.
186.

Kusfen (banden) voor begroeten.
N. 104. (m).

Kusfen. Hoe ver de onzen zig
strekten, ten tyde der Romei-
nen. I. 55.

Kwetfing, (zeldzaame), Zie
Malefina.

Kwytfceldingen der betaalde
penningen, ter aflossinge der
verpande Sieden, Briel en Vlis-
singen, wanneer eerst, hier te
Lande, inliepen. X. 58.

Kyk in de Pot, Schans van dien
naam, by Bergen op Zoom,
wakkerlyk verdedigd. XX.
63, 68.

L.

Laan (Van der), schynt tot de
Inneemers van den Briel be-
hoord te hebben. VI. 87.

Last, wat, by de Romeinen, be-

teekent. N. 94, 95.

Lake, Engelsch Staats-Secreta-
ris, zyn merkwaardig schryven
nopens 't ontstaan der verpande
Steden N. 341. heft naar
de party van Oldenbarneveld,
en tegen een Nationaal Synode.

N. 352, 353.

Laken (Goud), hier te Lande
gemaakt. IV. 103. (o). zware
straf tegen 't uitvoeren van La-
kenen hier te Lande. V. 63.

Lakenen (Geverwde), verboden
herwaarts, uit Engeland, in te
voeren, en verder verscht daar
over, met Koning Karel I. N.
345. De Aartshertogen trachten
die van Middelburg naar Aan-
werpen te trekken. 345. Het
verven is, hier, zonderling
dan de *Lakenwaavery*. 346.

Laken-Weavery, in Friesland,
vroeg in zwang. II. Hoe de-
zelfde, deels uit Leiden, zig in
Spanje gevestigd heeft. XVIII.
12. 8. neemt zeer sterk toe, hier
te Lande, by gelegenheid van
een zwaaren twist met de En-
gelsche, over derzelver invoer-
ring naar herwaarts, van ge-
verwde Lakenen. N. 345. geeft
egter zo veel voordeel niet als
de Verwery. 346, 361.

Lalating (Antbout van), Stad-
houder van Holland. IV. 55.

loopt

doopt gevaar van zyn leven, te Haarlem. IV. 3. ontzet van zyne bediening. IV. 8 en 21. helpt de Kameryksche Vrede bevorderen. V. 5. ook Stadhouder van Utrecht. 40.

Lalaing (Philip van), Stadhouder van Gelderland. V. 62, 87.

Lalaing (Karel van), is oneenig met Granville. VI. 32.

Lalaing (Graaf Philips van), wordt *Overste Veldbeër*; van Generaal van het Voetvolk; in dienst der Brüselsche vereeniging. VII. 56.

Lalaing (Geslagt van), maakt zig eenigen voorrang aan boven andere Edelen, in Zeeland. VIII. 91.

Lambert (Gauw), wie hy, mooglyk, was. Valt in het Kleefsche. IX. 105.

Lambert (Moel), zyn titel. X. 94, 95.

Lamoral, Graaf van Egmond Zoon van den onthoofden Graave, krygte enig onderhoud, door de Staaten van Holland: wordt verdagt, gevangen genomen, ontslagen. IX. 8. Vraagt, by de Staaten, handligting zyner goederen. Men legt hem, op zekere voorwaarden, de inkomsten toe. Hy heeft veel

schulden. Komt uit Frankryk weder herwaarts. Vraagt weder handligting by de Staaten. de Staaten verzetten er zig tegen, en om wat reden; zy oordeelen 't Graaffschap aan zig vervallen. Lyven het zelve, gedeeltelyk, aan Holland in; op wat gronden. Besluiten eenige goederen te doen verkoopen, en penningen aan Lamoral uittrekken, mits hy verder van alle regt afzage, en naar Frankryk keerde. IX. 7-13. Hy weigert te vertrekken, men doet eenige zyner goederen verkoopen, reikt hem penningen. Hy doet nieuwe voorstellen, die onaanneemlyk geagt worden. IX. 14, 15. Men besluit tot verandering van het Graaffschap, en verkoop der, nog onverreemde, goederen, die hy onder zekeren mits zou kunnen verkrygen. 14, 15. Ridderfchap en Steden verblinden zig, hem de zitting ter Vergaderinge van Holland te zullen beletten. 16. Hy vervalt tot diepe armoede. De Staaten leggen hem weeggeld toe, en laaten hem den weg van regten open. Hy sterft, kinderloos, te Brugge; 16, 7.

Lampet (gouden); door den Staat aan de Zweedsche Ge-

ranten versterken. XVI. 102. *Esche Leger*, by die Paarl.
Lampsfotel (gouden) ge. XVI. 170.
Schonken, door de algemeene *Landen* van den Ryn geleegen.
 Staaten, aan de Afgezanten van 't Geboorte. *idahr*, van 378
 het Parlement van Engeland. tot de vyfde eeuw. N.
 XII. 96. wordt niet aangewo- 79-88. Lyste der onderge-
 men. 97. (6). vloelde Landen ten jaare 1530.
Lampfen, eigenaars van het El- V. 9, 97, 98.
 land Tabago. XVIII. 52. *Landing*, men vrees, alhier, voor
Lamsweerde (Willem van) Ge- eene Landing der Franschen.
 heimfchryver der Staaten van XVI. 51.
 Utrecht, teekent de Unie: *Land van Belgie*, de Nederlan-
 doet afstand van zyne bedienin- den, wel eer, dus genoemd.
 ge. VII. 102, 103. De Staa- IV. 26.
 ten nemen hem, tegen Leicas- *Landelyke Oppermagt*. Wanneer
 ten, in hunne hoede. VIII. 62. onze Graaven die bekwamen.
Lanaastre (Hertog van) be- II. 56, 59. *Landryen* aan 't
 schonken met de Hollandsche Or- krygsvolk. N. 36.
 de van den Tuin. N. 199. *Landmagt*, haare siegte toestand.
Lando wat, somtyds, betee- XX. 77. *Zie Stanten*.
 kent. IV. 4. *Landraad*, twee Kollegien heb-
Land (gemeene) of er zekere ben dien naam, voorheen, ge-
Edelen door verstaan worden. voerd. VII. 21. Hy wordt,
 III. 71, 72. *Zie Ontoanger*. in plaatze van den Raad der
Land (Platte) zorg, om het zel- *nadere Unie*, aangesield, be-
 ve onder de Wapenen te bren- ooften en bewesten de Maaze,
 gen. XVI. 52. *Verteegen* over de, by den Gendfchen
 woordigd, in Holland, door de Vrdehandel, vereenigde Ge-
 Edelen. N. 236. aanuiging daar westen. VIII. 9. Hy doet
 tegen. N. 283. een treflyk Vertoog van den
Land-Dienen, de Regenten daar staat der Nederlandfche Ge-
 voorgescholden, door het Ge- westen en Steden. Men stelt
 meen. XI. 18. zig tegen denzelven, in het
Landen, strekking van het Staat. heffen en uitwinnen der Lasten.
 Hy

VADERLANDSCHE HISTORIE. 97

- Hy krygt zyn ontslag. VIII. 6-10. gaf, nopens zyne Landing in Engeland. XV. 108. Hy wordt gevangen: onzeker, of hy gestraft wierdt. XV. 108, 109.
- Landheeren:* in 't algemeen geliefd by de Nederlanders. IV. 33. 114.
- Landstreek.* Zie *Nervische.*
- Landvoogden* van Neder-Germanie. Zie N. 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 30, 32, 33, 36, 43, 49, 50, 53.
- Landvoogden* (algemeene) onder deezzen stonden de Stadhouders der byzondere Gewesten. IV. 2, 3. Zie *Margareta, Maria.*
- Langendyk* (*van Klaassen*), neemt bezit van de Kust van *Cayenna.* XVIII. 72, 73.
- Langerak,* (Heer van) Gezant aan 't Hof van Frankryk: beschuldiging tegens hem. N. 382.
- Langhair,* (*Gerrit Claasz*) Admiraal der Staaten, op de *Roma.* VIII. 37.
- Langhe,* (*Gerard Cornelis de*) Burgemeester van Gouda, verzoekt Maurits, geene veranderinge in de Regeeringe te maken. X. 90.
- Lanham,* (Kapitein) Prins Willem III. gebruikte hem tot het heimlyk verspreiden van de verklaring, die hy in het licht
- Lannoy* (*Hue de*), Stadhouder van Holland. Zyne kleeding beschreeven. III. 109. Zyne afteekening in een oud stuk. III. 110. IV. 1.
- Lansknigten,* door Prins Willem I. aangenomen. VI. 61.
- Larrey* (*De*), gezonden naar Frankryk. XX. 92, 101. 103. Eenige Franche Pagtbedienden vallen in zyne woning. De Koning doet hem regt tegen dezelve. 108-119.
- Last.* Een Lid van Holland, om 't overtreden van zynen last, de Vergadering ontzegd. VIII. 76.
- Last:* of Prins Maurits last hadde van de algemeene Staaten, tot het doen yagen van Oldenbarneweld, Hogerbeets en de Groot. X. 83, 84. en N. 357-359.
- Leenen.* Wanneer Collateraal in Holland en Zeeland ingevoerd. IX. 25. Hoofdelyke Leening ingevoerd. Zie *Leening.* Worden geagt, op sommige plaatsen, viermaal meer te bedragen dan het inkoomen. IX.

30. Vallen harder, naarmate Staaten, ingeseld. XII. 97.
der soberheid van de neeringe. *Latban*, Engelsch Hopman,
IX. 35. Zie ook IX. 52. XI.
78. N. 311 en 312. Wel- wordt, met zyn volk, te Gouda
ken, in Holland, geheeven afgewezen. VIII. 70.
wierden. XVI. 2. XVII. 28,
49, 98. XVIII. 44, 45, 83-
90. Het heffen van Lasten *Latyn*, onder de Franken de
mogt, oudtyds, niet ge- Taal van den Staat, der Kerk, en
schiedien, zonder toestemming - het Hof. N. 113.
der Staaten of Ingezetenen. *Laura Martinezz*, Hertogin
van Modena; wie zy was.
Waar, in den Haage, onthaald.
XV. 5.

V. 28. XVI. 19.

Lasten: klagten over het niet
betalen der ingewilligde. XX.

51, 78.

Lastbrief: verschil tusschen dien
van den Stadhouder Fredrik
Henrik en zynen Voortziet
Maurits. XI. 9.

Lastbrief, aan Prins Willem
IV. van Orange, by de Staaten
van Holland overhandigd, op
welke wyze ingerigt. XX. 37.

Lastbrief: nieuwe voor Gekom-
mitteerde Raden, in het Zui-
der en Noorder Kwartier van
Holland. XX. 115. Ook voor
de provinciale Rekenkaamen.

115. Men laat, na doode van
Koning Willem III, de Offie-
ren op de oude Lastbrieven
van dien Voortvaren. XVII. 43.

Lauglitz, tot het uitrukten van
Scheppen, door de algemeene

Laurier. Of de Admiraal *Pieter
Heint*, door de algemeene Staa-
ten, met Laurier is bekroond
geworden. XI. 43.

Ladenberch (*Gillis Jansz. van*)
wordt Sekretaris der Staaten van
Utrecht. VII. 103. Waar hy
in den Haage gevangen zat.
IV. 10. (r). Zyn lyk wordt
gebafeind. Algemeene Staaten
verzoeken aanteekening zynere
goederen, lange, voor het von-
nis over hem is uitgesproken.
X. 92, 93.

Leen. Men hieldt zo wel geld
als hand te leen. III. 31.

Leen, Nederlanden Leen van 't
Ryk. N. 208. Zie *Pussen*.
Wanneer van die Leenroerig-
heid ontslagen. V. 75.

Leenen, die men voor jaargelden
opdroeg, of *Fieft de Bourse*.
IV. 43. (u). *Leenen* beteekene

- nen ook wel *Ambten*. IV. 83.
- Leening*, (hoofdelyke) ten dienste van 's Lands Zeemagt, ingevoerd. IX. 30, 31. Zie ook XVIII. 45.
- Leening*, (hoofdelyke) over de Hollandfche Ambtenaaren, tot vier ten honderd vastgefteld, en hoe veel men reekende, dat dit zou bedragen. XVIII. 45.
- Leenmannen*. Zie *Krygsmagt*. Opgeroepen tegen Hertoge Karel van Gelre. V. 39.
- Leenregt*, van waar fomnige het afleiden. N. 57.
- Leffio*, miffchien 't zelfde als *Libys*. N. 30.
- Leere* (*Heroorude*), een Fransch Afgezant doet belydenis van dezelve. X. 74. Ook een Maroeçaansch Prinz. Zie *Cberif*.
- Leere*. De Staaten van Holland worden, kwaalyk, verdagt, der Hervormde Leere niet voor te ftan. XII. 74.
- Leermeeftcr*, van Prinfe Willem I. Zie *Perenos*.
- Leeuw* (het Schip *de roode*), wordt verlooren. XI. 42.
- Leenwaarden*, weigert een poos, de afkondiging, nopens het predikfen der Roomschegezinden, in de Kerken. VI. 65, 66. De Stad Verdraagt zig met den Stadhouder van Friesland. 66, 67.
- Leeuwaarden*, de Stad geplunderd, door de Saxers. N. 215, 216.
- Leeuwen* (*Van Leiden van*), is Ambafadeur van den Staat, aan het Hof van Groot Brittanfie. Verklaaring des Graaven van *Sunderland* aan hem. XV. 12.
- Verklaaring, door Koning Karel II., aan hem gedaan, ten aanzien van byftand aan den Staat. XV. 14.
- Leeuwe* (Generaal Major) ftemt tegen de overgaave van het Kasteel van Doornik. XX. 6.
- Leevensmiddelen*, fchandelyk daar mede, by de onzen, geleeft, in de belegering van Bergen op Zoom. XX. 66.
- Leezeh*. De onkunde daar omtrent, was niet algemeen by onze vroegfte Voorouderen. II. 2.
- Onder Chilperik en Karel den Grooten, waren hier toe, Schoolen, ook in de Frankifche maal opgerigt. II. 3. Zie *Scholen*.
- Leger*. Zwakte en onbekwaamheid van der Staaten Leger, by den inval van Lodewyk. XIV.

XIV. 34. Het zelve in drieën gedeeld. XX. 3. Slechte toestand en verbetering van het zelve. 48. 't Vereeplgd Leger van den Staat en zyner Bondgenooten verzwakt. XX. 16. Hoe groot het was. 35. Onder wiens bevel. 35, 36. Het wordt versterkt: door Engelsche, Hessische en Beyersche Troepen. 36, 37. Zie *Oorlog*.

Leger. Aanzienlyke grootte van der Staaten Leger, onder Prins Frederik Henrik. XL. 57. *Legier* (Hopman), verdedigt zig, met zyn Schip alleen, twee uren lang, tegens verscheiden Spaansche Galeien.

IX. 34, 35.

Legonier, Engelsch Generaal, komt, met vier Regimenten, by het Leger der Bondgenooten.

XX. 36.

Leicester, (Graaf van), de Staaten van Holland geeven hem den titel van *Verst.* VIII. 56. Waar hy, in den Haage, wierdt gehuisvest, en op welke plagtige wyze onthaald. 57. Zie *Kerk*. Hy stelt een' Bailiu van den Haage aan, zonder benoeming der Staaten. 59. Laat geene Kooplieden toe, tot Leden van den Raad van

Staat. 61. Men schenkt hem een uitneemende grooten zilveren kop. 62. Zyne aanspraak by het ombrengen van *Maria Stuart*. 63. Geeft een Nederlandsch Regiment aan eenen Engelschman. 65. Welke taalen hy sprak. 67. Hy is vergramd op Oldenbarneveld. 69. Men verzoekt hem, slechts met klein gezelschap in de Steden te koomen. 70. Hy wykt na Veere en Vlissingen. Schryft ten voordeele van Axel. VIII. 73. Staaten laaten zynen afstand bekend maaken. 73. Of hy, te Veere, een Admiraliteits Kollegie heeft opgerigt.

79.

Leiden, Burgt. van dien naam, vroeg gewag. VI. 105.

Leiden, welke belofte haar, ten aanzien der belegeringe, gedaan en nagekoomen zyn. VI. 118. Zie *Haage School*. De Stad ondertekent de Unie niet, tuschen Holland en Zeeland. VII. 18, 19. Zy strekt ter woonplaatse der Weduwe van Prins Willem I. VIII. 18, 19. Haare voorslag goed gekeurd, by Holland, ten aanzien der afanking van het Krygsvolk, voorgesteld tot Generaliteit.

Ge-

Gevolgen van dien. XII. 17-25.

186.

Zy ontvangt Willem II. en de Afgevaardigden tot Generaliteit in hare Vroedschap. 45.

Lely, (Generaal) keert de Franschen, in Bergen op Zoom.

XX. 66.

Hi vóór een verbond met Groot Britannie. XV. 14. Stelt voor, niemand in Holland toe te laten, dan op Credentiaal der Vroedschap. XV. 55-57. Stelt voor, Hollandsche Troepen met Hollandsche Stoffen te kleden.

Lennepe, (het Huis te) waar geleegen was. XI. 21.

XVI. 54. Ziet het sluiten van het drievoudig Verbond eenvoudiglyk aan. XVIII. 49. Eenige Lakenweevers, daar woonagtig, vertrekken naar Spanje.

Lenox, (Hertog van) Schotsch Admiraal, drukt V'Lands Haringvischery. N. 363, 364.

118. Hoe de Stad, oudtyds, gebynaamd wierdt. N. 136. Doot welke Liedem het ontzet van die Stad, ten tyde der Spaansche belegering, bevorderd wierdt.

Leoninus, of men dus, dan *Leonius*, leezen moet. VII. 22. Hy ontwerpt zekere verbintenissen tegen de Spanjaarden. 47. Zyne hoedaanigheden en afsterven.

IX. 22, 24, 25.

N. 289.

LEOPOLD (Kelzer), zoekt de Kroon van Spanje in zyn Huus te krygen. XVII. 2-4. Treedt met de Staaten in Verbond. 23, 24. Belediging van den Heere Hop, aan zyn Hof. Zie *Hop*.

Leiden, of voorslag gedaan hebbe tot eene bezending naar Frankryk. N. 401.

Leusden, een Steedje boven Hamburg, aan de Elve: gerugt, dat *Fredrik Willem*, Koning van Pruissië, aldaar eene Oost-Indische Maatschappij zou willen oprigten: de ryding vervalt.

Leiden, of men een Heer van die Stad vindt. N. 142.

XIX. 64.

Leiden, Burggraaf van die Stad. N. 333.

Leuven, belegerd door *Marten van Rossum*. Gedrag dier Regeeringe, in dien tyd. De Studenten en eenige Inwoonders beweegeen hem,

Leiden (*Dirk Arents van*), uitgezonden naar Prins Willem I.

N. 298.

Lek. De Jongvrouwe van de Lek Ballinge verkiard. N. 106.

- af te trekken. V. 54, 55. De Staten schenken aan die Stad een Gouden Sleutel. XVII. 97. Twist aldaar, over de ligging van het oude *Batavia*. N. 100, 101.
- Leuven*, Graaf Reinout van Gelre, aldaar, in hegtenis. III. 24.
- Levriers*, wat beteekent. VIII. 14.
- Librairie*, van den Hove. De Hooge Raad, in de gewezenen Vertrekken van dezelve, geplaatst. VIII. 57.
- Libys*, wat beteekende. N. 30.
- Licinnius*, zyn slecht gedrag jegens de Galliers. N. 20.
- Liedeken*. Zie *Velsen* en *Maerlant*.
- Liefde*, ('t Schepje de) door een Engelsch Roover opgebracht. XV. 19.
- Liefdegaven*, der Hollanderen en Zeeuwen, gedurende de Belegeringe van Bergen op Zoom, misbruikt. XX. 65.
- Liefhebber*, (Vice-Admiraal) staat gelukkig tegen de Spaanschen. Keert, min voorzigtiglyk, uit zee. XI. 49. Krygt bevel, over eene Vloote, door Holland. 85.
- Liere* (*Willem*, Baron van) Heer van Katwyk, wordt Pen-
- sionaris van Schoonhoven, en wat hier over te doen viel. XVIII. 329-331.
- Lieutenant Generaal*. Wat beteekent. VIII. 23, 39.
- Lillo*, aanleg en versterking van de Schans aldaar. VIII. 21.
- Lillo*, de inkomende en uitgaande regten aldaar, door de Spaanschen, aan den Staat verpand. XVI. 58.
- Limburgsche*, Oorlog. Omstandiglyk ontvouwd. III. 16-21.
- Schikking over Limburg met Spanje. XVII. 53-56.
- Limites*, wat, by de Romeinen, beteekende. N. 55, 56.
- Limmen*, Roomsche bygeloovigheden, in de Nabuurschap aldaar gepleegd. XVIII. 23.
- Linden* (*Johan van der*) Aht van St. Geertruid te Leuven, wordt verdagt, vergif te hebben doen toedienem aan den Landvoogd, Don Jan. VII. 65.
- Linieschepen*, onze tegenwoordige kleinste byna zo groot als de grootste Spaansche Oorlogschepen. VIII. 75.
- Lionne* (*De*) zyn merkwaardig gezegde. XIII. 139.
- Lippe* (*Simon*, *Henrik*, *Adolph*, Graaf van der) verkoopt aan den Staat de Heerlykheden van

van Vlane en Ameide. XVIII.

95. 97.

Lipperhei (Hans), hervindt de Verrekykers. X. 36.

Loando (St. Paulo de), die Sterkte op de onzen gewonnen.

XII. 15.

Lohel, Generaal Major, in Staatschen dienst, gevangen genomen, in den slag van Denin. XVII. 108.

LODEWYK *de Vrome*. Keizer en Koning der Franken. *Zie Regtsgeleerden*. Hy zendt *Misfinaar* Zeeland en het Utrechtsche. II. 13. Geeft aan een deel der Saxers en Friezen hun vaderlyk Erfgoed weder. II. 14. 21. *Zie Friezen*. Gelast de Heeren, den overmoed hunner Slaven te bedwingen. N. 120.

LODEWYK XI. Koning van Frankryk, is de eerste Vorst van Europa, die geregeld Krygsvolk in dienst nam. IV. 44. Is Vyand van Maria van Bourgondie. IV. 51, 54. Vertoont een Brief van haar aan de Nederlandſche Afgezanten. IV. 53.

LODEWYK XIII, Koning van Frankryk, hoe veel manſchap van hem in Staaten dienst. X. 60. Hy eischt dezelve op. De

Staaten draalen er mede, door nood. Hy toont zig misnoegd, en ſtelt korten tyd van beraad. Eene gelukkige wending van s'Konings zaaken herſteek de vriendschap. 61-64. Hy klaagt over den Ambaſfadeur *Aerſen*. 91. Algemeene Staaten ſpreken deezen, by hem, vry. De Koning neemt geen genoegen er in. 91. (k). *Zie Aerſen*.

LODEWYK XIII. Eischt eenige Schepen van Oorlog: in hoe verre dezelve aan hem af te ſtaan. XI. 15. Begunſtigt onze Vlootvoogden. Staat op het afwyzen der Gezanten van Rochelle, Gedrag der Staaten. 16, 17. Wenscht, dat zyn Gezant zitting kryge in den Raade van Staate: dat, hien, gekeerd wordt. 31. Wylt de bemiddeling der Staaten af, en vraagt hulpe tegens Groot Britannie. 34. Men ſluit een verbond met hem, doch miſtrouwt hem. 77. Hy betaalt zyne benden, hier te Lande, zeer ſlegt. 77. De algemeene Staaten laſten hun vertrek toe, onder verzekering van betaaling hunner ſchulden. 81. Hy onttrekt zig van alle hulp, aan den Staat, tegen Spanje. 82. Scheps van den ramp.

rampzaligen staat der Fransche Troepen, hier te Lande, door s' Konings wanbetsalinge. N. 86, 87.

LODEWYK XIV. Zyn handel en geheime oogmerken in het sluiten van een Verbond met den Staat, byzonder nopens de Vijferye. XIII 24-30. Hy verklaart, Prins Willem III. tot Stadhoudcr te willen doen voorslaan, als dees 16 jaaren bereikt had. 29. Hy weigert, een gesloten Verbond met de Staaten uit te voeren, ten zy men, hier, zynen aankoop van Duinkerken vrywaare. 49. Hy verklaart die Plaats tot eene vrye Haven. 49. Zie *Duinkerken*. Schikt zig, ten aanzien der vrywaaringe, naar de gevoelens van De Witt. 50-59. Hy begint De Witt te mistrouwen en waarom. 60. Hy zoekt Maastricht en Rynberk te bekomen. 61. Hy waarschouwt den Staat, tegen de aanslagen van Karel II. 68. Hy doet, onverhoeds, *Cayenne*, op de onzen, vermeersteren. 72. Valt in de Spaansche Nederlanden 104, 105. Houdt den Staaten geen woord, en zet Karel II. tegen hen aan. 107. Is zeer misnoegd over der Staaten ge-

drag, nopens Vlaanderen. III. Wie hem meest aanzetteden tot den Nederlandtschen Oorlog. 122. Zyn wrevel jegens den Staat. 132. Hy zendt den Keurvorst van Keulen Troepen tegens denzelfen. XIV. 4. Hy doet Maastricht insluiten. 23. Neemt Maaslek en andere Luiksche plaatsen in. 24. Hoe men hem den togt over den Yssel zegt te betwisten. XIV. 34. Hy breekt zyn woord, nopens de onkosten van den kryg. 47. Zweden wordt middelaar, tuschen Frankryk en den Staat; hun gedrag. 99, 100, 106. Belegert Maastricht. 100. Men sluit met hem, te Nymegen. 115. Hy doet Prins Willem III. bespieden. XV. 16. Beschuldigt de Staaten van 't saamspanningen. 29. Hy zet de Turken aan tot inval in Hongarye. 29, 30. Zyn vervolgen der Hervormden, vreemt van hem veele Nederlanden. 57, 58. Hoe verre hy die vervolginge uitstrekte. 58, 59. Hy slaat onze, met de Engelsche vereenigde, Vloote, voor Bevesier XVI. 47-50. Dreigt eene Landing. 50, 51. Zyde Zeemagt lydt veel, door de onze. 60, 61, 63, 65. De on-

ze door de zyne. 82, 86, 89, 90. Hy jaakt, over de Spaansche Erfvolging, in oorlog met den Staat. XVII. 28. Ongevoegen met den Staat, over de keuze van een Bischoep van Munster. 81. 82. Zoekt den Staat aan tot vrede. 85. Handeling met hem. Zie *Buyt* en *Van der Duysen*. Gevoelen omtrent hem. 96. Hy handelt bedrieglyk met de Staaten. 97. Is tegen Vredeshandel in den Hage. 100. Tafereel der overwinningen, op hem bevochten. XVII. 102. Gevoelen van Lord Bolingbroke, nopens hem. XVII. 96. Hy dreigt den Staat, by 't niet aangaan eener Verbintenisse met hem. N. 409. Valt in de Oostenryksche Nederlanden. 410. Dreigt hunne schepen aan te tasten.

411.

LODEWYK XV., Koning van Frankryk, tragt Karel XII. te bevredigen, met den Staat. XVIII. 51. Verschrikt voor de Wapenen van den Staat. N. 412, 414. Zyn misnoegen op de Staaten. XX. 1-3. Doet een byeenkomst, ter Vredehandeling, voorstellen. 7-12. Hy trekt het Verdrag van Koophandel met

den Staat in, en eischt het sluiten van een Verdrag van onzijdigheid. XX. 23. Gelderland en Holland zyn er voor. 42, 45, 55. Men draakt alhier. 46. Men ontraadt den Koning eenen inval op den Staaten bodem. Wie dit deden. 46. Hy doet, egter, een inval in Staats Vlaanderen. 47, 48. Veele plaatsen gaan aan hem over. 57, 59, 61. Byzonderlyk Bergen op Zoom. 67-71. Hy werkt den togt der Russen, herwaarts, tegen. 76. Hy weigert, een Verdrag van Koophandel met de Staat te sluiten. 91-102. Zie *Pryzen*. *Larrey*. *Frankryk*.

Lodewyk. Graaf van Loon, sluit een voordeelig Verdrag met Willem I., Grave van Holland. II. 103 en 104. Of, hy gehuwd is geweest met een Dogter des Hertogen van Brandenburg. II. 106 en 106 (f). Is in Oorlog, en verzoent zig met Keizer Otto. II. 107. Sterft. Lof zyner dapperheid. II. 102. Moet niet verward worden met *Lodewyk van Loon* en *Rene*. II. 109.

Lodewyk, Heer van Vlisfingen, bastaard van Willem VI. III. 85. *Lollius* oorlog, hier te Lande.

Loon (Van) Bevelhebber van
Loosjen (Cornells), zyn geschrift
 over de ligginge van *Batavia* IX. 85.

N. 101. *Loop* (roode), regeert in het Le-
Logementen. De Fransche Am- leg van Fredrik Henrik. XI.
 basfadeur *d'Avaux*, gaat rond II.
 aan die der Stemmende Steden
 van Holland. *Lootduinen*. Lustplaats van Ol-
 denbarneveld, daar omstrecks.

Logys den Staaten van Holland,
 te Nimwegen, opgezegd. N. 362.
 284. *Looslieden*, durven niet uitloopen,
 uit vreeze voor de Duinkerkers. XI. 42.

Loncq, Lientenant Admiraal,
 doet een togt naar Algiers. X. *Losgeld*, van den Graave van
 106. Is onder-Admiraal, by den Gelre. II. 97.

Admiraal *Pieter Hein*: helpt *Losrenten*, op Holland, loopen
 hem de Zilvervloote ver- tegen den penning twaalf. IX.
 overen, en wordt, door de al- 31.

gemeene Staaten, met een gou- *Losfingen*, der verpande Steden,
 den Keten beschonken. XI. Briete en Vlisfingen. X. 53.
 43. Lot werpen, by de Germaanen:

Longueval (*Charles de*), Graaf
 van Bucquoi, gevangen gezet
 te Woerden: verkeerd verhaald,
 in den Veldslag by Nieuwpoort
 gesneuvelde te zyn. IX. 28.

Loe (*Aelbrecht van*), Is Advo-
 kaat van Holland. VI. 29. *Loteryen*: daan toe beslooten,
 door den Staat. VII. 98.

Zyn verschil, met den Pensio-
 naris *Oem van Wyngaarden*.
 N. 218, 220. by Holland aangelegd, XVIII.

Loen (*Gerard van*), aanmerkin-
 gen op de plaaten van zyn werk.
 N. 407. En waar uit hy de-
 zelve getrokken heeft. 407. 44. toeloop aldaar. XX. 74.

voor heen in kwaaden reuk,
 hier te Lande. N. 311. *LOTHARIUS* (Keizer). Geeft
 den Saxers vryheid van Gods
 dienst. staat hen. II. 24. Schent
 een' zilveren tafel. 25.

Lotharius Zoon van Keizer Lotha-
 rius verkrygt Friesland. II. 26-29

Loth

VADERLANDSCHE HISTORIE. 107

- Louise de Coligny*, Weduwe van eenige Huizen van geelgite Briel-
 Prins Willem I, tragt zig, sche Inwoonders. Verdeedigt
 naar Vlissingen, met der woon, zyne eer, tegen zekere *Mayken*
 te begeeven. VIII. 16. Sta- *Heermans*. VI. 86. Leeft, met de
 ten van Holland verzoeken haar, zynen, baldadiglyk, binnen
 in dat Gewest te plyven, 17. Gouda. VI. 99. Wordt op 't
 Zy verzoekt, voor korten tyd, Slot, aldaar, gevangen gezet
 naar Zeeland te gaan. 17. De VI. 105.
 Staaten bewilligen er, des noods, *Lupus*, Hertog van Champagne,
 in, mits de Kinderen hier bly- verstaat de Saxers, in Friesland.
 ven 18. Zy begeeft zig, I. 181.
 met der woon, naar *Leiden*, *Lusferia*, wat beteekent. N. 57.
 daar de Staaten haar eenig on- *Lustplaats* van Oldenbarneveld,
 derhoud toevoegen. 18, 19. omstreeks Loosduinen. N.
 wordt begunstigd, met opslag 362.
 van wedde. IX. 109. Wan- *Luther*, vermaant ook de Ne-
 neer zy sterft. X. 107. derlanderen tot de Hervorming
Louvois (De) Fransch Staats Se- V. 1, 2. Wordt, door ee-
 kretaris, schyft, ten dienste van nigen, gehoudens voor, den voor-
 zeker slegt persoon, aan den loper van den *Antichrist*, en
 Gouverneur van Duinkerken. veele scheldnaamen gegeven.
 XVI. 37. V. 3.
Läwensthal, wordt door eene myn *Lutherschen*, hun verschil, met
 opgetild. XX. 62. de Calvinisten, doet nadeel
Lucht (Scherpe avond-) ontstelt aan de zaak der verdrukke Ne-
 de gezondheid van Fredrik derlanderen. VI. 62. Men-
 Hendrik. XI. 18. werkt vrugteloos, om hen den
Luik: plaatsen, in dat Bisdom, anderen te doen verdraagen.
 veroverd door Frankryk. XIV. VI. 63.
 24. *Lyfseigenen*: hunne roestand by
Lumet, (Graaf van) waarom de de Germanen. I. 37 en 38;
 Spaansche schepen, te Geervliet, I. 12.
 in brandtak. N. 288. betreft *Lyfingen* (Pas van): in Vlaande-
 ren

II. van Groot Britannië. XIII. 12. Een andere, door Prins Willem III., gegeven., in de Vergadering, Kamer der Staaten van Holland. N. 400.

Maan: geëerd by de Germanen. *Maankykers*: wanneer uitgevonden. X. 36.

Maarland, eene Parochie by den Briel, beschreeven. XII. 49. *Maarschalk (Overste)*, titel, onder den Aartshertoge Philips. N. 215.

Maarschalken (Erf-) zie *Naaltwyk*.

Maas (Rivier de). Op de Landkaart voor de Vaderlandsche Historie, verkeerdelyk afgebeeld, als; op zig zelve, naar zee loopende. I. 3. Mond der Maas, of, in de begende eeuw, by Goederede, of de zo genoemde *oude Waereld*, in Zee liep. II. 22. Haar loop, aan de Zuidzyde van den braer den mond, met welken zy in Zee stroomt, II. 24-26. Zie *Missa*, is een grens van Holland. III. 65.

Maas (Gerrit), zyne Hulpzinge gebruikt, door de algemeene Staaten, tot verblyf van vreemde Gezanten. XII. 71.

Maasdyk: Hoe oud. II. 65.

Maasbodel: verschil daar over met Pruisen. XX. 106.

Maastricht: Komt, op den naamlyst der Gallische Provinciën en Steden voor, onder den naam van *Ustricht*. I. 9. 99. Men moet het, somtyds, verstaan, door *Trajectum*. II. 30. Reden der verhindering van het besluit tot ontzet van die Stad. VII. 59. 60. Sterkte haarer Bezettinge. XIV. 22. Zy worden ingeslooten. 23. Nadeelig gevolg daar van voor den Staat. 25. Met hoeveel Volks zy, tegen Lodewyk XIV, verdedigd wordt. 100. Wyze van overgave dezer Vesting. XX. 25. breeder uitweidinge van dien. N. 432, 441.

Maatschappij (Oost-Indische): de eigenaars Staten, tragten die met de Engelsche te doen vereenigen. X. 50. Kuyt. nieuw Otkroy, en verschillen daar over. XVI. 79.

Maatschappij (West-Indische), haar verval. XVIII. 1. Zy staat voor, met O. I. Maatschappij vereenigd te worden. 25. Zy erlangt nieuw Otkroy. 26. Zie *Portugeezen*. *Spenjaarden*. Zy oordeelt het openstellen der Vaart op Afrika nadeelig.

NO. B L A D W Y Z E R D E R

- XIX. 13. byns, dezelfde woorden, als *Stoke*. N. 120. Een Hedeken, nopens den moerd, van *van Velsen* gepleegd, agter een Handschrift van hem gevonden. N. 356.
- Maatschappij (Africaansche of Embdtsche)*, de Koning van Pruisen, biedt ze den Staat ter Koope aan. XVIII. 1, 2.
- Maatschappij van zeekerheid*: door Holland van de hand ge- weezen. XVIII. 74.
- Maaze en Zype*. Die wyze van verdeeling, wanneer nog in ge- bruik. XI. 48.
- Maebeld van Lankaster*, Ge- maalin van s' Lands Graave, Hertog Willem. V. Delft moet haar om vergifnis bidden. N. 185.
- Machteld*, Vrouwe van Voorne: reden, om welke zy de zyde van Hertoge Willem V. kooze. N. 181.
- Macbut*, Bischof van Aleth. N. 5, 6. Verkeerde toepas- sing van zynen naam. l. c.
- Macbuits kinderen*: wat, voor- heen betrekende. N. 6. (c).
- Magt (s' Lands)*. misbruik daar van gemaakt. N. 137.
- Mäerlantja's van*, Vlaamsch Dicter, der dertiende eeuw. zyn Schryven. I. 88, 89. IV. 13, 81-84. Zyn lof. N. 99. De Vlaamsche Chronyken schryven hem somtyds uit. N. 321. (a) Hy heeft wel eens
- Magusanus (Hercules)*, wie hy was, en Onderzoek naar die benaaming. N. 27. Wordt kwalyk afgebeeld. 6.
- Makasfer*, verbönd met den Ko- ning van dat Land gesloten.
- Maillebois*, (het Huis van), heeft geldelyke, aanspraak op Graave Lamoraal van Egmond. IX. 14.
- Maisnide* Wat beteekende. IV. 40. (s).
- Maitre*, voor van Meteren, ge- zegd. IX. 23 (c).
- Malaspina* (Markgraaf van), wordt op eene zeldzaame wy- ze gekwetst. IX. 67.
- Malderi* (Jonker Jakob van), vertegenwoordigt Prinse Mau- rits, als Eersten Edele van Zeeland, VIII. 99. wat hier over te doen vele, ter Staats- vergaderinge van dat Ge- west. 102. 102. 103. is tegenwoordig, by ze- kere geheime openinge van s' Lands Advokaat van Olden- barneveld. N. 318. Zyn aanzien in Zeeland en gedrag. 319. 321.
- Ma

VADERLANDSCHE HISTORIE. 111

- Malortz.* Een Friesch. Zyn weiding over dat Geflagt. XI. zeggen in den Roomschen 9.
Schouwburg. L. 50.
- Man* (derde). Zie *Oorlog*.
- Man* (vyfde) verpligting ter uitkeeringe van denzelven aan t' Lands Vloot. XVI. 60.
- Manmaaker*, Thefaurier van Zeeland, gevangen gehouden, te Veere. VIII. 73. Verteenwoordigt den eerften Edels van Zeeland, by overlyden van Jonkheer *Jacob van Malderè*.
- Mannus*. Wie men, door hem, by Tacitus, verstaan kan. I, 1.
- Manctidior*, Spanjaard, komt herwaarts met het Beftand. XI. 101.
- Manderfchcid* (*Anna*, *Margareta* en *Helena*, Graavinne van) met wien gehuwd. IX. 54.
- Man van Wapenen*. Wat betee-kent. IV. 45. Nieuwe klee-ding, onder Karel van Bour-gondie. IV. 47.
- Mansart*. Een der, tegen Span-je, verbonden Edelen. VII. 72.
- Mansfelt* (*Ernst* Graaf van) de Staaten onderhouden, in zyn Leger, eenige Franfche Troe-pen. X. 112.
- Marcellè* (*Van*) gezonden naar Frankryk. XX. 92-102. Uit-
- Marcomer*, Frankifch Koning, waar woonagtig. N. 84, 87, 88, 89.
- Manottus*, kwaade leezing voor *Mauritius*. V. II. 25. (j).
- Mars Liberum*, *Mars Clau-sum*. Zie *Seldenus*. XI. 89.
- Marechal de Camp*. Welke, oud-tyds, de rang van zodaanigen Hoofd-Officier, in de Neder-landen, was. VII. 56. XI. 79.
- Marelli* (*Gamille*) arm meisje: met wien gehuwd. IX. 2. (b).
- MARGARETA, Graavin van Holland. Zy rekt naar den Paaschtyd. III. 58. 't Verbond met haaren Zoon, en de Oor-log met hem, in tyds order, kwalyk, voorheen, opgegeeven. Nieuwe en breedere opgaave. III. 59-62. Haar Zoon, bidt haar om vergeeving, en zy ftaet hem deeze Landen af, by o-vergifte van den Stroohalm. III. 52. Zy fterft. III. 62. Opnoeming van eenigen Haarer Kinderen, en met wien derzelven zy eerst her-waarts, overkwam. N. 180. Bevoordeelt Dordrecht boven den Briele. 181. Zy fluit met Jan, Bifchop van Utrecht, en met

met die Stad. N. 183.

MARGARETA, (van Bourgondie) Weduwe van Willem VI. Haar invloed by haare Dogter, Vrouwe Jacoba. III. 34. Zy schynt haar vertrek, naar Engeland, begunstigd te hebben. III. 88. Stuit, als verlyf, togt aan Schoonhoven, met Jan van Beieren, nopens de onrydghheid dier Stad. III. 93. Was tweede Gemalin geweest van Graave Willem VI. N. 206.

MARGARETA (Dogter van Maximiliaan en Maria), wordt, door Karel VIII, verstooten: misdoogen der Nederlanders daar over. IV. 78. Het Hoofdbestuur der Kemerydsche Vrede aan haar toebehouwd. V. 5. Krygt, in hare jeugd, den bynaam van *Het Bloemken*. IV. 78. Uitweiding over dien naam, ten haaren opzichte. V. 11. (c). Haar lof. V. II. ron- de taal van een Nederlander, aan haar. V. 12, 13. Hoe zy de Landvoogdy der Nederlanden bekomt. N. 216, 217. Haar gedagten, nopens een bepaald getal van Vroedschappen. 230, 231.

MARGARETA van Kleeve, go-

huwd aan Hertoge Aalbrechte van Beiere, en wanneer. N. 189. Offert ter Misse, in Friesland. 190. Deelt Aalmoegen uit. 190.

MARGARETA van Parma, Landvoogdes, is der Nederdultsche Taalkundig. VI. 18. Wie haare Moeder was. 29. Zendt eenige Spanjaards naar Walcheren en Voorne. 25-28. Zy waarschuwt Koning Philips, voor de Brieven van *Montigny*. 34, 35. Verdedigt *Granvelle* tegen de Edelen. 35. 36. Willigt het gevoelen der Heeren in. 39, 41. Krygt be- rouw. 42. en N. 253-255. Doet sig Lysten geeven van s' Ko- ningaanhangers. N. 263. Werkt tegen het verbond der Edelen. 263. Agterhoudendheid van Alva, nopens haar. 268. *Mark* of Landstreek. Hoedaanig by de Romeinen, gesteld. N. 53, 55, 56.

Marken (Friesche): 't zelfde als een *Friesch land*. II. 90.

MARIA, Weduwe van Keizer Otto IV, hertrouwt met Willem I, Graave van Holland, wordt *Keizerin* en *Graavin* genoemd. II. 109.

Maria, eerste Gemalin van Graa-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 113

Graave Willem VI van Holland,

210.

Maria (van Bourgondie) hare geboorte, en dooppleggheden.

IV. 18-21. Herstelt de, door haaren Vader afgefelde, Ambtenaaren. IV. 24, 25. Welke

Vorsten, voornaamlyk, op haare Staaten vlianden. IV. 52.

Zy ontkent het schryven van zekeren Brief. IV. 52. De

Pensionaris van Brugge ver- toont, openlyk, haar oot-

spronglyk geschrift. IV. 52, 53.

Zy huwt met Maximiliaan van Oostenryk. Beschryving der

huwelykspiegtheden. IV. 53,

54. Stelt Heere Henrik van

Borselen tot Stadhouders van

Holland aan. IV. 55. Zy staat

toe, dat Keizer Maximiliaan

de Friesen vry verklaart van

alle aanspraak der Holland-

sche Graven. IV. 79. Onder-

zoek naar de omstandigheden

van haaren dood. IV. 58. Waar

begraven. *I. c.* De Staten

van Zeeland beroepen zig op

haar groot privilege. VIII.

103.

Maria, Koningin van Hongar-

rie, Landvoogdes der Neder-

landen, houdt scherpe hand aan

de Plakaten tegen de Herdoo-

peren. V. 33, 34. Bemint de

jagt en Schietpelen. V. 34.

Helpt het Bestand van tien

Maanden sluiten. V. 40. Ver-

krygt van de Friezen eene Bede

voor den Keizer. V. 64-66.

Magtigt de Staaten van Zeeland,

tot het heffen van zekere be-

lasting. V. 70, 71. Beweeft

de Friezen, tot zeker ontwerp

van bekragting van 't Verdrag

van Augsburg. 74. Legt kryg-

volk ten Platten Lande. V.

87.

Maria Henriette, Weduwe van

Prinse Willem III, ontvangt het

rouw-beklag van de Staaten.

XII. 68, 69. Trekt naar Frank-

ryk. Haar bedryf aldaar. XIII.

1. Wordt zeer bemind van ha-

ren Broeder, Konig Karel II.

15, 20. Hoe na zy beftond

aan Lodewyk XIV. 29. Op

haar doodbed, doet zy den Ke-

ning, om de uitlevering der Ak-

te van uitfluiting van het

Stadhouderschap verzoeken. 30.

Zy sterft. 33, 35.

MARIA, Prinse van Engeland;

wordt, door 's Lands Vloote,

derwaarts gevoerd, als Konin-

gin van Groot Britannie. XV.

117. Zy roept de dapperheid

der onzen, in den Zeeflag voor

H

See

- Bevefser*, betoond. XVI. 47. Zy graafſchap. 93-101.
 ſterft, en de algemeene Staaten *Marlborough* (Graaf van) komt
 neemen den Ronwaan. XVI. 86, in ongenade by het Engel-
 87. Verhaal van het gedrag van ſche Hof, en waar door.
 Willem III, omtrend haar. N. XVI. 64. Wordt Kapitein
 418, 419. Generaal, wegens Koninginne
 MARIA THERESIA, (Keizerin Anna van Groot Britannie, o-
 Koningin) vraagt den Staat om ver het vereenigd Leger. XVII.
 hulp tegen den Koning van Pruis- 37, 39. Hy ſtaat de Franſchen
 ſen. XIX. 96, 97. Moelelykheden by Höchſted. XVII. 57. Zyn
 en verſchillende gedagten daar invloed alhier te Lande. 39.
 over, by den Staat. 98-105. wordt treflyk onthaald. XVII.
 Zy ſluit met het Hof van Dres- 59, 60. Is oneenig met
 den. 124, 125. Zendt minder de Afgevaardigden te Velde.
 manſchap herwaarts, dan zy, 74. Staat af van de Landvoog-
 volgens verdrag met den dy der Spaanſche Nederlanden.
 Staat. Verplicht was te doen. 76-83. Leeft in zeer nauwe
 XX. 40, 41. Zy ſluit een ge- vriendſchap, met den Raadpen-
 heim Verdrag, nopens Sileſie, ſionaris Heinſius. XVII. 100.
 met den Koning van Poolen. Sterft. XVIII. 83.
 XIX. 124. Op wat grond *Marmer*, kunst uitgevonden,
 den twintigſten Maan haar toe te om op het zelve te drukken.
 ſtaan. N. 431. In hoe verre X. 38.
 de Staat zig verplicht oordeelt, *Martini* (van St. Allegonde), is
 haar by te ſtaan. 432, 433. miſchien, de ſteller van 't Ver-
Maria, *Anna*, *Piaſoria*, huwt bond der Edelen. VI. 52. Gee-
 met den Prins van Braſil. N. ne-Hoogſchoolen voor de Leid-
 425. ſche Hooge-Schoolen, door
Markgraaffſchap (van Veeſe en hem, uit Duitchland, gebragt.
 Vüſingen... of de algemeene VI. 121.
 Staaten bij van Maurits opdroe- *Maroto* (Gezant van), komt
 gen. VIII. 49. Wat er te doen herwaarts. X. 15.
 viert, bytweſchop van het Mark- *Marocco* (Prins van), wordt
 Chris-

Christen gedoopt. Zie op *Matbenese* (Heer van) heeft een aanzienlyk deel in de handeling met Prins Willem II, voor Amsterdam. XII. 5, 6.

Marquette (Heer van) Oppetbevelhebber van Oostende, verdeedigt die Stad dapperlyk. IX. 77, 84. Twee Luiden voerden dien Titel. XI. 53. Zie *Hartaing*.

Marschalk. Of de Graven van Holland dit waren, en van wien. II. 62, 109. Wat *Marschal van 't Leger* was. XI. 79.

Masch, Gezant des Konings van Pruissen, by den Staat, zyne voorstellen ter straffinge van den Krygsraad te Maastricht, nopens het ter dood brengen van zekeren Lieutenant: verder verhandelde nopens die zaak. XIX. 56-58. Hy geeft kennis van het sterk sehryven zynes Meesters, nopens den Staat. 61, 69.

Marsilius, zoon de Bloedverwanten van Claudius Civilis verstanten hebben. N. 43, 44.

Martha, eene Germaansche Waarnegster, als Godinge-eerd. I. 35.

Matbenese (Heer van) gezonden aan de Vroedschap van Gouda, door de Staaten van Holland, over het doen van een Red. VII. 105.

Matroozen, dienen in het Leger onder Prins Maurits. IX. 31.

Matthias, (Aartsbischop) wordt tot Landvoogd der Nederlanden aangesteld. VH. 63. Willem I, staat zyn gezag voor. VII. 83-89. Holland erkent hem niet. 106. Zyne wedde. N. 300.

Maurignault (*Johan De*), Burgermeester van Veere, wordt beschuldigd, den Koning van Pruisen te hebben willen helpen aan het Mark Graaffschap, en anders, aan het Stadhouderschap. XVII. 32, 33.

Maurrier (De) schryf. of Dichtsel, in zyne Geschriften, verbeeterd. X. 60. Elacht de Fransche Troepen, in Staaten dienst, uit naam zyns Meesters, op. 61. Wat hier verder over te doen viel. 62-64. Hy doet be-lydenis van de Hervormde Leere. X. 74. Beklaagt zig, over den Ambassadeur Aarsen. 97-99.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

Maurd Cordats, Tolk van het Ottomaansche Ryk, handelt met s' Lands Gazans-Goljer. XVI. 15.

MAURITS (Graaf van Nassau, Prins van Oranje) wordt tot Hoofd verkooren van eenen Raad van Staate, over Brabant, Vlaanderen, Holland, Zeeland, Utrecht, Mechelen en Friesland. VIII. 5 en 6. Zie *Raad van Staate*. Hoe groot zyne wedde was: en door wie betaald wierdt. 12. De Staten van Holland stellen de *Hoofd-Officieren* van zyn Huis, aan. 15, 16. Zie *Hobenlo. Vnsingen*. De Zeeuwen trachten hem te bevorderen tot *Stadhouder* van Holland en Zeeland. *Guda* blijft er, in Holland, langst tegen. 51, 56. Zyne Instructie wordt in Holland vastgesteld. Hoe in Zeeland. 53, 54. Onderzoek naar zyne *Instructie*. 54. (k). Hy wordt, niet zonder tegensteeking van eenigen, in 't Hoog Gezag, volgens *Commissie*, bevestigd. 63, 64. Men voegt hem *Hobenlo* en vyf Raaden toe. 64. Zie *Veere en Vlisingen*. Hy komt in Zeeland:ragt da beweegingen aldaar te Rillen. 74, 75. Men voegt hem eenige Raaden toe. 79-81. Wordt Stadhouder van Gelderland, Utrecht en Overysel. Waarom Holland hem *Stadhouder*

maakt. 81, 82. Wordt *Admiraal Generaal* der Vereenigde Gewesten. 82. Of by *Kapitein Generaal* wierdt. 82. Maakt groote en goede veranderinge, in 't Krygstweezen. 84. Neemt het Kasteel van Bergeik in. 85. Wordt gekwetst: gedraagt zig zeer kloek. 86. Een kogel stuit af op zyne rondasle. 87, 88. Hy neemt den Staat aan van eersten Edelen van Zeeland. 97, 100. Aanflag op zyn leeven. IX. 5. Hy gelast de Zuiderzee en andere Stroomen en Wateren, tot afweeringe des vyands, open te hakken, en, door genoegzame manschappen, te doen bewaaken. IX. 26. 28. Orde in zyn Lager IX. 29. De algemeene Staaten raadpleegen hem, te Gorinchem, over 's Lands nood. IX. 34. Hy geeft de Kompagnien niet altyd aan éenen van derzelver Officieren. 37. Komt, door tegenwind, te laat voor Nieuwpoort. 39. Hy doet eenen vryndlyken Gevangen den mond toekoppen. 39. Wint den slag voor Nieuwpoort. 42. Geeft er Gode de eere van. 42. Komt te Kerke, met het stokje van *Barlotte*. 44. Verschilt tusschen hem

hem en de algemeene Staaten, over de wyze van Oorlogen. 45. Breekt het beleg der Vesting Nieuwpoort op. 46-48. Waar uit dit verschil voort sproot, en of er de grond door gelegd is van Oldenbarnevelds verdenking, jegens hem. 48. Hy staat voor, ten zynen koste, tegen de Spanjaards, buiten 's Lands, te mogen oorlogen, op voorwaarden, van de veroverde plaatsen in Souverainiteit te mogen behouden: het geen niet doorgaat. 48, 49. Wederzyfche, uiterlyke, beleefdheid. De Staaten leggen hem de prysgelden toe. 49, 50. Die van Holland draagen in de kosten zyner Hothoudinge. 51. Algemeene Staaren koomen in 't Leger: laaten 't beleg van s' Bosch aan hem over. 65, 66. Hy beantwoort 's vyands onheenschheid. 66. Aanleg op zyn leeven, gestraft. 67. Zyn rustig gedrag jegens de Hoogstaatsche Munitelingen. 69. Verschil tuschen hem en de algemeene Staaten, nopens den Overtocht naar Sluis. 71, 72. Hy neemt eenige Schansen in. 76. Verschil over het ontzet van Ostende. 74. Hy staat ee,

nige Spaanschen. 74. Zet zig voor Sluis: neemt twee Schansen. 76. Staaten dringen op ontzet van Ostende. Hy herhaalt zyn onvermogen. 77. Men zendt hem versterking. Hy vol doet niet aan den wensch der Staaten. Hy staat *Spinola*, en wint Sluis. 79. Herhaakt verschil tuschen de algemeene Staaten en hem, over 't ontzet van Ostende. 81. Hy toont zyn bereidheid, doch agt het ondoenlyk. 82. De vyand dringt door, Ostende gaat aan denzelven over, na treffelyke verdediginge van binnen. 83, 84. Hy houdt het ontzet van Rynberk voor ondoenlyk. De Staaten bezingen hem: hy onderneemt het: het mislukt. 92, 93. Uitswerking der verschillende gedachten van de Staaten en Maurits, ten aanzien eener Vredehandeling met Spanje. 95. 't Gedrag der Staaten en Maurits, by die gelegenheid. 96. Nieuw verschil met den Prins. 97. Wyze, op welke hy *Spinola*, Gezant van Spanje, ontvangt. 101. Welke wedde en gunsten, aan hem, by 't Bestand, door de Staaten, worden toegelegd. 107-109. Holland staat hem

hem voor, tot *Gouverneur en Kapitein Generaal der Neder- landen*. 't Vlot niet. 109. XI. 4. Zyne dankbetuiging aan de Staaten. IX. 110. De Stad Utrecht verzoekt hem tot scheidsman, in haaren twist met de Staaten van 't Gewest. X. 16-24. Zie *Utrechts*. Hy verschilt met de algemeene Staaten. 19-24. Henrik IV doet de Staaten verzoeken, Maurits te zenden naar zyn Leger. 27. de Staaten be- stemmen Fredrik Henrik tot dien togt. 27. Maurits agt zig ver- kort in zyne eere en roem. 28. 30. De Staaten blyven by hun gevoelen. 30. Zyn hevige onge- noegen over deeze zaak. 31, 32. De Staaten seigen tot toe- geevendheid. 32-34. Hy ver- trekt naar 't Leger: veroverd Gulik en andere plaatsen. De Staaten danken hem. 35. Ge- rugten van een aanflag op zyn leeven. 35. Ontvangt de Rid- der orde van den Konseband, 42. XI. 26, 27. Staat in, voor 't voldoen der penningen, op welke Briele en Vissingen aan Engeland verpand waren. XI, 38. Gaat naar den Briele, om 't aanneemen der Waardgel- deren voor te koopen. 69. 70.

Misnoegen tusfchen hem en Oldenbarneveld. 81. Hoe men zyne woorden, nopens den last der *Staaten Generaal*, moet opneemen. 82. Eenige per- soonen verdagt, van op zyn leeven, ult te gaan. 87. Hy opstlaat de Vroedschap van Gon- da. 90. Tragt het Nationaal Synode in den Haage te doen houden. 93. Begrypt, dat het Hof over de bevoegdheid der Regteren moet oordeelen. 100. Trekt te Velde. 106. Doet Jakob Mom ligten en vonnis- sen. 109. Raadt zyn' Broeder tot een Huwelyk. 114, 115. Sterft: Verslag zyners kwaale. 116. Hoe ten toone gelegd. 115, 116. 't Vertrouwen op hem aan 't vallen. 118, 119. Zyne voormaallige grootheid. XI. 5. Fransche Gezant roemt hem. 119. Zorg der Staaten, gedurende zyne ziekte. XI. 1, 2. Zyne Minnareise. Zie *N. van Mechelen*.

MAURITS, (De zelfde) wordt *Hoofd* van den Raad der Regeeringe. N. 303. Men y- vert, in Zeeland, om hem tot Graave van Holland en Zeeland aan te stellen: 't verhandel- de daar nopens, in zeker

Re.

Beseigne. 313 - 322. 324. Ook in Gelderland, om hem *Hertog* te maaken. 323, 374. Gedrag van *Maurits*. 331. Zyne nacht wandelingen, en 't ge-
 vaar 't geen hy liep. 335. Wordt, in Engeland verdagt, van naar hooger magt te staan. 352, 353, of en welke last hy hadde ter Gevangeneeming der drie Staatsleden. 358, 359. *Maurits*, Landgraaf van Hessen Kassel, leeft in goede verstandhouding met den Staat. Aanmerkingen overeen beraamd huwelyk van zyne Dogter, met Prinse Fredrik Hendrik.

X. 114.

Maurits (Huizinge van Prins) Koning Karel I., aldaar, onthaald.

XIII. 12-15.

Mauritius (*Johan Jacob*) Resident van den Staat, te Hamburg, geeft kennis van een voornemen des Konings van Pruissen, ter oprigtinge eener Oost Indische Maatschappye te Hamburg of welte lenszen XIX. 7. 61. 62.

MAXIMILIAAN I van Oostenryk, huwt met Maria van *Bourgonde*, beschryving der plegtigheden. IV. 53, 54. De Kabeljaaschen dringen zig by hem in. IV. 55. Hy belooft, het Hof van

Holland, uit een gelyk getal Hoekschen en Kabeljaaschen te zullen doen bestaan, en verzoent zig met de drie Hoeksche Steden. IV. 56. Besluit, de Edelen van beide de partyen te doen beschryven. IV. 57. Reist naar Middelburg, VI. 58. Men bezweert, by voorraad, een nieuw ontwerp der Zeeuwsche Keuren, IV. 59. Hy wordt gevangen en bewaard, door die van Brugge. IV. 67. Ontslaat zig, of wordt ontslagen, van zynen eed, den Vlamingen gedaan. IV. 67. slaat hunne renten aan. IV. 68. Hy bevestigt de privilegien der Friezen, en verklaart, dat Friesland alleen van 't Ryk zal afhangen. Doet er een inval in, en beleent den Hertoge van Saxe, met het Stadhouderfchap aldaar.

IV. 79, 80.

MAXIMILIAAN II, (Keizer), zendt zynen Zoon, tot bylegging der Nederlandsche geschillen, naar Madrid. N. 263.

Maximiliaan Emanuel, Keurvorst van Beieren, meent regt te hebben op de Spaansche Erfenis. XVII. 3. Verkrygt vrywaaring der Staaten, voor zekere geldleeninge. 19, 20.

- 't eerste blyk van zyne Vyandschap. 21. Sluit een overeenkomst met Willem. III., Koning van Groot Brinnnie. 21.
22. *Maximiliaan* van Bourgondie, Heer van Veere, hoe hy verschynt, op de Staatsvergadering van Zeeland. VIII. 92. zie ook *Veere*.
- MAXIMUS wordt, in deeze Gewesten, Keizer gemaakt. N. 82. Houdt zyn Hof te Trier. 83. Wordt overwonnen en gedood. 83.
- Maximus*. Een Grieksch Priester, zet het *nieuwe Testament* in het hedendaagfch Griekfch over. XII. 77.
- Maximus* (*Sanguinius*). Is Landvoogd van Germanie. N. 33.
- Mayken Heermans* beschuldigt den *Graave van der Mark*. VI. 86.
- Mazek*: de Pest woedt zeer sterk in die Plaats. XI. 75.
- Mebrues*, verkeerdelyk gespeld in plaats van *Meteren*. IX. 4. (f). Ook *Maitre* gezegd. IX. 23. (c).
- Meebelen* (*N. van*) Minnaares van Prins Maurits, wie zy was. X. 117.
- Medaille* vertoonende de gelykenis, spotsgewyze, van Koning Karel. I. N. 407.
- Medenblik*, weigert, Willem II. in haare Vreedschap toe te laaten. XII. 44. Beweeging aldaar. XIII. 38.
- Medicis* (*Cosmus de*) Groot Hertog van Toskana. IX. 2. en 2 (b).
- Medicis* (*Virginia de*), met wien zy gehuwd was. IX. 2.
- Medicis* (*Catharine De*): Of zy in een Gasthuis is overleden. XI. 91.
- Medina-celi* (Hertog van), eenig met Alva. N. 290. Waagt zig, te Velde. 294.
- Meer* (*Van der*), Pensionaris van Delft. Is op de eerste Vergadering van Holland, na overlyden van Willem I. VIII. 3. Is in geheim gesprek met 's Lands Advokaat van Oldenbarneveld. N. 316.
- Meer* (Mr. *Frans van der*), Gezant van den Staat te Madrid: zyne goede hoedanigheden. XVIII. 94. Zyn doof en lof. XIX. 124.
- Meerderjaargheid* der Hollandfche Graaven: wanneer. N. 138-140. den

VADERLANDSCHE HISTORIE. 121

- Meerman (Joban)*, Gezant van Holland. Eenigen derzelven ontbreken. VI. 85. Memorie, by de Koning Karel II, om zig tegen Frankryk te verzetten, II. 10. Zyn verder bedryf. XIV. 8.
- Meesters (groot)*, wie men, door dezelve, eertyds, verstonde. VI. 14.
- Meetkerken (Adolf van)* Gemagrigde, op de byeenkomst van, Geertruidenberg. VI. 50.
- Megen (Graavinne van)*, doet geld munten, te Gorinchem. VIII. 60.
- Megen (Graaf van)*, bezoekt den Prinse van Orange. N. 251. zendt, met de sterke hand, een Pastoor naar Keppel. 259.
- Meinertsbagen*, Gezant des Konings van Pruissi, in den Haage: zyn voordragt nopens een Persoon om naar Berlyn te zenden. XVIII. 78.
- Meisterzangers*. Wie zy waren. IV. 10. Zie *Dichters, Rederykers*.
- Mellobaudes*. Zie *Merobaudes*.
- Memoriaalen* van den Sekretaris Duik. Resolutien van Holland, uit dezelve getrokken. X. 102. van den Hove van Holland. Eenigen derzelven ontbreken. VI. 85. Memorie, by de algemeene Staaten, gehat op te maaken, nopens den mislukten togt der Spaanschen op Zuidbeverland, onzeker of aanwezig is. XI. 68.
- Menager*, Afgezant van Frankryk, op de Utrechtsche Vredehandeling, draagt de zaak van den Graave van Regteren na deelig voor aan Koning Lodewyk. XIV. XVII. 111.
- Mendocce (de Corte Reel)*, Portugeesch gezant, zyn handel, alhier. XVIII. 121.
- Mendocce (B. de)*, Gevoelen omtrend zyne geschriften. 289. 304.
- Mendoza*, zie *Admirant van Arragon*.
- Ments*, 't best gedeelte dier Stad, in de negende eeuw, door Friezen bewoond. II. 34. het Bisdom Utrecht plagt onder 't zelve te behooren. I. 97. 98. Verblutenis met dien Keurvorst en den Staat. XVI. 57. 58.
- Ments (Keurvorst van)*, doet voorstellen aan den Staat ter verbetering van den Ryn handel. XVIII. 71. Hy brengt het

- Munsterfche Stapel regt weder op tapyt. 78. *Zie Menyn.*
- Menys*, Pensionaris van Dordrecht, gezonden, naar den Briele, om den afstand van Leicester te doen afkondigen. VIII. 73. te onregt voor Engelsch gehouden, 83. Was, eerst, Fiskaal en Raad, in den Hove van Holland. 88. Historieschryver van Holland. IX. 23. Overziet het Werk van Van Meteren. 23 (c).
- Merkteekenen* (geheime), aan s'Lands Schépen gegeven. *Zie Schépen.*
- Merobaudes*, een Frankisch Koning, wordt beschuldigd, Keizer Gratianus verraden te hebben. N. 79, 82. Is Roomsch Burgemeester en in Romeinschen Krygsdienst. 79.
- Merwede*. De Bisschoppen van Utrecht bezaten, in die Landstreek, eenige goederen. II. 57. Sommigen West-Eriezen staan zig daar neder. Onze Graaf Dirk de derde vermeestert dezelve. II. 58. De Landstreek behoort onder *Flardingén*. II. 63.
- Meteren* (Emanuel van): dealgemeene Staaten doen de uitgraving van zyn Werk verbieden en ophazelen. IX. 3 (e). Hy schryft, somtyds, Borult.
- Metselaars* pakje, door Mr. Hugo de Groot, in zyne Vlucht gebruikt, nog in wezen. X. 109 en 109 (8).
- Meubelkamer* van den Staat, afgeschaft. XVII. 23.
- Meurs*, is voorzien van Staatfche Bezettinge. X. 43.
- Meursburg*. *Zie Saxen.*
- Mevrouw (Ja)*: een bynaam van *Joachim Hopper*. N. 248.
- Meynerts (Arent)*, Burgemeester van Haarlem, tegenwoordig, by zeker gesprek met s'Lands Advokaat van Oldenbarneveld. N. 322.
- Mibaise*, Agent van den Staat, te Calais; zyn wigtig schryven. XI. 63.
- Michelle de France*, Gemaalinne van Hertoge Philips van Bourgondien: haare Kleeding beschreeven. IV. 97.
- Michiels (Jan)*, handelt geheellyk buiten last, in Engeland. VIII. 75.
- Middelburg*, Slot in Vlaanderen, valt in handen der Staatfchen. IX. 74.
- Middelburg* (Kerkenraad van), ontschuldigt zig van den laster, nopens den Beeldenstorm. VI. 56. Hoe het met haare bezettinge stondt, onder Al.

72. VI. 74. gen. I. 81.
Middelburg (Stad van), verzet *Middelen* (van redret), nopens
 zig tegen de magt van haaren s'Lands Constitutie. XVIII.
 Bischof: geeft, onder zekere 46.
 voorwaarden, toe: Kerken en *Middelen* (Geld), niet, dan by
 Kloosters, aldaar, verwoest. 57. bewilliging der Steden, om te
 VI. 33. Ontzet door d'Avila. slaan. VII. 29.
 VI. 91, 23. Hy pryst haar. *Middelen* (gemeene). Regt ter
 VI. 107. Hongersnood al- invordering der zelven in Hol-
 daar. VI. 112. De Stad land. XI. 57. De Edelen
 gaat over aan de Staatschen. dringen aan, op het meer be-
 VI. 112, 113. Wat betaalde. trachten van dezelve. XII.
 VI. 115. Zy verkoopt haare 17. Die middelen, brengen,
 Klok, ten dienste van het ont- maar een derde der gewoone
 zet van Leiden. VI. 117. somme op in Noord Holland,
 waarom zy zig onthoudt, en waar door. XVIII. 19.
 uit de Staatsvergaderingen. Verscht over de verpagtinge der-
 VII. 59. Zy is tegeh- zelve, tuschen de Overysfel-
 het verlaaten van den Koning. sche Ridderfchap en de Steden
 100. En tegen den opdragt van dat Gewest; Koning Willem,
 der Graaflykheid aan Willem I. III verkleet geene eindelyke uit-
 114. Eerste verblyf der Koop- spraak te doen. XVI. 42-44.
 lieden Avanturiers, hier te *Midleton*: Engelsch Staatssekre-
 Lande. XII. 121. Oudheid- taris, klaagt over de weinige
 haarer accyfen. N- 237. Ver- geheimhouding van Staats-zaa-
 keerd gelezen voor *Medenblik*. ken, alhier te Lande. XV. 61.
 Zie ook *Keuren*. Raadbuis. *Milfort*. (Graaf van), zyn on-
Middelburg (Prelaat van), ge- gunstig gedrag, jegens den
 a akt uit de Zeeuwsche Staats- Staat. XV. 73.
 vergadering. VII. 57. *Militie*. Zie *Krygsmagt*. *Huis-*
Middelaar. Zweden wordt zulks *luid en*. *Montering*.
 tuschen Frankryk en den Staat. *Minne*. Zie *s'Geerten minne*.
 XIV. 99, 100. *Misdadigers*, zeldzaame ver-
Middelzee, of *Boerdiep*, in giftenis aan dezelve verleend.
Friesland. Saxers aldaar verflaen VIII. 72. IX. 66.
Mit-

- Misfe* (de Roomsche), door de Staten, verboden te doen in byzondere Huizen. X. 82.
- Mist Dominici* gezonden naar Zeeland en het Utrechtsche, tot beteugeling der ongehoorzaamste Friezen, II. 13.
- Moeder Concessen*. Hoe oud hare dienst is. N. 12.
- Musfch (Wolf)*, wie hy was. XI. 52.
- Mitsvoen*. Verboden s'Vyns Brieven te beantwoorden. VII. 41.
- Moersbergen (Adolph van de Waal*, Heer van), zet zig weder, in de nieuw gebouwde Frederikstad. X. 103. Hy keert weder herwaarts. 104.
- Motifac* (Chronyk van), is de zelfde, die, onder den naam van *Annales Francorum* voorkomt. I. 101.
- Mokerbeide*. Beschryving van den Slag, aldaar, door een Spaanschen Schryver. N. 288.
- Molen*, tot zagmasking van mermersteen, uitgevonden. X. 38.
- Molenbalse* (Heer van), zyn gedrag omtrend Graave *Henrik van Nassau*. N. 235.
- Mom (Jakob)*, geligt en ont-halst. X. 109-111.
- Monaco*. Zyn opregt verhaal, van den Zeeslag der onzen, tegen de Engelschen. XIII. 99.
- Monarchie*: verdeeling der Spaanschen. XVII. 3; 4.
- Moncayo (Castel)*, Ambassadeur van 't Hof van Spanje, by den Staat, dringt aan, op hulpe; geheime raadpleeging daar omtrend. XV. 45. Hy gebruikt beleedigende woorden nopens den Staat; doch wordt te ruggeroepen. 47.
- Monnoub* (Hertog van), wanneer Hy in Holland kwam. XV. 47, 48. Wat Willem III aan hem deedt. N. 44.
- Mons*, in die Stad, voor heen, veele Charteren van den Lande, bewaard. VI. 5.
- Monfesz*: zyn dapper gedrag, tegen de Algerynen. XVI. 62.
- Monsieur*, vroeger bereekenis, van dat woord. X. 81, 82.
- Monstering*, van Krygsvolk, wien, oullings, toekwam. IV. 48. 84. V. 22 en 23.
- Montbas*, hoedanig zyn Vonnis was. XIV. 52.
- Montdragon (Christoffel van)*, schynt te Westkappel aan Land gezet. VI. 108. Verdrag, tus-schen hem en Prins Willem I. nopens de overgaave van Mid-delburg. VI. 112. Doet eene onderneeming op Zuidbever-land. VII. 27, 28. Wanneer

- hy Zinkzee verliet. VII. 38. *Marisat* komt herwaarts, als Gezant van Venetie. X. 112.
- en verdeedigt dezelve. VIII. 21. Een zynes Brieven ontcyffard. IX. 24. (d).
- Montechio*. (*Alfonfus d'Este*, Markgraaf van), wie hy was. IX. 2.
- Montigny* (*Floris van Montmency*, Baron van), brengt heimlyke Brieven der voornamste Nederlandfche Edelen aan den Konig. VI. 35.
- De toegang tot den Raad in Spanje hem geweigerd. N. 260. Men heeft hem vast. 266. Hoe omgekomen. 267.
- Mantius de Ballery*. Wie hy was. N. 309.
- Montfloppe* aan een Gevangen, op bevel van Prinfe Maurits. IX. 39.
- Moer* (*Jan De*). Vice Admiraal der Vlifingsche Zeemagt. VI. 100.
- Moer* (*Joos*), Admiraal, houdt de Spanjaarden, in 't Zwin, in oortuft. IV. 74.
- Morillon* Vertrouwing van Granville. N. 353.
- Morinen* ftaan tegen de Romeinen op. Worden geflagen en in zegenpraal omgeleid. N. 17.
- Montaigne* (*Johan Diederik van*) fchaakt eene Jonkvrouwe: voertze naar Kullenburg: wig-tige gevolgen van dat geval. XIII. 73-80.
- Muiden*, door wien het Slot, aldaar, bewaard tegen de Spanjaarden. N. 200.
- Motte* (*Graaf De la*). Vloegt uit de Limie van Everghem, voor de onzen. XVII. 64. Hy wordt, door Ouwertark, te Wynendaale, geflagen. 82.
- Muis van Holy*, Secretaris van Dordrecht, zyne verklaring, voor den Hove van Holland, nopens de zaak van den Ruwaart de Wilt. XIV. 57, 61.
- Is getuige in de regtspleeginge van den Ruwaart. XIV. 74, 75, 81, 82. Wordt Burgemeester. Raakt uit het bewind, zyne hoedanigheden. XV. 53, 54.
- Multefingen* (Hoogftaatsche), treden in Staten dienst. IX. 69. Verlaaten denzelven en doen het Land veel nadeel. 76.
- Mutert*: voorzitter der Vergadering der algemeene Staten, wegens Overvelt, ftelt aan Holland toe het woord *beddoen*, nopens, de handhaaving van den

- den Hervormden Godsdienst, uit het besluit der Generaliteit te ligten, XII. 86. Hy zegt iets, bülten Last der Vergadering, ter kwetling van de Spaansche Kroon; Besluit daar omtrend genomen. 117. 118.
- Munnik**, krygt te Londen, gehoor, in geestelyk gewaad. XI. 79
- Munt**. Te Gorichem enz., Gouden en Zilveren munt, op last, van vreemde Vorsten, tegen het gebod der Staaten van Holland. geslagen. VIII. 59. Gorichemische Butgers daar voor aangehouden. VIII. 59, 60. De Muntmeester van Gorichem en Hedel gevat. 61. Wanneer de Graaven van Gelderland begonnen te munten. Gemeene munt, in Brabant en Holland vervaardigd. VI. 56. Klein Landsheeren, alhier, oefenen de munt, Gouden munt te slaan is het hoogste regaal. *l. c.* Gedagten over het slaan derzelven, door Christenen en Joden. X. 94. (y)
- Munten** is een regt van souvereiniteit van elk der Nederlandsche Gewesten. 300, 310. Elk Gewest hadt zyne byzondere munt. N. 309, 310.
- Murray** (Schotsch Scheepskapitein), ter bekommering onzer haaring visfery gezonden onder Schotland N. 364.
- Musch** (*Cornells*), wordt Griffier der algemeenen Staaten. XII. 39. Serft. XII. 90.
- Musica** (Scheeps) waar in besonde. N. 164.
- Musius** (C), schynt, tot de inneemers van den Briel behoort te hebben. VI. 17.
- Mutsen**. Oud gebruik om dezelven met Vederen te versieren. IX. 21.
- Munster**, zie *Prode. Van Gaalen*.
- Muscovisch** (Gezantschap), alhier onthaald. XVII. 5.
- Muur** (oude Steenen-) in de Wieringerwaard ontdekt. II. 100. Zie *Steden*.
- Meyle** (President *Van der*), zyn lof. N. 308.
- Myle** (Heer van der) tot buitengewoon Gezant naar Frankryk bestemd, X. 92. Wordt naar Goederede gebannen. 105. Waar hy was, by't vangen van Oldenbarneveld. N. 359.
- Myle** (*Cornells Van der*), Slotvoogd van Gouda, om't bewaaren der rust aldaar, nevens zyn geslagt veradeld. VI. 59.
- Myle** (*Van der*) Oldenbarneveld in het Graf van dat Geslagt, be-

- graaven, N. 373.
- Mymeringen*. Hertog Philips van Bourgondië stort in dezelve. IV. 24-28.
- Mynden* (*Reinier van*) bewaakt Lumel, op 't slot van Gouda. VI. 65.
- Mynen*, zeldzaame nikwerkingen derzelven. XX. 61. 62.
- Zilver mynen* in Saxen ontdekt. N. 222. Springende Mynen. N. 440.
- N.
- Naalwijk* (Heere van), van waar zy *Erfmaarschalken* heeten van Holland. N. 356.
- Naamen* (Geslagt-). Hoe men dezelve, in eene andere taal veranderde. IV. 81, VI. 25. Wanneer de Romeinen er meer dan één begonnen te gebruiken. N. 38. Naamen van Schepen in de veertiende eeuw, N. 164-167.
- Naarden*, verschil, over haare Versterking XIII. 125. Of Prins Willem III op dezelve heeft aangedrongen. XV. 8.
- Nadtr* (*Schach*), zyn Oorlog met de Portier wederhoudt dien van dat Ryk met den Keizer. XIX. 78.
- Naalde*, Zeer kostbaare, geschenken door de algemeene Staaten aan de Keurvorstinne van de Palts. X. 41. (9)
- Nagtegaal* (*Jacob*), Burgemeester van Vlisfingen, beschuldigd, van den Koning van Pruissen aan 't Markgraaffschap te hebben willen helpen, XVII. 32.
- Nagtschaamel*, wat beteekent, XVII. 92.
- Nagtwandelingen*, door Prins Maurits gedaan, N. 335.
- Naaning*, Afgevaardigde ter Generaliteit; wegens Friesland, brengt het punt der Nationale Synode weder ter tafel, X. 79.
- Napels*, Gezant van den Staat derwaarts gezonden. XIX. 91, 92. 111. De Kardinaal van Granvelle wordt Onder-Koning aldaar. VI. 42. Friezen aldaar woonagtig, in de dertiende eeuw. N. 136.
- Nasau*. Zie Maurits. Willem. Fredrik Henrik.
- Nasau*. Zie Otto III.
- Nasau* (*Adolf van*) Bisschop van Ments, bygestaan door Philips van Bourgogne. IV. 28.
- Nasau* (*Graaf Adolph van*) los, maar doppert, gedrig. IX. 105.
- Nat.

- Nassau (Ernst, Casimir, Graaf van)* dient den Staat. IX. 20. in Vlaanderen. 41. Wordt *Veldmaarschalk* van den Staat, op duizend gulden s'Maands. IX. 93. De Staaten weigeren hem den Hertoge van Brunswyk te dienen. X. 48.
- Nassau (Graaf HENRIK van)* Stadhouder van Holland, yvert voor de Hervorminge. V. 1, 2. Hy is onvriend van, en doet na-deel aan, Floris Oem van Wyn-gaarden, Pensionaris van Dor-drecht. N. 219-221. Wordt Kapitein Generaal der Neder-landen: spreekt maalyk voor de regten van Holland. I. c. 21. 235.
- Nassau (JAN Graaf van)* Broe-der van Willem I. Schiet aan de-zen lasten vele penningen op, ter verdediginge der Neder-landen. De Staaten van Holland veldoen een gedeelte derzelven. IX. 17-19. Zyn Zoon gevan-gen. 68. Wordt Stadhouder van Gelderland, en Hoofd der Unie. Zyn vernigte daar ont-trend. VII. 26. Welken Raad hem toegevoegd. N. 293, 295.
- Nassau (Graaf Jan Ernst van)* voert eenige Nederlandsche Manschappen, te schepe, naar Venetie. X. 64. Wat hy inzy-ne Vlaggen voerde. 65.
- Nassau (HENRIK CASIMIR, Graaf van)* Stadhouder van Friesland, sneuvelt. Op welk ee-ne wyze, en waar. XI. 94, 95.
- Nassau (Graaf Jan van)*, Afge-zant der Hertogen van Savoyen, by den Staat. X. 67.
- Nassau.* Zie *Henrik Casimir.*
- Nassau (Graaf Jan van)* treedt in dienst der Spaanschen, zoekt, met eene Vloot, Zuid-beveland te overrompelen. Wordt gellagen, door den Zeeuwtschen eorder Admiraal, Marinus Hollar. Zyne Ge-boorte. XI. 65. Hoe en waar. XI. 68, 109, 110, 111.
- Nassau (Joan Maurits, Prins van)* zyn dapperheid en kun-de. XIV. 1. 104. Waar geboor-en en waar begraven. XV. 9. Zyne Bloedverwantschap. XI. 93.
- Nassau (Justinus van)* Bastaard-zoon van Willem I, dient in den aanslag op s' Hertogen-Bosch. VIII. 36. Gedragt zig wroomlyk, by Antwerpen, gloeb wordt in de Schelde ge-drongen: redt zig, zwemmen-de. 46. Wordt Admiraal van Zeeland, in plaate van Tres-long

- lotig. 43. Hem worden twee Hy sneuvelt in de Schelde. 108.
Raaden toegevoegd. 43. 18
Gouverneur van Breda, en ver- *Nasau Saarburg*, (Prins van)
deedigt die Stad, tot het uiterste. is Generaal der Ruiterye van
XI 11. Staat. XVI. 22. Aangesteld
Nasau (Graaf *Lodewyk van*) tot Veldmaarschalk. XVI. 22,
door de Spanjaarden, om zyn 80. Sterft. Zyn lof. XVII.
dapperheid, gepreezen. N. 42.
289. *Nat* (Generaal Major *Van der*):
Nasau (*Philips van*) treedt in dapper gedrag. XVII. 51.
krygsdienst der Staaten. VIII. *Nat-aars* (Polder van), by
65. Wordt Gouverneur van hoogen vloed, ingebrooken.
Nymegen. Zyne hoedanighe- XV. 32- (b).
den. Hy sterft aan zyne won- *Natie*. Wanneer de *geheele Ne-*
de, en wordt eerlyk ter aarde *derlandfche Natie* verplicht
besteld. 88. wierdt, de wapenen tegen Span-
Nasau (Graaf *van*) die van je op te neemen. XII. 2.
Gouda weigeren hem hun Slot Roem der *Nederlandsche*, door
te geeven. IV. 57. vreemden. XVI. 48.
Nasau (*Reinout van*). Zie *Naturalifeeren*. Welk regt zulks
Reinout. aan de *Genaturalifeerden*, hier
Nasau. Zie *Willem Lodewyk*. te Lande, begreepen wierd te
Nasau (*Willem van*), Heer geeven. XV. 66.
van de Lek, Lieutenapt Admi- *Nederlanden*. Schieten wel drie
raal van Holland. XI. 13. Sneu- millioenen op aan Keizer Ka-
velt in eenen vel togt te Lan- rel den Vyfden. V. 14. Onder-
de. 27. zoek, wanneer zy ontslagen
Nasau (*Willem van*), Heer van zyn van de Leenroerigheid aan
Odyk, ver:egenwoordigt Prin- het Duitfche Ryk. V. 75. N.
se Willem III, als eerften Ede- 208. Zy worden vereenigd on-
len van Zeeland. VIII. 104. der Keizer Karel den Vyfden,
Nasau Woudenberg (Brigadier V. 81. Hoe veel elk hunner
van) om dapperheid beloond, droeg, in zekere aanmerklyke
door de Staaten. XVII. 83. Bede van dien Keizer. V. 88,

89 en 88 (2) *Zie Staat van Oorlog.* De Nederlanden neemen in bloei toe. V. 90, 91. Of Philips hunnen afstand van Keizer Karel V geëischt hebben. V. 91, 92. (c). *Zie Karel V.* Welke Zeefteden aldaar waren in de Nederlanden, omtrend het midden der vyftiende eeuw. V. 71.

Nederlanden (vereenigde). Hun hooggereezen gezag, in den jaare 1709. XVII. 84, 85. Men meent, in Frankryk, zig over hun, te moeten wreken. III. *Zie Republicq.*

Nederland (nieuw) eertyds *nieuw Holland* gezegd. Eene Volkplanting der onzen, door den Hertoge van Yorke vermeerderd en *nieuw Yorke* genoemd. XIII. 81-83. Herwonnen door de onzen. XIV. 102. Onderscheiden in *patrimonieele* en *nieuwe*. N. 270. Uitgeput door den opvolgings-oorlog. 422, 423.

Nederlanders, onder Philips van Bourgondie, gezonden tegen den Turk. IV. 28. Zy bloeien, ten tyde van dien Graave, in Koophandel, Zeevaart, Visserij, Kunften en Wetenschappen, en worden by 't Land van de

lofte vergeleeken. IV. 36. Zy beschouwen de daaden hunner Landsheeren, van de beste zyde. IV. 38. door Luther, tot hervorming vermaand. V. 1, 2. Hunne dapperheid verdedigd. XX. 4. Roemryk getuygenis van hun, door vreemdelingen. N. 376-380. 396.

Zie Vaandels. Hunne opregtheid verdedigd, in den Vredehandel, met Frankryk, te Geertuidenberg. XVII. 96, 97. Groote vorderingen, door hun gemaakt, in den Oorlog, over de Spaansche Erfvolgingen.

XVII. 102 104.

Nederlanders. Een deel Nederlanders zét zig in het Brunswyksche, in de elfde eeuw, ter neder. Eenige Waterlanders vertrekken naar Denemarken, en planten zig, op het Eiland Amak. N. 233. De Remonstranten bouwen Frederikstad, in het Holsteinsche. X. 103. Nederlandsche Kooplieden bouwen klein Hapsau. X. 104. *Zie Venetie* en *Natie.*

Nederlanders. Hoe de Hertog van Alva hen wilde regeeren. N. 269. Welk teeken zy in hunne Vaandels voerden. N. 270.

- Onregtvaardige wyze, op welke zy in den oorlog des jaars 1672 gefleept wierden. N. 398.
- Nieuwmegen (Van)*. Zie *Geldenbauwer*.
- Nesfe (Van der)* in Spanje gevangen gezet: wie hy was. N. 266. (r).
- Neyen (Pater)* komt te Delft, by gelegenheid van het Bestand hier te Lande. IX. 99, 102. Geeft geschenken aan afgezonden van Staat. 100.
- Nideghem*. Zie (*Schenk van*).
- Nederfaxe*. Of ons Land, beneden Nieuwmegen, dien naam voerde. I. 70-72. en N. 103. Wie het eerste er melding van maakt. 104.
- Nederveen (Willebrord van)* ontdekt aan de Vroedschap van Schiedam de verzegeling der Amsterdamsche Papieren. XV. 40, 41.
- Nebalennia (Godin)*, gevonden te Domburg. I. 30. Haare onthouding, dienst, hoedaanigheden. 11-15. N. 7-15.
- Nervische Landstreek*: zyne hoogte en strekking. I. 73-76.
- Nieuwburch (t' Huls te)*. Waarom dus gezegd. XVI. 102.
- Nieuwenhaar (Graaf van)*: zyn
- scherp schryven aan de Regeeringe der Stad Arnhem. VIII. 38
- Nieuwstad*, Raadsheer in den Hoogen Raade, stelt de bezegelde Brieven der Graaflykheid van Holland, in handen van Prins Maurits, N. 320.
- Nieuwmegen*, men brengt den overdrom van die plaats, tot den tyd van Julius Caesar. L. 71. Keizerin *Theophana* sterft aldaar. II. 56. Zie *Aarnout*. Bezending der Gemeentekinderen van die Stad, aan de algemeenen byzondere Staaten. XVII. 30, 31. Zy is, in de agtste eeuw, eene Handel plaats, en bekend op de *Peutingeriaansche* Reiskaart. N. 114. Zie *Geldenbauer*. Vrede aldaar gesloten, met Frankryk. XIV. 115. Zy doet vertoog, tegen het gebruik van Krygsvolk in Burgergeschillen. XVII. 30, 31.
- Nieuwmeegsche* Vrede: de Staaten drongen by Frankryk aan, tot de nakominge van dien, doch zonder vrugt. N. 410.
- Nieuwpoort*: byzonderheden, by het winnen van dien slag, door de onzen, en geschil van de Staaten, met Maurits over het onzetten van die Vesting. IX. 40-48. 112. 115.

Nieuwpoort, de Staaten stelden *Nikker* (J. P.), ook gezegd, zeer veel gewigt in het behouden van deeze plaats. XVII. 106. Die plaats verkrygt vrydom van den Keizer, ter oprigting eener Maatschappye van Haringvaart enz. Verrigte van den Staat, daar omtrend. *Tinnegieter*. VI. 83. Schaa- de aan de Stads gelden, onder hem, gedaan, by 't inneemen van den Briele. VI. 85. *Niman Hermanz.* Vindt de Kunst uit, om op marmer te drakken. X. 38.

XVIII. 116. *Nivelle* (Stad van) bekend, door zekeren ouden dronk. N. 147.

Nieuwpoort (*Johan van*) Burge- meester van Utrecht, gezonden aan de algemeene Staaten, om zig naar die Stad te begeeven. XI. 50. *Noël de Caron*, Gezant der Staa- ten in Engeland. Zyn verrig- te, in de handelinge, ter outsla- ginge van Briele en Vlisfingen, uit het Engelsche Pandfchap. X. 51-58. N. 336-341. En nopens het verschil met Enge- land over de Haringvisfery. 362, 368. Zie *Karel I.* *Nienveld* (*Willem van Zutten* *Nonius Gallus* beregt de Ger- naar Engeland. 115. maanen. N. 18.

Nieuveld (*Willem van Zutten* *Nonmodaca*, wat beteekent. N. 120.

van), door willem I gezonden naar Gelderland, ter zaake der Unie. VII 54, 70. *Noodmunten*, Zie *Breda*.

van Oldenbarnevelt, wie by was. N. 317. *Noord Holland*, d. i. het Land van de Maaze, tot Kennemerland toe: Vlaamingen daar uit ge- jaagd. III. 47. In welk ge- val vry van het Stapelregt. V. 51. Wenschte, dat aan Willem II. eene *Instruëte* gegeven wier- de. XI. 105. Veele Inge- zetenen gaan naar elders.

Nibil Adum: zeer zeldzaam, in de Resolutien der Staaten van Holland, doch twee voor- beelden daar van. XV. en XIX. 21.

Noor-

- Noormannen*: of zy over geheel Friesland 't gebied voerden. II. 26. Hoe de eerste Graaven hen tegenstonden. II. 78. De Friezen behaalen eene groote zege op hun. II. 33. Zy vallen, te Water en te Lande, in Friesland. II. 52. Zie *Godfried*, *Rollo*, *Rorik*. De *Deenen* dus genoemd. N. 118. *Noordwylk* (van der *Does*, Heer van), voor zyne jaarboeken, door de Staaten van Holland, met een gouden Keten en penning beschonken. X. 23 (c). *Norman* (*Guillaume*), door Alva naar Zeeland gezonden, ter bevordering van den tienden penning. VI. 75. *North*, wie hy was. N. 308. *Notitia Imperii*: hoe, oud dit stuk is. N. 95. *Norwici*, is de masker van zee-ker Geschrift, tegen de Staaten. XV. 67. *Notulen*. Uittreksel van die, welken, by het twaalfjaarig bestand, zyn gehouden. X. 123, 124. Uit die der algemeene Staaten, nopens de gevangenneeminge der drie Staatsleden, ten jaare 1618. X. 125-130. *Novae* (*De la*), uitgewisseld tegens Philips van Egmond. IX. 7. *Nottingham*, zyn edelmoedig schryven. XVI. 48. *Nubingen*, die leezinge, verbeterd. N. 189. *Nubische Landbeschryver*: verklaring van 't geene hy zegt, nopens plaatsen in Vlaanderen gelegen. IX. 61. *Nyborg*: die Stad wordt deerlyk geplonderd. XII. 122. *Nyl*, *Sesostris* tragt, te vergeeffsch, den *Nyl* met de *Roode Zee* te vereenigen. IX. 57. *Nymphenburg*, Wat er zy van sluiten van een verbond aldaar. XIX. 94. *Nytsboff*, wie hy was. X. 82.

O.

Obdam, (*Wasfenaar*, Heer van) wordt Lieutenant Admiraal van Holland: krygt het bevel over s'Lands Vloot in Texel: men mistrouwt hem. Hy vegt en sneuvelt. XI
Obdam (*Wasfenaar*, Heer van) Generaal in dienst van den Staat. Zyn wedervaaren, in den Slag, by Ekeren. XVII. 50 Wordt voor bygegaan, als Veldmarschalk. Reden van dien. 51, 53.
Obdam (*Jakob*, Heer van), in gezantschap naar het Hof, van

van Berlyn: doet aldaar eenige geschenken, tot het herwaarts voeren van graanen. XVII. 8. Ook gezonden aan 't Hof van Hesenkasfel. 25. Hy geleidt een gedeelte van der Staaten Le-ger. 42. Hy wordt vermist in den Slag by Ekeren. 50. Hy wordt vrygesproken, maar tragte vergeefs tot Veldmaarschalk, te worden bevorderd. XVII.

52, 53.

Obodritsch. Wiezy waren, N. 127.

Odin of Audin, dezelfde met *Woden*.

I. 27.

Odyk (Willem van Nassau, Heer van), zou sommige Leeden wederhouden hebben, van het bywoonen eener Maaltyd, by den Engelschen Gezaat, Mark-graave van Albyville. XV. 88.

Oesdom. Bygeloovigheden, aldaar gepleegd. XVIII.

23.

Oetgens (F. R.), van Waveren, Burgemeester van Amsterdam.

Is tegenwoordig by zeker geheime openinge van s'Lands Advocaat van Oldenbarneveld. N. 318. Zyn gedrag, by die gelegenheid. 321.

Offerbanden. De Germaanen, offerden menschen. I. 30.

Officieren: door Maurits niet al-

tyd, naar rang bevorderd. IX. 37. Verslappen, in't waanneemen van s'Lands dienst: goede middelen daar tegen aangewend. 27, 28. Ordre aan dezelve gegeven, om alle zodanige Personen aan te tasten, als schuldig geoordeeld waren aan eenen aanslag, op het Leeven des Konings van Groot brittannie. XV. 41. mits dit geschiede met alle omzigtigheid.

46. Honderd duizend guldens, door de Staaten van Holland, vastgesteld, voor de Hervormde, uit Frankryk gevlugte, Officieren. 59.

Officieren (Opper-), hunne wedde verminderd. XVIII. 12.

Officieren (Vlag-), dezelve verminderd: XVIII. 30.

Oldenbarneveld (Elias van), Pensionaris van Rotterdam, vertrekt, als Gezaat, naar Engeland. X. 25. Is tegenwoordig by zekere geheime openinge van zynen Broeder. N. 318.

Oldenbarneveld (Johan van), Advokaat van Holland. De Inventaris van Charteren, ten zynen sterfhuize gevonden, is onderscheiden van de Lyst der Charteren, die, voorheen, be-rustten, op den Toren te Gon-da-

de. VI. 8, 9. De Staaten van dat Gewest neemen hem in bescherminge. VIII. 68, 69. Vertrekt zig naar Delft. 68. De Staaten verontschuldigen hem by Leicester, die op hem, om zyne vrye taal, vertoornd was. 69. (c). Hy vraagt zyn ontflag, 87. De Leden van Holland haalen hem over om te blyven. 88. Hy is, met de algemeene Staaten, te Ostende. IX. 38, 43. Onderzoek naar de oorzaak van zyne verdenking, op Maurits. IX. 48. wordt naar Vlaanderen, naar Maurits gezonden: doet gunstig verslag van deezen handel. 79. Wat men te denken hebbe, van 't ontvangen van geschenken door hem. 103. Of, en in hoe verre, hy de hand gehad heeft, in zeker *ontwerp*, over den Godsdienst, aan den Koning van Engeland gezonden, en of dit ongeoorloofd geweest zy. X. 37-43. Zyne werkzaamheid, tot ontslag der Steden, Briel en Vlissingen, uit het Pand-schap van Engeland, 51, 54, 57. Getuigenis van twee Staatsleden, nopens zyne zwakte. 68. Misoegtheid, tussehen hem en Maurits, ook over 't bestuur

der zaaken van Oorlog. 81. Of 't woord *Monfieur*, hem toegebeeten, door den Prinse, voor hem beledigend was. 81. Op welken dag, hy gevangen genomen wierdt. 81. De last tot die gevangeneeming wordt, in de gewoone Resolutien der Generaliteit, niet gevonden. 83. Maar denklyk in het *Secrett Boek*. 84, 85. Of de vreemde Gezanten, zig stil hielden. 91. Is oneens met den Ambassadeur *Aerssen*. Zie *Aerssen*. Registeren der Gevangenen zoeken zig te ontslaan: maar 't Hof oordeelt, dat zy blyven moeten. 100. Heeft niets van de Spaansche genooten, dan op vergunning der Staaten. 101. Hoe eene aantekening, tot lof van hem, in de Resolutie van Holland gevonden wordt. 101. Hoe zyn Lyk wierdt behandeld, en waar begraven. 102. 103. Zie *Bestand. Gevangeneeming*. Zyne afkomst, uit Stichtfchen Adel. N. 305-307. Staat de Souvereiniteit der byzondere Gewesten voor. 309. 't Verhandelde, door en mer hem, in zeker geheim *Besoinne*, nopens den opdragt van 't Graaffchap van Holland en

Zeeland; aan Prins Maurits. 315 322. en 324. Overweeging van zyn gevoelen over dien opdracht, en over zyn karakter. 325 - 328. Henrik IV. slaat zynen oudsten Zoon Ridder, die ook, door 't Engelsch Hof, begunstigd wordt. 329, 330. Uitstrooifelen tegen hem. 330, 331. Gevoelen van Jeannin nopens hem. 332. Wordt zeer krank. 340, 343. Hoe hy dagt omtrend Jacob I., Koning van Engeland. 342 - 345. Is oneenig met den Engelschen Ambassadeur, *Carleton*. 354. Op welke gronden hij wierdt vastgehouden. 357, 358. Verzoeken zyner Naastbestaanden, nopens zyn ontslag. 360. Aanmerking op zekere woorden van hem. 372. Wanneer met een stokje begon te gaan. 373. Waar begraven. 373. Zie *Carleton, Lake, Maurits, Oldenbarneveld*. Zie *Groeneveld* en *Scoutenberg*. *Oldenbarneveld*, Ridder-Hofstad van dien naam. N. 306. *D'Olbain* (Heer van). Wie hy was. VIII. 33. *Onkoopig*, voorziening tegen die der Kerklijken. XVII. 10. *Ommeren (Van)* Gezant der Sta-

ten naar Zwitserland en de Engelische Cantons. Zyn Gevolg. XII 120.

Onbeschaamde (De). Is in Bezoigne met den Advokaat van Oldenbarneveld: naarspooringsnopens dien Regent. N. 322, 323. (s).

Onderkoning. De Staaten van Holland noemen dus den Gouverneur der Nederlandsche Oost-Indien. N. 333.

Onderstandgelden: wat, somtyds, beteekenen. XVII. 25, 26.

Onderteekening der Unie van Utrecht. Zie VII. 83, 86, 87, 90.

Onkosten, door het gemeene Land en Steden vergoed. XI. 97.

Onkosten der reize van Prins Willem II, door de Hollandsche Steden. N. 387.

Onlust, tuschen de Staaten en Prins Willem I, waar uit ontstaan. VII. 107, 108.

Onroomschen wyken uit 's Hertogenbosch. VII. 95.

Ontcyfferen. Zeldzaame hekwzaamheid van den Heere Marnix van S. Aldegonde, in het ontcyfferen der moeilykke Brieven. IX. 24. De eerste Brieven, hier te Lande, ontcyf-

cyfferd, door *Karel de Beau-
lieu*, Koopman te Antwerpen.
Oudheid dezer kunste. IX.

24 en 24. (d).

*Ontoanger van het gemeene
Land*: niet te verwarren met
den *Graaflijken*. VI. 3.

Ontwerp van vereeniging der
Bondgenooten, voor de Unie
te Utrecht. Gedagten nopens
den aart van dat stuk. VII.

75. (f).

Onaanzigtigheid van Graave Wil-
lem V.: gedagten daar over.

III. 63-64.

Onzijdigheid (gewaapende): de
algemeene Staaten besluiten tot
dezelve, ter zee, tegens Frank-
ryk en Engeland. XI. 35.

Oom (Willem) van Papendrecht,
Regent van Rotterdam, raakt
in hegtenisse. VII. 40-42.

Oorlog. Men begint méér zagt-
moedigheid, tuschen Spanjaards
en Nederlanders, in 't oorlo-
gen te bespreken. VIII. 104,
105. vergel. 4. c. bl. 88.

Doch de yinnigheid der Spaan-
schen vermeerdert, door de
moord, gepleegd aan den Graa-
ve van den Broek. IX. 21, 22.

Oorlog ter zee, hoe veel het
's maands kost. 51. Te Lande
150000, buiten gewoonlijk.

52. Zie ook 87. Welke, inden
Spaansehen oorlog en daar na,
de rang was der drie opperste
Krygsbevelhebberen. XI. 80,
XII. 115. XVI. 22. Hoe men
de *tagtig jaaren* van onzen
oorlog met Spanje moet ver-
staan. XII. 1-3, Dapperheid
der onzen tegen de Francken.
XX. 38, 39. Hoe groot het
verlies, by den slag van Rau-
coux, wordt gerekend. 39, 40.
Aanwerving van Troepes, en
hoe. 75, 81. Ligting van den
derden man. 75. Krygsuoer-
tingen tegen den Bisschop van
Munster. XIII. 95. Zie ook
Paketsboot.

Oorlog, onregtvaardigheid van
dien des jaars 1672. N. 398.

Oorlogschepen. Hoe groot, som-
tyds, onder Karel V. 87. Ge-
leiden vier en twintig onzer
Hulken naar Spanje. V. 89.

Oorlogschepen. Zie *Liniesche-
pen*. *Koopvaarders*.

Oostenryksche Nederlanden. Wat
de algemeene Staaten doen, om
verzekering te verkrygen, by
Frankryk, voor derzelver on-
zydigheid. XIX. 39 45. 65.

Oost-Indische Maatschappij. Haa-
re voordeelige omstandigheden.
XIII. 42. Staat den Lande by

- met twintig Schepen. XIII. 89. van Krygsvolk, ten tyde van
 Krygt vernieuwinge van Oetroy, Prinse Willem II. XII. 18, 19.
 en op welken, voor den Lan- *Orange* (Prinsdom van). Zie
 de voordeeltgen, voet. XVI. *Philips Willem. Portugal.*
 93, 94. Haar antwoord op *Orange. Zie Willem I.*
 de verzoeken tot verbod van *Orchtmont* (de Stad) ingenomen,
 invoer van getwynde zyde. 97- doot de Franschen. N. 410.
 99. Zie *Friesland.*
Oostphaalers, zyn een deel der Orde (Ridder-), behalven die
 oude Saxers. I. 104. die van *S. Antoni*, van den *Tuin*,
Oostzee. Verschil van den han- van den *Kousenband*, door onze
 del op dezeive. XVI. 65. Graaven gedraagen. N.
 De Zuidzee, dus genoemd. N. 198, 199. Die van den
 190. *Kousenband*, ook door onze
Open-bysen van het ys in de Stadhouders. Zie *Maurits*,
 Zuyderzee, stroomen en wate- *Fredrik Hendrik, Tuin.*
 ren van Gelderland, Holland en *Ordonnance* (Compagnien van)
 Utrecht, tot afweeringe des Vy- hunne oorsprong en hoedanig-
 ands. IX. 26, 28. heid. IV. 46. Kosten hiervan,
Opgezeenen (vrye). Zie *Krygs- onder Karel V. Zie VI. 13.*
magt.
Oppidani Castellorum, wat *Orliens* (*Catharina van*) ge-
 beduidt. N. 119. (f). schaakt, en gevoerd naar Kui-
Oppermagt. Zie *Landelyke. lenburg. Wigtige gevolgen van*
Oppidum beduidt, in de mid- dat geval. XIII. 73 80.
 deleeuwe, somtyds, een *Burg* *Ormond* (Hertog van) verlaat,
 of *Slot*. II. 10, 11, 98. op last der Koningin Anna,
 Zie ook II. 10. (d). het Leger der Staaten. 107.
Opschriften. Romeinsche, ge- *Ortbeil* (*Josachim*) gaat in be-
 vonden by het Graf van Prinse- zending, naar Engeland. VIII.
 Joan Maurits van Nassau, en 28.
 door wien verklaard. XV. 9. *Ostrie* (d') redt Prinse Philips
Opstel van den Raadpensiona- Willem van Orange uit levens-
 ris Caus, nopens de afslanking gevaar. X. 3. (f).
Ossende, doet nadeel aan de Vis-
 se.

- ferye ter zee. VII. 39. Zie *schreven*. N. 131.
- Vlisfingen*. De Stad wordt *Otto*, van Gelre. Zie *Veluwe* belegerd. Gebrek aan eet- en drinkwaaren. IX. 38. en II. 91, 93. Moet niet verward worden met *Otto*, Graave van Zutphen. II. 94.
- Verhaal van 't voorgevallene, met Maurits, by het beleg en overgaave van die Stad. IX. 73-86. Wie er 't bevel voerden. 85. Kosten van 't beleg. 87. Zie *Maurits*. Keizerlyke Maatschappy van Koophandel; aldaar. XVIII. 90. Middelen door den Staat aangewend, ter afkeeringe van dezelve. 90-93. Zy wordt opgeschort. 108-112.
- Osterman* (Baron): wyze, op welke hy de alleenheersching aan Keizerin Anna, in Rusland, helpt bezorgen. XIX. 12.
- OTTO, eerste Graaf, van Gelre, Zutphen en de Veluwe. II. 93. Zyn losgeld aan den Hertoge van Lotharingen. II. 97.
- OTTO II. Bischof van Utrecht. Verdrag tuschen hem, en Graave *Gerard* van Gelre. II. 112. Zie *Gerard*.
- OTTO II. (van *Nassau*) Graaf van Gelre. Hoe hy aan de Voogdy van Floris V. kwam. III. 8, 9. N. 136, 137. Wanneer en hoe die nedergelegd. 138-140.
- OTTO, Zoon van Gelre; be- *Overrynsche Grenzen*. Wat teekenen. N. 53.
- Oud-kerspel*. Op welke voorwaarden, opentlyk, teverkooppen. IX. 15.
- Oud-Saxers*. Welke volkeren aldus genoemd waren. I. 96.
- Ouwkerk* (*Henrik van Nassau*, Heer van) zou sommige Luiden wederhouden hebben, van het bywoonen eener maaltyd, by den Engelschen Gezant, Markgraave van Albyville. XV. 88.
- d'Ovelens*. Denkyk dezelve, als *La Doure*, en onderscheiden van *Oom Hedding*. VI. 86, 87.
- Overigheid* (*booge*) verklaring van dien titel, in den persoon van Willem I, Prinsse van Oran-ge, en welk gebruik die Vorst vande, aan hem, door de Staten van Holland, opgedraagene *booge Overigheid*, maakte. V. 06, 10. Op welk ce-

ne wyze men, by de Staaten, *Overwinning*. Tafereel der over-
dien opdragt nakwam. 107, winningen, door de vereenig-
108, 111. Hierover ontfondt, de Bondgenooten, op Frank-
waarfchynlyk, naderhand, on- ryk behaald, in den *fulcesfe*-
lust wafchen de Staaten en den Oorlog. XVII. 102-104. en
Prinfe. 108, 109. 108, 109.

Overyfel. Eenige plaatfen, al- *Oyen* (Heer van) fchryft aan
daar, behooren, nog in de elf- Prinfe Maurits. N. 320.
de eeuw, onder de *Saxen*, I. *Oyen* (*Kornelis van*) ftaat zig
12. Zie *Verbonden*. 't Blykt dapperlyk, door drie Duinker-
niet, dat dit Gewest de Unie kers. III. 58. Hy wordt be-
van Utrecht onderteekend heeft, loond, en tegen de Biskayers
VII. 82. Van wegens dat Ge- gezonden. XI. 69.

west, onderwerpt men zig aan
den Bifchop van Munfter, en
hoe. XIV. 29 31. Twist, al-

daar, tufchen Ridderfchap en *Paasch-fyl*. In de Charteren
Steden, over 't verpagten der naar gerekend. N. 177.

Accyzen. XVI. 42-44. Verzet *Paats*, Ambaffadeur van den
zig tegen de wyze, waar op 't Ok- Staat, aan 't Hof van Madrid:
troi aan de O. I. Maatschappye is zeer in de Fransche belan-
vernieuwd wordt. 101. Zie gens. XV. 15. Zyne bekwaam-
Predikanten. Verschil aldaar heid. N. 406.

tufchen Ridderfchap'en Steden, *Pacheco*, Gouverneur van Zuid-
over het verpagten der gemeen- beveland, fneuvelt. VI. 27.

ne middelen in dat Gewest: Ko- *Paerden*, Groningsche, zeer ge-
ning Willem III. doet er geene agt, en aan Philips, Zoon van
uitspraak over. XVI. 42-44. Karel V, door die van Fries-
land, gefchonken. V. 77.

Overyfel. (Zie *Staaten*, *Rid- Paerlen* gefchonken, door de
derfchap

Overloft, aan den Leidschendam, algemeene Staaten, aan de Keur-
vernield, door de Spanjaar- vorstinne van de Paltz. X.
den. VII. 20. 31. (9).
Pa-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 141

- Page.* Wat beteekent. III. 40. Oontheffing van het Pandſchap
Pagi. 't Gevoelen van den der Steden Briele en Vliſſinge,
 Schryver gepreezen. N. 92. uit Engelfche handen. Aanleg,
Pagtsbedienden in Frankryk, val- voortgang, en omſtandighe-
 len in de Hulzinge van s' Lands den van dien handel nader ont-
 Gezant de Larrey. XX. 108- wikkeld. X. 51-59. Op nieuw
 110. onderzocht en verklaard. N.
Pagters, te Alkmaar geplunderd. 335-341.
 XVIII. 20. *Panne (Pieter)* onderneemt een'
Pagus. Van daar het Franſche aanſlag op het leeven van Prin-
Pays. II. 44. ſe Maurits. IX. 5.
Pakje (Metzelaars) door Mr. *Papegaat.* Daar naar te ſchieten,
 Hugo de Groot voorheen ge- van ouds, eene oeffening der
 beezigd, nog te wezen. X. Schutteryen, hier te Lande,
 109 en 109 (g). ook van ſommige onzer Graa-
Palermo. Naar Palermo gaan. ven, Graavinnen en Landvoog-
Wat, by ons beteekent. IX. deden: hoe het geſchiedde;
 62. (b). V. 34, 35 en 34. (w en x).
Paletots; wat beduidt. IV. 47. Schutters wierden hier toe,
Pallant (Floris van). Onder door gansch Holland, opge-
 zyne Voorzittinge, wordt, het roepen en aan hun eenige pry-
 eerſt, over de nadere Unie ge- zen uitgedeeld. V. 35, 36. en
 handeld. VII. 69. l'c. (a) (b).
Pallant (Johan van) ſtaat de *Papieren* (Amſterdamsche). Zie
 hervormde prediking zeer ſterk *Nederveen*.
 voor. N. 238, 239. *Papierſtoren.* Wat daar door te
Palis (Keurvorſt van de) doet verſtaan. VIII. 7.
 voorſtel aan den Staat, ter ver- *Pdquetboot.* Vaart, van den Brie-
 betering van den Rynhandel: le, op Engeland. XIV. 11. Zy
 gevolgen van dien. XVIII. blyft vaaren, gedurende den
 71, 72. Oorlog. 12, 13. Zie ook
Pandſchap. Geertruidenberg in XIII. 89.
 pandſchap genomen, door Wil- *Parma (Alexander, Prins van)*
 lem I. VIII. 14. Landvoogd der Spaanſche Ne-
 der-

- derlanden. VII. 88. Noodigt de Stad s' Hertogenbosch, om tot 's Konings zyde over te gaan, en den Keulschen Vrede te omhelzen. 92, 93. Pryst die Stad hooglyk, by zyne Brieven. 95, 96. Hy bewyst vele gunsten aan dezelve Stad. 100. Hy noodzaakt de Staat-schen den Kouwensteinschen Dyk, by Antwerpen, te ruimen. VIII. 39, 40. Zoekt te vergeefsch die van Gouda tot s' Konings zyde over te haalen. 47. Men verspreidt door Holland te vroeg het gerugt van zynen dood, 77, 78. Hy sterft. Zyne hoedanigheden. 86. Zie 's *Hertogenbouch*. Vrees dat hy zig van 't Land zal meester maaken. N. 307.
- Parlement*. Zodaanig was, in oude tyden, wel eens de naam der Vergaderinge, hier te Lande. III. 72.
- Partyschappen*, aanhoudende in Dordrecht, hoe gestild wierden. XII. 70.
- Paspoort*. Schikking nopens het vaaren onder Paspoort, XVII. 72, 73.
- Paspa*: onzeker, of de Volkplanting van Keizer Severus, aldaar, uit Bataviëren bestaan heeft. N. 95, 96.
- Patent*. De Staaten van Holland zenden, op hun Patent, eenig Krygsvolk, ter demping van oproer, uit den Haage, naar Enkhuizen. XI. 85.
- Patara*, of *Patari*. Wat betee-kende. I. 95.
- Patolet*, Intendant van Duinkerken, houdt zig niet aan het met de onzen voorheen geloooten Kartel. XVI. 87.
- Patriot*. Wien voorheen aanduidde. N. 290, 291.
- Pauli* (Mr. *Jacob*) Sekretaris van Dordrecht, gezonden naar Gouda, om die Stad te beweegen tot het opdraagen der Heerschappye aan Koningin Elisabeth. VIII. 45.
- Paus*. Zie *Klemens XI*.
- Paus*. Bevestigt de Keizerlyke Privilegien aan den Utrechtschen Stoel. II. 75. Willem I, Graaf van Holland, verdedigt zig voor den Paus. II. 105. Zie WILLEM I. Hy gelast jaan die van Nymegen, Hertog Aarnout van Gelder weder aan te nemen. IV.
- Pausgezinden*, de Staaten van Hol-

Holland aangewreeven, alsof zy, jegens deezen te veel toegevenheid gebruikten: uitweiding, daar over. XII. 74.

Pauw, Raadpensionaris van Holland, gaat, tegen den zin van eenige Leden, tot het sluiten van een Verdrag, naar Frankryk. XI. 76. Zyne hartige taal, aan den Koning, by die gelegenheid. XI. 77. (u) ongenoegen des Kardinaals Mazarin, jegens hem. XIII.

25.

Pauw (*Cornelis*), te Gorinchem, valt op den Pensionaris dier Stad, *Mt. Jan van der Staal*, aan, en geeft hem eenige steeken met het Rapier. XV. 51.

Pede: wie hy was, N. 25. *Pedroge* (*Johan*), Bevelhebber der Fransche Schepen, by 't onizet van Zierikzee. Beschryving van dien togt, uit een oud, Schryver. N. 154-170.

Pelgrim, denklyk niet, de eerste Heer van Voorne. II. 79 *Penningen*: wat, van de te Domburg gevondene, te oordeelen.

N. 8, 9

Pelikaan, WILLEM, i. dus gezegd, en waarom. N. 270.

Penning: kloek gedrag nopens,

den tienden penning in Zeeland. VI. 73. 74, en in Holland. VI. 75, 75, 102. Honderdste en tweehonderdste Penningen geheven in Holland. XVI. 12. Door den Staat opgenomen, tot negen en tien ten honderd. XVII. 98. *Penfioen*: door de algemeene Staaten, toegelegd aan de Weduwe van eenen Stadhouder van Friesland. XVI. 92.

Pensjonarissen der Steden, voorheen ook *Advocaaten* en *Advocaaten-Pensjonarissen*, gezegd, V. 47. VI. 31. Alva vervolgt eenigen derzelven, om het waarneemen van den last hunner meesteren. VI. 71. In de Hollandfche Sieden, vyf derzelven, buiten Holland gebooren. VIII. 70.

Pera, de Hervormden, aldaar, vervolgd, door Lodewyk XIV. en door de Staaten der Nederlanden beschermd. XV. 58. 59.

Peralta (*Gabriel*), sneuvelt, aan de zyde der Spaanschen. VII. 36.

Perenot: oorsprong en hoedanigheid van dat Geslacht. VI. 43-45.

Perenot (*Pierre*), Grootvader van

van den Kardinaal. VI. 43.

135.

44. *Pesters*, Pensionaris van Maas-
tricht, in vertrouwen, by den
Griffier Fagel. XIV. 106.

Perenot (Thomas), Heer van
Chantonay, vertrekt, met zynen
Broeder, den Kardinaal, uit
de Nederlanden. VI. 42.

Pesters, Resident van den Staat
aan het Hof te Brusfel. XVIII.

Perenot (Hieronymus), Heer van
Champagne, Leermeeester van
Willem I., Prins van Orange,
sneuvelt. VI. 32, 33.

64. Wordt gezonden naar
Hanover, tot weering der
Oostindische Maatschappye. 91.
Hy klaagt over het verspreiden
van geheimen. 92.

Perlips (Graavin van), wie zy
was. XVII. 2.

Peter I., Czaar van Rusland.
Hoe ontvangen alhier, de Staa-
ten van Holland ontzeggen hem
zeker verzoek. XVIII. 43.

Perse, Verdrag van Koophan-
del, met dat Ryk geslooten.

XI. 71.

Persyn (Jan van), Heer van
Waterland, twist, en verzoent
zig, met zyne onderzaaten. III

11.

Petitiën. Zie *Beden*.
Peterschap. Zie *Geoaders*. Men
zeide ook *Mans- en Vrouwen-*
geoaders. XI. 20.

Persyn (Nikolaas van), Gegy-
feld door Graave Jan II. N.
152. Schynt zig verzoend te
hebben. 152. De Admiraal
van Arragon op het Huis te Per-
sijn gevangen gezet. IX. 44 en N.

Pest begint, weder, te woe-
den, op verscheiden plaatsen,
hier te Lande, X. 113. XI.
11, 21, 75. Middelen daar
tegen aangewend. XVI. I. 6.

24. De Raadpensionaris Hein-
sius daar door aangetast, en zyne
ziekte eerst bekend gemaakt,
na zy verdweenen was. XVIII 145

Petit (Le), de Staaten bekosti-
gen de overzetting zyner Chro-
nyk. X. 23. (c).

Petronella, Gemaalin van onzen
Graave Floris II., was geen
Dochter des Hertogs van Saxon,
maar van Lotharingen, en hal-
ve Zuster van Keizer Lotharis.
Zy schynt, teffens, den naam van
Geertruid gevoerd te hebben.
II. 71. Haar groot aanzien
onder Dirk. VI. Haar dood.

I. 76 en 77.

Phaff (Matthias), zyn lof. N.

324, 425.

Phal-

Pfal-grabe, *Pfal-beck*, *Pfal-reyn*, wat beteekent N. 54. *Phileteus*, mischien; ook *Harobheus* genoemd. XII. 123. *Philippa* van Holland, dogter van Graave Willem III., huwt aan Eduard III, Koning van Engeland. N. 175. Overwint de Schouten: verlost eenige Burgers van Calais van den dood. 175. Zy sterft. Haare beeltenis. 176.

Philippine (Vesting van), gaat over aan Prinsse Maurits. IX. 73.

PHILIPS, IV. Koning van Frankryk, zyn verdrag met Floris V. zie *Floris V.* Jan de I, Graaf van Holland, verbindt zig tegen hem. III. 36, 37.

PHILIPS (Hertog van Bourgondie) laat een wapenstilstand voor, tusschen Jan en Jacoba van Brabant en Jan van Beieren. III. 87. Brengt, tegen Jacoba, een Leger op de been, neemt haar gevangen, doet ze vervoeren. III. 94. Hy oorlooft met haar. III. 95. Voegt haar een Raad toe. III. 98. Bewilligt in haar huwelyk met Frank van Borselen, op welke wyze III. 100. *z. c.* Hy onttrekt de Weduwe des Hertogen

Jan van Beieren, van den Lande van Voorne: III. 101, 103. Geeft dat Land, aan Jacoba en Frank van Borselen, in Lyftogt: III / *c.* (n). Zyne afbeelding, naar eene gelyktydige teekening. III. Hy twist met die van Dordrecht, en geeft hun, op harde voorwaarde, vergifnis. IV. 5, 7. Houdt hooge Vierschaar in Zeeland. IV. 18. Staatlykheid van zyn Hof. IV. 18, 21. Hy neemt en geeft den Kennemeren hunne voorregten. IV. 22. Raakt in heevig geschil met zyn Zoon, Karel, Graave van Charlois, IV. 25, 26. Stort, na de vlugt van deelen, en zynet Gemeallen, in zwaare mymering: zwerft eenzaam om en wordt, te Zevenbergen, ontdekt; keert weder, en laat zig verzoenen. IV. 24-28. Het is niet zeker, of de Paus hem in den ban gedaan hadde. Zendt eenige Maaschappen ter Zee, tegen den Turk. IV. 28. Staat den Biscshop van Ments by, *z. c.* Voor wien s'Lands Reekeningen, in zynen tyd, wierden verantwoord. IV. 30, 31. Zie *Vlissingen*. Zyn overlyden en Begraafenis. IV. 32, 33.

Onderzoek, waarom men hem *den Goeden* gebynaamd heeft.

IV. 33. Hoofdtrekken van zyn Character. IV. 34. Zyn Hoofdhaar: door eene ziekte, moerende doen afscheeren, gestast hy zulks ook aan anderen, des noods met geweld, af te snyden, IV. 34. Zyne dapperheid, staat en menschenkunde, zegt tot Wetenschappen, rechtvaardigheid, mildheid, als ook s' Lands bloei, onder zyne Regeering. IV. 36-38. Zie *Nederlanden*. Hy gelast de goederen der Geestelyken aantestaan. IV. 37, 49. Zyne kleeding. III. 107-108. IV. 94-96. Staat de oude Ridderlyke Oeffeningen zeer voor. IV. 96. (m). Verheft de Nederlanden, van den Keizer. N. 208. Wilde de Turken beoorlogen. 211.

PHILIPS, Aarts Hertog van Oostenryk, wordt ingehuldigd te Reimerswaale: 't voorgevalle, aldair en verders in Zeeland, nopens het vaststellen der nieuwe Keur van Zeeland. IV. 58-77. Zie *Hoogregtsgebied*. Hy weigert de privilegien van zyne moeder *Maria* te bevestigen, en alleenlyk die van *Phi-*

lips en *Karel* van Bourgondie. IV. 71. Verklaart den Hertoge van Saxe, dat Keizer Maximiliaan, in 't beleenen van deezen, met het Stadhouderschap van Friesland, geen kennis zal hebben gedragen van zyn erflyk regt, als Graaf van Holland en Heer van Friesland, en elscit, en verkrijgt, daar op, van dien Hertoge, voor dien afstand een aanzienlyke som, met magt om Friesland, voor de teruggaave der gelden, altyd te kunnen lossen. IV. 89.

PHILIPS II. Zoon van Keizer Maximiliaan, aanspraak aan hem, te Gouda, gedaan. N. 214. Is den Steden ongunstig. 230. Zyn slecht gedrag, met zyne ythoofdige gemaitin, *Joanna*. 243, 244. Zie *Joanna*.

PHILIPS, Zoon van Keizer Karel V., wordt, door die van Friesland, by zyne inhuldiging, met geld en Paerden beschoonen. V. 79. In Zeeland ingehuldigd, te Reimerswaale. 80. Of er volleedig bewys is gevonden, dat hy de *Nederlanden* van zynen Vader Karel geelscit hebbe, V. 91, 92. (c). Zie *Karel V.* Niets beslooten, by de Staaten van

Hol.

Holland, noens de Erfvolging, zo *Philips*, voor zynen Vader, overleedt. V. 93. Hy steek voor, om, in zyne Domeinen, het deel zynen medezetters te doen verkoopen. VI. 1, 2. (a). Lagr, na't overlyden zynen Gemalinne Maria, de titel af van *Koning van Engeland en Frankryk*. VI. 19, 20. Zyn antwoord aan de Staten van Holland, op. hun ernstig verzoeg, tegen het indringen van Vreemdelingen in de Nederlandfche Regeeringe. VI. 23. Hy voert alenwe Bifdommen hier te Lande in. *Zie Bifchoppen*. Hy maakt, voor zyn vertrek naar Spanje, eenige Heeren Ridders van het Gulde Vlies, VI. 25, 26. Herroept, met regenzin, den Kardinaal van Granvelle uit de Nederlanden. VI. 40, 41. Maakt hem Onderkoning van Napels. VI. 42. Zet hem aan 't hoofd der zaaken in Spanje. 43. Zyne gewelnsheid. 45. En wraedheid. 72. Pryst de Stad s' Hertogenbofch, overtoetreding tot den Keufchen Vrede. VII. 98. Geen gewag van zyn Dood, in de Staats Resolucien van Holland. IX. Hy weigert, de Heeren van Ber-

ges en *Mantigny*, in den Spaanfchen Raad toe te laaten. N. 160. Stort in een Koorts. 262. Doet s' Keizers Brieven voor de Nederlandfche Heeren agterhouden. 263. Neemt zynen Zoon gevangen: doet hem streng bewaaren. (Zie *Karel* Prins van Spanje). 271 - 283. Wil niet afzien van den tienden Penning. 286.

PHILIPS de V. Koning van Spanje, belemmert den Koopvaart deezer Landen. XVII. 71. De Staten weigeren zynen Gezint tot den Vredehandel toe te laaten. XVII. 84.

Philips Willem. zie Willem.

Philips, Bastard van Bourgondie, Admiraal van de Zee. IV. 61. Huwt met *Anna van Borselen*. Zyn waarfchynlyk bedryf, by gelegenheid der t' zamenftelling eenen nieuwe Zeeuwsche Keure. IV. 73, 75. *Philips Lodewyk, Graaf van Hanau*, gehuwd met *Katharina Belgica*, Dogter van Prins Willem I., verkoopt, by Hanau, een ftuk gronds aan eenige Nederlanders, op het welke *Nieuw-Hanau*, zedert, gefligt is. X.

104, 105.

Ph

- Philippe de Bourbom*: zyne kleedinge des Konings van Spanje. dinge beschreven. IV. 102. XII. 6. (p).
- Phoisheim*, een Kasteel in Beieren, voorheen veete Charteren van den Lande op het zelve geplaatst. VI. 5.
- Picard*, Pensionaris van Groningen, wordt, om de Schulden van dat Gewest, wegens Holland, te Amsterdam, aangehouden. XVII. 13.
- Piémant*, verzagting voor de Hervormden aldaar. XX. 111.
- Pieck (Willem)*, afgevaardigde wegens Gelderland ter Generaliteit: zyn gedrag aldaar. X. 73.
- Pierre* (Abt De Si), maakt een plan van eeuwigduurenden Vrede in Europa: waar het in bestondt. XIII. 104. (w).
- Pieterfon (Antonie)*, wordt, Liewenant Admiral van Holland. XVIII. 8.
- Pipyn*, verwoest een deel van Sexen; slaat Griffo. N. 111.
- Plancus* (L. M.), Opperbevelhebber in Gallie. N. 15.
- Placita*: onder dien naam, hoemen; nog onder ouze onafte Graaven, de *Regtsdagen* voor, even als onder de Frankische Koningen. II. 69. Zie *Regtspleeging*.
- Plaacaaten*, op naam der Staaten van Holland, voor de afzweeringe des Konings van Spanje. XII. 6. (p).
- Plegtigheden*, gebruikt, by de geboorte van *Maria van Bourgundie*. IV. 18 21. De plegtigheden waren, nergens, aan stiptere regelen gebonden, dan aan het Hof van *Bourgundie*. IV. 10. (x). 51. 53. 54. 96. (m) Koning Willem III. schynst er niet zeer op gesteld. XVI. 55.
- Pletten*, De Staaten van Holland verbieden het pleiten, over de Schulden van Prins Willem I. VIII. 19.
- Plouffe (Robert de Pille du)*, handelt heimelyk, met den Heere van Halewyn, over eenen vrede met Frankryk en den Staat wordt in hagen gesteld, op Loevestein gebracht. geslaakt. XVI. 230-238.
- Plouffe* (Hertog van Heffeln), aangesteld tot Veldmaarschalk. XVI. 80-82. Sterft. XVII. 38.
- Ploegkapel*, wat voor hren betekende. N. 7. (f).
- Plunderen* van Huizen in het Noorder Kwartier. XVII. 20, 23. Zie *Pagters*. De Rutter. Staaten van Holland daar over zeer misnoegd. XXII. 44.
- Podigeest (Aleid van)*, Minnares van Hertoge Adbrecht. by.

Byzonderheden, omtrent haar, reed gelegd, by eenige Boos-
 en, wanneer vermoord. N. 186.
Polanen (t. Huis. 10): waar ge-
 legen. N. 182.
Polen. Handeling van den Staat,
 om zig te houden buiten eenen
 Oorlog, nopens de opvolging
 der Poolsche Kroone. XIX. 39.
Pompe de Beligere. Ambassa-
 deur van Frankryk, by den
 Staat, vertrekt spoedig van hier.
 Zyne hoedanigheden. XII. 93,
 94. Hy wordt Secretaris der
 buitenlandsche zaken. XV.
 1, 2. Hy vertoont den Hee-
 re van Dykvelt de schat van
 een geheim Verbond, tuschen
 den Staat en Engeland, met
 eigenhandige kanuuteekeningen
 van den Raadpensionaris. 13.
Pope. By de Friezen, het zelf-
 de als een Mark. III. 100.
Poudegeld, oude wyze van schif-
 feg, onder de Graaven. V.
 59, 60. (v). Zie *Kerpandig*.
Poortier, zeldzame behouding
 van den Poortier der Vughtsche
 Poorte, in s' Bosch. VIII. 36, 38.
Poorters der Steden bevestigen
 de belofte hunner Gevolmagtig-
 den. II. 84. Zie *Burge-
 meesteren*, *Raaden*, *Steden*,
Zie Krygsmagten.
Peppen, ter brandstijginge ge-
 reed gelegd, by eenige Boos-
 wigten, in den Haage. X. 37.
Peria (de hoogste), verzoekt den
 Staat dezelve bemiddeling, tot
 vrede. XVI. 14, 15, 67.
 dit werk uitgevoerd. N. 420.
 Haare hoogagting voor den
 Staat, en verzoek van dezelve
 bemiddeling, tot eene vrede
 met den Keizer. XVI. 14,
 15. Zorge van den Staat, om
 de Porte buiten oorlog, met den
 Keizer of Rusland, te houden.
 XIX. 77-85.
Pewland (*Willem Bentink*
 Graaf van), wordt gekwetst in
 den slag van Landen. XVI.
 79. Het verhandelde, tuschen
 hem en den Maarschalk van
 Boufflers, over een Verdrag.
 XVI. 108 en XVII. 4.
 sterft. Eenige byzonderheden
 nopens hem. XVII. 93.
Portugal (*Prins Emanuel van*),
 hem wordt het bestuur van het
 Prinsdom Orange, door zynen
 behoud Broeder, *Phillips Wil-
 lem*, toevertrouwd. X. 11.
 Zyne Gemealin verkoopt pier-
 len, van hare Voorouders ge-
 komen, aan de algemeene Staa-
 ten. 41. (q). Zie *Staat*.
 (algemeene).
Pertugiesche Gezant, gebruikt
 K 3. aan.

aanftatelyke bewoordinge, in zeker voorftel. XII. 7. Hy trekt het te rug, op aanzegging der algemeene Staaten, die de zaak ten allerernftigfte opnamen, als hunne hoogheid kwetfende. 8.

Portugeezen, Breed verhaak van de verffchillen met hun, nopens de West-Indifche Vaart, en den Guineefchen Slaafhandel. XVIII. 120-126.

Pontunus, hoe lang hy regeerde. N. 54. Wat betrekking hy heeft, tot *Heracles Magnusanus*.

N. 57.

Pots (Henrik): wie hy was. N. X. 92.

Poullon, Overfte in Staaten dienft, verdedigde de Schans *Albertus* by Ostende, tegen de Spanjaards. IX. 42.

Ppyr, neemt de Stad Geertsal- denberg in. VI. 116.

Praat (Lodewyk van Vlaanderen Heer van), Stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht. Wie hy was, en het gevoelen van anderen, daaromtrent, verbeterd. V. 62, 63. zyn raad aan de Afgezanten der Staaten N. 241.

Premie, gefteld op het van buiten invoeren van gratten, naar deze Landen. XVII. 3.

Pragt, aan het Bourgondifche Hof, vervalt met de oude Ridderlyke oefeningen. IV. 96. (m). Toeneming van dien, hier te Lande. X. 25.

Pragelas, de Hervormden in die Vallei, door de Staaten van Holland bygeftaan. XIX. 26.

Pradikanten, den Overystiftchen, door de. Algemeene Staaten, het vertrouwen op s'Lands Regteringe aangeraden. XI. 14. Zie ook *Gouda*.

Prédiken. Zie *Keppel*. *d'Hoerne*. *Predikatie (dank)* waar die der Grootte Vergadering gefchiedde. XII. 96.

Prelaar van Zeeland, is voor het afkopen van den vanden penning. VI. 73.

Presbyteriaanen, welke gedagten Koning Karel II van Groot-Brittanije, nopens hen voedde. XV. 18.

Presfen, van de kloekften, tot Oorlog-Schepen hier te Lande. XII. 98.

Preftug, eener Vloote by den algemeene Staaten. VII. 97. 98.

Prerudent (van Groot Brittanije) De Staaten waaken tegen zyne komst, hier te Lande. XVIII. 11-70.

By.

Byzonderheden nevens zyne
geboorte. Zie *Witmarb.*
Wartin.

Priesters, hun gezag was zeer
groot, by de Germaanen en
Batavieren. I. 33 In de Na-
tionale Vergadering: in het Le-
get. enz. I. 34.

Priester, die oneenigheid ver-
wekte, door de Staaten van zy-
nen dienst ontzet. XII. 74.

Zie *Zevenbergen*. Een Pries-
ter doopt een Zoonjen van den
Heere van Duvenvoorde,
zonder weten van den Vader.

26.

Prid (Markgraaf van), komt in
den Haage, ter vereffening des ge-
schilten over de Barriere. XVIII.

64.

Prinses: d. i. *prysen*: De Staa-
te staan aan Prins Maurits een
geregt diende deel af, van zo-
danigen, als, op den Vyand,
zonden veroverd worden.

Privilegien. Valsche, somtyds door
Lands-Heeren bevestigd. I. 110.

Het oudste, het geen men ge-
vonden heeft, aan eenige Hol-
landsche of West-Vrietsche
Plaats gegeven te zyn, is van
het jaar 1108, aan die van Hil-
legom. II. 72. De Paus be-
vestigt de Keizerlyke Privile-

gien, aan den Utrechtschen Stoel
gegeven. II. 75. Zie *Kei-*

zer. *Willem* III, belooft de
Frietsche Privilegien, die zyn
Voorzaat, Koning Willem, be-
vestigd hadt, ook te zullen be-
vestigen. III. 52. *Marga-*

reet, Graavin van Holland, ver-
leent er veele die, naderhand,
wierden ingetrokken. III. 58.

Lyst der Privilegien, aan Hertog
Filips van Bourgondie op-
gedraagen, III. 106. Fries-

land verdedigt dezelve, tegen
Karel V. V. 14. Der Amster-

dammeeren, en der Steden van
Overysel en Groningen, met de
Deenen, bevestigd. V. 60,

61. Privilegien der Friezen
door Karel V. overreden. V.

87, 71. Die van Dordrecht
verbeurd verklaard en te rug
gegeven. IV. 7. Ook aan

Kennemerland. IV. 22. De Staa-
ten van Holland, beyveren zig,
om de Privilegien en Handves-

ten, die aan de Steden en 't
gemeene Land, door de Graa-
ven geschonken waren, in bewaa-

ring te krygen. VI. 3. Op
welke verschillende plaatsen,
in en buiten Holland, de pri-
vilegien, van ouds, bewaard

wierden, onder en wegens de

- Graaven. Wanneer er veelen ten vroegsten zyn weggeraakt, en hoe, gedeeltelyk, behouden. V. 3-5. (e) (q). Waar zy bewaard wierden, door de Stapten, door de Steden enz. 5. 6. Op welke wyze zy bewaard wierden. 3, 4. (f). Welk gebruik, sedert gemaakt wierdt, van de Graaflyke Privilegien, en hoe er behandeld wierd, met die Charteren, welke, op den Toren te Gouda gelegd en zeer vergaan waren. VI. 6-9. Men maakt geregelde dubbelden van de Privilegien. VI. 6. De zorg voor die oorspronglyke stukken verslapt, voor het midden der 17de eeuw VI. 9. Waar zy, toen, en in welken staat, gevonden wierden en gebleeven zyn. VI. 9. 10. (r). Onzekerheid, of men van die gene, welken op het Slot te Gouda waren, afschriften gemaakt heeft. VI. 7. Waar zy, in den Haage, bewaard zyn geworden. VI. 10. (r). Zie *Alva. Privilegien*, voor *Vodderjen* gescholden. N. 369. Hoe hoog door Amsterdams geschat. 413. *Privilegie*, de *non evocando*. De Staaten van Holland, beroepen er zig op VI. 16. N. 226 en 368. De Staaten van Zeeland, beroepen zig op dat van Vrouwe Maria, ten jaare 1582. VIII. 103. *Procl.* oudtyds. een Engelsche, Zeehaven. Nederlandisch (praekwoord van daar ontleend. IX. 62. (k). *Proost* (Mr. *Adriaan De*), tegenwoordigt den Heere van S. Maartensdyk in Zeeland. XIII. 94. *Propyn*, wat berekent. V. 13. *Provincien*. Men dryft, dat de Nederlanden maar ééne *Provincie* zyn. Hoe, hier te Lande, uitgelegd. N. 225. *Provincien*, naaltig in het betalen der Lasten. Zie *Lasten*. Zie verder op de namen der zelve.
- Pruim*. In deeze Abdy, niet verre van Aken, leerde men Duitsch, in de negende eeuw. N. 113.
- Prinses-Flag*. Zie *Flag*.
- Pruissen*, beschadigen deeze Landen. III. 104. Zie *Fredrik*.
- Pruniaux*. Hoe die naam anders gespeld wierdt. VIII. 26.
- Publicatie*, op welke wyze men de vereeniging der Utrechtse Unie, in de Stad's-Hertogenbosch, *Publiceerde*. VII. 93. (j).

VADERLANDSCHE HISTORIE. 153

Purmerende, door de Staaten van Holland aan dat Gewest ingelyfd: wanneer, IX. 12. Wanneer, voor 't eerst, beschreeven, ter Vergadering van Holland.

XIX. 39.

Purmerland. Op welke voorwaarden, openlyk, te verkopen. IX. 15.

Putten ('t Landchap van) was, oudtyds, een Leen van Voorne. V. 52 en 53 (d).

Putten (*Nikolaas van*) is, volgens Jan II, Graave van Holland, Regent in Walcheren. III. 45. Verjaagt de Vlamingen uit Zuid-Holland. III. 47.

Ratten (*Vice Admiraal Van der*) dapper gedrag en dood. XVI. 63.

Ruxweis, Engelsch Scheeps Kapitein, zendt den Algerynen Scheepsbehoefsten. XVIII. 99.

Pylen. Zie *Bondel*, VI. 39.

Q. M

Quaden. Zyn geen deel der Saxers, en wie zy waren. N. 68. Van hun, voor de vyfde eeuw, hier omstreeks niet gewaagd. 69.

Quast (*Hillebrand Gerritsen*) Kapitein

tein ter Zee, verovert een Oostendenaar. XI. 42. (v). Wordt Admiraal en uitgezonden ter bescherminge onzer Haaringvloote: gedraagt zig niet ten genoegen van den Staat. XI.

83.

Quartleeren van een Wapen. Zie XI. 24, 25.

Quintinus, Romeinsch Veld-Overste, valt in het Land der Franken over den Ryn: zeldzaam gevegt met hun. Hy wordt geslagen. N. 84, 85.

Quetsui, in die Stad, voorheen, veele Charteren van den Lande geplaatst. VI. 5.

Quobier ('t laatste) der Huizen, in Holland. Wanneer voltnoken. XIX. 14. vergeh. XVIII. 45. Hoe groot het getal der Huizen, toen, was, in Zuid- en Noord-Holland. 15, 16.

R.

Raad (hooge). Zie *Zeeland*.

Raad (hooge) wordt, ten tyde van Leicemar, binnen den Haag, verplaatst naar de vestrekken der voormaalige Boekerye van 't Hof. VI. 57. Het verrigte van den H. R., by het vasthouden van etnige Staatsleden,

- den, door Prinses William II; N. 387. en *Bylaage* 20.
- Raad van Holland*: reeds gewag van, onder de Henegouwsche Regeerings, ook onder de Beluische. Elk der Landschappen hadt een' Raad, die wel eens by een geroepen werd. III. 69-71. Zie *Albrechts*. De Raad hadt, in het oorst, geene vast zitting: waartoe sy bestond. III. 72, 73.
- Raad* (van-nemen) is de oorsprong niet van 't Hof van Holland. III. 95, 96.
- Raad der naders Unie*: wanneer zynen aanvang nam. VII. 80. VIII. 7. Raakt in duigen, en wordt opgevolgd, door den *Landraad*. VIII. 9. Deszelfs *Notulen*, gedeeltelyk, in Zeeland onrdekt. VIII. 7. (7). Moet niet verward worden met de *Vergadering der Utrechtsche Bondgenooten*. VIII. 8.
- Raad van Staate*, in de Nederlanden, heeft, onder de Graven, nooit, uitsluitender wyze, 't bewind gehad, en't zelve hielt op, by s' Vorsten tegenwoordigheid. VI. 21. Oudheid van dit Kollegie. I. 2.
- Raad van Staaten*: aangesteld over Brabant, Vlaanderen, Holland, Zeeland, Utrecht en Mechelen, in plaats van den *Landraad*. VIII. 5, 10. Vindt zig bezwaard door zyne Instructie, en verzoekt ontslag. 11. Men verzoekt en dringt hen te blyven. 12. Begeeft zig, by Maurits, naar Gorniahem. IX. 34. Twee Leden van dien naar Ostende. 38. Naar Vlaanderen. 70. Frankryk dringt aan, om zynen Gezant, hier te Landzitting te geeven in den *Raad van Staate*. XI. 31. Men keert het. 32. Reden waarom men, in dien Raad, min gewichtige zaken behandelde. 34. Blyft, een wyle, te Utrecht. 57. Zie *Torh*.
- Raad ter Admiraliteit*, zints wanneer, te Middelburg, zyn bestendig verblyf genomen heeft. VIII. 79.
- Raad van Unie tot Hoogstraaten*: wat men er door verstondt. IX. 69.
- Raad*: by welke gelegenheid, door Zeeland aan Holland, de jaarlyksche wedde van den Zeeuwfchen vierden Raad, in den Hove, wierdt afgestaan. XV. 34.
- Raad van Spanje*. Toegabg. daar toe aan Nederlandische Edelen ge-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 155

gewelgerd.

N. 220. *Raadbrus*. Te Middelsburg, als

Raaden (Zee-) aan onze Admi-

t. jaar 1213. II. 109.

raals toegevoegd. VIII. 43.

Raadpensionaris van Holland;

Zy draagen hetge voor de

voorheen Advokaat van het Land

Zeekosten. Nader orde nopens

gezegd. VI. 30.

die Raaden. IX. 55 (2). XII.

Raadpensionaris van Holland,

87.

(Ambt van). Hoedanigheid van

Raaden, vyf aan Maurits, als

dat Ambt, ten tyde van Hein-

Stadhouder van Holland, toe-

sius. Zie *Heinsius*. Wie dat

gevoegd. VIII. 64. Twee uit

Ambt, ter Vergadering van Hol-

Gekommitteerde Raaden van

land, by afwezigheid van een

Holland. 89.

Raadpensionaris, bekleedde.

Raaden nevens den Prins. Wel-

XIX. 85-91. N. 85-91.

ken waren. VI. 104.

Raadpensionarissen van Holland.

Raaden (Gekommitteerde) heb-

Wie dat gewigtig ambt al be-

ben, reeds onder Willem I, daar

kled hebben. Zie *Catt*, *Duits*,

na onder Maurits, groot gezag

Kegel, *Heinsius*, *Hoornbeek*,

in zaken der Regeeringe.

De Witt, *Slageland*, *van der*

VIII. 68. Nuttigheid van hun

Heim.

Berigtschrift. 71, 72. Twee

Raasveld, Pruisisch Gezag by

Gekommitteerde Raaden toege-

den Staat, verklaart dat zyn

voegd aan Maurits. Nader be-

Meester geen Okroi heeft ver-

rigtschrift en verdeling in vier

leend aan eene opteregene

Raaden, by Maurits, en ne-

Oost-Indische Maatschappye.

gen ter Finantie. 79-81.

XIX. 64.

Raaden (Gekommitteerde, nieuw

Rabenbaup (Karel) verdedigt

berigtschrift voor dezelve.

Groningen, tegen de Monites-

XX. 115.

Schen. XIV. 68-71.

Raaden (In de Vredeschap).

RADBOUD. Koning van Fries-

Hun oorsprong, ondryds, on-

land: twyfelagtig of hy gedoopt

bepaald. III. 75. Wanneer

zy, en wel door Wolfran. I.

vrete Raaden, in bepaald ge-

91. Na hy, van de Franken

tel, aangeleid. N. 228-232.

overwonnen, heet hy *Alegu*

Har.

- Hertog*, by de Franken, schoon de Friezen en hunne navolgers hem *Koning* noemden. I. 93-95. Oorsprong van *Wodan* gewag gemaakt heeft. N. 110.
- RADBOUD*, Koning der Friezen. Komt op zynen naam. N. 110.
- Radboud*, Plicht van Friesland, d. II, mischien *Hertog*, of één der voornaamste Heeren. II. 32.
- Radigts*, Wie zy was. N. 106.
- Ram* (*Philips*) Schepen van Utrecht, gezonden aan de algemeene Staten. XI. 50.
- Ramstein*, de voordeeligste en kortste veldslag der Bondgenooten. XVII. 75, 76.
- Rammekens*, Wanneer verkooid. N. 238.
- Rang*, Waar daar over met Frankryk. XV. 1-3.
- Raucoen*, berekening van overlosses, by den Veldslag aldaar. XX. 39, 40.
- Recht* (*Laurens*) zyn lof. Wanneer hy in vryheid gesteld werd. XI. 44.
- Rapin Theyras* (*De*), Engelach Historiëschryver, zyne dwaasheid. X. 54.
- Refuge* (Heer van), Gezant van Frankryk by den Staat. X. 45.
- Regering*, Regiemeent op de Hollandfche. VII. 5. Krygt, onder Willem I, een gemengde gedaante. VII. 8. Besleeming van een nieuw Reglement. VII. 15. Instruëtie voor de Zeeuwsche. VII. 17. Nieuw Bestuur aldaar, en beschryving van dien. 56 61. 63.
- Regering van Holland*, welke stukken voortaanlyk noodig zyn, om begrip te hebben van de Regèring, onder de Graaven en Staaten van Holland. VIII. 71.
- Regering*, Wanneer onze Graaven die aanvaardden. N. 138.
- Regering*, ongenegenheid der Staaten van Holland, tot de Stadhouderlyke, by het huwen van Prins Willem IV. XIX. 67 76.
- Regering*, Vraag, aanzien der Stedelyke. N. 135. Zie *Wetbouders*.
- Regen*, Geweldige Regen, hien en daer, in Mey, Juny en July van den jaare 886. II. 39.
- Regenten*, blyven lange onkundig van het voornemen der Landing van Willem II, naar Groot-Brittannië. XV. 106, 107.
- Regimenten*, Engelsche en Schotsche, waarom afgedankt. XIII. 94.

VADERLANDSCHE HISTORIE. 357

- Registers* der Privilegien, aan *zer* Josephus I, tot het maaken Hertog Philips aangeboden. van een einde aan den Hongaarschen kryg. XVII. 65. Gewoht daat van. 65. Waaron Frankryk op zyne verwijdering androng. III.
- III. 103. *Registers* van de Vergadering der Utrechtsche Bondgenooten, tot nog toe, niet ontdekt geworden. VIII. 2. Maar wel die van de Afgevaardigden dier Unie. VIII. 10.
- Register-Kameren*. Op welke plaatsen dezelve, hier te Lande, voorheen, gevonden wierden. VI. 4, 5.
- Reglement* (der Ridderſchap van Holland). Wat hier over te doen viel. XIII. 107. Zie ook *Regeering*. Der algemeene Staten, voor Gezanten naar buiten 's Lands. XVII. 23.
- Regt* ('t *Rechts*). De Franken verſtonden, hier door, het Wetboek van Theodoſius, of kort begrip van Anianus. II. 7.
- Regibanken*, zy hongen, hier te Lande, allen van den Graave af, na dat deezen de hooge Landsheerlykheid verkregen hadden. V. 17, 19.
- Regter* (opperſte) de Graaven waren dit, hier te Lande. VI. 21.
- Regteren* (Adolpb Graaf van) Heer van Almelo, wordt, door den Staat, gezonden aan Kel-
- zer Josephus I, tot het maaken van een einde aan den Hongaarschen kryg. XVII. 65. Gewoht daat van. 65. Waaron Frankryk op zyne verwijdering androng. III.
- Rechtsdagen* (Graaflyke)-denkelyk ook by de Friezen, drie-maal s'jaars, gehouden. II. 7. De Kelzers hielden dezelve, ook hier te Lande, nog in de 12de eeuw. II. 74. Zy wierden toen, als onder Frankiſche Koningen *Placita* gezegd. II. 69.
- 75.
- Rechtsgebied* (hoog) : den Steden Veere, Vliſſingen, Brouwershave, West Capelle en Domburg, zulks, door den Aartshertoge Philips geſchonken. IV. 71, 85-91.
- Rechtsding* : afkeer der Stad Amsterdam, van lyſſtraſſyke regu-gedingen, tegen ongenoegzaam beſchuldigten. XVI. 39.
- Rechtsgeleerden* (Saxiſche) doen tuitſpraak over erfelyke goederen van Kelzer *Lodewyk*; Koning der Franken; op Saxiſchen grond gelegen. En wie zy waren. II. 6 en II. (m).
- Reid* (Hiſtorieſchryver *Van*) aanmerklog op 't onwaarschynlyke van zys ſchryven, dat Prins

- Prins Willem I, aan Don Jan, zou hebben geraaden, zig van 's Lands oppermagt te verzekeren. VII. 66. Wanneer hy sterft. IX. 87.
- Rechtspleging* (hooge) nopens klagen van Ingezetenen, in Steden en ten platten Lande, tegen hunne Dienaren, geschiedde, somtyds, voor Kommissarissen van den Graave. V. 16, 17. Zie *Gezanten*.
- Reimerswaal*. *Philips*, Prins van Spanje, aldaar ingehuldigd, als Graaf van Zeeland. V. 80. Aan koolen gelegd. VI. 111. Geheele ondergang van die Stad. XI. 110, 111.
- REINOUT van *Nassau*, Graaf van Gelderland, oorlooft met Jan den Iste, Hertoge van Brabant, ter verkryginge van het Hertogdom Limburg: wat regt hy hadt. Floris V. staat hem tegen en valt in zyn Land, ondankbaer gemachtigd. Verdrag. Zie, vader, *Floris V.* Hy verliest den slag van Woeringen, schoon zeer dapperlyk vechtende; valt in handen der Brabanders, en blyft te Leuven gevangen, tot den opgevolgden Vrede. III. 17-21. en 17 (*). Zyn Zoon *Reinout II*, zet hem gevangen. Hy sterft. III. 63.
- REINOUT II. Zie *Reinout I*. Breekt den hals. III. 64. Zyn kinderen raaken onder Voogdy. Willem IV, Graaf van Holland, moeit er zig mede. III. 66.
- Reinout III*, Heer van Brederode: wordt betwist, of wettige Nakoomelingen van hem overig zyn. XV. 11.
- Reischach* (Baron van) Oostenryksche Gezant by den Staat, troost hen, met schoone woorden. XX. 43.
- Reichard*, Gezant des Keurvorsten van Beieren by den Staat. XVII. 22.
- Raken*, een Water, 't geen Holland van West-Friesland afscheidde. N. 130.
- Rekeningen*, voor wien gedaan wierden, onder Philips van Bourgondie. IV. 30, 31.
- Rekeninge* (*Audite Kamer* van) in Holland, afgeschafft. XX. 115.
- Rekenkamer* (van Holland) wanneer reeds aanwezig en vernietigd. IV. 30. Voor wie men, bevoorens, reekende. IV. 31.
- Rekenkamer*, wanneer, door de Staaten van Zeeland, in dat Gewest, opgericht. VII. 101.
- Rekenkamer* (*Nieuwe Provinciale*) in den Hage, opgericht.

- regt. XX. 115. *ren. V. 61. Hoe oud hy*
Rekenkamer van Zeeland, be- *een was. I. 1.*
waarplaats van s'Land's Char-
ren. VI. 6.
Religie, vervolging der Hervorm-
de. VI. 64-67. Zie God-
diens.
Religions-varianten. Wat dit
woord beteekene. X. 63.
Remonstranten. Eenigen vlugten
van hier, en bouwen eene Stad
in het Holsteinsche. X. 104.
Klachten, over eenige baldadig-
heden in Holland en het Sticht
van Utrecht, door hun ge-
pleegd. XI. 23. De Staten
Generaal trugten er in te voer-
zen. De Staten van Utrecht
zyn voor de Stads Regeering,
togen de Remonstranten. 24.
Zie Amsterdam. Ernst Cus-
mier. Gasthuiskerk. Grootkerk.
Remonstrantie. Wat men er
door verstaat. VIII. 29.
Renard (Simon), wordgehoef-
den, Egmond bedorven te heb-
ben: bespot den Kardinaal van
Granvelle: sterft. VI. 37.
Rend-de-Champs, Prins van Oran-
ge en Stadhouder van Holland
en Gelderland, enz. V. 51.
Zyn lof: hartelykheid van
Keizer Karel V, by zyn affier-
rense (Bevoeten-Zweven van),
brengt een Register van s'Land's
Privilegien in ordre: levert het
over, ten tyde van Hertoge
Philips. Zyne afbeelding. III.
105.
Renesse. zie Gouda. Niet te
warren met de Edelen van dien
naam. N. 153, 175.
Rengers, Friessh of Groningsh
Edelmen, behoort tot de Wa-
tergeuzen. VI. 86.
Rennonberg (Graaf van), moe-
te met hem, in 't ondertecke-
nen der Unie van Utrecht. VII.
83, 86, 87, 90.
Renten: één van het hon-
derd, s'weeks, den Geldsche-
teren, door de Aartshertoginne,
Isabelle, gegeven. XI. 11.
Repartitie van Krygsvolk, al-
reeds van gewaagd in de zes-
tiende eeuw. (X. 20.
Repos (Ben), Afgezant van Lo-
dewyk XIV, aan Koning Ja-
lob II, van Groot Barmenie.
Of by een verdrag met laatstge-
melden Koning sloot. XV. 101.
103.
Repräsentieren. Wie, in Mül-
delburg, het Hgchaam der Stad
representeerden, by zekere on-
der-

- derteekeninge. VII. 27. Jeezing in de elven. VIII. 25.
 De zes groote Steden wierden, (a). IX. 11. (y). XI. 96. (z) De
 oudtyds, gezegd, met de Rid- woorden van een' Schryver daar
 derschap, de *Staat* te repre- voor opgegeeven. XV. 43,
senteeren. N. 257. 258. 444
Republiek, tot welk een toppunt *Resolutien*, (der Groote Vergade-
 van gezag de onze gestegen was, ringe van 1650) ter Generali-
 in het jaar 1709. XVII. 85. teit nóg aanwezig. XII. 85;
 85. besluit omtrend die genen, wel-
Requies. Geeft den Amster- ken ten jaare 1650, genomen
 dammeren voorregten. VI. waren. 1194
 116. Zendt eene Vloot af, *Resolutien (Staats)*: *Extraiden*
 om Middelburg te ontzerten. uit dezelve. Zie *Notulen*.
 VI. 112. Of hy Alva in be- *Reus* (Kapitein *De*), houdt een
 leid overtroffe? VII. 35. langduurig gevegt uit, tegen
Rerik, Koopstad in Saxe. N. drie of vier en twintig Engel-
 119. sche Schepen. XIII. 85.
Resolutie (van Holland), eeni- *Rex*: wat somtyds beteekent.
 gen nog ongedrukt, en merk- II. 31. Zie *Koningen* en N.
 waardigheden uit dezelve VI. 63,
 76. 85. (a). *Roygersberg (Maria van)*,
 Eenige, tot dus verre ont- speeling op haar gedrag, in een
 brekende aangevuld. VI. 23. Glasraam te Gorinchem. X.
 35. (k). Gevonden. VII. (agter aan) 6. Vergelyk. XI.
 35. (a). 72. nog nader. N. 22.
 291. *Rhadogaisus* valt in Italie: wie
Resolutien van Holland, Geen hy was. N. 89.
 gewag in dezelve van het over *Rhame* of *Rheime*, wiens dog-
 lyden van Philips II., Koning ter zy was. N. 29. 30.
 van Spanje. IX. 19. Som- *Rbede (Jan van)*, Heer van Rens-
 migen zyn breeder geweest, dan woude; verschildt met den Raad-
 men in de gedrukte stukken pensionaris De Witt. XIII.
 vindt. X. 102. Verbeterde 65.
 Rbi

- Rhetorikers*, onderzoek naar hunnen oorsp. Schynen overeenkomst te hebben met de *Troubadours* en andere Digt. der Franschen, en de *Meisterzang.ers* der Duitschers. IV. 9-11. Van waar de gewoonte, dat zommige Grooten Lid dier gezelschappen waren. I. c. 11. Wat het woord *Rederyker* beteekene. IV. 11. 12. Zie *Dig. ters*. Van waar en wanneer, zy in zwang waren. N. 107. Die van Middelburg, teekenen mede zeker verbond. VII. 27. Toonen zig tegen de bevrediging met Spanje, door eene prysvraag. VIII. 90. Die van Zuidbeverland trekken, onder Vaandels op, tegen de Spaansche en verjaagen dezelve. XI. 29. Kamer van dezelve in den Hage. N. 100 (1).
- Rbône* (Heer van), gevangen en op het Hof van Woerden gezet. IX. 29. Hy komt weder vry, inuvelt. Maurits zendt zyn Lyk te rugge. 66.
- RICHARD I.**, Koning van Engeland, sluit verbond met Dirk VII., Graave van Holland. N. 121.
- Richarde*, Zuster van Floris, V. Overleden. N. 139.
- Richardot* (President), Hoemen, hier, dagt over het agterlaten van zyn *Concept* van het Bestand. IX. 105. 106. Wordt, by het Bestand, ingehaald in den Hage. IX. 101.
- Richelieu* (Kardinaal De), spaart geene moeite om het Verdrag der Staaten met Spanje te strekken. En om welke reden. XI. 54. Oordeel van een Staatslid nopens hem. N. 382.
- Ridders* van 't Gulden Vlies, en van St. Antoni: hunne Kleding onder Filips den Goeden. III. 107 - 101, 109 - 110. Hoe onderscheiden. III. 39, 40.
- Ridderorde*, van St. Antoni, door wien ingesteld. III. (1). Zie *Tuin*.
- Ridderstaan*, Hoe dit geschiedde hier te Lande, wegens Koninginne Elisabeth. VIII. 77. Of den Admiraal Pieter Hein dit gedaan is, door de algemeene Staaten. XI. 43.
- Ridderschap*, van Holland, niet vreemd, in dezelve Krygshetvelhebben te beschryven. XI. 38. Zie *Edelen. Reglement*. Twist over toelatinge van *Albemarle*. XVIII. 37-39. over die

die van den Baron van Hompesch. 128.

Ridderschap van Overysel, verschilt met de Steden van dat gewest over de verpagtinge der gemeene middelen, in welke zaaken Koning Willem III geene uitspraak verkiest te doen.

XVI. 42-44.

Ridderschap, maakte al vroeg eenen staat van Regeering uit.

N. 202, 212. (u).

Ridderspelen. Phillips van Bourgondie staatze zeer voor: sints wanneer zy, allengskens, vervielen. IV. 96. (m).

Ripperda (Wilhelm.)-Heer van Hengelo, zit voor, tot Vergaderingel der algemeene Staaten, by het overlyden van Fredrik Henrik. XI. 104.

Ripperda, Gezant aan het Hof Spanje, klaagt, naamens den Staat, over verscheiden bezwaren, betreffende den Koophandel, XVIII. 41. Zie verder van hem. XVIII. 102.

Ripuarie: waar gelegen. N.

112.

Rivieren, ge-eerd by de Germanen. Zie *Germaanen*. Zie *Maas*, *Waal* en *Rijn*.

ROBERT de Fries valt in Zeeland, waar wohen zyn Broeder, Graaf Boudewyn, den ooslog

schynt aangedaan te hebben. II.

66-68. Zie *Boudewyn*, Graaf van Vlaanderen. Men schynt zyne togten naar 't heilig Land verward te hebben. II. 70.

Robert (Prins), Zoon van den Koning van Bohemen, dient onder den gevlugten Prinsse van Wallis: wordt bezet in Helvoetfluis. XII. 6.

Rochelle. zie *Hautain*. De Staaten volgen 't verzoek in van die Stad: Maar weigeren hunnen Gezanten gehoor, en waarom.

XI 16, 17.

Rochus Meesz Coninx, doet zeer veel dienst, by het innemen van des Driel. VI. 38.

Rocque (De La), Liemont Generaal, gebiedt in Zeelanden in Staats-Vlaanderen. XX. 46. Hy tragt een gedeelte te doen overgaan naar Axel-Am-bagt. 57.

Roelants (Bartholomeus), vindt zeker soort van kogels uit. IX. 6.

Rogers (Daniel), wordt beschonken met eene gouden Keeting, wegens den Staat. VII. 30.

Röermonde, in 't begin 'det der tiende eeuw, voor de voornaamste Stad van Gelderland gehouden. II. 167.

RoL

VADERLANDSCHE HISTORIE. 163

Rolfe (Hieronymus), Gouverneur van Veere, sneuvelt.

VI. 109.

Rollo. Nopens den juisten tyd der togten van dien Noorman is men het niet eens. II. 32.

Rombouten groote meenigte in de Nederlanden. XX. 27.

Romeinen, lieten de beeltenissen der Germaansche Goden, in den Romeinschen smaak en taal, affschetsen. I. 28. 31. 32. De Tempelen en Altaaren aan *Jupiter*, *Nebalenna* enz. Zyn Romeinsch werk. Hunne moelte, om de Germaanen te overwinnen. Zie *Germaanen*.

Laaten de overwonnen Volken by Godsdienst, wetten en gewoonten blyven, maat voerden er hunne taal in. 51. Of zy, ten tyde van Caligula, eene Letterkundige School, op het Eiland der Batavieren, zouden hebben opgerigt. I. 52. Maaken misbruik van de vryheid der Batavieren, die, daar op, tegen hen opstaan. 58. Hunne Legloenen niet voltallig, hier te Lande. 59. Maaken, door hun gansch Gebied en Wingewesten, openbaare Straatwegen, I. 65. Overblyffelen daar van. 65. Hoe zy met de Germaanen handelden. N. 24.

Hoe zy de grenzen versterkten N, 53, 55, 56. Waarom zy de Landen aan Overwonnenen inruimden. 57. Zie *Ryn*. Hunne taal vervalt, hier te Lande. 62. Waar zy Hof hielden in Duitſchland. 61, 83. Wanneer geen gewag meer, hier te Lande, van hunne Land- of Zeemagt. 96, 97. 105. Zie *Ryn*. Hunne gefchriften verwaarloofd. 99.

Roomfch Ryk. Zie *Ryk*.

Romero (Juliaan), ligt met zyne Spanjaarden in verſcheidene Nederlandſche plaatſen. VI. 27.

Rondafte. Een Kogel ſtuit er op af. VIII. 89. Uitvinding, om ſchootvrye Rondafen met kogelſte doorbooren. IX. 6. *Rondafiers*, een foort van Krygs- volk, onder Maurits. VIII. 84.

Roomſchgezinden, eenigen wyken uit s'Hertogenboſch. VII. 95. Maaken oploop. De Staaten van Holland voorzien er tegen. XII. 74-77. Doopen een kind, ondanks den wil van den Vader. 76.

Roorda twist met den Stadhou- der van Friesland. IX. 44. *Rorik* krygt bezittingen in Fries- land. III 35.

Rossem (*Maarten van*), be-
 gert Leuven: verlaat die Stad.
 V. 54, 55. Staat den Hertog-
 ge van Aarschot eenige man-
 schap af. V. 57. Neemt pand-
 verzekering uit Amersfoort. V.
 57. Wanneer hy stierf. V.

91.

Rosendaal (*Amelius van*), Raad
 te Gouda: maakt een geschree-
 vene verzameling der Resolu-
 tien van Holland, onder welken
 eenigen die in de gedrukte Re-
 gisters niet voorkoomen. VIII.

53. (a).

Rotterdam: twist met Dordrecht
 over het Stapelregt. V. 50.
 Stelt zig tegen de Souveraini-
 teit van Engeland, hiet te Lan-
 de. VIII. 63. Onthaal van
 Prins Willem II, ter Vroed-
 schap aldaar. XII. 41. De
 Stad is tegen de afdankinge
 van krygsvolk. XII. Zy is
 van een ander begrip dan
 Willem III. XIII. 124.
 Men heeft er veele Geschillen
 in de Regeeringe. XV. 54.
 Haare Afgevaardigden doen
 een voorstel om Inlandsche Stof-
 fen te draagen. XVII. 11.

Rouillé, Afgezant van Frankryk,
 hoedanig zyn aanbod was, no-
 pens eene barriere voor den Staat.

XVII. 84. Waarom men hem,
 in Frankryk, tot het Gezant-
 schap koos. 86. Hy tragt, te
 vergeefs, den Burgemeester
 van der Duijsen om te koo-
 pen. 88. Komt tot zekere
 onderteekening. 91. Hy wordt
 Fransch Staats Secretaris moel-
 te met hem ter vernieuwing
 van het Verdrag des jaars 1739.

XX. 94-102.

Rousset: verkeerde leezing in
 hem verbeterd. XX. 84.

Rouw. Hoe, by de Staaten,
 aangenomen, by het overlyden
 der Stadhouderen en hunner
 Egtgenooten. XVI. 86, 87.

XVII. 29.

Rouwbeklag, door de Staaten ge-
 daan aan de Prinsesse Weduwe
 van Willem III. XII. 68.

Rouwmantels (lange). De alge-
 meene Staaten en die van Hol-
 land, waren met dezelve be-
 kleed, by het afleggen van staa-
 telyk rouwbeklag. XII. 63.

Revere (*Julia De La*), met
 wien zy gehuwd was. IX. 2.

Roverschans, by Bergen op
 Zoom, door vrywillige Matroo-
 sen, treflyk verdedigd. XX.

63.

Roveryen, by de Fransche Troe-
 pen, hier te Lande, gepleegd,
 door

- door het niet betalen hunner Lutherſchen. XVIII. 63.
 Soldy, by den Koning. XI. 87.
 RUDOLPH (Keizer), Brief van hem aan Don Jan, houdende den tyd des vertreks van den Aartshertoge Matthias, uit Weenen. VII. 69.
 Ruffault: welke naam hem naging. N. 233.
 Ruil (Mr. Albert) wordt gehouden voor den Schryver van zekeren Brief ter verdediginge der Staaten van Holland. XII. 50 55.
 Ruifch, Raad in 't Hof van Utrecht, draagt de bezwaaren der Stad en van 't Hof aan de algemeene Staaten voor. X. 17.
 Ruifch (Mr. Koenraad), Penſionaris van Dordrecht, gezonden naar Prins Willem II, ter zaake eener beweeginge in die Stad. XI. 105. Tragt, ter bevordering van eensgezindheid onder de Hollandſche Staatsleden, de vergadering by een te houden; doch vrugteloos. XII. 26. Eenige Leden van den Dordſchen Oudraad zyn ophem misnoegd. 31. Wordt Grifſiet der algemeene Staaten.
 Ruifch, wordt door den Staat gezonden naar Poepen, ter bekoeming van vryheid voor de
 Ruiter (Michiel De), zyne afkeer van plondering, door de Krygsknegten. XII. 122. Beschryving der bedekke wyze, op welke hy naar Cabo Verde wordt afgevaardigd. XIII. 65-67. Hy brengt gelukkiglyk de Schepen, door Spanjaards gat, naar Zee. XIV. 17. Zyn voorval met een Engelfchen Trompetter. 45.
 Ruiteren (gealtereerde), wat dit zeggen wilde. IX. 69.
 Ruitery (Frantſche), alhier, is, doort' niet betalen des Konings, genoodzaakt hare Kleederen, tot voedzel voor de Paarden, te verpanden. XI. 87.
 Ruiven (Klaas van), doodgeslagen. N. 213.
 Rumpb, Sekretaris van Ambassade te Berlyn, wordt tot Resident van den Staat, bevorderd. XVIII. 79.
 Rndoes, Sterfte onder het zelve, hier te Lande. XVIII. 19.
 Zie Sterfte.
 Ruſel, wordt aangesteld tot Gouverneur van Vliſſingen. VIII. 48.
 Ruwaart, 't zelve als Stadhouder. III. 97. Waar in dat Ambt beſtond: opnoeming van

eenige Ruwaard van Brabant,
Holland, en Voorne. VII. 60.

61. (9). 63.

Ruxner. Een Schryver van ver-
dagte trouw. II. 53.

Ryk (het Romeinsche), wordt
door de Franken, nog ge-eer-
biedigd, na het inneemen van
Germanie. N. 105.

Ryk (Hopman de), herwint Vee-
re: staat d'Avila. VI. 95.

Ryke (Mr. Pieter De), is plaats-
bekleeder van den Heere van
S. Maartensdyk, in Zeeland
VIII. 96. 98. Sterft. 99.
Neemt Zierikzee in. VI. 95.

Ryn, De Armorichen strekten zig
zo ver niet uit. Zie *Armori-
chen*. De Warners zakten der-
waarts, denklyk; af, in de vyf-
de eenwe. I. 77. Zie *War-
ners*. Utrecht lag, van onds,
aan wederzyde dier Rivier. I.
82. II. 25. Ryn is eene schel-
ding van Friesland. II. 26.
Zwaare overflooming, ten jaare
886. II. 39. Zie ook *Lan-
den*. Romeinsch. Krygsvolk
meerder binnenlandfch geplaatst.
61. Die Rivier niet meer, door
Romeinen bezet, met Vlooten
of verfschanfingen. 96. Ryn
by Katwyk. N. 92.

Rynberk valt in handen der
Spaanschen; gefchit over het
ontzetten dier Stad, tusfchen de
Staat-en Maurits. IX. 92.
93. Dynaam van die Stad. XI. 73.
73.

Rynsburg (Abdy van), met die
van Egmond, uitgezonderd van
den ban, waar onder Holland
lag. II. 107.

Rynland. De Bifchop van Haar-
lem, onder de Hoofd-Ingelan-
den toegelasten, door de Staa-
ten. VII. 47. Moet fchat-
ting geeven aan de Spaanschen,
VII. 28.

Rynbandel. Oudheid en stand
van dien. XVIII. 71.

Ryn-oever. Wat men er door
verftaan moet, onder de Ro-
meinen, en hoe verre zig uit-
ftrekte. N. 53. 54. Ont-
bloot door *Stillewa*. 89.

Rysfel: aldaar veele Nederland-
fche Charteren bewaard. VI. 5.

S.

Saan (*Van der*) staat een En-
gelfch Parlements Fregat af, het
welk hem vyandlyk hadt aange-
tast. XII. 100.

Sackville (Lord) Maat den Maur-
fchaft van Saxe voor, om, no-
pens het belegerd Maarsicht,
in

- in verdrag te koomen. N. Ryk. XIX. 11. XX. 110.
Salle (Rovers van) doen den oorlog aan den Staat. XVIII. 35.
Salliers, waar, door Jukean, verslagen. N. 65. 67. Saal in 't zwemmen. 98.
Salland. Of Gerard, Graaf van Gulder, het Drostamp Salland aan den Bisschop van Utrecht afkondt. II. 112.
Sallado smeet een' aanslag op het Leven van Prins Willem I. IX. 8.
Sandelyn. Komt in aanmerkinge tot het Advokaatschap van Holland. VI. 30.
Sanderus. Zyn gevoelen wederlegt. VI. 19.
Sandwich (Graaf van). Gezant van Groot Britannie by den Staat. troost hen, met woorden. XX. 43.
Sangrit (Ridder De) brengt eenen, op zee zwervenden, brot der onzen, met een Landskapsjein, op. XVI. 66.
Sard (Kolonel Du) vliegt, byna naakt, uit de Franche Liden, te Lovendeghem, voor de onzen. XIII. 84.
Sardinie. Verbiens van den Staat met den Koning van dat Ryk. XIX. 11. XX. 110.
Satellites. Dit woord schynt voortneeme Leenmannen en Officieren te betekenen. II. 36. 57.
Sault (Graaf van) uitgehuwelykt aan Lamoraal van Egmond. IX. 9.
Sauryn (Jakob en Johan): de, door hun afgeruste, Kaapsteggen slaan, dapper en voordelig, met den Franschen Zeevoogd, *Forbin*. XVI. 60, 61.
Savoie (Hertog van) is Lientenant en Kapitein Generaal der Nederlanden. VI. 19.
Savoie (Hertog van): wanneer needs een Gezant aan de Staten zondt. XVI. 52, 53.
Savoie (Prins Eugenius van): zyn overlyden en lof. XIX. 84, 85.
Saxen (Maarschalk van). Verdedigt de dapperheid der onzen. XX. 4.
Saxe. Of er een verbond, met dien Keurvorst, werd gesloten door de algemeene Staten, vóór den jaare 1693. XV. 95.
Saxen (Hertog van) *Meursburg*, sneuvelt in den veldslag van Fleury. XVI. 45.
Saxen *Hildburghausen* (Hertog van) komt met eenige Beiersehe Hulpvoopten, herwaarts. XX.

37. Dient in de Linien voor Bergen op Zoom: trekt, in goede orde, van daar. XX. 69.

Saxe (Oud). Friesland komt fomtyds voor, onder dien naam.

I. 71. En wordt ook wel van *Oud Saxe*, by de vroegste Schryvers, onderscheiden. I. 96.

De oude Engelfche Schryvers noemden *Oud* en *Overzeesch*

Saxe het Land, 't geen, door die Saxers, bewoond wierdt,

welken in Germanie bleeven, na dat veelen hunner naar Britannie waren overgestoken. I. 96.

Hier te Lande, noemde men Britannie, wel eens, *Overzeesch Saxe*. I. 6. Zie *Eng-*

land.

Saxe (Neder-), beneden Nieuw-

wegen, komt by geene Romeinsche Schryvers voor. N.

70, 193. Wie er 't eerst van gewaagt.

104.

Saxers. Mischien wierden de Friezen en Warners, wel eens,

onder dien naam begreepen. I. 78, 79. Vallen in Italie: wan-

neer Hun verlaaten Land wordt verdeeld. 79. 80. Worden ge-

slagen by het *Boerdiep*, in Friesland. 81. De Saxers, uit

Duitschland, met andere Volkeren, naar Britannie overgesto-

ken, by de oudste Engelfche Schryvers, *Oud-Saxers* ge-

naamd. 96. Welke gelofte de, door de Franken overwonne-

ne, Saxers verplicht wierden te doen. 99. Wanneer hunne

kryg tegens de Franken eindigde. 99, 100. Werwaarts,

na dien Vrede, hestoneel van den Frankischen kryg verplaatst

wierdt. 101-103. *West-* en *Oost-Phalers* zyn een deel der

Saxers. 103, 104. Zie *Wigman-*

da. Wanneer zy voor *vrye* Liederen

wierden verklaard, en waarin die vryheid bestonde.

105, 106. Op welke plaats, men de Saxers, in de elfde

eeuw, nog vindt II. 1, 2. Zie *Hameland*. De Koningen der

Franken onderwerpen zig, ten aanzien hunner byzondere goe-

deren, in *Saxe* gelegen, aan de Saxische Wetten. II. 6. Wie

de Saxische Regtsgeleerden wa-

ren. 6 en 6. (m). Aan welke Saxers *Karel de Groote* hun Brf.

goed ontnam, en aan welke *Lodewyk de Vroome* het wede-

gaf. 14-21. De Saxers; na't ver-

krygen van volkomene vryheid van hunnen Godsdienst, onder Keizer Lotharius; vervallen weder tot het Heidendom: nemen

den

- den naam van *Stelling* aan: de Porte belet dien tusſchen worden geſlagen. 24, 25. Zyn dat Ryk en den Keizer. XLX. altyd van de *Saxen* onderſcheiden. 78.
- Saxers* (*Neder*). Welk volk N. 68. Schadelooſſtelling (Brieven van.) onze Chronyken er mede be- Wanneer aan de verpande Ste- doelen. N. 71, 72. Onzeker, den, Briele en Vliſſingen, te rug ge- X 59. of *Batavia* bewoond hebben. *Schaep* (Mr. *Getard*) Vroed- ſchap van Amſterdam, maakt eene Lyst van 's Lands Char- teren.
- N. 75. Waar hunne wooning *Schagen* (*Jan Heer van*) wordt be- noemd door de Staaten van Holland, in eene bezending aan Prinſe Willem II, voor Amſterdam. XII. 56, 58.
- was, in de zevende eeuw. 75- *Schangraovers*. Deze lve te lee- veran, uit de Dorpen van Hol- land. VIII. 22.
77. Waar hunne Eilanden ge- *Scheeps-ſtryd*. Wat, ſomtyds, by de Romeinen, beduidt. N. 52. 130.
- geleegen waren. 93. Hunne *Scheepvaart* uit Zeeland, op Groot Britannië, zeer oud. N. 10, 11. Aanhoudende Scheep- vaart hier te Lande. 128. Bloei- der Franken. 176.
- Wooningen: Vaartuigen. De *Scheeren*. Hoe by de Saxers ge- bruiklyk. N. 107.
- Cberuſſen* behooren tot hen. *Schel*. Zie *Banjaart*.
- 102, 103, 104. Hoe onder- *Schelde* (*Rivier*). De Friezen worden, in de agtſte en negende eeuw, ook daar gevonden. I. 71. Of en waar, die Rivier
- ſcheiden: heeten ook *Noord- linden*. 104. Wie *Oud-Saxers* heeteden. 104. Hoe zy 't hait droegen. 107. Zie *Pipyn*. *Slaa- ven*. Zyn vry van Tollen. 122.
- Scat*. Wat beteekende. III. 50- en IV. 41.
- Schattingen* vermogten den Staa- ten niet opgedrongen worden. V. 21, 28, 29. Van welken men, oudtyds, vry was. N. 116, 117.
- Schakenboſch*. Onzeker, of dit *Sakren*- (*Sacrum*) *boſch* beduidt. I. 59.
- Schaakſpel*. Prinſ. Philips Wil- lem van Orange vermaakt er zig mede. X. 11.
- Schack Nadir*. Zyn Oorlog met

moet geoordeeld worden de Westlyke Grens van het oude Friesland te hebben uitgemaakt. I. 83-90. (Zie *Stacfula*, *Zwin*, *Francia Maritima*.) Zeeland is bevrsegd voor 't openen van dien Stroom. X. 13.

Schelling (Ter). Inval der Engelschen aldaar. XHI. 100-102, *Schenk van Nideghem* treedt, als *Lieutenant Generaal* van den Graave van Nieuwenaar, in 's Lands dienst; zyne wedde en wooming. VIII. 39.

Schenk. Zie *Tautenburg*.

Schepen (Oorlog). Omflagen met yzeren ketenen. VIII. 41. Grootheid der Spaanschen, in den Oorlog met dat Ryk. VIII. 75. Zie *Van der Does*. De algemeene Staaten voorzien hen van geheime merkteekenen, tegen de Duinkerkers. IX. 33. Onze Schepen gepitagd door Spaansche Galeien. 34. Dwa-gen zig dapper. 34. Zie *Admiraliteiten*. Hoe eenige Schepen af te staan aan Frankryk. XI. 14, 15. Onze Schepen lyden door storm. 17. Zie *Floot*. Welke Schepen gesteld om te kniesen, en hoe groot. 39. Traage aanbouw der onzen: zorgt daar tegen. XV. 20, 63.

74. Zie *Floote*. Dieder Franschen vjugen voor de onzen. XVI. 65. Klagten van den Staat over 't neemen onzer Schepen, in *Zweden* en *Dene-marken*. XVII. 2, 3, 63. 't Helpt weinig. 3. Zie *Oorzaak*. Getal der Franschen, der onzen en der Vlaamschen, in 't ontzet van Zierikzee. N. 155. Hoe gemaakt: van wat soort: met hoe veel manschap. Hoe verdeeld en gesierd. 155-161. Wyze van vegten. 162-172. Nammen van Schepen. 164, 167. Huiken en Haring-schepen tot vervoering van Volk naar Engeland gebruikt. 174.

Schepen, drautte van dertzelver aanbouw: in tegenstelling van vroegere tyden. N. 415.

Schepen (Spaansche) verbrand in *Bornisfe*. Zie *Bornisfe*.

Schepen. Zie *Oorlogschepen*.

Schepen (Koopvaardy) drie honderd, binnen eenige jaaren, door de Zweden, genomen. XVIII. 68.

Scheepvolk (Nederlandsch) mishandelt de Bewoonderen van Straat Davis. De Staat voorziet er in. XVIII. 75.

Schepenen trekken te Velds. IV. 50. Bestaan, in de Steden, zeer

- keer vroeg, uit zeer aanzienly- ne Staaten. XI. 104.
ke Luiden. N. 130. Welke ti- *Schilderen*. Zie *Glas*.
tel oudtyds hun gegeven. N° *Schilderstukken*, te Rome. N.
141. 32.
Schepenen. Geschied met den *Schildery*. Die van Willem I en
Stadhouder Willem III, over Fredrik Henrik, door de alge-
de aanstelling derzeiven, te Am- meene Staaten, gelast, in hunne
sterdam. XVI. 25-32. kamer te plaatsen. XI. 69.
Schermer en *Beschermer*: zyn *Schildtaalen*. Zie *Verpondin-*
woorden van dezelfde beteek- gen.
nis. VII. 94 (6). *Schip*, in 't welk men, zonder
Schets, Afgevaardigd op de by- kaars, lamp- of lontlicht, onder
eenkomst te Geertruydenberg. water zag. X. 37.
VII. 50. *Schoot* (Mr. *Willem*) Pensionaris
Schetsen van een Verbond met van Dordrecht, vervult den dienst
Engeland, van hier, heimlyk, van den gevangen' Advokaat
naar Frankryk overgebriefd. van den Lande, van den Eyn-
XV. 13. de. XIX. 86.
Scheveninge: eenige Huizen weg- *Schoolen*. Hoe vroeg, ter aan-
geslagen, door storm. N. 245. leeringe onzer taale, opgerigt.
Schey, Vice Admiraal, staat te II 3. Te *Scolegaan* wat, ouw-
gen. de Franche Vloote. XVI. links, beteekende. III 5 (4).
65. *Schooten*. Gebruik van eerefcho-
Schiedam. Hoe zy Willem II ten, tussehen de Engelsche en
en de Afgevaardigden der alge- Staatse Vlooten. XII. 100 en
meene Staaten ter Vroedschap 101. Geschied, over het getal der
ontfangt en beantwoordt. XII. schooten, tussehen den Engel-
42, 33. Zie *Briel*. schen Admiraal *Blaas*, en den
Schieten naar de Papegaai. Zie Lieutenant Admiraal *Tromp*,
Papegaai. eer men eikander de volle lae-
Schietgeweer. Zie *Voetboogjes*. ge gaf. 102. (4).
Schilderghaven: gezegde daar om- *Schomberg*. Zyn Regiment wordt
trend, ten aanzien der algeme- oproerig en weigert, naar Hol-
land

- land over te steeken. XVI. 16. van Liere, tot haaren Pensionaris. XVIII. 129-131. Zie *Kats. Beaumont.*
- Schooneveld (Eilqart)* Inquisiteur in Holland. VI. 11. Zie *Inquisite.* *Schoonmoeder.* met haaren Stiefzoon gehuwd. N. 106.
- Schooneneveld.* Verblyf van 's Lands Vloote aldaar. XIII. 69. *Schoot,* Pensionaris van Antwerpen, wordt herwaarts gemagtigd, om met de Afgevaardigden der Staaten te spreken. N. 223.
- Schoenberg.* Waarneemer der zaken van den Staat aan het Hof van Spanje. XVI. 62. Hy kwyt zig met veel yver van zynen last. 98 Hem wordt het Spaansche Hof ontzegt. Men neemt zyne zaak op hier te Lande, en hy blyft in zyne Bediening. 91. Hy wordt Gezant in Portugal. XVII. 18.
- Schoonhoven.* Jan van Beieren stelt er een Slotvoogd aan. De Stad, verlystogt aan Margareta van Bourgondie, onzydig, in den oorlog met Jacoba, verklaard. III. 93. Jacoba maakt er zig Meesteres van, en wordt er, als Landsvrouw, ontvangen en bygestaan. III. 95, 96. Verzoend met Maximiliaan, onder zekere boete. Zy moet haare uitgeweken wed. inneemen. IV. 57. Geschillen in de Regeeringe aldaar. XV. 54. Verschil met die Stad, over het aanneemen van den Baron *Schotelen:* onderwets gebruik van groote en volle schotelen. XIII. 13 (d).
- Schotten:* eenigen dier Troepen handelen met de Spaanschen. VII. 42.
- Schotten:* afgedankt. XVII. 13.
- Schotsche Regimenten,* waarom afgedankt. XIII. 94.
- Schotsche Stapel.* Zie *Dordrecht. Veere.*
- Schoutwen.* Of het aan Guy van Vlaanderen is afgestaan. III. 44, 45. Of het, by een Arabisch Schryver, in 12de eeuw, bedoeld wordt. IX. 60 63.
- Schoutenburg (Romeinsche)* 't zegen aldaar van een' Fries. I. 50.
- Schratensbach,* Generaal Major, gebiedt over de Landtroepen van den Staat, op de Vloet van den Admiraal van Almonde.

VADERLANDSCHE HISTORIE. 173

- de. XVII. 65. *Schulden*, van de Admiraliteiten. XL 18, 19.
- Schurzler*, Nieuwschryver, wordt, door de algemeene Staten, gelast, zekere valsche beschuldiging in te trekken. XV. 19.
- Schryver*, Vice Admiraal, krygt last, zig met de Engelsche Vlootte te vereenigen. XX. 75.
- Schuldbrief*, van Staats wege, gegeven aan Prins Frederik Henrik, voor het opschieten van zekere gelden. XL 75. Schuldbleiven van 't Huis van Nassau, by Holland, vry verklaard van 't recht der zydelingsche opvolginge. XX. 83.
- Schulden* van 's Lands Graaven geeven oorzaak, dat zy de Staten meerder naar de oogen moeten zien. VI. 1, 2. Zy neemen zeer sterk toe. 17. Byzonderlyk in Holland. 45, 46.
- Schulden* van dit Gemeenebest. XIX. 11. Zeer geklommen. N. 408. Diep vervallen staat der Landkas, na den opvolgingsoorlog. 422, 423. Byzonderlyk van Holland. 383, 418. En meest, van 't jaar 1728 tot 1750. N. 447.
- Schulden*. Zie *Geld*. *Lodewyk XIII.*
- Schulenburg* (Hopman) ligt, by den Briele, met een Spaansch Oorlogschip. VI. 82.
- Schutteren*, gelegd in de Steden, ter bezettingen derzelven. VIII. 20.
- Schutteryen* mogen, buiten last der Regeering, niet worden opgerigt. IV. 13. Op eenerleie wyze gekleed, te Brussel. IV. 20. Zie *Papagaai*.
- Schutteryen* wierden, somtyds, gekend in zaaken van Regeeringe. VII. 27, 43.
- Schwartzenburg* (Generaal van) door de Franschen, niet verre van Bergen op Zoom, geslagen. XX. 63.
- Scriverius* beschenkt, met een gouden Kop, door de Staaten, voor zyn *Batavia*. X. 23 (c).
- Secluste* (*Abt van*) aanden Randonpensionaris de Witt te rug gezonden. N. 389.
- Segni* of *Senge*, eene sterke Versterking der *Uccocchi*. XI. 61.
- Segovia*, Kasteel in Spanje: eenige Nederlandsche Heeren aldaar geplaast. N. 266.
- Sekreete Boisignes* aart van dezel:

- zelven, ten tyde van het Be-
 Rand. XI. 100. Zie *Be-
 soigne*.
Sekreet. Zie *Vroedschapsboek*.
Sekret-Boek der algemeene Staa-
 ten. IX. 104. X. 57 (a). XI.
 53 (a).
Sekreete Correspondentie. Waar
 in bestondt. XII. 104.
Segmund. Priester van een Ro-
 meinschen Altaar. N. 1.
Sekretarissen van de Fran-
 sche en Staatsche Gezantschap-
 pen worden, geduurende den
 Oorlog met Lodewyk XIV, niet
 te rug geroepen. XVII. 28.
 XX. 91.
Seldenus. Onderscheid tusschen
 den aart van zyn boek, geti-
 teld *Mare clausum* en het *Ma-
 re liberum* van Mr. H. de Groot.
 XL. 89.
Semnonen. Een Germaansch
 Volk. Hunne Godsdienstige be-
 gripfen. I. 2, 23.
Seneca. Zyne Lessen, ter na-
 volginge aangepreezen, door de
 Staaten van Holland. XI. 78.
Sequin. Lieutenant Generaal in
 Staatschen dienst, gevangen ge-
 nomen, in den slag by Denain.
 XVII. 108.
Sentius Saturnius. Landvoogd
 van Germanie. N. 4.
Synagoga. Onder zyn
 opzigt, wordt het Nieuwe Tes-
 tament in hedendaagsch
 Grieksch herdrukt. XII. 79.
 Of hy het-zelve ook vertolkt
 heeft. 79 (o).
Serapis. Mooglyk, hier te Lan-
 de, gediend. N. 65.
Serooskerke (*Philibert van*)
 Rentmeester. Generaal van Zee-
 land en Gouverneur van Ber-
 gen op Zoom, laat de Spaan-
 jaarden in die Stad. VI. 89.
 Hy zet Requiesens, aan tot het
 onderneemen van den togt op
 Zuidbeveland. VII. 28.
Sesibag. Zoon van een Hoofd
 der Cherusgen. Of hy gevan-
 gen wierdt genomen. N. 27,
 29, 59.
Sesostris. Hy tragt te vergeefs
 den Nyl met de Roode Zee te
 vereenigen. IX. 57.
Seuerin (Graaf van S.), Ambas-
 deur van Frankryk, zyn geding
 by den Vredehandel van Aken.
 XX. 91, 92.
 SEVERUS (ALEXANDER).
 Koopt den Vrede van de Germa-
 nen. L. 67. Et is geen bewys dat
 hy van de Germaansche Lyfwagt
 is omgebragt. I. 67, 68.
 SEVERUS (*Septimius*). Zyn togt
 naar Groot Britannie. I. 66, 67.
 St.

- Sibbe* en *Sibbe*. Onbekende als Genemaal Major, onder Pri-
woord. N. 38 (b). so Maurits, in Vlaanderen. IX.
84.
- Sisco*. Broeder van onze Gra-
ve Dirk III, staat deezem by; Siegen (*Willem Hyacinth*, Prijs
raakt met hem in onmin, doch van) draagt, by het Fransche
verzoent zig, denklyk: doet een Hof, zyn vermeend regt op een-
ongelyk huuwlyk. Heet, som- nige Nederlandsche plaatsen
tyds, Graaf van West-Friesland, voor. XIX. 38.
en, somtyds, *prafes*: legt zyn *Sieradien* (*Kerkelyke*) door de
Graaffschap neder. Onderzoek Staaten den Roomschen ontio-
wat dit zegge. II. 62, 63. men, en om wat reden. XII. 74, 75.
- Sidnei* (*Philips*). Zusters Zoon *Sijlatten*, gouden, aan Boote-
van Leicester. Bevelhebber gezellen geschonken. VIII. 58.
van Visslingen, wegens de Ko- Ook aan Marten Harpers
ninginne van Groot Britannie: Tromp, voor zekere rydinge.
zyn lof, dood en opvolger. IX. 98.
- VIII. 48. *Sifrid* of *Sikko*, Broeder van
Sidnei (*Philips*). Burggraaf de Graate Dirk III, of hy zekeren
Lisle, met eenen gouden keten Proost, by Trier, heeft om-
beschonken. X. 58. bragt. N. 123, 124.
- Sidnei* (*Robert*). Wie hy was. SIGEBERT. Koning der Fran-
X. 59. ken, verdeelt het Land der
Sidnei (*Mylord*), komt als Ge- Saxers onder de Swabben. I. 79.
- zaat des Konings van Groot *Sikambren* kruisigen eenige Ro-
Britannie herwaarts. XV. 12. meinen. Verslaan Lollius. Au-
Hy verzekert de Staaten van gustus zegepraalt over dezel-
's Konings yver voort hun. 16, von. N. 19. Zy staan weder
28. Schryft de Engelsche op. 21.
Staatsgeheimen over aan Erlase *Silazie*. Geheim verdrag omtrend
Willem III. XV. 62. dat Hertogdom geslooten. XIX.
Sidonius Apollinaris. Plaats uit 124.
dien Schryver verklaard. N. *Silinc*. Wat boeekende. N. 128.
92. *Silvanus*. Een Frank, wordt
Sidnisky (of *Sedlensky*) dient, Romeinsch Keizer. N. 60.
St.

Simone: zie *omkoopings*. na, Gouverneur van gemaakt.
Simpel, wat, somtyds; beteekent. XV. 103.

XI. 55. *Slaak* (het), Spaansche Vloot, onder den Graave Jan van Nasau, aldaar, door den Zeeuwfchen Admiraal *Hollars*, overvallen en vermeersterd. XI. 120.
Slaaven (*Christen*), hoe behandeld, hier te Lande. N. 108.
Saxifche Slaaven, verjaagen hunne Heeren. N. 120.
Slaaven der Galeien: hier, te Lande, wegens de Staaten, be waard. IX. 53.

Sintzendorff, Gevolmagtigde van Karel III, Koning van Spanje, by den Staat. XVII. 54.
Sintzendorff, Gezant van den Keizer, by den Staat. Zyne handeling, tot het aangaan van het Weener verdrag. XIX. 29, 30. zie ook bl. 49, 56.

Sinode (*nationaal*), by welk gelegenheid, men dit punt; het geen eene wyle gellapen hadt; ter algemeene Staatsvergadering voortbrengt. X. 79. Verschillend gedrag der Gewesten, daar omtrend. X. 79. 80.

Skelton: Gezant van Koning Janing Jakob II van Groot-Brittannie, in Engeland. Hy wordt in den Tower gezet: ener, daar- *Slechtenburg* (Baron van Baar, Heer tot), Lieutenant Generaal: zyn dapper gedrag. XVII. 50. Wordt Generaal. XVII. 57. Sterft. XVIII. 11.
Slecht: wat, somtyds, beteekent, XI. 55.
Sentelen, van het Hof in den Haage, door de Staaten van Holland, ter bewaaringe, afge- staan aan de algemeene, en waar- om. XI. 2.
Slingeland (Mr. *Simon van*), zyne treflyke gefchrieffen. XVIII. 46, 47. Wordt Raadpenfionaris van Holland. Yvert voor het Weener verdrag. XIX. 18, 21. Zyn overlyden. 81. En lof. 83, 84, 85.
Sleuten, Spaansche aanhang en op-

- oproer in dat Dorp. IX. 26, 27. in Staatſchen dienst. De Troepen, onder zyn bevel, trekken, ter dekkinge, uit Vlaanderen naar Zeeland. XX. 62. Hy was veertien duizend man ſterk. 62.
- Slot* of Burg, hoe ouwliks gezegd. Zie *Oppidum*.
- Slot*, te Gouda ook *s'Ketters Huis* gezegd. VI. 10. (r). *s'Lands Charteren*, in een Toren aldaar, bewaard, en van daar vervoerd naar den Haage. VI. 7. 10. Lumel aldaar gevangen gezet. 105. Het wordt afgebrooken. VII. N. 291.
- Sluis* in Vlaanderen: geſchil tuſſchen de Staaten en Maurits, nopens den overtogt naar die plaats. IX. 71, 72. Zy wordt, door hem, gewonnen. 79.
- Sluisgelden*, geſchil over het heffen derzelven; byzonder nopens dan Frieſchen turf, door de Sloizen van Gouda en Spaarſeddam vaarende; tuſſchen de Staaten, van Holland en Zeeland. XV. 22.
- Sluisgeld*, ter zaake eener overſtroominge, in Delfland geheeven. N. 245.
- Smeekſchrief* der Graavinne van Egmond, ter redding van haaren Gemaal, by Alva niet geagt. N. 268.
- Smirnaſche Vloot*, door welk toeval behouden. XVI. 61.
- Smisſaart*, Lieutenant Generaal in Staatſchen dienst. De Troepen, onder zyn bevel, trekken, ter dekkinge, uit Vlaanderen naar Zeeland. XX. 62. Hy was veertien duizend man ſterk. 62.
- Snaaſkerke* (het Fort van), gaat over aan de Spaanſchen, die ons Volk hadden overvallen en omgebracht. IX. 113.
- Soetniaanen*, De Staaten van Holland, voor begunſtigers van dat gevoelen, geſcholden. N. 333.
- Soels*, Schout by nagt, dapper gedrag: ſpoedige dood. XVI. 63.
- Soldaaten* (Zee-), uit verſcheiden Regimenten aangeworven. XIII. 89. Opligtig van dezelven, op Staats Grondgebied, wegens Fredrik Willem, Koning van Pruuiſen. XIX. 49 58.
- Soldy* of *Soudy*, afleiding en betekenis van dat woord. IV. 41. Oudheid van het trekken van *Soldy*, ook in vredenſtyd, hier te Lande. III. 78, 79. IV. 43, 44. zie *Krygsmagt*.
- Soudenteren*. Van waar dit woord kome. N. 116. By voorraad betaald. IX. 31. Hoe veel die der Burgeren te Velde. IX. 32.
- Soldus*, hoe veel waardig. N. 62.

- Solms (Amelia Graavin van)* verheven wierdt. XIII. 112.
Huwt met Prinse Fredrik. X. Sommelyk (François van Arsen, Heer van), wordt Vice-Admiraal van Holland. XVIII. 114, 115. *Zie Fredrik Henrik.* Beveelt den Staaten de belangen van Prinse Willem III. 8. Slaat voordeelig met één Algemeenen Roover. 99-103.
Is in onmin met de Weduwe van Prinse Willem. II. XII, 68, 69. Begroet de Staaten, over het verdrag met Bommel; in 1654. XII. 8. *Is oneens met de Weduwe van Prinse Willem Frederik. 97.* Ontslaat haaren Klein-Zoon, Willem III, uit de Voogdy. II. 3.
Schynt tegen deezes reize naar Groot-Brittannie geweest te zyn. 125, 128.
Solms (George Everard van) treedt in Krygsdienst der Staaten. VIII. 65. Sterft aan zyne wonden en wordt eerlyk ten graave besteld. 88. De Staaten geaven aan zyné Gemaalin, *Sabina van Egmond,* geschenken ter Bruiloft en het vrugtgebruik der Beyerlanden. IX. 10, 12. Verzelt Maurits naar Vlaanderen. 37. Hy treedt uit der Staaten dienst. 94.
Solms (Graaf van), wordt in den Slag van Landen, een been afgeschooten, en sneuvelt. XVI. 79.
Sommelyk, van wie die plaats
- Sonnus,* ook *De Compo* en *Van de Velde* gezegd. Wie hy was VI. 25.
Soney, slaat voor, het Land te verlaaten. VII. 33.
SOPHIA, Gemaalin van Dirk VI, sterft te Jerusalem. II. 77.
Sophia van Gouda. *Zie Gouda.*
SorlingfcheRoovers: doen s'Lands Schepen veel nadeel. *Zie Tromp.*
Soudenieren: Zy dienen Willem VI., voor Hagstein: op welke wyze. III. 78, 79 en V. 57.
Hupne oorsprong. IV. 41.
Vreemde in onze dienst. IV. 42.
Souverein: wanneer de Staat, daar voor erkend. X. 1.
Souverainiteit: blyk van *Souverain* gezag onzer vroege Graaven, in de woorden: „*Want het ons also gelieft*” en diergelyke. IV. 63. Staaten noemen s'Lands Graaven

VADERLANDSCHE HISTORIE. 17

ven Souverainen, Overste Heeren, Oversten Prince Onderzoek of dit ook geschiedde, by inhuldigingen. V. 82-84. Ook *Natuurlyken Heer.*
Souverainiteit van Holland. Hoe het Gezantschap van de algemeene Staaten aan de Steden, ten tyde van Prinse Willem II., zig uitdrukte, op dit punt. XII. 35, 36.
Spaansche Monarchy. Plan om haar te verdeelen. XVII. 4, 5. zie *Philips.*
Spaanschen, d. i. Steden en Edelen die hunne zyde hielden. VII. 27.
Spaansche Erfents. zie *Maximiliaan Emanuel.*
Spanjaarden. Zy worden op het platte Land van Briele en Voorne gelegd. Zorg der Zeeuwsche Staaten, daartegen. Het gelukt niet zonder moeite. Oorzaak van den haat, in den Briel, Veere en Vlissingen, tegen dit Volk. VI. 26-28. Werwaarts zy zig begaaven, na het verlaten van Veere en Vlissingen. 29. Worden geslagen, door de Vlissingische Vloot. 300. zie *d'Avila Alva, Beauvois.* In het laaste der zestiende eeuw, by sommigen, nog vrienden gehouden. IX. 27
 Brengen nadeel toe aan onze scheepvaart, in Amerika. XVIII. 127. Reden waarom onze Laakenweevery gedeeltelyk derwaarts verlopen is. 128. Hun groot gebrek aan klinkende munt. XIX. 120, 121. *Spanjaards gat.* Togt van de Ruiter, door het zelve. XIV. 7.
Spanje begunstigt den togt van den Bischof van Munster. XII. Zie *Guamarra.* Dat Ryk zet Engeland zeer sterk op tegen den Staat, en besteedt hier toe eenige millioenen. XII. 119.
Spar (Baron), veroverd de Fransche Linien: Dapperheid der onzen by die gelegenheid. XVII. 64. Gebiedt over de Zeemagt van den Staat. XVII. 14.
Speelkaarten, in Holland belast. N. 328. Uitvinders dier belastinge met eene Premie vereerd. 328.
Speenboven (Johannes), Predikant te Lingen, haalt, nevens den Kerkenraad, den Bevelhebber van, tot overgaaye der Stad aan de Spaanschen. IX. 99.
Speeren, wat somtyt, beteekent.

- kent, IV. 45, 46. 164.
- Spiesjen met Corseletten*: zeker Spui, een Water, in Putten; soort van Staatich krygsvolk. twist hier over, met den Graave van Egmond. N. 249.
- VIII. 84.
- Spindola*, Verbaastheid, hier te *Spurinna*: Landvoogd van Neder-Germanie. N. 49.
- Lande, over zyne komst in Vlaanderen. IX. 33, 34. Hy *Spyk*, oudtyds *Herispisch*. II. 42.
- bestuurt het werk vanden Vrede, aan de zyde van Spanje. *Staal* (Mr. Jan van der), Pensionaris van Gorinchem, op straat aangevallen. XV. 51. Legt zeer overhoop met de Regeering. 52.
- Spinola* spreekt voor hem. 102. *Staat* (Algemeene), worden beschonken, door s'Konings Raad van Staaten, te Brusel. V.I. 40. Verzetten zig tegen Don Jan. 45, 46. Krygen geld uit Engeland, 46. zie *Geertruidenberg*. Vergaderen, met die van Holland en Zeeland, te Delft. VIII. 3. Maaken de Leden der *Pacificatie* vanden Gend uit, van den jaare 1576. tot 1585. Doch na dien tyd, die der *Utrechtsche Unie* VIII. 8. zie *Waardgelders*; *Hobbele*. Yver der Staaten, om Antwerpen te ontzetten. zie *Vlijdingen*. Zy rigten een Kollegie van *Superintendentie*, ter Admiraliteit, op. 78. Waar, voorheen, in s'Hage zitting hielden. Stellen Prinse Maurits aan tot Ad-
- Spreekwyse*. „*Want betons also, geliefte*”, al vroeg gebeezigd, door de Graaven hier te Lande. IV. 62, ook zoottgelyke by Willem I, Prins van Orange, als Stadhouder. I. c. 64, 65. En by den Staaten van Holland. I. c. 66. zie *Prol.*
- Spreeken*: wat somtyts beteekent. N. 207.
- Spreekers*: Welke luden dit waren. N. 205. Bootsmakers zo gezegd. I. c.
- Sprenken*, gezet op de doozen, in welken s'Lands Cherters bewaard wierden. VI. 4. (e)
- Springaal*: Schietsgeweer, ook op Schepen gebruikt. N. 155.

Admiraal Generaal, maar on-
zeker, of ook tot *Kapitein Ge-
neraal*. 82. Wie de *algemeen-
nen Staaten* waren. 83. Zy
hielden, tot in Louwmaand
1585, meest zitting in Brabant:
zedert, in den Haag. 83. Eerst
na Juny 1593, bleeven zy, zon-
der scheiden, aanhoudend by
den anderen. 83, 84. Zy be-
groeten, beschenken en polfen
Prinse Philips Willem van Oran-
ge. 88, 89. Zie *Meteren*.
Weetenschappen. Geeven ge-
heime merkteekenen aan s' Lands
Schepen. Zie *Schepen*. Zy be-
geeven zig naar Gorinchem,
om met Maurits te spreken.
IX. 34. (Zie *Elisabeth*.) En
naar Oostende. Hun roemwaar-
dig bedryf, aldaar. 37-43. Hun
verschil met Prinse Maurits. 45.
Zy zyn voor eenen aanvallenden
oorlog, in Vlaanderen. 45.
Zie *Maurits*. *Henrik IV. Dijn-
kerkers*. *Gezanten*. Begeeven
zig weder te velde, by Mau-
rits. 55. Lokken Spaansche
Muitelingen in hunnen dienst.
IX. 55. Zie *Enno*. Verzellen
Maurits op den Vlaamschen
tocht, Staatsgewyze, nevens den
Raad van State. 70. Staen op
den overtocht van het water, by

Sint. Maurits verschildt van huy,
maar gehoorzaamt. 71, 72. Zy
keeren naar Holland, doch laaten
eenige Leden in Vlaanderen.
75. Welken last zy den Prinse
lieten. 75. Zy keeren, op zyn
verzoek, nogmaals, naar Vlaan-
deren. Hun gevoelen. 81-83.
Zy gelasten den Bevelhebber, op
die Steden overgegeeven had-
den, zig van hunnen bedienin-
gen te onthouden, tot zy zig
verantwoord hadden. 94. Hun-
ne zucht voor den Vrede. Nieuw
verschil met Maurits. 95-97.
Welken titel de Spaansche Ge-
zanten hun gaven. 100. Hoe
zy handelen met de Ge-
schenken der Spaanschen. 103.
Wanneer voor *zyn Soeverain*,
door Frankryk en Engeland,
erkend. X. 1. Handelen eerlyk
met Philips Willem, Prinse van
Orange. Zie *Willem (Philip)*.
Verschillen, tuschen hen en de
Spanjaards, gedurende het Be-
stand. X. 14, 15. Zy zittingen
over verschil, tuschen Staaten
en Stad van Utrecht. gevol-
gen van dien. X. 16-24. Zie
Utrecht. Zy verleenen geloofs-
brieven enz. aan een' Gezant,
die, op kosten van eenige Re-
ders, naar Zweeden gaat. 25.

Zenden een Gezantschap naar Engeland, en hoe. X. 25. Hoog verschil, tuschen hen en Maurits, over den Gulikschen Togt. 26-35. Zie *Maurits*. Zy onthaalen *Frederik*, Keurvorst van de Palts, treflyk, en sluiten een Verbond, door zyne bemiddeling. X. 40-42. 't Kasteel van Gulik door hen bemagtigd. 43, 44. Zie *Gulik*. Zy zenden eenige Leden naar Friesland, ter bylegginge van zekeren twist. 47. Zy zenden Prinse *Fredrik Henrik*, tot hulpe der Stad Brunswyk, tegen den Hertoge van dien naam, en noodzaaken den laatsten tot Verdrag. 49, 50. Zy verdedigen hunnen handel. 50. Op wat wyze zy den Briel en Vlijsingen, uit het Engelsch Pand-schap, ontslagen krygen. 51-59. Zy draalen, door nood, den Koning van Frankryk eenige Troepen toe te zenden. De Zaaken schikken zig. 60-64. Zy begunstigen de Venetianen. 64-65. Zy gelasten, de Waardgelden af te danken. 78, 79. Het punt der Sinode Nationaal weder ter hunner tafel gebragt. Zy doen het af. 80. Schryven, tot voortzetting van dien, aan

den Koning van Engeland. 80. Welke hunne last was aan Maurits, tot het verzekeren der Staatsleden. 83-85. Zy ontschuldigen den Ambassadeur van *Aerssen*, tegen de klagte des Konings van Frankryk. 91. Zy verzoeken aantekening der goederen van Ledenberg, lange eêr het vonnis over hem was uitgesproken. 92. Zy bannen den Heere van der *Myle* naar Goederede. 105. Zy rusten eene Vloot uit tegen de Algerynen. 106. Zenden eenige Leden met Prinse Maurits te veld. 105. Zy stellen de regtspleegginge van Jacob Mom, een Geldersman, en naar herwaarts gellgt en overgebragt, in handen van Regteren, uit verschillende Gewesten benoemd. 109-111. Waarschouwen Prinse Maurits, voor een' aanslag op zyn leeven. 111, 112. Keuren 't Huwelyk goed van *Fredrik Henrik* met *Amelia van Solms*. 114. Hunne zorge tegen onrust, by 't overlyden van Maurits. XI. 1, 2. Draagen de bedieninge van Kapitein Generaal en Admiraal aan *Fredrik Hendrik* op; op welke wyze. 3. Zie *Fredrik Henrik*. Randen

den Predikanten meer vertrouwen op de Regeeringe aan. 14. In hoe verre zy eenige schepen aan Frankryk afstaan. 15. Ontbieden den Admiraal de Hautain, uit dat Ryk, te rugge. 15. En waarom. 16. Zie *Rabbelte*. Zy trachten voorzieninge te doen, tegens de Remonstranten. (Zie *Remonstranten*.) 22. 24. Zy vergunnen den Venetiaanschen Gezant, *Contarini*, zyn wapen te mogen *quartilleren* met dat van den Staat. 24. 25. Zy bonden zig vereerd met het schenken van de orde des Kousabands, aan Fredrik Henrik. 26. Hunne zorge ter beveiliging van 's Lands Haringvloot. 29-31. Zy ontnemen den Engelschen Gezant de zittinge in den Raad van Staate, en voorkoomen die van den Franschen. 31, 32. De wigtigste zaaken worden, by hen, verhandeld. 32. Hoe zy zig gedraagen, nopens de vereeniging der Fransche en Spaansche Vloote. 33. Zy bieden den Koningen van Frankryk en van Engeland hunne bemiddeling, vrugteloos, aan. 34. 35. Zy bequiten toegewaspende onzydigheid ter aeg, tegen Frankryk

en Engeland. 35. Zy stellen orde nopens de afhanglykheid der Admiraliteiten. 36. Zy handhaaven de Staaten van Holland en den Raadpensionaris Duik. 36-38. Zy gaan ter begraafnisse, by den Griffier van Aeysen enderzels Egitenoote. 38. Beschermen 's Lands Koopvaart, naar vermogen. Danken Amsterdam voor aanbod van Oorlogschepen. 39. Treklyk onthaal van *Piet Hein*, ter huyner Vergaderinge. 42, 43. Zy besluiten, Ernst Casimir, Stadhouder van Friesland, aan Prinsse Fredrik Henrik, des noods, voldoening te doen geeven, nopens zekere zwaare aantyginge. 45-47. Zy begeeven zig naar *Utrecht*. 49. En naar *Vucht*: of zy te *Bommel* vergaderden? 51. Vergaderen in den Bosch. 51. Doen *Piet Hein*, ten koste van den Lande, begraven. 55. Hun voorzigtig gedrag, nopens de terugtrekking van Fredrik Henrik uit Vlaanderen. 60-67. Zy maaken een Verdrag van Koophandel met Perlië. 71. Zy voorzien tegen den, te grooten, toeloop der Roomschegezinden, om het vormsel te ontvangen.

XL 72. Zy bezenden eenige Steden van Holland. 75. Zy verrouwen de geheime zaaken aan Gedeputeerden uit den hune, nevens den Prins. XI 76. Zy stellen de keuze van een Veldmaarschalk van den Staat in handen van Fredrik Henrik. 80. Zy bieden aan, om de Fransche Troepen te laten vertrekken, onder 's Konings toezegging, van voor de schulden te zullen zorgen. 81. Zy zorgen voor het dekken der Haringvloote. 82, 83. Zy klagen aan den Koning van Frankryk, over 't niet betalen zyner Troepen, alhier: jammerlyke staat, dezelve. 86, 87. Zy verleggen hunne Vergadering, voor eene pooze, naar Arnhem. 87 en N. 383. Dekken zig, in 't aanspreken der Koninginne van Engeland. 97. Wanneer zy, aarhoudend, begonnen te vergaderen. 98. Welke zorgen zy gebruiken, by 't affsterven van *Fredrik Henrik*. 103, 104. Hun begrip, nopens den tyd, op welke dit Gemeentbest zyn aanvang nam, en geschil met den Portugeeschen Gezant. XII. 8. Hun gedrag omtrend *Karel*, Prins van Wallis, naderhand

Koning van Groot Britannie. Zie *Karel*. Zy houden zig onzijdig, nopens de zaake der Regeering van Groot Britannie. XII. 12. Zy verklaren den Ieren, in goede verstandhouding met hun te willen leeven. Ontaan een, op hun veroverd, Schip. 14, 15. Verschillen met Holland, en zyn het eens met Willem II, ten aanzien der af-danking van eenig krygsvolk. XII. 17-25. Zy besluiten, tot bezending aan de Hollandsche Sieden: wie daar by tegenwoordig waren. 27, 28. Voorgevallene in die bezending. 29-45. *Braan* als getuigen. 65, 66. Zy doen het Nieuwe Testament, Hervormde Geloofsbelijdenis, enz., in 't hedendaagsch Grieksch, vertolken, drukken en naar de Grieksche Christenen, in verscheiden Landen, zenden. 77-79. Zie *Maximus Hieratbeus*. Zy laten niet na, afzonderlyk te vergaderen, toen de groote Vergadering by één was. 91. Zy zenden *Tromp* naar de Sorlings. 94. Zie *Engelschen*. Zy doen Prins Eduard indaagen. 95. Tragen een verbond met Engeland te sluiten, en beschenken de Gezanten.

ten. 96, 97. Besluiten eene Vloot van honderd en vyftig Schepen, boven de gewoone, in zee te brengen: welke middelen, daar toeberaamd: presing van vyftig Schepen, in veertien dagen. 97, 98. Zy zenden den Heere Paauw naar Engeland. 103. Elfschen Tromp zyne Dagverhaalen af. Zenden hem weder naar zee. 105, 108. Zy tragten eenige Engelsche Schepen tot ons te doen overgaan. 108. Zy laaten den gantschen Oorlog door, de gevangene Koopvaarders en Visschers vry. Zy geeven last, alle gevangenen vry te stellen, doch veranderen op de wandaad der Engelschen. 111, 112. Zy onthaalen Koning Karel II, treflyk. Doen een vergeefsche bezendinge naar Portugal. XII. 24. Moeite met Lodewyk X V, over 't sluiten van een Verbond, ook ter bescherminge der Visserye. 24. Bedekte wyze, op welke, by hun, de Ruitser naar *Cabo Verde* wordt gezonden. 64-67. Zy gelasten den Graave van Kuilemburg zekere geschaakte Jongvrouwe te ontslaan. Zie *Kuilemburg*. Zy rusten zig toe, tegen den

Bischof van Munster. Zie *Engelschen*. Zy neemen deel, tegen Frankryk, nopens deezer inval in de Spaansche Nederlanden. XIII. 106. Zy vergederen een Leger by Bergen op Zoom. 111. Zy innen, de Verpondingen, te Viane, met de sterke hand. 115, 116. Zy geeven geen agt op de waarschouwinge van den Keurvorst van Brandenburg. 120. Zenden een Gezant naar Poelen. 121. Krygen geheime kennis, nopens het voornemen van Frankryk. 123. Zetten de werwing door. 124. Zy vragen Karel II schriftlyke verzekering. 131. Zy verdedigen hun gedrag, ten aanzien des Keurvorsten van Keulen. XIV. 5. Zy neemen de Engelsche Schepen, hier te Lande, in beslag, en om wat reden. 10. Zy bewerken het veilig varen der Paquetboot naar Engeland. 11-13. Zy doen de Burgeryen en het platte Land wapenen. 14. Zie *Burgeryen*. Zy werven *Wardgelders*. Zy zenden afgevaardigden te veld naar Maastricht. 23. Zy staan den afstand van Wezel af aan den Keurvorst van Brandenburg. 26. De Bischof van Mun-

ster betigt hen schandelyk. 27, 28. Zy doen zyne gangen naarpeuren. 28. Men verzoekt hen, zig naar Amsterdam of Utrecht te vertrekken. 31, 32. Door wien, ter Generaliteit, de Krygszaaken behandeld wierden. 32. Hun antwoord, ter bevestiging der vroegde Gezanten in 1672. 33. Zy gelasten, het Leger te brengen in Holland. 38. Laaten de zaak aan de Afgevaardigden te velde, met den Prinsfe. 40, 41. Zy zenden Afgevaardigden naar Londen. 46. Wat deeze meede in last hadden. 46, 47. Zy klagen over geweldensaryen, door Fransche Troepen, in de Meyery van den Bosch gepleegd. 92, 93. Zy benoemen Leden tot den Vredehandel: ook den Prinsfe. 96, 113. Zy onthaalen de Gezanten van een *Konga's* Prins, en maaken een Verdrag met denzelven. 103. Zy sluiten een Verdrag met Algiers. XV. 7, 8. Noemen, daarin, Prins Willem III, als verbindende Persoon. 9. Hun voorzigtig antwoord aan Groot-Britannie. 13. Zy bezenden Stad en Lande en den Stadhouder van Friesland. 30. Verkrygende opper-

macht, over 't Land van Bommelé, en hoe. 33, 34. Hunne misnoegdheid op den Spaanschen Gezant. 47. Zy neemen de Hervormden, buiten 's Lands, in hunne bescherming. 59. Ook de vlugtelingen, en geven die onderhoud. 59. Doch verbieden schimp-schrieten op Frankryk. 60. Men verbiedt den Engelschen Bannelingen het Land, en hoe. 60, 61. Zy fragten meerder gehelmhquding, in Staats zaaken, in te voeren. 61, 62. Besluiten, hoe de vroegde Gezanten hunne verzoeken moeten overleeveren. 63. 't Wordt kwalijk opgenomen, by Frankryk en Engeland. 64. Welke middelweg gekoozen, ten aanzien des Britschen Gezants. 64, 65. Zy weigeren aan Koning Jacob, Engelsche Troepen af te staan. XV. 71, 73. Bereiden een Vloot, en verzwaren de in en uitgaande regten. Gevolgen van dien. 74, 75. Zy geeven aan Jacob II, in opzigt der Consulaatregten, 100. 75, 76. Zy doen de Britsche Vloot opneemen. 78. Staen, als Gavaders, over een Zoon des Keurvorsten van Brandenburg.

81. Zy doen Jakob II, over de geboorte van eenen Prins begroeten. 89. Zy remmen in de petitie, ter uitrusting naar Engeland. 91. Zy doen eene bezendinge naar Pruisen. 92. Of zy een Verbond met Saxe slooten. 95. Zy doen eene wetvinge. XVI. 11. Hen groot aanzien in Europa. 14, 15. Zy krygen hun verschoot, voor den Engelschen togt, niet behoorlyk te rugge. 17. Zy bevrédigen den twist met Denemarken. 19-21. Zy gelasten Albyville, 't Land ternimen. 21. Zy roepen hunne Gezanten uit Engeland te rug. 21. Zy zenden Heinfius naar Frankryk. 23. Zy beloonen 's Lands Krygsvolk, na den slag by *Fleury*. 44, 45. Zy zorgen voor de uitwisseling aldaar. 45. En voor die van de Gevangenen by Bevesier. 50. Vermeerdering der zeemagt en verdere voorzorge. 51, 52. Zy verwelkoomen Willem III. Zy verschillen over den rang, met Holland. 56, 57. Zy verbinden zig met den Keurvorst van Ments. 57, 58. Zy staan Spanje en Brandenburg, met Penningen, by. 58, 59. Zy noemen den rouw

aan, over Koninginne Maria, en hoe. 86, 87. Zy doen onze kusten met schepen bezetten. 90, 91. Zy verleenen nieuw Oktrooi aan de Oost-Indische Maatschaappye, en op wat voet. 100. Klagen by 't Engelsch Parlement, nopens verhooging van ingevoerde zyden stoffen. 100, 101. Beschenken de Zweedsche Gezanten. 102. Slan een aanzienlyke geldleeninge voor. 103. Zy schynen eenige Schotsche knechten te hebben afgedankt. XVII. 13, 14. Zy vrywaaren eene geldelyke beleening voor den Keurvorst van Beieren, onder zekere verpanding. 19, 20. Zy maaken een nieuw Reglement, nopens hunne Gezanten buken 's Lands. XVII. 23. Zy treden in Verbond met den Keizer. 23, 24. Erkennen spoedig den Keurvorst van Brandenburg voor Koning van Pruisen. 25. Hoe zy met hem slooten. 26. Grootheid van uitrustinge ter zee. 26. In den oorlog met Frankryk over de Spaansche Erfvolging, blyven de Sekresarissen van beide Mogendheden aan de wederzydsche Hofven. 28. Zy neemen toe

wa aan over Willem III. 29. Hoe zy handelen met de Gemeentsluiden van Nymegen. 30. 31. Zy zyn verbonden tegen Frankryk, met Groot Britannië. 37. Zie *Anna*. Zy maaken eenigefchikking met Spanje, nopens *Limburg*. 53-55. Zy klagen over 't rooven der Engelschen, en dringen aan op voortduurenden handelen Briefwisseling, geduurende den oorlog, in s' Vyands Landen, als van ouds. 66, 70. Zy treden in eene schikking met Zeeland, nopens het vaaren, op 's Vyands Landen, onder Paspoort van den Staat. 72, 78. Zie *Zeeland*. Hunne handel met Spanje, na den slag van Ramillies, nopens de Spaansche Nederlanden, en hunne zorge voor het punt der *Barriere*. 76-81. (Zie ook *Marlbourg*). Zy zeuen, met de sterke hand, den Bisschop van Munster in den zattel. 81-83. Hooggeroepen aanzien van den Staat. 84-85. Zy handelengeter niet, dan gezaamenlyk, met hunne Bondgenooten: schoten tot hun naadeel. 85. 96. Zy besluiten Volk van den Keizer over te neemen. 98. Nemen geld op, tot tien ten hon-

derd. 98. Zy besluiten tot een Lotery. 98. Zy staen, als Gevaders, over Prince Willem Karel Henrik *Frifo*. 99. 100. Hunne klagten over 't neemen van Schepen. Zie *Schepen*. Welke zorge zy naemed tegen de Pest. XVIII. 6. Nopens dan Haringvaart. 6, 7. Zie *President*. Zy zyn niet tegen de Verbonden met vreemde Mogendheden, 39-41. Zie *Heeren*. Hun gedrag, nopens het viervoudig Verbond. XVIII. 62, 63. Zy willen in de keuze hunner Afgezanten vry zyn. 78, 79. Zy zenden eenige Troopes naar Engeland. 81. Erkennen den Russischen Caesar, als Keizer van dat Ryk. 83, 84. Zie *Offende*. Zy zenden een' Gezant naar Polen. 93. Wat hen beweegt, om in 't Verdrag van Seville te treden. 101. Besluiten geene Anboorlingen weder toe te laten, tot Gezanten van vreemde Mogendheden, XVIII. 119, 120. Zie ook *Portugeezen*. *Spanjaarden*. Hoe zy voorzien tegen het onbehoorlyk overbrieven van geheimen naar buiten 's Lands. 124, 125. Zy tragen de geschillen, tuschen Groot Britannië en Pruissen, by

te leggen. XIX. 3-4. Zy besluiten, Groot Britannië by te staan. 5. Zy bevorderen de bylegging van het geschil, 5, 6. Hunne handel over Sardinijsche schuld en verbindtenis met dien Koning. 11. Treeden in het Weener Verdrag. 28-37. Besluiten, zig in den Poolischen Oorlog niet te mengen. 39-45. Zy raaken in geschil met den Koning van Pruissen. 45-55. Spreken waardiglyke gevolg en bylegging dier zaken. 55-63. *Zie Oostenryksche Nederlanden.* Zetten de onderhandelingen met Frankryk door, ter beveiliging der Oostenryksche Nederlanden. 37, 28, 65, 66. Demeerderheid is voor eene Stadhouderlooze Regeering. 75. Zy handelen aan het Turksche Hof ter bewaaring van 't evenwigt in Europa. 77-82. Zenden een Gezant naar Napels. 91, 92. Maanen den Koning van Pruissen af, van den inval op Silesie. 95, 96, 100. Verschillen, nopens de wyze van het bystaan der Keizerin, in Silesie. 98-104. Zy vermeederen hunne Troepen. 105. Doen eene bezendinge naar Stad en Lan-

de. 119. Zenden buitengewoone Gezanten naar Frankryk en Engeland. 122. Hoe men, in Frankryk, over hun bedryf oordeelt. XX. 1, 2. Zy putten zig uit voor hunne Bondgenooten. 3. Hun besluit op het voorloopig voorstel tot Vredehandel. XX. 9-12. *Zie de la Ville.* Zy klaagen vrugtelooz, over het aanbod der Engelsche Troepen, in hunnen dienst. 14, 15. Zy zenden eenige Troepen naar den Neder-Ryn. 16. Den Heer van *Twickela* naar Frankryk te zenden. 23. Hoe de Vredehandel met Frankryk, in het Secret Be-soigne, beëindigd wierdt. 25. Men sluit met eenige Vorsten ter versterking van het Leger. 36, 37. Zy klaagen over den ongenoegzaamen bystand der Keizerin-Koningin. 40, 41. (*Zie Maria Theresia.*). En over die der verdede Bondgenooten. 42. Zy hoopen de Fransche voorzagen, en geveuen er hunnen Bondgenooten openhartiglyk kennis van. 42. Zy verklaren, des noods, afzonderlyk te zullen sluiten. 43. De Bondge-

genooten houden hen, doorschoone woorden, tegen. 44. Men bersaamt een nieuwen veldtoegt, en op welke voorwaarden. 44, 45. Vredehandel blyft Steeken. Inval der Franschen op Staatschen bodem. 46, 47. De Staaten wenden alles aan tot dappere verdediging. 48-51. Zy roepen de Verbonden, by Groot Britannie, in. 52. Zy zenden den Heere van *Haren*, naar Bergen op Zoom, als Afgevaardigden te Velde. 57, 58. Zy koomen die Stad, in belastingen als andersints, te gemoete. 71. Zie *Staatsvlaanderen*. Zy doen, by Frankryk, op 't vernieuwen des Verbonds van Koophandel aandringen, 22. Zy zenden, daar toe, derwaarts de Heeren de *Larrey* en *Marcelis*, 92. Doch met vergeeffschen uitflag. 92-101. Zenden Van Deurs, mede te vergeeffsch, derwaarts, tot ontslag der pryzen, 104. Verschil over den Maas-handel met den Koning van Pruissen. Zie *Frederik II.* Regelen het merk der Vlagge met den Grootmeester van Maltha. 107. Zenden Gezantschap naar Turin, 110. En naar Napels, 111. Sluiten een Verdrag

met dien Vorst, En met den Keizer van Marocco, 113. Naar London, 113. naar Luik, 114. Zie ook op *Torck*.

Staaten (algemeen), beteekenen, somtyds, die der *Gedfche* Unie. N. 303. Hun gedrag, by den inval der Franschen in de O. R. Nederlanden, 410. Zy bezenden Denemarken, 416. Wyzen s'Keizers verzoek, om hulp, af, en waarom, 429. zenden den Heere van den Boetelaar van *Nieuveen* naar Engeland. zie *Boetelaar*, welke hulpe zy vermeenen, aan de Keizering - Koningin verplicht te zyn, 432, 433.

Staaten, wanneer die benaaming het eerst in zwang geraakte, in de Nederlanden, VI. 2. (b) In de dertiende eeuw drie Staaten, in het Sticht van Utrecht, bekend. N. 140. (2). Hoe veelerelei *Staaten* er van ouds, in Holland waren. zie *Staaten van Holland*.

Staaten (van Gelderland) stellen, op eigen gezag, eenen Stadhouder aan. VIII. 55. Spreken het dertiende Artikel der Unie tegen, X. 70. Hun gevoelen omrend het zelve. 71. (a). Zy verklaren zig

VADERLANDSCHE HISTORIE. 191

Voor het Synode nationaal. 79. Dringen, om Prins Willem IV. van Orange tot Generaal van 't voervolk aan te stellen: 't gaat niet doot, XVIII. 106. Zy verschillen met Holland, nopens het al of niet vóetreeden tot den Poolfchen Oorlog, doch koomen weder in het gevoelen van dat Gewest, 40-44. Stemmen met Holland, nopens schikkingen met Groot Britannie, 99. Vermeenen, dat een Lid van den Raade van Staate, teffens zitten mag in een Admiraliteits Collegie, en het verder verrigte hier omtred, 107-108. Stemmen het eerften tot den Vredenhandel, met de Franschen, XX. 46. Worden bezonden, ter betaalinge van agterftallen. 51.

Staaten (van Holland), al van ouds, gezegd *Ridderschap en Steden*, V. 20. Het gezag van het *Hof*, boven de *Staaten*, onder de Graaven, zie *Hof van Holland*. Zy wierden, door den Graave, over wigtige zaaken, geraadpleegd en hunne toestemming wierdt vereifcht, in het heffen van lasten, V. 21, 27-29. Hunne dagvaarden geschieden op verlof van den

Graave, V. 22. Zy stellen niets vast, omtred de opvolging, by overfyden van Phillips, maar laaten dit aan Keizer Karel over, V. 80. 81. Zyn vertegenwoordigers der In- en opgezetenen, en waar door, en fints wanneer, zy een byzonder ligchaam, voorzien van eigen Ambtenaaten, begonnen uitte maaken, VI. 1-3. Zy zorgen, de Gemeenlands en Siedelyke Privilegien, door de Graaven gefchonken, in hunne bewaaring te krygen; Hoe zy er in ftaagden, en waar dezelve, wegens hun, in vroegere tyden, bewaard wierden enz., VI. 3-9. zie *Privilegien*. De Staaten van Holland worden gelast, enigen, uit den hunnen, der Fransche taale magtig, naar Brusfel, om te raadpleegen, te zenden, maar zy besluten, tot die raadpleeging niet te koomen, dan onder akte van *non Prejudice*, en beroepen zig op hun privilege, VI. 16, 17. Hunne ernstige voordragt aan Phillips, tegen het indringen van Vreemdelingen in s'Lands Regeeringe. s'Konings antwoord daar op, VI. 22, 23.

Zy

Zy beschenken den Advocaat, Aert van der Goes, VI. 28. Die van Holland, immers, zy die den Koning aat hingen, nog in Gras- en Bloei maand des jaars 1572, vergaderd, VI. 102. Door den Graave by een geroepen, tot vermeerdering van het Graaflyk gezag, VII. 3. Men dwingize tot onverpligte betaaling, 4. zie *Beden*. Zy erkennen s'Graaven *Souverainiteit*, VII. 4. Willem I komt hen, in veele zaaken, te gemoet, waar door zy zeer veel gezag krygen, en daaden van Souverainiteit pleegen, VII. 6-10. 16, 17. Willem I. klaagt over hen. De zaak wordt gevonden, VIII. 12, 13. zie *Steden*. Geeven, vóór de afzweering, een plakaat uit, op hunnen naam, uit, VII. 6. Raaken oneens met die van den Raade nevens den Prinse, VII. 15, 16. Zyn voor 't afbreken der handeling met Spanje, VII. 24. Beschenken den Graave van Schwartzenberg en Hohenlo, VII. Op welken voet, zy 't opbrengen van gelden van datt Vyand gedoogen, VII. 92. Bieden als *Versoeners*, aan Prinse WILLEM,

I hunne Ordonnantien, ter bevestiginge, VII. 6. Worden, in de plakaaten genoemd, voor de afzweeringen. 6. (p). Gebrek aan eendragt onder hen, 35. Houden den Vredenhandel aan zig en Willem I, 41, 42. Tragten geld by de Oosterfche Steden te beleenen, 42. (zie ook *Rynland*), zenden Afgevaardigden ter Staats vergadering van Zeeland, 49 (zie ook *Geerttruidenberg*) zetten Zeeland aan, om Spanje te verlaaten, 100. Onlust, tusfchen hen en Willem I, nopens het hooggezag, 108, 109. Zy draagen hem van nieuws de hooge overigheid op, 101. Komen hem te gemoet in het maaken van onkosten, 117. Draagen hem de Graaflykheid op, 113, 114. Hun wys en kloek gedrag, by 't overlyden van Prinse Willem I. VIII, 1-4. Naamen der, toen, aanweezende Leden. 4. zie *Delft*. *Maurits*. Staaten van Holland, Zeeland en Utrecht zorgen byzonderlyk voor wedden van Graave Maurits, en voor de voldoening der schulden van Willem I. 12-15. Zy verbieden het pleken over dee-

deze stoffen. 15. zie *Louise de Coligny. Hobenlo. Bergen op Zoom.* Hunne zorge tot ontzet van Brussel. 34. Zy handelen, helmelyk, over de verdediginge van de Stad Tielt. VIII. 37, 38. Hunne yver, om Antwerpen te ontzetten. 40-42. zie *Aldegondé.* Stellen eene instructie vast, voor Maurits, als Stadhouder van Holland en Zeeland. 53, 54. Zy voerden, reeds onder de Graaflyke regeeringe, den titel van *Edelen en Steden, Repre- senteerende de Staaten.* 55, 56. zie *Leicester. Munt.* Staaten van Holland, als Kooplieden aan Alva afgescherm. 61. Op voorgang van Gouda, lasten de Staaten van Holland, den eed van getrouwheid aan alle hunne Ingezetenen. 62. zie *Oldenbarneveld. Vertoog Egmond. Solms. Purmerende. Nassau. Wetenschappen. Lasten.* Die van den Dorpe Sloote lasteren en dreigen hen. IX. 27. Staaten van Holland. Zy staan Maurits, te vergeeffsch, tot *Gouverneur en Capitein Generaal der Nederlanden* voor. 109. Hebben nimmer afstand gedaan om zeiven, in den haare, over

den Godsdienst te mogen beschikken. XI. 70-73. Zy zyn tegen de *Synode Nationaal*. 86. In hun afwezen, schryf men tot voortzettinge van dien, aan den Koning van Engeland. 80. Zy verklaren er zig tegen. 80, Waaken tegen Jesuiten en Roomsch bygeloof. 87, 88. Zy begrypen, dat geen der benoemde Raaden van den Hove zig, als Richters over de drie gevangene Heeren, mogen onttrekken. 100. Zy vermanen 't Hof van Holland, en de Wet van den Hange tot gerustheid, op het einde van Maurits leeven. 118, 119. Zyn het eens met de algemeene Staaten, en dringen aan, om Fredrik Henrik tot Capitein Generaal en Admiraal, over alle het Krygsvolk van den Staat, te bevorderen. XI. 2, 3. zie verder *Frederik Henrik.* Hunne zorge ter bevestiginge van s'Lands Haaringvloote. XI. 29. 31. Zy stellen den Koning van Groot Britannie voor, om de zaak van Ambona, door onrydige Regtets, te laten afdoen. 33. Stellen zig, met kragt, tegen de bedreigingen der Admiraliteiten, en worden, doot

eigenen Staaten, daar in ge-
 handhaafd. 36-38. Zy pre-
 sen den abdeten aan, tot het
 maken eener ontzaglyke Be-
 schieting, by Vreeswyk. 48.
 Zy worden Gemagtigd door de
 algemeene Staaten, de Brieven
 van de laatstgemelden by derzel-
 ver afwezen, te openen. 59.
 Schulden van Holland: goede
 orde, in den uitgave. 57, 100. Zy
 brengen hunnen aanslag nevens
 daandere Gewoosten traaglyk op.
 62, 78. Buiten hunne kennis, ee-
 nige Ruiters aangewonnen. 72.
 Zy doen den Prinsfe opeening, no-
 pens den begwaarden staat hun-
 ner geldmiddelen. 78. Hoe wt-
 migmen, in den Spaanschen oor-
 log, tot het jaar 1681 toe, heeft
 opgenomen. 78. Stemmen in
 nieuwe betaelinge. 79. Zy ver-
 zetten zig tegen het aanstellen
 van een Veldmarischalk van den
 Staat: doch komen by: Yveren
 zeer ter uitruiming eener Vloot
 voor de Haringsvaart. Freder-
 rik Henrik stelt aan hun de keuze
 van een Opperbevelhebber. 84.
 Zy zenden, op hun *Patent*,
 knegten, ter dempinge van een
 oproer naar Epkhuizen. 85. Zy
 staan voor, aan hun en aan Zee-
 land het werk der Zee over te

brengen, onder ontzagg der ver-
 lof en gelatelden: het gaat
 niet door. 85, 86. Zy klaan-
 gen over den elandigen staat der
 Franschen Troepen hier te Lan-
 de, door het niet betaalen des
 Konings. 86, 87. Zy wyn
 misoegd over 't aanstellen van
 Krygsbevelhebbers. 95, 96.
 Zy dekken zig in 't aanspre-
 ken der Koninginne van Eng-
 land. 97. Laatste woorden van
 Frederik Henrik, hoe, by hen,
 aangestekend. 108. Wanneer
 zy voorsloegen, Bestand in
 de van Vrede te veranderen.
 106. Hun gedrag omtrend Ka-
 rel, Prinsfe van Wallen, nader-
 hand Koning van Groot Bri-
 tannie. zie *Karel*. Verhaal van
 het verschil der meerderheid met
 Willem II, ten aanzien der af-
 danking van Krygsvolk. XII.
 17-25. Besluit tot Provinciaal-
 le afdanking. 24. Waarom.
 Zy scheiden plotselyk. 25, 28.
 Haar afgevaardigden doen aan-
 teekening tegen de bezending der
 Generalkteit naar hunne Steden.
 27, 28. Op wat wyze zy met
 den Prinsfe nader handelen, over
 't verminderen van 't Krygsvolk.
 47. Of zy zeker gefchrift; we-
 derlegd hebben. 48. Verschil-
 len

den van hun tot de Gewesten. 48. Zy besluiten, ondanks de uitnoodigingen van Amsterdam, in den Haag te blijven vergaderen. 52, 53. Zy doen eene bezending aan den Prins van Amsterdam. 54, 56. Na rype overweeging, besluiten zy totgevoeligen te gaan over den doop van Willem III. 65-68. Begroeten de Vorstinnen Weduwe en Grootmoeder. 68, 69. Beschenken den Jongen Prins met een wedde. 69. Zy treden in overleg met de afgevaardigden der andere Gewesten, nopens de zaken, te verhandelen op de *groot Vergadering*: 70, 71. Zy worden kwalijk verdagt, der Hervormde leere niet voor te staan. 74. zie *Roonischgezinden*. zie *Unité*. Zy beletten, dat de Vloot van Koning Karel van Schootland zig niet met de Staatsche vereenige. 110, 111. Gelasten, dat geene hooge Personagten, buiten hun verlof, in Holland komen. 111. Draagen zorg, dat de President der grootte vergadering niets wezenlyks den vreemden Gezanten zegge, buiten kennis der Leden. 118. Handelen om

zigdig, by het leeven van *Croft*, met Koning Karel II van Schootland. XIII. 1-3. Zy onthaalen hem, by 'zyne komst in Holland. zie *Karel II*. Gerugten, ten haasten opzigt, verspreid, nopens de kist met geheime Papieren van Prins Willem II. 35. Zy behandelen den Groot Brittanisch Genoot zeer onderscheiden. 37. Zy krygen geheime ryding der eensgezindheid van Frankryk en Engeland. III. Zy oordeelen, alleen Willem III. uit de Voogdy te kunnen ontstaan. 113. Trachten den Hogen Raad te vernietigen. 114. Men is het niet eens over belastingen. 129. Zy doen eene Oorlogsverklaring tegen Frankryk vervaardigen. XIV. 3. Zy bewerken het veilig vaaren in Oorlog, der Paquetboot naar Engeland. 11, 13. Zy doen de Burgeryen en 't Placete Land wapenen. 14. Zie *Burgeryen*. Zy beaamen den *tweeden* man op te ontbieden. 15. Veertien duizent knegten te werven. 15. Medegunsten aan Vrywilligers op 's Lands Vloote. 19, 20. Welke zorg

zy droegen, in 't brengen van 's Lands gelden naar Amsterdam, en op wat voet dit geschiedde. 31. Benoemen een geheim Be- soigne tot de Krygszaken. 32, 33. Gelasten Beveering, 't Le- ger naar Holland te doen trek- ken. 42. Eene bezending der Staten van Zeeland, maar hen aan, zig te verdedigen. Hun antwoord. 47, 48. Zy doen voorzieninge, nopens een' op- stand te Gorinchem. 65. Zy trachten de moedwilligheden der Fransche knegten te betoomen. 69. En die onzer eigen Troe- pen. 93. Zie *Gorinchem*. Zy beoemen Leden tot Vredehan- del. 96. En, daar na, den Prinse. 96, 113. Zy willen geen lasten doen heffen van Vingie- lingen. XV. 4. Zie *Bruderode*. Zy neemen maatregelen tegen Zeerooverij, 90. Daadlykheden gebooren uit hunnen twist met Zeeland, over 't belasten van goederen, door Holland of Zeeland vervoerd. 22-28. 't Wordt bemiddeld. 27. Zy staande op- permagt, over 't Land van Bom- mende, aan Zeeland af, en hoe. 31-33. Hun antwoord aan den Franschen Ambassadeur, d'Avaux, nopens de te rug gaai- ve zyner onderschepte Brieven. 39, 41. Zy ontfaan den Rea- pensionaris Paget van het stellen van zekere Resolutien. 47. Zy vergunnen het aantasten en over- geeven van Engelsche Ingedrag- de, over een aanslag op s' Kb- nings leeven: naader verstand van hun besluit. 48-51. Zy stellen vast, niemand, dan op geloofsbrief der Vroedschap, ter hunner Vergaderinge toe te lasten. 55, 57. Zy zorgen voor de hervormde Vluchtelingen. 59. Zy schryven ernstig aan Gelder- land, ter voldoeninge der Ren- ten: hunner Ingezaccenen. 65, 66. Op welken grond sy oordeelen, Doctor *Burnet* hier te mogen houden. 66. Zy klaa- gen by 't Hof van Londen, over het niet maekoomen der Traktaaten. 69, 70. Zy wor- den Gevaders over Joen Willem Friso. 70. Zy geeven, 102, aan Koning Jakob II, ten aanzien der Consulant-regien, 75, 76. Zy doen naar de beste legplaat- zen voor s' Lands Schepen uit- zien. 78. Zy besluiten tot ver- meerdering van Landmagt. 106. Zy doen aanwervingen, voor hunne reekening. XVI. 11. Zie *Kasse*. 't Voorgevallen, by hen,

ter zaak, van 't geschil van Amsterdam met Willem III. over de benoeming van Schepenen. 23-29. Zy verzorgen de Kasten, en de inlandsche Wapening, tegen een inval der Franschen. 32. Zy begunstigen de Leidse Hooge School, in den aankoop der Boekerye van Kogel, 53, 54. Besluiten het Krygsvolk met inlandsche, Stoffen te doen pleden. 54. Zy vermenigvouden, Willem III. Verscheffnogens den rang met de Generaaliteit. 55-57. Hunne handel in de zaak van Simon van Helwijn. 69-77. Zy doen onze kusten met Oorlogschepen beveiligen. 90, 91. Zy zyn voor 't verlenen van het Oktrooi der Oost Indische Maatschappye, en op wat voet. 99, 100. Stemmen in eene geldopreeminge, door de algemeene Staten, van zestien en een half millioen, ter gemoetkoming der krygende schulden. 103. Hoe zy handelen in een verzoek der Gemeenscliden van Nymegen. XVII. 31. Zy zyn zeer misnoegd over plundering, door Zeevolk van den Staat. 44. Slaan 't bevorderen der Zeekperryen voor. 46. Belastingen

door hun ingevoerd. 57, 28. Gelden opgesoomen. 48, 49. Worden agterlyk, iust betastien der Oorlogslasten. 48, 49. Nemen het Gevaderschap aan over Prinse Willem, Karel, Henrik Friso. XVII. 99, 100. Nemen de helft der Troepen, op Noord-Holland staande, voor hun aandeel. XVIII. 20. Nemen besluit wie ter Vergadering zou te laten. 39. Hun gedrag nopens het verbinden met andere Mogendheden. 56. Wyzen zeker verzoek van den Russischen Czaar af. 59. Zie *Unie*. Zy dringen by Friesland aan, ter voldoening der Renten aan Hollanders. 46, 47. Zie *Gerts. Tabago. Van Hary. Maatschappye van zekerheid*. Koopen Viane, en hun gedrag in dat werk. 96-98. Zorgen voor de algemeene zekerheid. 103. Zie *Groot. Staat de huijzenlandsche Geloofsgenooten*, met giften, by, en worden de *revelant der Elendigen* genoemd. XIX. 96. Zy stemmen in het Weener Verdrag, en op welken voet. 28, 27. Zy besluiten, zis in den Poolischen Oorlog niet in te laten. 29, 28. Zy dringen on het Verdrag met Frank.

Frankryk, tot onzydig verkleen-
 ringe der Oostenrykſche Neder-
 landen, door. XIX. 40 - 45. Hun
 gedrag, nopens het by-
 staan der Keizerſche Koningin-
 ne. 97-103. Hun ſchryven aan
 den Koning van Engeland en
 Prins Willem IV van Oranſje,
 nopens dezes Huwelyk; en
 hun voorſtellen ter inſtandhou-
 ding der Stadhoudertoone Re-
 geeringe. XIX. 67-76. Hun
 geſchil met andere Bondgenoo-
 ten, in de zaak van Torck. Zie
 Torck. Hun beſluit op 't vol-
 loopig voorſel tot Vredelandel.
 XX. 9-12. Zie *De 7e Vrk.*
 Verſchillend gevoelen aldaar,
 over dat onderwerp. 13. Zie
 Ruſs. Geſchil met Frankryk,
 nopens drie opgebragte O. I.
 Schepen; 27 Roemen, niet moe-
 te, tot eene bezending der-
 waarts. 19-24. Hunne groote
 invloed over Generaalk. 19,
 23, 27. Zy zyn zeer voor de
Barrière. 38. Zy doen merke-
 lyk voorſchot aan den Luitde.
 44, 56. Zy zyn voor een ver-
 drag van onzydigheid, met
 Frankryk. 42, 45, 55. Zy
 geeven laſt tot verſterkinge van
 Voorne, Bilete en andere plaat-
 ſen. 56. Zy maaken de Bond-

genooten aan, tot genoegzaa-
 me Wapeninge. 72. Zy zyn
 het minst agterlyk, in betrag-
 ting. 77, 78. Of zy uit meer dan
 twee Leden, d. i. *Ridderschap*
 en *Steden*, beſtonden. N. 202,
 203. Of er, oudtyds, drie Sta-
 ten in Holland waren? het te-
 gendeel van dien aangevreezen.
 223. Den Regeeringen der Sta-
 ten wel eens die naam toeged-
 elgd. 225. Hoe zy 's Land
 Privilegien voofftaan, tegen het
 Graaflyk geweld. IV. 225-227.
 Hun oordeel, nopens den oor-
 ſpiong der Godskennige ge-
 dachten. 234. Kunnen geen
 Privilegie toonen, van onder-
 ſonderſchyken Admiraal te mo-
 gen zynen. 240 (d). Men
 moet hen kwalyk af, onbe-
 ſchreeven ten hove te koemen,
 241, 243. Zy krygen verlof,
 tot uitrooing van Dordtſche-
 pen. 245. Waar uit hun *Colle-*
gie beſtonde. 257. Zie *Colle-*
gie. De Edelen en zets groot-
 te Steden, *repréſenteren* de
 zelve. 257. Zy worden, ver-
 nederend, door Alva behandeld.
 283-285. Hoe zy, voor 't
 eerst, te Dordrecht, vergader-
 den. 291. Zy deden een belee-
 ding en ſtaan de Kerkſeraden

aan, ten dienste van 't Land. 292, 293. Hoe beschreeven, door de Leifdierstiche party. 299. Doen een beteenng over de Tafelsthoers. 311. Op de Speelkaarten, Papier en Tabak. 328. Zorgen om den Oost- en West-Indischen handel niet naar Frankryk te doen verplaatsen. 329. Zy hangen niet veel aan ijelen hunner Ambtenaamen. 332. Hoe lasterlyk men van hen spreekt. 329, 333. Zy raken in geschil met Engeland, over 't inwoonen van gevormde landen, en besluiten tot eenne zending. 339-347. Men ge-
 348. Het men Jacobus, Kloofgavin
 Groot Brindie, aspena tot
 Strafen van 1600 Nederlanden,
 in Engeland. 363-372. Zy
 weigeren, in de Generaalsreits
 bezending te bevestigen. 387.
 Hun waardig gedrag by het
 Franche Hof. 390. Zy zyn
 oneenig over eenne bezending
 naar Frankryk en Engeland.
 Ht weidinge daar over. 400-403.
 Hunne zorge voor de Kragt
 der ziele, en de dekkinge der
 legers. 408, 412. Wat
 myden, in de zaak van de
 Staten van Zeeland, schynen

zich de inwydinge van een Bie-
 schop van Antwerpen niet aan
 te trekken. VI. 33. Hebben
 Afgevaardigden ter Staaten-Ver-
 gadering van Holland. VII. 29.
 Nieuwe inrigting in hunne Ver-
 gadering. VII. 58. Zie Geertm-
 denberg. Middelburg. Zee-
 land. Hunne yver, om An-
 werpen te doen onzetten. VIII.
 41. Uit wie zy bestonden, en
 het overgaan van Middelburg.
 47 (3). Of zy een Instructie
 naar Sijden Hoof, Prins Ma-
 alus, als Stadhouder van Hol-
 land, van Zeeland, 50, 52. Zy
 roepen zich op het groot
 Privilegie van Willem Maria.
 103. Hunne geschieden der
 Briltoke Aene Christus van
 Soams. IX. 10 (2). Zy voeren
 den Xden Penning in op zynig-
 sche Effentien. IX. 25. Stem-
 men de laatste in het Bestand,
 uit vreeze der openinge van de
 Schelde. X. 12, 13. Welke
 zwaargheden zy verder ma-
 ken. 14, 14. Merkwaardig
 besluit daar omstond genomen.
 183. Want zy. Zy zoeken het
 188. Artikelen der Notte. X.
 190. Zy merken van zig voor
 de Synode Nationaals, en ver-
 gen aan het besluit. Gevolgen
 daar

daar van. 79, 80. Holland laat voor, aan hun en de Staaten van Zeeland, het werk der Zee over te laten, onder ontvang der *Convooyen* en *Licenten*. Prins Fredrik Henrik is hier tegen: 't blyft steeken. XI. 85, 86. Zy eischen de, door hunnen Admiraal, Hollaars, genomen en in Holland opgebragte, Schepen te rug.

III. Zy zyn voor het open stellen der vaart op Afrika, onder zekere uitkeeringe. XIX. 13. Zy stemmen met Holland, in het maaken der schikkingen met Groot-Brittannie. 99. Wat zy gevoelen, ten aanzien van het geslacht, of een Lid van den Raad van Staate, tusschen, zuten, kan in een Admiralties Kollegie; en 't verder vernigle, daar omzond. 107-118. Zy zyn mispoege over een uitsluitend Secret Beseigne ter Generaliteit, nopens den Vredenshandel, en stellen er een aan in hunne Provintie. XX. 34.

Zy verdedigen den Admiral J. Evertsen. N. 399. Zy zyn, in het jaar 1679, tegen de bezendinge naar Londen. XV. 401-403. Zy sluiten een Verbond met den Keizer van Rusland. 441-446.

Zie Zeeland. Lusten.

Staaten van Utrecht. *Zie Strick. Ledenberch.* Zy verklaren, afzonderlyk, den Koning van Spanje vervallen van de Graaflykheid. VII. 104. 117-138. *Zie Bergen op Zoom.* Neemen eenige Staatsleden, door Leicester vervolgd, in bescherminge. VIII. 61. Geeven last, om den Predikant Strijker, te Utrecht te vangen. 66. Stellen zig tegen het maaken van eene aanzienlyke Beschanzing, tot denkinge van Holland en het Sticht. XI. 49.

Stemmen met het gevoelen van Holland, ten aanzien van den Poolischen Oorlog. XIX. 43.

44. Dringen op de bevordering van Willem IV, tot Generaal van 't Noorvolk van den Staat. 82, 83.

Verzetten zig tegen handel met Groot Brittannie, zonder kennis van Frankryk. 99. Doen eraan teekeninge tegen. 109. Vermeenen, dat een Lid van den Raad van Staate, tusschen zit-

ting kan hebben in een Admiralties Kollegie. XIX. 107-118.

Zy worden bevestigd ter Besan- dinge van agterstellen. XX. 31.

Zie Utrecht. Dvetseden van Staat. hoonga, in dat Gewest, geenda

voor in de dertiende of veertiende eeuw. N. 140. *Staat van Friesland*, zijn het eens met de Staten van Holland, nopens het uitrusten van Schepen. VI. 16. Zyn bedagt, tot het aanneemen van een Advokaat van den Lande. 30. Hoe zy zig gedraagen, by het invoeren der hervorminge. 65. Zy worden, hunnes ondanks, bezonden door de algemeene Staten, en de gevolgen van dien. X. 47. 48. Zyn gereed zig te verklaren, en verklaren zig daar na, voor het Synode Nationaal. X. 79 en 80. Klagen over hunne Afgevaardigden. XII. 91. Breidelen de beschuldigingen van het Volk, tegens de Regenten. XIV. 89. Zy zyn onvergenoegd, over het niet aanstellen van hunnen Stadhouder, tot eersten Veldmaarschalk. XVI. 89, 81. Verzetten zig tegen het besluit der algemeene Staten, nopens de wyze der verlening van Octroi aan de Oost-Indische Maatschappij dezer Landen. XVI. 116. Zy agterlyk, in het bezetten der Renten aan de Hollanders. XVII. 145. Dingen, om Prins Willem IV. van Oran-ge tot Generaal van het Voor-

volk, aan te stellen: het geset door. XVII. 106. Stemmen met Holland, in het maaken van schikkingen met Groot Britannie. XIX. 99. Begrypen dat een Lid van den Raad van Staten niet teffens zitten kan, in een Admiralteits Kollegie; 't verder verrigte in dat geschil. 107-118. Erkennen den Vorst van Waldek niet voor Generaal. XX. 3. Zy zyn misloegd over een uitsteltend *Secret Befeigne* tot Generaliteit, nopens den Vredenshandel, en stellen er een aan in hunne Provincie. XX. 33-34. Worden bezonden ter zaken van agterstellen. 51. Zy dringen op sterke maatregelen ter hulpe by Groot Britannie. 52. Zy voeren den nieuwen styl in. N. 375. *Staten van Overysel*. Zyn gereed zig te verklaren voor het Nationaal Synode. X. 79. Verklaren er zig voor. 80. Verzetten zig tegen het Besluit der algemeene Staten, nopens de wyze der verlening van Octroi aan de Oost-Indische Maatschappij dezer Landen. XVI. 101. Stemmen met Holland, in het maaken van schikkingen met Groot Britannie. XIX. 99. Vermeenen dat een Lid van den

Raado: van State teffens zitting
ken hebben in een Generaalkon-
fingie. 107-118. Zyn niet
vergenoegd met de *Stervete Be-
soigne* ter Generaliteit, nopens
den Vredenhandel met Frankryk:
stellen een Sekreete in den hun-
nen aan; klagen daar over aan
de Bondgenooten, en 't geen
verder hier over, te doen viel,
byzonderlyk met Holland. XX.
26-30. Worden bezonden in
zaaken van agterstallen, 51.

Staaten van Stad en Lande:
zyn geredt zig te verklaren
voor het Nationaal Synode. X.
79. Verklaaren er zig voor.
80. Dringen, om 't Prinses Wil-
lem IV van Oranje, tot Gene-
raal van 't Voetvolk aan te stel-
len: 't gaat niet door. XVII.
106. Zy zien de Huizing van
het Weener Verdrag eenvoudig
aan. XIX. 31. Willigen de
schikkingen niet in, om met
Groot Britannië te handelen. 90.
Doen er aanmerkinge tegen.
222. Vermeenen dat een lid
vrij den Raado: van State, 105.
Sensikttingerkan hebben in een
Ministratie Kollegie, 200.
Verrigte daar omtrent 207. 228.
Staan voor aan den Prins van

Waldeck, Afgevaardigden te ver-
de toe te voegen. XX. 47.
Worden bezonden ter zaake
van agterstallen. 51. Zy drin-
gen op sterker maatregelen ter
hulpe, by Groot Britannië.
52. *Staten van Drente,* worden
bezonden ter zaaken van agter-
stallen. XX. 51.
*Staten (Gemeene) d. i. 't huis
der Gemeente in Engeland.* 51.

Staatsheld, 't Hof van Bour-
gonde minne daar in wiken dit
gelyk, onderhandelt over
het Hof van Oostendyk en
Spasse. IV. 20 (6).
Staat van Oorlog, ter Zee en
te Lande, onder Keizer Karel
V, voor een jaar. V 88. No-
pens de Benden van *Ordonnan-
tie*, onder hem. VI. 13. No-
pens de Wegden en Jaargelden.
VI. 16.
Stadouders der byzondere Ge-
wesen, staan onder de ge-
meene Landvoogden. IV. 408.
Bewaren, het Zegel van den
Graaf. 409. IV. 418.
Stadouders (van Holland) had-
den, 't omlyt, *Stadouders-
Leden* onder zig. V. 2

(d). V. 30, 37. Krygen ver-
eeringen van de Steden. V. 7.
Schaepdyk, was er meer dan één
Stadhouder van Holland. V. 21.
(j). *Stadhouder Generaal* van
Holland, Zeeland en Friesland.
V. 100. Utrecht en Holland
gebragt, onder een Stadhouder.
V. 201. Zie *Stuurs en Kapitein*
General. De Stadhouder
deed, in de Vergadering der
Hollandsche Ridderchap en Steden,
voorstellen, wegens den
Graave, ten tyde van Hertoge
Philips van Bourgondie. V. 59.
(p). *Stadhouders*. Waarom men in
Brabant, geenen bysonderen
Stadhouder hadt. VI. 27, 36.
Stadhouders van Gelderland en
Zutphen. Zie *Gelderland* en
Zutphen. Stadhouders waren
even als andere Ambtenaars,
los, by dankkomst van een nieu-
wen Graave. VI. 22. Zy waren,
niet als, Kapitein General.
VI. 59. Hunne magt onder de
Graaven. VI. 24, 304.
Stadhouder (van Holland) on-
verschillen tuschen der Ambt en
dat van Gouverneur. VII. 111.
Ongehoogen van Prins Willem
II, wylmen hem, als Stadhouder:
niet ter Vroedschap van Amster-

dam; zo hy vermeende; hant te
willen treden. XII. 20. Of
Willem III, na zeker tyd punt,
niet meer als *Stadhouder*, maar
als eerste Edale; ter Vergadering
van Holland is verscheen.
XV. 39, 402.
Stadhouder van Gorischem rijk
gedrag ten aanzien der Staat.
XV. 32.
Stadts Ambtsdraden, niet te ver-
ken voort 't Hof van Holland.
N. 27.
Stad en Land weigert het
uitrusten eener vloot, en het
roetreden in den Veldslag met
Zweeden. XV. 30. Besluit
en overgehaald. 30. Klaagt over
het niet voldoen haarer Rechten
brieven: haar Pensionaris in
Amsterdam bekommerd. XVII.
13. Verschaft met de meeste
Leden der Generaliteit, nopende
de hulp van de Ketzers-Konin-
gh. XVII. 98-100. Het Gewek
wordt te vergeefsch bezondel,
tot verlamming van Geldersche
agterhaften. XVII. 115.
Stad en Land. Zie *Stadten* en
Staden Lande.
Stadhouder, in den slag van
Fleury, op de Franschen ver-
verd, in de groote Zant in Fran-
ge, en in Friesland, ten toone-
han-

hangen, XVI. 5. meest aan de Romeinen te dan-
Stapelrecht, wist daar over tus- ken. 62. Zy hebben in de mid-
 schen Amsterdam en Dordrecht. del eeuwen houten muren, 122.
 V. 50. Zie *Dordrecht*. Voera. *Steden*, (Regeeringen der)
Starrenkykers, wanneer dezelve worden, . . . door de Gra-
 reeds uitgevonden, . . . K. 36. ven, wel eens tot bywoonen
Starrenberg (*Willem van Was-* van den Raad, gerpepen. Be-
senaar: Heer van), Ambassadeur lofte van Albrecht van Beieren,
 van den Staat aan het Hof van om 't Land, by zyne Raaden op
 Frankryk, zyn schryven aan de goede *Steden*, te zeggen:
 Staaten, mopens 't Konings ge- haar aanzien onder Willem
 voelen, omtrend het gezamen- IV, III. 73. En onder Wil-
 lyk gehoor vragen der Gezan- dem VI. Zie III. 82. Haar
 ten van twee Mogendheden. ogewensend, vermogen. IV. 3.
 XV. 99. N. 410. Verzoekschap Reeds in 't begin der veertien-
 Koning Lodewyk XIV, de Stad de eeuw, 't regt van *Excysen*
Orange te verschepnen. XVI. aan haar vergrind. IV. 48. Zie
 83. *Heer Regtsgebied*. *Kuurs van*
Staveren, Krygt weten van den *Zeeland*. Worden, door de
 Markgraave Ebert. Wordt Graaven tot 's Landzaaken
 aan den Bisschop van Utrecht toegelaten, nevens de Edelen.
 geschonken. N. 126, 127. Be- V. 18. Haare wyze van Siem-
 steaten door Graave Willem I. ming, by het invoeren van
 128. Bloek in Koophandel en excysen, in 't jaar 1441. V.
 Haringvaart. Oorlog met de Oos- 58-60 en 45. (9). Zy doen
 tische *Steden*. 176. vereeringen aan de Stadhouders.
Steden (Grens) Regt onderhou- V. 73. Zie *Geschenken*. Wor-
 den na den Vrede van Utrecht den beschreven met den Raad,
 XX. 49. In 1747 merkelyk of 't Hof van Holland, en waar
 verbeterd. 49-51. toe. V. 21. Zie *Dagvaardien*.
Steden (der Germanen), nog in *Verschedring*. Welke *Zeelieden*
 de derde eeuw meest met hon- waren in de Nederlanden, om-
 den Huizen. N. 51. 't Schip- trent de helfte der 15e eeuw. V.
 pen derzelven 60. Oorsprong 71. en vroeger IX. 58. Zy worden
 door

VADERLANDSCHE HISTORIE. 205

door de Graaven, by eengeroepen, tot slaaving van hun gezag. VII. 3. En door welken voornaamlyk. 3. De Steden besluiten, de Steden, die haare *Quota* niet opbragten in *erf* te houden, doch koomen te rugge. VII. 13, 14. Zy worden gesteld op 't leeveren van een bepaald gesal Schutten, ter bezettinge. IX. 31. voorzien tegen het te vroeg overgeeven van Steden. IX. 94. Hoe zy zig gedraagen, by de kepnisgeving over den togt van Prins Willem III, naar Engeland.

XV. 104-107. Haar vroeg aanzien. N. 135. Wanneer zy begonnen Verdngen te bevestigen. 141. Haare titel. 141. Worden, door den Graave, gemagtigd zig, by zyne wanbetaalinge, tegen hem te vereenigen. 178. Zes derzelven vereenigen zig. Haare vryheid verminderd, onder de Bourgondische en Oostersche Vorsten. N. 232. Wanneer zy vaste Vroedschappen verkregen. 227-233. Zie *Ver-gadering*. *Afgevaardigden*. *Pensionarissen*. *Steenbuis* (Jacob Willemsz)

Burgemeester van Alkmaar, yvert voor het oprigten eener West-Indische Maatschappij in de Nederlanden. IX. 94.

Steenwyk, 't ontzet dier Stad aan wien grootelyks te danken. VII. 102. De Strafsche bezetting naderhand, den hals afgesneden. 112.

Stroin (Mr. Pieter) Burgemeester van Haarlem, neemt, voorlooppig, het Raadpensionsrisico van Holland waar. XIX.

Stelling, mischien *Herbellers*: naam eediger oproetige Saxers. II. 24.

Stellingwerpers. Wanneer 23 regenden Utrechtschen Bisschop opstonden. III. 55.

Sterfie, onder het Ruudervan tyde van Keizer Karel den Groeten. II. 13. Ook hier te Lande. XVII. 19. Hypploovig middel daar tegen uitgevonden. 24, 25.

Sterk (Guert). Pastoor te Kappel, wordt aldaar, met de gewapende hand, geligt. N. 239.

Steyrs (Pieter Pauwels), zyn Hulp raakt in brand, by het inneemen van den Brielle. VI.

82. Sic.

Steenus (Kapheln), door Kapers
genomen. XVI. 85.

Stilleto, of men het niet, ten on-
regte, heeft beschuldigd.

Stoffen, Besluit by Holland, op
voorslag van Leiden, om de
Troepen van den Staat, op het
aandeel van dat Gewest staande,
met inlandsche stoffen te klee-
den. 54. **Zie Lyngwaeten**.
Rotterdam sluit voor, zig met
inlandsehe stoffen, te kleeden.

XVII. 11.

Stoke (Mells): eene plaats in hem
verdeedigd. N. 174. Hy
gewaagt niet van de Batavieren.

N. 98.

Storm zeer geweldige. Hier
te Lande. XI. 70. XIX. 76.

77. N. 244, 245.

Stoutenburg (Reinier van Ol-
denbarneveld, Heer van), ge-
niet eenige gunst van het Ea-
gelsche Hof. N. 330. Zyn
gesprek met Carleton, noemens
zynen Vader. 360, 361.

Stoutenburg (Johan van Weede-
van), Moedertlyk Grootvader
van s'Lands Advokaat van Ol-
denbarneveld. N. 306.

Stadtweg, de Staten van Bri-
bind, bragten er een op Keulen
aan te leggen. Zorg daar te-

gen, van deeze zyde. XXI. 113.

Stacham, een Schot, geeft aan de
hand, om eenige Engelsche
Vyandelyke Schepen te veriel-
den. XII. 108.

Straffen. **Zie Misdaadigers**.

Strik (Johan) bevordert het
onizet van Steenwyk. Hy is
de eerste, die, door de Staaten
van Utrecht, tot derselver Se-
kretaris wordt gekoozen. VII.
102, 103. raakt in onlust met
Leicester: sterft. 103.

Strikland, Résident van Enge-
Lend, by den Staat: wat hem
den weg blande, ter gehoor-
verkryging in de Vergadering
der Staaten van Holland. XII.
15 en 15 (r). Keert naar Lon-
don. XII. 96.

Stohje: wanneer Oldenbarneveld
het zelve begon te gebruiken.
N. 373. Maurits vermeestert
dat van La Barlotte, en komt
er mede in de Kerk te Ostende.
IX. 44.

Stroobalm (overgawe deezer
Landen, by den), III. 62.

Stroom (Pieter) vegt, manmoe-
diglyk, met een Algerynschen Ka-
per. XX. 117.

Stroomen. **Zie Openbyten. Foris**.
Struis (Frans) biedt den Staa-
ten

ten een onpluibaar, braadmiddel aan, en hoe daar in gehandeld. N. 414.

Spijker (Predikant).

Steyum (Herman Dito, Graaf van), gebiedt over der Staaten Legeer aan den Ryn. XI. 65.

Steuvelt, in den Veldtog van Fleury. XVI. 45.

Steyum (Graaf van). Hy geleidt de Smirnaasche Vloote N. 44.

Syl (nieuwe). in Holland, Zeeland en elders ingevoerd. VII. 35.

Stroep: een Germaansch Volk hunne Godsdienstige begrippen I. 223. Trekten over den Ryn: geslaagen. N. 17.

Stroetx, wat dit woord, ouwerlijks beteekende. VII. 92.

Surland, Gezant van Venetie, by den Staat, dringt aan op bystand voor den Hertoge van Savoye. K. 62.

Surlina, Frankisch Koosng, rak in Gallie. N. 84, 88, 89.

Surlame, de Volkplanting naar verarmde, waar door de Ingezetenen svingen op verminderings van Lasten: Redenen, om welken Zeeland afstand deedt van dezelve. XV. 32.

Surlame, Zeeland doet aan Willem III. voorstaan, het over te nemen. XV. 31. Hy slaat het af. 32.

Superioritas territorialis: Die Landbeeryke oppermagt.

Susanna, Een steenen opschrift gewaagt, mischien, van haan. N. 49.

Swaben: ontvangen Saxische Landen van Frankische Koningen. I. 79. Dat Land, Sedert, *Swabigen* genoemd. I. 80. Onderzoek nopens de sterkte van hun Leger. I. 80, 81.

Swartzenberg, (Graaf van) beschouken door de Staaten van Holland. VII. 25.

Swalinas spreekt het eerst, door de Contraremonstranten, in de Klootkerk van den Haage. K. 67.

Sybaris, wie zy was. N. 235.

T.

Taal (Duitsche), gewoone beloften: der Vorsten over, in de Duitche taal gedaan en te Boek gesteld, in de negende eeuw. XI. 33. Hoe zy, in de dertiende, wordt gesproken, in de

- de aangelegen Landen. Waar en wat gebruik men van de Fransche, roen reeds, maakte in, Europa. III. 5, 6 en 5. (k). Staaten van Holland zorgen tegens 't gebruik der Fransche taal, in het raadpleegen over Staatszaken, en beroepen zig op hun privilege. VI. 17, 18. Kundigheid van Margarete van Parma, in dezelve. 18. Overzetting uit de Nederduitsche taal, onder Leicester. VIII. 58, 67. De Latynsche onder de Germaanen vroeg bekend. N. 48. Begint, hier, te vervallen. 62. Zie *Duitsche (Taal)*. *Lezen. Schryven, Schoolen, Scrijften.*
- Taal.* De Fransche aanspraak van den Groot-Britanisch Gezant Albyville, door den President der algemeene Staaten, in de Nederduitsche, beantwoord. XV. 65.
- Taal,* verandering der Geslagnamen in vreemde Talen. Zie *Noemen.*
- Taalman (Jan),* wordt Lieutenant Admiral, by Holland. XIX. 122. Deft de kust van Zeeland. XX. 75.
- Tabage (Eiland van)* door Holland gekogt. Voorslag om het in staat te brengen. XVII. 32, 53.
- Tabak,* bezwaar op dezelve in Frankryk gelegd. XX. 97.
- Tacitus,* Boeken van hem verlooren N. 32. Raakt hier te lande, onbekend. 98. 99. Wanneer weder ontdekt en gedrukt. 99, 100. Of Hy in Germanie geweest is. 111.
- Taxandria,* waar gelegen. N. N. 9.
- Tafel (Zilveren),* op welke de Waerelddeelen en de loop der Starten verbeeld wierden. II. 24, 25.
- Tapjten,* te Delft gemaakt, weggeschonken door de Staaten. X. 25.
- Tasso (Torquato),* Italiaansch Dichter, met wie getrouwd. IX. 2. (b).
- Tekenen (van Partyschap),* het draagen van het teeken der Geuzen in Gouda verboden. VI. 60.
- Tellingen (Heer Diederik van),* Geeft zyn Slot Tellingen aan Florens van Henegouwen te leen, en ontvangt het weder. III. 12, 13.
- Tellingen.* Albert van Saxe heeft aldaar. 2. 4.
- Tr.

Teleskopen, derzelver uitvinding der Stad s'Hertogenbosch, VII. 96, 97, 98, 99.
aan wien toegeschreven. X.

37. *Terflood*. In welke beteekenis dit woord wel eens door Wagenaar genomen. XII. 44. 63.

Tempel (Ottoler van den), Sneuveit op een zeldzaame wyze. IX. 67. *Testament* (nieuw), in het hedendaagsch Grieksch, op last der Staaten, overgezet. XII. 77. zie *Maximus*.

Temple, Ambassadeur van Engeland, by den Staat. N. 393, 398. Is uitvinder van het drievoudig Verbond, en sluit het zelve. 395. Zyn Hof mistrouwt en bedriegt hem; zyne klagten daar over. 395-397. Zyn eerlyke en ronde handel. 397, 398. Vergelyking van hem met Carleton. 398. Verdedigt de Nederlanders. 396. Zyne beschryving van, en agtinge voor, den Raadpensionaris De Wit. 398-400.

Temel: of in de 14de eeuw bekend en, by een Arabiesch schryver, er van gewaagd wordt. IX. 60-63. *Texel*: nog in de 13de eeuw aan 't vaste Land. II. 91. Zie *Alkmaar*.

Temple, Ambassadeur van Engeland by den Staat. Zyn gevoelen omtrend zeker Geschrift, 't geen sommigen op naam van den Engelschen Ambassadeur *Sidny* stelden. XV. 28, 29.

Terestein (Halewyn van), is Gevolmagtigde te Velde, by Prins *Fredrik Henrik*. XI. 63. Hy doet verslag van het uitval, len des Veldmoets in Vlaanderen. XI. 68.

Terra nova (Hertog van), zyn schryven aan de Wethouders der Stad s'Hertogenbosch, VII. 96, 97, 98, 99.

Terlingen (van), Gekommitteerde Raad van Holland: zyn getuigenis nopens de ziekte van s'Lands Advokaat van Oldenbarneveld. X. 69.

THEODEBERT, Koning van Frankryk, trouwt eene Staavinne. N. 108.

THEODOSIUS (Keizer), zyne deugd en bedryven. N. 83, 87.

THEODOSIUS. Zyn regtboek gebruikt by de Franken. II. 7.

Theopbana, Gemaalin van Keizer Otto II, beschonken, in lyfsgt, met Walcheren, Tiel enz. II. 55. Zie *Walcheren*. *Theresia*. Zie *Maria Theresia*.

- Tbil.* (*Hendrik van*), Geldersche afgevaardigde, te Brussel: zyn schryven. VII. 45.
- Tbolen*: vergeeffsche aanslagen op die Stad: elendige toestand van Stad en Eiland, onder Alva. VI. 109. Wanpeer en hoe aan de Staatschen overging. VII. 47. Schynt tegen den opdracht der Graaflykheid aan Willem I geweest te zyn. 114.
- Tbor*, Wie hy was. I. 27.
- Tbrokmorton* (*John*), Lieutenant Gouverneur des Konings van Engeland, binnen Vlisfingen. X. 53. Klaagt over het niet betalen der Engelsche Troepen aldaar, door Koning Jakob. I. 56.
- Tiberius*, krygt hoog gebied in Germanie. Zyn bedryf. N. 18, 23.
- Tichelaar* (*Willem*), beschuldiger van Mr. Kornelis de Witt. Byzonderheden der regtspleeginge nopens deeze zaake, voor den Hove van Holland. XIV. 74, 75, 76-82. Na de vryspreeking van dien Booswigt, zien sommigen af van andere, reeds voorheen gedaane, beschuldigingen, tegens hem. XI. 87.
- Tiddinga* (*Generaal Major van*) wordt gezonden ter begeleiding der Russische Troepen herwaarts. XX. 82.
- Tbiel*. Keizerin Theophana daar mede beschonken. II. 55. Zeer vroeg een voornaame Koopstad, Dirk III heft er tol. II. 58, 59. Zorge van Holland voor die Stad. VIII. 37, 38. In brand gestookten. N. 131.
- Tielerwaard*, nevens de Bommerwaard, wel eer eene Bondgenootte der Staaten van Holland en Zeeland. VIII. 87. Wordt, na dien tyd, weder met Gelderland vereenigd. 87.
- Tienden*, voor een Kruistogt, door deeze Landen geheven. III. XVII. 23.
- Tinnen* op de schepen: wat betekende. N. 155, 160.
- Tilly* (*Graaf van*), Lieutenant Generaal, zyn dapper gedrag. 50.
- Tilly*, oudste Generaal, der Troepen van den Staat. XVIII. 12. Verzoekt by *permanente Ate*, tot *Commandant en Chef*, der Troepen te worden erkend: 't geen hier over te doen viel. 12-19.
- Tisnacq* (*Karel de*), zyne Geschriften. VI. 26. Wordt Raad der Nederlanden in Spanje: President van den Raad van Staate, te Brussel. N. 291, 291, 285.
- Ti*.

Titel, de Chronyk schryver *Van*

75.

Leiden geeft den Titel, dien de Vorsten in zynen tyd droegen, aan vroegeren. II. 84. Maria, Gravin van Holland, ook *Keizerin* gennemd. II. 104. Of Willem V. den titel van *Verbeider* voerde, na men hem 't Graafschap van Holland hadt afgestaan. III. 58, 67. Gouverneur der Indiën heet *Onderkoning*.

Techt (*Jacob van*), Burgemeester van Gouda, zyne verrigtingen. XIV. 110, 111.

Doet te Gouda opening van den Staat, der *zaken*, en met wat gevolg. XIV. 49, 51.

Toedrinken (straf over het onbescheidelyk) N. 109.

Togten, nopens, die van Rollo, is men oneens. II. 32.

Tegten, wat, somtyds, beteekent. VI. 87.

Tol (*Van*), behoort tot de Wattergeuzen. VI. 87.

Tellen men raadt de afschaffing der weinig bedraagende Graaflyke. XVIII. 119. Geschied daar over met Denemarken.

XIX. 24, 25.

Tolconferentien, tuschen den Staat en eenige Duitsehe Vorsten: de Resident Bilderbeek gelast dezelve by te woonen. XVIII.

Tolhuis, by de Schelde: Spanjaards aldaar geslagen. VII. 46. *Togtsen*. Bedienden hielden die in de hand, by Avondmaaltyden. V. 47. (v).

Tork (*Lubbert Adolf*.) Heer van Rozendaal: heevig verschil onder de Bondgenooten, of hy te gelyk zittinge kon hebben in den Raad van Staate, en een Admiralliteits Kollegie. XIX.

106-118.

Toren. Zie *Stot* te Gouda.

Torcy (Markgraaf *De*), Afgezant van Koning Lodewyk XIV, by den Staat, zyn handel-alhier.

XVII. 84, 90. is tegen de teekening van zeker verdrag. 91. Hy treft, voor zyn' meester, een' afzonderlyke vrede, met de Engelsen. 110. Zyn gevoelen nopens den twist, te Utrecht, met den Graave van Regteren.

III.

Torquato (*Tasfo*). Italiaansch Dichter, met wie gehuud. IX.

2. (b).

Torrington. Zyn valsche beschuldiging jegens de onzen. XVI. 50.

Touren. Verbond door de Staaten, met den Koning van dat Land, geslooten. XV. 8.

Toxandria, waar gelegen. N.

9.

- 9, 65, 67. *Towibend* (Mylord), Engelsch Staatssekretaris, klaagt over de weinige geheimhoudinge hierte Lande: voorziening tegen het zelve. XVIII. 92.
- Traarbach*: groot verlies der onzen voor die Vestinge. XVII. 58.
- Traffementen*. zie *Wedden*.
- TRAJANUS**, Landvoogd van Neder Germanie. N. 50.
- Trajectum*. Waar *Maastricht* be-
duidt. II. 30, 31.
- Trenk van Tautenburg*, Stadhou-
der van Friesland. Hy gaat de
Wederdoopers te keer en wordt,
door de Staaten, kragteloos by
gefaan. V. 32. Zyne gulle
taal aan de Friezen. V. 37.
Hy slaat de Holsteinschen, te Hel-
ligerlee. V. 37, 38. Sterft
V. 52, 53.
- Trente*. (Kerk vergadering van)
De Overheden in de Nederlanden
maken zwaarigheid, de beslui-
ten van de zelve af te kondi-
gen. VI. 46.
- Treslong* (Jonker *Willem van*),
Brielenaar, helpt die Stad in-
neemen. VI. 81, 83, 84.
- Wordt *Gouverneur en Kapitein-
Generaal* aldaar, en, daar na,
Baillius. VI. 87. Tragt, te ver-
geeffsch, Middelburg in te nee-
men. VI. 90, 91, 93. (2).
- Admiraal van Zeeland: zyn har-
tig en eerlyk schryven aan zyne
Hulsvrohwē, uit zyne gevange-
niste. VIII. 42.
- Tresorters* van Holland; van 1390-
1400. Opgaeve van dezelve,
uit s'Lands Charteren. N. 196,
197.
- Treotiano*, gezant van Venetië,
Iulsterryk, hier te Lande, ont-
vangen. X. 119.
- Treuer*, Ambassadeur van Groot
Britannie by den Staat, zyne
handelingen hierte Lande, XIX.
95, 96, 97.
- Tribunal*, voot *pateal*, geleezen.
8.
- Trier*, het Hof der Westersche
Keizeren. N. 83.
- Trier* (Keurvorst van), doet
voofftel aan den Staat, tot ver-
betering van den Rynhandel:
gevolgen van dien. XVIII. 71,
72.
- Trieste*, Vrouwe dier plaats ge-
vangen en ontslagen. X. 83.
- Troepen*, van den Staat, hoe veel,
jaarlyks, kosteden, in den tien
jaarigen oorlog. N. 420.
- Trojanen*, van waar, mischien,
het verdragtel, dat de Franken van
de Trojaanen afstammen. N. 58.
- Tromp*

Tromp (Maarten Harms).

De Staten van Holland doen de keuze op hem vallen, om het bevel te voeren over een Vloot, ter bescherming der haring-Vloote. XI. 84. Hy ontschuldigt zig menschlyk, om zyne jongheid in den dienst. 84, 85. Affchrift van een zynen Brieven. 93, 113-116. Ander schryven van hem, aan de algemeene Staten. 93, 94. Hy bezet de Vham-sche knut, het geen de Franschen Duinkerken doet winnen. 103. Hy kan, by gebrek van genoegzaame magt, niet veel uitvoeren tegen de Sorlingsche Zeeroovers. XII. 94. Hy klaagt over vermindering van zynen rang. 94. Holland zorgt hier voor. 95. Hy staat tegen den Engelschen Admiraal Blake. Sterkte der wederzydsche Vlooten en omstandigheden van dat gevegt. 98-103. Wordt door storm beleopen. 105. Hy komt aan Land: men eischt ter Generaliteit zyne dagverhaalen. Hy verschynt voor Gemagtigden der algemeene Staten: verdedigt zig, by woorden en geschrifte. Holland dringt, aan om hem naar Zee te zenden. Hy vraagt om Gemagtigden by zyne Vloot. Men staat dit af en

verzekert hem van het volle vertrouwen. Hy gaat naar Zee. 105-108. Ontkomt gelukkiglyk de overmagt der Engelschen. 109, 110. Zyn roemryke dood. 107.

Tromp (Kornelis Maarten's). brengt de Oost-Indische Vloot behouden binnen. XIII. 67. Of hy uit de Goeree met agtien Schepen geloopt zy. 71, 72. Waatom hy, tegens last, in Texe met s'Lands Schepen binnen liep. 84, 85. Men geeft hem Gemagtigden aan boord. 87. Zyne dapperheid en vaandigheid. 98. Zyn zwaarmoedig sterven. XVI. 59.

Trompetter, aan eenen Gezant der Staten mede gegeven, in plaats van eenen Bode. XII. 120.

Trompetter (Engelsche). Zie *De Ruiter*.

Troubadours. Zie *Dichters. Rederykers*.

Trubetskoy (Prins van) speelt met den naam van 't Volk, om Keizerin Anna Alleenheerscherse der Russen te maken.

XIX. 12

Truchses (Gebhard) Keurvorst van Keulen. Onderzoek of hy 't Wagtwoord, te Delft, aanhoudend, gehadt hebbe, by 't leeven van Prins Willem I.

VIII. 25.

Truyen (St.): Wanneer de verbondene Edelen aldaar vergaderden: valsche betigting van hun verrigte aldaar. VI. 55.

Tseraarts Oorloogt ongelukkig, en wanneer. VI. 94. Legert zig te Zoutelande. VI.

103.

Tserclaes. Zie *Tilly (Graaf van)*.

Tuin. Ridderteeken, door Willem VI aan Edelen, en Grooten geschonken: van welk metaal het was, en hoe gedraagen. III. 77, 78. Die Orde was, reeds lang voor 't belegeren van Hagestein, hier te Lande, in gebruik. N. 198. Friezen met die Orde beschonken, door Graave Willem VI.

Tuisto, Theutates, Theut, Tbis, Dis. Opperste Godheid der Germaanen. I. 24.

Tuften (Hair-). Zie N. 107.

Tur enne (Maarschalk van) ont-raadt aan Koning Lodewyk XIV de reize naar de Nederlanden.

XIV. 26.

Turpinus. Onze oude Geschiedschryvers, hebben te veel op deezen Bedrieger vertrouwd. N.

99, 111, 112.

Turf: geschil tusschen de Staaten van Holland en Zeeland,

over het belasten van den doorvaarenden Turf. XV. 21, 22. Zeeland doet ze, ter vermydinge der Hollandische belasting, niet door de Hollandische Sluizen, maar buitenom, vaaren. 23. 't Wordt bygelegd, doch niet, dan met veel moeite. 23-28.

Turken beoorlogd, door Hertoge Philips. N. 210.

Turken, door Frankryk aangezet, tegen den Keizer. XIV. 29, 30.

Turnhout. De Prinses, Weduwe van Orange houdt zig, daar, op. XII. 61.

Tuyt van Seräosterken (Kolonel) gezonden naar 't Hof van Weemar en Bamberg, ter overneming van Troepen. XX. 82.

Tydrekening (Nieuwe of Gregoriaansche), wanneer ingevoerd in deeze Landen. XVII. 14-18. En in veel overige Gewesten van Europa. 17.

U.

Ublefels (Graaf van) Keizerlyk Gezant by den Staat, klaagt over de dubbele handelwyze van Frankryk, in het aanblaazen van den Oorlog in Europa. XIX.

80-

- 80-82. *Uitenbogaart (Joannes)* verzelt, als Predikant, de Staaten naar Ostende, en doet, aldaar, eene Dankzegginge, voor de overwinninge, door Maurits, behaald, by Nieuwpoort. IX. 42, 43.
- Uitrusting* van Oorlogschepen. Amsterdam biedt aan, dezelve, op zekere voorwaarden, te doen voor haare reekeninge. XI. 40. 't Wordt afgeslagen. 41.
- Uitrustinge* der Vloot, ter overvoering van den Stadhouder Willem III naar Engeland: hoe groot zy was, en waar uit gevonden. XV. 91. Van eene andere tegen Frankryk. XVI. 19.
- Uitsluiting* (Akte van). Zie *Maria Henriette*. XII. 30.
- Ulrica Eleonora*. Koningin van Zweden, begunstigt 's Lands Scheepvaart. XVIII. 68.
- Ulf (Van der)*, Burgemeester van Gorinchem, twist met de Magistraat. XV. 51.
- Ulyses*. De Hertog van Savoyen wordt by hem vergeleeken. XI. 54.
- Uitenham*, Bailiu van Rynland, zeer Spaanschgezind. VII. 28.
- Uitvindingen* (Nieuwe) ter vermielijng van vandyke werken. VII. Van kurken Bruggen. VII. Van Vuurwerken. VIII. 40. Van meetr doordringende kogels. IX. 6. Om marmer zagt te maaken. X. 38. Van onblusbaar vuur. N. 414.
- Unie* door alle de Nederlanden. Sommige Gewesten, met naame Friesland, zyn er zeer tegen. V. 36.
- Unie*, tussehen Holland en Zeeland, niet onderteekend door alle groote Steden van Holland. Gavoeien van Gouda, ten dien tyde. VII. 18, 19.
- Unie* (ontwerp voor eene gemeene) te Antwerpen. VII. 84-89. Zy vervalt.
- Unie (nadere, d. i. die van Utrecht)*. Of Koningin Elisabeth dezelve 't eerste heeft aangeraden. VII. 68. Men handelt er reeds over, in 't jaar 1576, en door wie. 68; 69. Nadere beschryving der Bondgenooten, door Jan van Nassau. 73. Wanneer men een ontwerp van dezelve op papier bragt. 73. Plaatsen, waar men by een kwam. 74. Nader ontwerp uitgebragt. 75. Wegens welke Gewesten geteekend. 76. Sommigen kochten traaglyk tot goedkeuring. 76. Een invloed der Spaanschen in

in Gelderland doet tot de vereeniging, met de aanwezende Leden, besluiten. 77. Ondertee- kend stuk niet meer voor handen. 78 (b). Of van een tweede oer- spronglyk stuk een nader exem- plaar gemaakt zy. 78, 79. (b). Nader opheldering omtrend de Teekeningen der Gewesten, eenige Steden en Persoonen. 79 en volgg. 't Blykt niet dat Overysfel teekende. 82. Wil- lem I. tragt dezelve over alle de Nederlanden uit te breiden. 86. De Bondgenooten houden sterk by dien Vorst aan, om niet langer te draalen. 87, 88. Hy teekent, maar zeer omzigtiglyk. 88, 89. Hoe die van 's Her- togenbosch er toe koomen. 93. *Unie* (Utrechtsche). Zie *Ver- gadering*. Verklaring van des- zelfs *dertiende* Artikel. X. 70-73. *Unie* (Van *Utrecht*). Verklan- ring van deszelfs *eerste* Artikel. XX. 79-83. Verklaring van het *zestiende*. 83, 84. Wordt, by Holland begreepen, door de Resolutien der groote Vergade- ring, niet te zyn veranderd. 92, 93. *Unie van Utrecht*. Wanneer eerst gedrukt. N. 294, 295.

Aan wien de eigenhandige goed- keuringe van Prins *Willem I.* is overhandigd. 295 Wanneer de Zeeuwen, daartoe, een' Af- gevaardigden naar Utrecht zon- den. 296. Of zy geslooten is, met voorgaand toestemming van Willem I. 296 298. *Unie. Raad van Unie tot Hoog- straaten*: wat men er door ver- stond. IX. 69. *Unie* (Gendfche). Haare Re- gisters en Resolutien niet met de Utrechtsche te verwarren. N. 301. *Unie*, Hoe ondtyds genaamd. N. 179. *Urmond*. De Keurvorst van de Palts vordert, aldaar, tolreg- ten. XX. 105. *Urfius* (Prinses van). Wie zy was. XVIII. 29. *Utenbove*, Bevelhebber van Osten- do, sneuvelt aldaar. IX. 85. *Utrecht* (het Bisdome van) wan- neer onder Monts gesteld wierdt. L. 97, 98. 't Gewest wordt, met Holland, onder eenen Stad- houder gesteld. V. 40, 51. *Utrechts* (Bischoppen van) han- gen veel af, van eenige Gra- ven van Gelder en Holland. III. 51. Jan van Arkel herstelt de vervallene zaaken. 52- U

Utrecht. Oude ligging van die Stad. I. 32. Fleet *Utrecht*, op de naamlyst der Gallische Provinciën: is niet *om Utrecht*. I. 98, 99. Zie *Maastricht*. Utrecht hoort, in de negende eeuw, tot Friesland. II. 13. Zie *Trajectum. Bisschoppen*. Een Burggraaf aldaar. II. 75. De Burg belegerd. II. 79. Utrechtsche Burgeren boeten de beleddiging aan Koning Willem en den Voogd Floris gedaan. II. 3, 4. De Stad Utrecht belooft den Graave van Vlaanderen, in 't Bisdóm een persoon te zullen stemmen, naar zyne keuze. III. 43, 44. Een Basterd Zoon van Floris V, Burgemeester aldaar. III. 43. Utrecht schenkt een Tapyt aan Phillips van Bourgondie. IV. 19. *Utrecht.* Aanschryving der Spanischen aan de Staaten en Burgerye aldaar. VII. 43. *Utrecht.* In die Stad en Gewest dringt men op vermindering van lasten en verandering van Bestuur, aan, by de Staaten aldaar. X. 16. De Staaten brengen de zaak ter kennis der algemeene Staaten. 17. Deeze zenden Afgevaardigden binnen Utrecht, en dagvaarden partyen

voor zig, te Woerden. 17. De Stad en 't Hof dringen aan op de uitspraak van Prinsse Maurits; de Staaten van 't Gewest houden zig aan de Unie. De algemeene Staaten gelasten deezzen des noods, Utrecht met de wapenen tot reden te brengen. Maurits verontschuldigt zig 19, 20. Fredrik Henrik derwaarts gezonden, legerd zig te Jutfaas. 21, 22. Men treft een Verdrag. 22. Nieuwe twist in die Stad, en klagt aan de algemeene Staaten. 22. Schynt zig te schlikken. 23. Barst verder uit. 24. Regeering wordt verzet. 24. Verzoeken en verkrygen de algemeene Staaten en Raade van Staate, ter huurer bescherming, voor eene pooze, binnen de Stad.

XI. 49, 50.

Utrecht. Welke zorge voor het zelve gedragen wordt door den Staat in 1672. Verhaal van het verdervoorgevallen aldaar, voor het inneemen der Stad. XIV. 36-42. Wordt weder bezet door de Staatliche Benden en hoe. 101, 102. Zie *Bondgenooten. Unie. Remonstranten. Staaten (van Utrecht)*.

Verklaren geene penningen

voor 't werk der zee, meer te kunnen opschieten. Verskillen nopens hulp voor de Keizerin - Koningin. IX. 98-104.

Utrecht, in de agte eeuw een handelsplaats. N. 114. Koning Willem II, wordt Lid van hare Burgerye: sluit een beding met die Stad: haar aanzien in de dertiende eeuw 135. Schoonheid en bynaam der Stad. 136.

Straf voor die geen, die aan vreemde magt over haar klaagde. 179. Gaat een Verbond aan met Keizerin Margareta: treedt te rugge. 182, 183.

Utrecht, ('t Sticht van): vroeg gewag van deszelfs Staaten. N. 140.

Uitspeeten en Tenkteeren, onzerkerheid of zy, by Woudrichem, of by St. Andries, door Caesar zyn geslagen. I. 44.

V.

Vaandel. Het witte Vaandel van den Brielé behoort tot de Lyfwagt van den Graave van der Mark. VI. 99.

Vaandel. Elk Dorp heeft, van ouds, zyn Vaandel, waar onder

de Landvuiden te Velde trokken. XI. 29. 't Gezigt der Vaandelen brengt den Vyand in den war. 29. List van een Vlisfinger, om het Staaten Vaandel op den toren in de Bosche te steeken. IX. 109. Zie ook *Vlaggen*.

Vaandels, welke de Nederlanders voerden tegen Spanje. N. 270.

Vaart: Zie *Vecht*.

Vatarme. Wat beduidt N. 165.

Vada, of op 't Eiland der Baavieren lag. N. 46, 47.

Vaderland: blyk van onbaatzugtige liefde voor het zelve, in den persoon des Admirals van Treslong VIII. 42. In dien van Mr. H. de Groot. X. 108.

Vaderede. Zie *Goederede*.

Vadifans. Zie 's Graavenzande.

Vaalvuiden. Wat by ons beteekent. XI. 42.

VALENS. 't Gebeurde onder hem: zyn dood. N. 79, 80.

VALENTINIAAN I. (Keizer) Waar hy de Saxers sloeg. N. 76, 77.

VALENTINIAAN II. (Keizer) Zyne Krygsbedryven in Neder-

Germánie: maakt vrede met de Franken. Sterft. N. 80, 83,

85-87.

Vak-

- Vakken* byzonderlyk, in onze eenen tyd, aldaar verboden. Historie, aangevuld. X. 2-12. VII. 26.
- 16-24. 26-35. 51-59. *Veenhuizen*. (Reinoud van Bréderode, Heer van), Schoonzoön van Oldenbarneveld, of hy uit de Vergadering van Holland, by 't raadpleegen over de gevangenen, vertrok. X. 95, 96. Hy sterft. Staaten van Holland woonen zyne begraafenis by. XI. 73.
- Valken* (De), Historiefchryver van Frankryk: gekwetst in den Zeeslag voór Malaga, tegen de vereenigde Vloote. XVII. 60.
- Valkenier*, Gezant van den Staat, te Augsbürg, klaagt over het openbaaren van Staatsgeheimen, hier te Lande. XV. 62.
- Varus* (Quintilius). Uit wat hoofde de Germaanen tegen hem opstonden. N. 23-25. 29.
- Katgeld*: moeite om het zelve in Frankryk af te krygen. XX. 97, 98.
- Vecht* (Rivier de). Haare oude loop. I. 2. Sterke beschanfing aldaar gemaakt. XI. 48.
- Vederen* of Pluimen: oud gebruik, om dezelve op Mutfen of Hoeden te zetten. IX. 4.
- Vee*. Holland heeft schaarsheid daar aan. Het vee slagten, voor eenen tyd, aldaar verboden. VII. 26.
- Veer* (Albert de) Pensionaris van Amsterdam, gezonden naar Engeland. X. 25. Affchrift van twee zynere aantekeningen, noemens zekere geheime openingen van 's Lands Advokaat van Oldenbarneveld, by welke hy tegenwoordig was. N. 317-318. en 324.
- Veer*. De Beeldenstorm schynt, aldaar, weinig nadeel gedaan te hebben. VI. 57.
- Veer* (Horatio) Gouverneur van Vlißingen, met een gouden keeten beschonken, door de algemeene Staaten. X. 58.
- Veer* (François) wordt Gouverneur van den Brielle. Vordert dier Stad een' nieuwen eed, by de komst van Koning Jacob I op den Engelsche troon. Zy weigert het. 't Wordt bygelegd: zy blyft by den ouden

den eed.

IX. 64.

Veers. Een Vloot aldaar uitge-
rust, door Hertoge Karel van
Bourgondie. IV. 39. Beschon-
ken met het hooge Regtsgebied.
IV. 71, 85-91. Voordeelen
aan den Schotischen Stapel al-
daar, gegeven. V. 53. Wan-
neer de Schotische Stapel aldaar
ingevoerd. V. 53 (b). Wei-
gert haar aandeel in eene Bede
op te brengen. Wordt er toe
gedwongen. V. 54. Dagvaart
der Zeefteden van Vlaanderen,
Holland en Zeeland, aldaar. V.
71. De Stad verbindt zig te-
gen Spanje, met Vlisfingen, en
gaat over aan s'Prinsfen zyde
VI. 90. Tragt Middelburg te
helpen winnen. VI. 91. Span-
jaards vallen er in, maar moeten
't weder verlaaten. VI. 91, 92.
Haare Vloot slaat de Spanjaards
en neemt veele Schepen
derzelven VI. 100, 101, 106.
Doorsteeken een Dyk in Wal-
cheren. VI. 105. Krygt aan-
merkelijk Privilegie. VI. 114.
Elaucht byzondere stem op de
Zeeuwfche Staatsvergadering,
en met welke uitkomst. VII.
57-59. Onwaarschynlyk, dat
die Stad zig tegen de opdracht

der Graaflykheid aan Willem I.
zou verzet hebben. XI4. Schot-
sche Stapel, keert van daar en
komt derwaarts te rugge. XIII.

150.

Veers Markgraaffschap. Zie *Vits*,
zingen. Leicester maakt er goe-
de ciere en zet het garnifoen
op, tegen Prinsfe Maurits. Men
weigert er Staaten Volk in te
neemen, en houdt den Thesau-
rier van Zeeland gevangen. VIII.
73. Maurits wordt er gehuldigd.

74. Agt er zyg niet veilig. 74.
Veers (Maximiliaan van Bour-
gondie, Heer van), staat denk-
lyk voor zynen Neeve, naar het
Coadjutorfchap van S. Baaf. VI.

12, 13.

Vega (Emanuel de), edelmoe-
dige handel van den Oversten
Hartaing, omtrend hem. VIII.

45.

Veilgeld, door de algemeene Staa-
ten ingesteld, om de uitrustin-
ge van Oorlogfchepen, daar uit,
goed te maaken. XII. 97.

Velde (van de). Zie *Sonnus*.

Velleda. Eene Germaanfche
Waarzegster, als eene Godheid
ge-eerd. I. 35. Of zy opzeke-
ren ftaan verbeeld wordt. N. 49.

Veldmaarschalcken, van den Staat
Hun

Hun jaargeld wordt ver. *Velsen* (Heeren van), of Erfmaarschalken van Holland waren. N. 356. Nadere gedagten omtrend het Liedeken, op Gerard van Velsen. 356, 357.

Veluwe; aan wie, in de vroegste tyden, beleend en geschonken. II. 91. Of Godefried van Bonillon dit Gewest aan Henrik van Nassau, Graave van Gelder, opdroeg. 92-93.

Vendesme (Hertog van), dient den Staat. XI. 59. Zyn Zoon bekomt alhier een Regiment. 61. Hy begeeft zig, met Prins Frederik Henrik, naar Vlaanderen, te Velde, XI. 63, 64.

Venetiënen, veel van hun zetten zig te Brugge neder. IX. 58.

Venetie (Republiek van), wederzydsche bystand van haar en omze Republiek aan den anderen, tegens Spanje. X. 68. 112. Zie *Surlano*. Haare hulp gelden blyven agter. XI. 24. Hunne Gezant vereerd met het Waapen van den Staat. 25. Zie *Wapen*. Welke vryheden de onze er hadden en toestonden. XI. 9.

Venlo. Frederik Hendrik doet vergeeffchen aanlag tot ontzet van die Stad. IX. 93. Zeld-

Hun jaargeld wordt ver. *Velsen* (Heeren van), of Erfmaarschalken van Holland waren. N. 356. Nadere gedagten omtrend het Liedeken, op Gerard van Velsen. 356, 357.

Veluwe; aan wie, in de vroegste tyden, beleend en geschonken. II. 91. Of Godefried van Bonillon dit Gewest aan Henrik van Nassau, Graave van Gelder, opdroeg. 92-93.

Vendesme (Hertog van), dient den Staat. XI. 59. Zyn Zoon bekomt alhier een Regiment. 61. Hy begeeft zig, met Prins Frederik Henrik, naar Vlaanderen, te Velde, XI. 63, 64.

Venetiënen, veel van hun zetten zig te Brugge neder. IX. 58.

Venetie (Republiek van), wederzydsche bystand van haar en omze Republiek aan den anderen, tegens Spanje. X. 68. 112. Zie *Surlano*. Haare hulp gelden blyven agter. XI. 24. Hunne Gezant vereerd met het Waapen van den Staat. 25. Zie *Wapen*. Welke vryheden de onze er hadden en toestonden. XI. 9.

Venlo. Frederik Hendrik doet vergeeffchen aanlag tot ontzet van die Stad. IX. 93. Zeld-

Hun jaargeld wordt ver. *Velsen* (Heeren van), of Erfmaarschalken van Holland waren. N. 356. Nadere gedagten omtrend het Liedeken, op Gerard van Velsen. 356, 357.

Veluwe; aan wie, in de vroegste tyden, beleend en geschonken. II. 91. Of Godefried van Bonillon dit Gewest aan Henrik van Nassau, Graave van Gelder, opdroeg. 92-93.

Vendesme (Hertog van), dient den Staat. XI. 59. Zyn Zoon bekomt alhier een Regiment. 61. Hy begeeft zig, met Prins Frederik Henrik, naar Vlaanderen, te Velde, XI. 63, 64.

Venetiënen, veel van hun zetten zig te Brugge neder. IX. 58.

Venetie (Republiek van), wederzydsche bystand van haar en omze Republiek aan den anderen, tegens Spanje. X. 68. 112. Zie *Surlano*. Haare hulp gelden blyven agter. XI. 24. Hunne Gezant vereerd met het Waapen van den Staat. 25. Zie *Wapen*. Welke vryheden de onze er hadden en toestonden. XI. 9.

Venlo. Frederik Hendrik doet vergeeffchen aanlag tot ontzet van die Stad. IX. 93. Zeld-

Zeldzaame overgang der Stad
aan de Staatſchen. XVII. 41.

42.

Venſchkoof zet de Werken van
Tacitus, in Nederduiſch, over.

IX. 3. (c).

Verbaal. Zie *Andries de Wiib*.

Verband brieven: onde bewoor-
dingen van dien. X. 75.

Inhoud van het ſlot derzelven,
in veelen der oudſten. X. 73.

(p).

Verhittering der Parlaments-ge-
zinde Engeliſchen, tegen de on-
zen. XII. 105.

Verbond (drievoudig), waar aan
deels toe te ſchryven. XII.

110. 118. 120. 121. 124.
125. Zie *Leiden*.

Verbonden. Eenige oorſprongly-
ke, niet meer te vinden. II.

44. De tydſ ordre van een
Verbond, tuſſchen Margareta,
Graavinne van Holland, en haaren
Zoon Willem V., voorheen niet
wel opgegeeven. III. 59.

Die
van Amſterdam, der Overyfel-
ſche Steden en van Groningen
met de Deenen, bevestigd. V.

60. 61.

Verbond (der Edelen). Of Phil.
van Marnix er de opſteller van
geweeſt zy. VI. 48. 52.

Door hoe veelen ondertekend.

Van waar het koomte, dat men
geene Zeeuwſche Onderteken-
naars op de Lysten vindt. Ge-
drag des Konings van Spanje,

ter ſluiting der ondertekenin-
ge. VI. 48. 49.

Nader verdrag
tot afbreuk der Spaanſchen.

VI. 70. Redenen, waaromme
eenige denken, dat de Zeeuw-
ſche Edelen het zelve niet on-
derteekend te hebben. VI. 48.

vergel. VI. 62.

Verbond: Het eerſte, dat met de En-
geliſchen geſlooten is. N. 131,

132. Zie *Schetsen*.

Verburg (*Nikolaas*), wie hy was.
VI. 31.

Verburg (*Jan Gideons*), vegt,
dapperlyk, tegen de Engeliſchen.

XII. 108.

Kerdtiſel der Franken, als van
de Trojaanen afkomstig, van
waar, miſchien, gekoomen. N.

58. Van waar onze Chronyken
veele verdtigtzelen hebben ont-
leend. 90. 111. 112.

Verdrag van 't jaar 1203 te bren-
gen op 1200. 97. Vergiſing
van Wagenaar omtrend zekere
twee Verdragen. II. 103.

Verdrag van *Voldoening*, wan-
neer getekend. VII. 54.

Verdrag, door die der Stad U-
trecht, geſlooten met de Staat-
ſche

sche Troepen, te Jussas. X.
2-4. Zie *Weens*.

Verduist (Jan), Kaapvaarder,
brengt, nevens *Abram Grynse*,
zeventien Spaansche Schepen op,
en worden, door de Staaten,
met een geschenk, vereerd. XI.

84.

Versist: gaat in gezantschap naar
Tsjip en Napels: zyne verrig-
tingen aldaar: XX, 110, 113.

Vergadering en wys van beraad-
sagen der *Edelen en Staaten*.

V. 57: 90.

Vergadering (van Holland), be-
schryving van Ridderfchap en
Steden aldaar, onder Philips den
Goeden. V. 59 (v). Wanneer
de *algemeene*, wanneer de *by-
zondere* geschieden. en wie
daar toe beschreven wierden.
52, 53. Zie ook *Griffier*.

De Graaf kwam er wel eens,
met vreemde Edelen. N. 223,
124.

Vergadering (*Groote*), belegd
in de Haage: voorloopige o-
peninge onder de Leden, met
Holland, XHL, 71, 73. Zie
Gezindheden. Of men, in de
Besluiten, alleen verklaard, dan
ook beloofd, hebbe, den Her-
vormden Godsdienst te hand-
haaven. 86, 89. Haare han-

delingen wierden in een afge-
zonderd Boek gehouden. 89.
waar de Dank-Predikatie gedaan
wierdt. 90. Haare zitting
stremde die der algemeene Staa-
ten niet. 91. Zie *Unie*. Tragt
een onderling Verbond met het
Parlement van Engeland te be-
werken. 96. President gelast,
niets *essentieels* aan vreemde
Gezanten, buiten voorweeten
der Leden, te zeggen. Zie
Bondgenooten.

*Vergadering der Utrechtsche
Unie*. Haare Leden krygen den
naam van *algemeene Staaten*,
in het jaar 1585. VIII. 8.
Zy hielden hunne Vergadering
te Utrecht. 83.

Vergadering der algemeene
Staaten is, by zekere gelegen-
heid, zeer onvolkallig. X.
120. (q).

Vergadering (altydurende). Zie
Utrecht.

Vergas, een der Bloedraden in
de Nederlanden. Zyn ongun-
tig onthaal in Spanje. N. 255.
Vergif, denkelyk toegediend
aan den Heere van Montigny.
N. 267.

Vergifmenger. Een bekend vergif-
menger te Marseille. VII. 65.
Zie *Guerin*.

Ver-

Vergiftiger, door de Staten, aan het Hof van Frankryk overgeleverd. XV. 19.

Vergifnis: men verspreidt, dat de Fransche Ambassadeur, d'Avaux, zulks aan de Staten verzocht hadt. XV: 18, 19.

Verbeiden (*Gaspar*), Predikant der Hervormden, te Dordrecht. Aanmerkiyk schryven van den Heer van Aldegonde aan hem, ten aanzien der verdraagzaamheid in den Godsdienst. VII.

64, 65.

Verbmistingen van veele Ingezeeten, uit Noord-Holland. XVIII.

19.

Verklaaring, nopens het gevangenneemen der drie Heeren, nagedrukt. X. 86.

Verlofgeld. Ouderdom van het zelve. N. 222. Twist daar over. 234.

Verpactingen worden, onvoegsaam afgeschaft, voor er een middel ter hervanginge gesteld was.

XX. 79.

Verpanden, der Dominiaale goederen, door s'Lands Graaven

1. (4).

Verponding, over de Schild taalen, reeds gebruikelijk in de veertiende eeuw, in Holland. Zy was, oudtyds, eene belasting,

zo wel over roerende als onroerende goederen. V. 86 en 86. (9).

Verreyken, Spaansche Vredehandelaar. Waar geherbergd. IX. 100.

Verrekkyers, eertyds *Brillen* gezegd. X. 36. Oudheid derzelven, door wien en wanneer de korte en lange, hier te Lande, wierden uitgevonden. X. 36.

Ferritus. Een Frank. Zyn zeggen in den Roomschen Schouwburg. I. 50.

Versche (*de*), Een Water in Vlaanderen: hoe, anders gebeten. IX. 74.

Verstandbonding (verboden), zeer in zwang, hier te Lande. XIII. 128.

Verster (*Pieter*), is Kapitein Commandant van Springne, en voldoet zeer aan Zeeland. XV. 31.

Verstoeg der Staten van Holland, nopens de vorme van s'Lands Regeeringe; aart van dat stuk. VIII. 71. Gottha houdt er zig aan in den jaare 1787. VIII. 72.

Vertrekamer (nieuwe), van 't Hof van Holland, dient tot het houden van afzonderlyke hande

de

- delingen, makende de groote *Vestingen*, Hoe die der Rome-
vergadering, tusſchen Holland nen waren. N. 53, 55, 56
en Zeeland. XII. 70, 71. Ook *Veib*, Raadpenſionaris van Zee-
met Utrecht. 73. land, weigert, ter Generaliteit,
Vervol van s'Lands kas, ná den zeker Beſluit, tegen de ſtem van
tienjaarigen oorlog. N. 423. zyne Provintie, op te maaken.
Vervreemden der Dominiaale goe- XII. 116. Zie *De Witt*
deren, door s'Lands Graaven. (*Jaban*). Verwelkomt Koning
VI. 1. (*). Karel II. XIII. 18.
Verzegeling. Aantmerking nopens *Veib*, Schout by nacht, ten dien-
het verzegeten der Papieren, ſte van den Staat. XVIII. 10.
der afgevaardigden van Amſter- *Viane*, door Krygsvolk be-
dam. XV. 40. zet. XIII. 115, 116.
Verzekerdheid (Puntén van), Wyze van den aankoop dee-
wat betoekende. VII. 42. zer Heerlykheid, door de
Verzekerdheid der Leden van de Staaten van Holland. XVIII.
Vergadering. Der Staaten Reſo- 96-98.
lucie van 1586, daar omtrend, *Viane*, Advokaat te Utrecht,
vernieuwd. X. 78. gezonden aan de Staaten. X.
Vesultus, Lyfarts van Keizer 22.
Karel V, zegt den Graave van *Vier*, (Graaf), wie hy was:
Bunſen aan, binnen wat tyd te de Batavieren ſtaan onder hem.
zulle ſterven: het geen gebeurt. N. 78. *Vier*, Zoon van Kei-
V. 77-39. zer Maximus, omgebracht. N.
Vestingwerken van Holland, 82, 84.
eent tegen de Gelderſchen, toen *Vicus* is geen *Wyk te Duurſtede*.
tegen een inval der Franſchen, N. 47.
zeer verſterkt, en breedvoerige *Vierſchaar* (hooge). De Graaf
beſchryvinge van den ſtand en van *Charolois* houdt dezelve, te
verbetering dierzelfen. V. 42, *Middelburg*, en, te vooren, ook
43. Philips Hertog van Bourgondien.
Vestingbouw wordt zeer be- IV. 17. Wat er gewonnen
wonderd, in de belegeringe van wierdt.
Oſtende. IX. 86. *Viglius*, Zyn zagen nopens
P. Don

- Don Jan. VII. 51. Is een vraagbaak. strenge handelwyze der Engelder Hollanderen. N. 240. schen. 112.
- Hoe by zig teekende. 246. *Visfchery*, welke Plaatsen, in Zyn invloed ten Hove. 248. de 15de eeuw, daar door byzonderlyk bloeiden. V. 86.
- Blyft, zynes ondanks, President *Visfchery* (onze), Lydt nadeel van den Raade van Staate, 251. van de Franschen en Engelfchen. Zyne Brieven verwardelyk uitgegeeven. 252. IV. 211. Byzonder onder
- Vigos*. Klein getal dooden van Schotland. N. 32.
- deezzen zyde, by de aldaar be- *Vifer* (Mr. *Adolf*), Pensionaris van Haarlem, vervangt den haalde overwinninge. XVII. Raadpensionaris van Holland, 45, 46. in deessels dienst. XIV. 88.
- Vitfirmat*. Overheid der Ba- *Vitellé* (*Chiapin*), sneuvelt aan tavieren. N. 2. de zyde der Spaanschen. VII. 36.
- Ville* (Abt *de la*), zyn geheim *Vivien* (*Nikolaas*), Pensionaris gesprek met den Raadpensionaris van Holland, nopens eene Vrede handeling. XX. 7-12.
- Vilvoorden*, verblyfsplaats der van Raadpensionaris van Holland waar, in het afweezen van Charteren van de Nederlanden. De Witt. Zyn lof. XIII. 94.
- VI. 5. Hy wordt gemagtigd te Velde, en aan den Raadpensionaris de
- Vinders*, wat beteekent. N. 207. Witt, tot bystand toegevoegd.
- Vinivius* (M) Oorlooft tegen de XIV. 43. Verklaring van
- Germaanen. N. 18, 23. Zeeland aan hem. N. 401.
- Vinkentse*, mislukte Landing *Vlaanderen*, in de elfde eeuw, aldaar van de Spaanschen. XI. 107.
- „aan *Friesland grenzende*“, is
- Visfchers*. De algemeene Staaten denklyk, Zeeland bewester geeven last, om alle de gevan- Schelde. I. 85. Zie *Boudewyn*. *Robert de Fries*. *Hedenesse*. De Graaven van Vlaanderen te stellen. XII. 112. Ver- zyn Leenheeren, de Holland- fche Graaven, Leenmannen van
- anderen van gedagten, om de Zee-

- Zeeland bewester Schelde. III.
 1. Zie *Zeeland*. Vlaamsche Oorlogen van Floris V. omstandiglyk ontvouwd. III. 14-30. En onder *Jan I.* Zie *Jan I.* ook *Jan II.* Een Arabisch schryver, spreekt; in de twaalfde eeuw, van Vlaamsche Zeehavens. IX. 61. *West-Vlaanderen* door onze Schepen bezet. XI. 39. Inval, aldaar, door Lodewyk de XV. Zie XX. 47, 48. Valsch, gerugt als of de Staaten, *Staats-Vlaanderen* aan Frankryk willen leveren. XX. 55. Het wordt hoogst noodig geoordeeld voor de veiligheid van den Staat. 79-81.
Vlaardingen De Slaven der Staat-sche Galeien, aldaar bewaard. IX. 53.
Vlagge. Die van Arnhem voeren op hunne Schepen het Wapen des Hertogs van Bourgondie. IV. 50.
Vlaggen, misbruik van s'Land's Vlagge gemaakt, door de Duinkerkers. IX. 33. Nederlandsch en Venetiaansch wapen in ééne Vlag. X. 64.
Vlaggen (Vysdelyke), opgehangen op de Zaal in s'Gravenhage. XI. 43. XII. 74.
Vlagge. Begrip van den Lieutenant Admiraal Tromp, nopens de gewoonte van het stryken der Vlagge, en andere bajegeningen ter Zee, tuschen de Engelsche Koningschepen en die van den Staat, wel eer, in zwang. XII. 107. Zie ook bl. 102, 103, 104. Zeker zeggen van een President der algemeene Staaten, nopens de Vlaggen. 117.
Vlag (*Prinse*), misbruik daar van gemaakt, door een Duinkerkschen Kaper. XVI. 90.
Vlak (*Roemer*), Zee Kapitein: zyn overdapper gevegt, tegen den Franschen Zeevoogd Coëwlegon. XVIII. 55, 56.
Vleesch: groot bederf in het, uit Duitschland herwaarts gebragte Vleesch. XII. 5.
Vlie, een grens der oude Friezen tuschen de Rivieren het *Vlie* en de *Weter*. I. 90, 91.
Vliegen. Onverbeeldelyk getal daar van, in het belegerd Bergen op Zoom, door droogte en hitte. XX. 64, 65.
Vlissingen. Lodewyk, Bastaard van Willem VI, is er Heer van. III. 85. Het wordt verkogt aan Henrik van Borselen doot Hertog Philips
 P 2 VAN

van Bourgondie: federt bevestigd en verheft tot een onsterfelyk Leen. Zie *Borſelen*. Zie *Domburg*. Onderzoek, waarom het, door die van Sluis, is veroverd geworden. IV. 60. Beschonken met het hooge Regtsgebied. IV. 71, 85 91. Tieraarts sloot er het hoofd. IV. 94. Zy verdryft de Spanjaarden. VI. 88. 89. Eenige plaazzen verbinden zig met haar. VI. 90, 93. tragt Middelburg te winnen. VI. 90, 91. d'Avila poogt, te vergeeffch, haar in te neemen. VI. 93. (w). Zy rust, in het geheim, eene Vloot uit, tegen die van Ostende, doch met ongelukkigen uitſlag. VII. 39. Eifcht byzondere ſtem op der Staaten vergaderinge van Zeeland, en met welke uitkomt. 57-59. Zie *Sidney*. Of de afgemeene Staaten het Markgraaffſchap van die plaats aan Maurits overdroegen, dan of zy eene Akte van vrywaaring, ter zaake der Verpanding, hebben ter handgeſteld. VIII. 49, 50. Leicester vertoeft aldaar, 73. Zy verzoekt Akte van Schadelooſſtelling tegens de inhuuldiging van Prijsse Maurits te Veere. 74. Onruſtigheden te Vlissingen. 74, 75. Hoe uit pandſchap ontlaaſen. XX. 51-59. Nadere beſchryving van het onſlag dier Stad, uit het Engeliſche pandſchap. N. 339-341. Voornemen van *Louise de Coligny*, om zig derwaars met der woon te begeeven. VIII. 16. Zie *Louise de Coligny*. Ook *Regtsgebied*. *Vloed* (hooge), hier te Lande, in den jaare 1672. Zie *Bylaag* op VI. *Vloot*, onder Jacoba, voor wiens reekening uitgerust. V. 57. Hoe onder Karel V. V. 70 72. V. 85. *Vloot* ('s Lands) onbegrypelyk ſpoedige herſtelling en verſterking derzelve. XIII. 88. Verdere voorziening daar omtrend. 89. Sterkte der onze. 99. Zy wordt verhinderd, de vereeniging der Engeliſchen met de Franſchen te beleuen. XIV. 18, 19. De onze geſlagen voor *Beverſer*, door 't wangedrag der Engeliſchen. XVI. 47. De Staatsche vereenigde Vloot doet een gelukkigen togt naar Spanje. XVII. 44. Wordt beſpoos. 45. Groote overwinning voor *Vigne*. 45, 46. Schrik van den Paus, voor 't naderen on-

- onzer Vloote. 47. 48. Zy slaan woordeslig tegen de Franschen. 60, 61. Getal der vereenigde Schepen. 62. Men oordeelt noodig, er Landmagt op te plaatsen. 66.
- Vloot* (Haaring) lydt veel door de Duinkerker Kaapers. XI. 29. Onze Wynvloot ontglipt den Spaanschen. 41. Onwilligheid onzer Matrozen. 42. Geweldige en nadeelige inval der Spaanschen op dezelve. 82, 83. Middelen ter betere verzorginge. 84, 85. Gemor over dat verlies hier te Lande. 85. Zie *Tromp*.
- Vloot* (Engelsche). Zie *Gelderland*. *Van der Doos*.
- Vloetq.* Zie *Zilvervloot*. *Wynvloot*.
- Vloeten* der Romeinen op den Ryn. N. 96. Verscheiden al vroeg hier te Lande uitgerust. 128. Vereenigde Fransche en Hollandische Vloot, voor Zierikzee. 155. Zie *Scheepen*.
- Vodderjen*. 's Lands Privilegien dus genoeemd, door den Staatssekretaris Wenwood. V. 36.
- Voetboegjes*, (yzeren,) door het Hof van Holland verboden. VI. 38.
- Voetknegten* (Spaansche) waren, wel eer, de beroemsten van Europa: onder Prinsse Maurits wierden dit de Staatsche. VIII. 84.
- Voetvoelt* (Staatsch), kwyt zig dapper in den slag van Fleury. XVI. 45.
- Vogel*. Zie *Papegaai*.
- Volks* hadt, by de Batavieren, de opperste magt, in vrede en oorlog. I. 37, 38. Koos den Adel tot de voornaamste posten. I. 39. Hoe tot den kryg verkooren. I. 39. De Franken verkonden, daar door, de voornaamste Landsaaten. Hunne toestemming wiecht tot het maaken van eene wet, vereischt. II. 8-12. en 14. in (g). Blykt niet, dat last van de Gemeente kregen. II. 12. Hunne verdeling in sassen en kampen. II. 12. Karel de Grootte wees hunne gevoelens te leiden. II. 12.
- Volks*, men speelt met dien naam, om de Keizerinne van Rusland Allanshoerscheresse te maaken. XX. 112.
- Volksplantingen* der Nederlanders. Zie *Amstel*. *Frederikshad*. *Nieuw Hamou*.

Vollenhove zendt een Afgevaardigden ter Generaliteit: met wat gevolg. X. 73.

Vonnis. Verkeerde gedagten der Buitenlanders, nopens het Vonnis, uitgesproken over den Moorder van Prinsse Willem I. VII. 116. Hoe dat van Montbas gesteld was. XIV. 52.

Voogdy. Welke voordeelen aan de Voogdyen van den Adel, in de Middel eeuw, hiet de Lande, gehegd waren. II. 2.

Voorlooper van den Antichrist. Wie daar voor gehouden. V. 3.

Voorne. Zie *Pelgrim*. *Bornesje*. *Hugo van Voorne*, verward met *Ost van Borne*. II. 109. Zie *Frank van Borsele*.

Jacoba. *Elisabeth*. De Dykwerken van Voorne bezorgd. V. 41. 't Heeft zyn byzondere Stadhouder. V. 51, 52. Als een Keizerlyk Leen, door de Graaven van Holland, gehouden en weder uitgegeven. 't Land van Putten was een Leen van Voorne. V. 52 en 53 (d). Spanjaards aldaar ten platten Lande gelegd. V. 27, 28.

Voorne (West). Eénige Vrybuiters doen eene Landing aldaar. Men versterkt het Eiland. 384

Voorne, afzonderlyk uitgedrukt, en hoe, in de Lastbrieven der Stadhouderen. XI. 9 en 9 (v).

Voorne, voorheen verdeeld in vier *Quartieren*, en welken. XV. 31. (b). Men tragt dit Eiland te vesterken. XVI. 53. Versterkt tegen Franschen inval. XX. 56, 57. Door Keizerin Margareta geschonken aan haaren Zoon *Otto*. N. 180, 181. Misnoegen daar over. Zie *Magteld*. Lydt veel door den storm. N. 413.

Voorslag. Wat er zy van zekeren wanhoopigen voorslag, die men aan Prinsse Willem I. toeschryft. 33, 34. Voorslag der Stad Leiden, ter te ontmoetkoominge en bylegginge van het geschil, tuschen de Staaten van Holland en Prinsse Willem II, tot afdanking van 'het Krygsvolk. XII. 18-25. Aanmerking nopens zekere voorstellen van den Ambassadeur d'Avaux. XV.

37. *Voorfnyders*. Die dienst, wegens den Staat, by zekere maaltyd, door Edelheden waargenomen. XIII. 14.

Vormsch. Groote toeloop der Roomschen, aan de Huizingen der Spaanschen Afgezanten, doet de

- de algemeene Staatē daar tegen voorzien. XI. 72.
- Vorst. Werkzaamheid der Staten van Holland, ten einde, de Spanjaarden, over de bevroorene Stroomē, niet in dat Gewest zouden kunnen vallen. IK. 26, 27. Goed gevolg van dien. IX. 28.
- Vorst. Die titel gegeven aan den Graave van Leicester. VIII. 58.
- Vorst, wat, by de Batavieren. I. 37. en I. 37 (e).
- Vorst. Oordeel van Kontog Jakob van Groot Britannie, noemens diens gevoelen. N. 350, 361.
- Vosbergen. Of zyne opening, aan Mondragon, iets heeft kunnen toebrengen, tot het wederkrygen van Zierikzee. VII. 37.
- Vossius (Isaac) zyne Boekery door de Leidse Hoogeschool gekocht. XVI. 53, 54.
- Vrede (Munsterse). Wat de Vorsten en Stenden des Duitsehen Ryks, daar omtrend, verklaard hebben. XI. 106, 107. Welke zorge men gedraagen heeft woen de bewaaring der stukken, betreklyk tot dat werk. XII. 4, 5.
- Vrede. (Kamerlyke). V. 5.
- Vrede. (Antyd). Zie Lelaing.
- Vredzaam. Wie men vredsaame. Leeraars noemde. X. 46.
- Vreemdelingen. Verloof der Staaten tegen hunne toekoming in 's Lands bestuur. VI. 23.
- Vreestyk. Ontzaglyke beschandiging, aldair, tot dekking van Holland en Utrecht, te merken. XI. 48.
- Vries (Hilde de), Schout by Nacht. Zyn merkwaardig Zeegevegt met Jan Bart: sneuvelde dapperlyk. XVI. 82-84.
- Vroedschap. Verscheil van het Romeinsche Senatus. N. 33.
- Wanneer tot een vast geal gebracht. N. 227-233.
- Vroedschapboek (Secret) of, in Gouda, ook aanwezig. XII. 39.
- Vroom (Mr. Hendrik) teekent de Vloot voor Philippine af. IX. 39. Twee Schilderstukken van hem, geschonken aan den Prins van Wales. X. 23.
- Vrouw (Lieve, der god) bygevoogtheid omtrend haare Kappel. XVI. 24.
- Vrouw. Zie Kinderen.
- Vrouw. Zoet geoesbedigd by de Germanen. I. 27, 31. Op

haarkan't Grattichap van Hol-
land versterpen. III. 19. Ge-
woonte van, op opantike ver-
klaaring van Vrouwsperfoonen,
om eenen gevonninen Misdad-
diger te willen trouwen, hem
t'leeven techenken. VIII. 72.

III. 66.

Fruchtbuadheid. Zie *Kinderen*.
Vrybergen (Marinus van) Gé-
zant der Staaten aan het Hof
van Londen: zyde ernstige voor-
drage aan Koninginne Anne, tot
vryheid van Koophandel, en
daar toe behoorende Briefspie-
seling, in's Vyands Land. XVII.

66-71.

Vrybrieven, door de Admiraal-
reuten aan eenige Engelsche
Schippers gegeven: Koning
Jacob van Groot Britannie,
klaagt er over. XV. 77.

Vryburg (Vitalis) Afgevaar-
digde van den Smee, ter Neder-
legging der geschillen, te Am-
hem. XVII. 62.

Vrye Liden, ondtijds, van geel-
ne schattingen op tinnige goeder-
ten onderworpen, dan aagtiend-
den voor de Geestelykheid. 1169
Hoe zy sig verzetteden tegen
andere. 17. N. Claudius
Gillis mischante den naam. 10
ge. De Romeinen schenden,

door hunne overmagne, de
vryheid der Batavieren. I.
38. Waarin de vryheid der
Saxers en Friezen onder de
Franken bestondt, en insus wen-
neer zy vrye *Liden* genaamd
werden. I. 105, 106. Naar
het Dultsche, ook hier te Lan-
de plaats grypand, regt, mogt
een vrye mensch geen schat-
ting opgedrongen worden. V.
21, 28, 29. Zie *Beden*. Vry-
heid der Edelen en Steden ver-
minderd. N. 212.

Vryheden. Zie *Privilegien*.

Vryb. (t. Leger voor). Alge-
maene Staaten vergaderd at-
dag. XI. 51.

Vuurwerken, afgestookken inden
Haage. XVII. 112. Ontvin-
ding van onbuisbaare. N.
414.

Vryb. (Dok), Heer van Zoelen,
handelt, in't geheim, met de
Staaten van Holland, over de
verderdiging het Stad Tiel.
VII. 37, 38.

Vryb. (Dok), Heer van Zoelen,
handelt, in't geheim, met de
Staaten van Holland, over de
verderdiging het Stad Tiel.
VII. 37, 38.

Waal (Rivier de), op de kaart
voor Wageningen, niet wel getoet
kende. 117.

Waal, onder *Fredrik Henrik*,
niet.

nieuwe Gewatzengezd. IX. 40. *Waarde:* Hoe grootheid der waardye van de Zilvervloote, door den Admiraal, Pieter Hein, op de Spaanjeerden, veroverd. XI. 44. *Waardgeld,* betekenis van dit woord. IV. 40 en 40. (2). *Waardgelders:* twee christen aangengemen door de algemeene Staaten. VIII. 21. en door de Spaanschen. XIX. 51. *Hier te Lande* eenige geworven, en in de open Steden gelegd. 89. Niet overal te gelijk gedurende de Remonstrantische geschillen, aangenomen. X. 73. De Staaten Generaal gelast tot af te danken. 78, 79. Geworven by den Staat, en hoe. XIV. 45. XVI. 12. 21, 22. Hoe veel zy trokken. 21. Gaan in zee. XX. 89. Die naam wordt veragt. N. 355. *Waarschijns:* Germanische. *Zie Mithras, Jem.* *Wass:* Land van Onder Nederland. sche Graaf Dirk II. besat; want schynlyk, het delft. II. 69, 30. *Wagew:* Der Schepenen van Arnhem, te velde trekkende, hoe beschikd. 201. 202. *Wagew:*

der Paarden. IV. 56. *Wagenaar (Jan)* verdedigd. IV. 22. V. 25 (g). X. 38, 39, 46, 68. N. 436. Verschil van syna gedagten. III. 58-65, 70, 73, 74, 90-94. IV. 23, 56. 60. V. 18, 22, 24, 25, 41-50, 51, 57, 64, 72, 80, 82, 84, 85, 86. VI. 12, 13, 16, 21, 22. Leezingen in hem verbeterd: yds orde herfeld, enz. III. 58-65, 70, 73, 74, 90-94 enz. VI. 70, 94, 103, 104, 105. VII. 33, 33, 54, 93, 103, 104, 111, 112. VIII. 26, 33, 35, 37, 47, 76, 77, 87, 88. IX. 35, 40, 64, 69, 86, 95, 98, 101. X. 26, 34, 82, 85, 98, 99, 106, 167, 112, 113. XI. 10, 67, 70, 93, 96. XIII. 97, 112, XIV. 7, 10, 15, 34, 45, 61, 106. XVI. 47, 51, 82, 93. XVII. 61. XVIII. 126, 127. XIX. 14, 16. XX. 18, 55, 83. N. 22, 26, 63, 176, 177, 186, 181, 185, 187, 192, 194-196, 204, 247, 248, 249, 255, 256, 257, 259, 267, 268, 310, 394, 419, 424. *Wagew:* *Zie Truchsen.* *Wagew:* *Kapelle:* (Adolf van Bour-

Bourgondie, Heer van) voert eenige Oorlogschepen naar Spanje. V. 89. 90. Zyne afkomst. VI. 18. 19. Wanneer gefneuveld. VI. 109. *Wakkene* (Heer van) onder Admiraal der Spaanschen; de Staaten stellen prys op zyn hooft.

IX. 32.

Walcheren. Lag, reeds ten tyde der Romelnen, veel Westlyker, dan de stroom tusschen Brabant en Vlaanderen. I. 24. Verkeerdelyk genoemd *Gauls Crustalia* II. 23. Keizerin Theophana, Gemalin van Keizer Otto II, wordt, door haaren Gemaal, ten jaare 972, met *Walcheren*, *Tiel* enz., in lyf togt begiftigd. II. 55. 56. Te Leen gegeven, door Keizer Henrik II, aan Bondewyn, Graave van Vlaanderen, II. 64. Of *Walcheren* ook aan Guy van Vlaanderen, door Jan II, is afgestaan. III. 44. 45. Vroegze voor een aanslag op dat Eiland, V. 87. *Walcheren* vry vroeg bewoond, N. 9. 14. Of in de 12de eeuw, en by een Arabisch' Schryver, bekend. IX. 60-63. Uitbreiding over 't gebeente aldaar, ten jaare 1572.

VI. 90. 93. Dyk aldaar doorflooden. VI. 103. Groote hutvering der Steden van dat Gewest, om een Sterkte, of Stad, byzonderlyk Vlissingen, aan Koningin Elisabeth te verpanden. 46. Zy bewilligen sefert. 47. Zie *Willem I*.

Waldek (Graaf van) sluit, zonder schriftelyke volmagt. XIII.

95.

Wordt Veldmaarschalk van den Staat; gebiedt der Staaten Leger. Amsterdam wil hem Afgevaardigden te Velde toevoegen. Willem III. sluit het. XVI. 2-11. Wordt te Fleury geslagen. 10. 44. 45. Zyn overlyden. 80.

Waldek (*George Frederik*, Prins van) wordt Opperbevelhebber der Staatliche Krygsmagt. XX. 3. Dapper gedrag. 5. 38. Wordt van nalatigheid verdagt en vrygekend. 18. Wordt genoodzaakt af te trekken. 39. Het vertrouwen op hem vermindert. 47. Raakt in onmin met den Prinsle Stadhouder, en verlaat 's Lands dienst. 61.

Walger, of een Broeder was van Dirk I, Graave van Holland. II.

57.

Waller (Prins van). Zie *Kraamen*.

men. Men houdt op, hier te Lande, voor hem, te bidden.

XV. 96.

Walmeeſter, die opzigt had over de Vesten of Wallen. V. 41.

Walpole, Gezant van Groot Brittanje by den Staat, verzoekt hulptroepen naar Engeland.

XVIII. 81.

Walsche (Benden) in geſchil, blonnen Bruseel, met de Hollandſchen. V. 54.

Walviſſchen, eehigen op onzen kosten geſtrand. N. 351.

Walviſſchvangst, waer door benadeeld. XVIII. 75, 115. Hare uitneemende bloel. XIX. 92. Kunsttuig, daar toe betreklyk.

93.

Wanhoop. Wat er zy van zekeren wanhooptigen voorſlag, dien men aan Prinſe Willem toefchryft.

VII. 33, 34.

Wapen. Nederlaandsch en Venetiaansch Wapen, in ééne Vlagge.

X. 64.

Wapen (Geſlagt-) dat van Oldenbarneveld. Zie N. 306 (9). Het Ophangen derzelven, by de begraaſniſten van Krygsoverſten, van waar herkomſtig. I. 19. De Geſlagtwapenen van voornaame

Lieden, onder Philips van Bourgondie, afgeteekend en verhandeld. III. 106-111. en IV. 94-

104. Oudtyds, in de afteekeningen gebruykt, om voornaame Lieden aan te duiden. III.

105-111. Zie *Krygsmagt*. De algemeene Staaten vergunnen 't gebruik van hun Wapen aan den

Venetiaanſchen Gezant, *Contarini*. XI. 24, 25. En den halven Leeuw aan den Reſident

Sutiano. Zie *Onzydigheid*. De Dienaars van der Staaten Gezant voeren het op de borst. X. 16.

Wapenen. Wanneer, door de oñzen, reeds tegen de Spanjaards opgenomen.

XII.

Krygſſleden zelven moesten, voorheen, hunne wapenen betaalen. IX. 6.

Frederik Henrik oordeelt, dat die van den Staat niet moeten gebruikt worden tegen de Remonſtranten.

XI. 45.

Wapenruſting. Die der Friezen. II. 8. Der Krygsluiden, onder Karel van Bourgondie. IV. 46.

Die van den Aartshertoge Albertus, valt in handen van Prinſe Maurits. IX. 43.

Wapentuurs, d. i. *gewapende manſchap*: waer uit, ſomtyds, be-

be-

beftonden. IV. 43 en 43 (p.) *Warmenhulzen*; op welke voor-
waarden openlyk, te verkoo-
pen. IX. 15.

Warmond (*Jakob van Dunen-
noorde*, Heer van), Admiraal der
Staaten van Holland. VIII. 39.
Hem wordt verboden den Hee-
re van *St. Aldegonde* in Hol-
land of Zeeland toe te laaten.

41. Hy doet een nederlaage,
doch verkrygt, om zyne verdien-
ften, vergiftnis, en blyft Admiraal
wegens Holland. VIII. 76.

Warners. Verschillende gedag-
ten der onde Schryveren, na-
pens hunne woonplaats. Zy
woonden, denklyk, voorheen,
omstreeks de Oostzee en Elve,
doch schynen, omtrend de vyf-
de eeuw, gedeeltelyk, naar den
Ryn, te zyn afgezakt; dit
niet, bepaaldehyk van ons Heem-
raadschap Rynland op, te vat-
ten. I. 77. Onzeker of *Warns*,
in Frisland, naar hun dus ge-
noemd zy. I. 78. Woonden,
denklyk, niet verre van de *He-
rulen* en *Turingers* l. c. Mis-
schien, wel eens, onder de
Saxers begrepen. l. c. *Eurik*,
Koning der West-Gothen, is
hun gunstig. l. c. Na verval

van het Gothische Ryk; schyn
hunne Koning *Hormagishal* zig
naauwer met de Franken ver-
bonden te hebben. I. 79. Zie
ook N. 106.

Waromer. Wie hy was. N.
29.

Wartenberg (Graaf van) onder-
teekenzekere akte, ter bevoor-
ding der reize van eenen Wou-
ters, naar Zeeland, om den
Koning van Pruissen tot het
Markgraafschap van *Veere* en
Vlisflagen te verheffen. XVII. 33.

Wassa. Schynt, niet door Ka-
ning Lodewyk, Zoon van Kei-
zer Lodewyk den Vroomen,
maar door Lotharius II., gegen-
van te zyn. II. 26-29, 40. En
dus niet aan Dirk I., Graave
van Holland, maar aan Dirk II.
't Was waarschynlyk in 't Land
van Waas geleege. II. 29, 30.

Wassenaar (*Arent van*) Heer van
Dovenvoorde; zyn Zoonkje,
door een' Roomsche Priester,
biken weten en wil des Vaders,
gedoopt. XII. 76.

Wassenaar (Admiraal van) Heer
van *Obdam*, waarom niet in
Zee loopt. XIII. 62, 69,
71. Hy bemagtigt eenige En-
gelsche Schepen. 81. Hy raakt

in

VADERLANDSCHE HISTORIE. 339

- in ongunst: loopt weder in *Waterlanders*. Zie *Amak*.
 ree: veegt dapperlyk: vliegt met *Waterlood*. Nadeelen, door de
 zyns schip in de lucht, en wan-
 naar. 81-83. Veele Britten naar
 koomen met hem om. 83.
Wasenaar (Heer van) in ééne *Wedde* van een Veldmaat-
 Kooi geslooven. N. 217. schalk, ten ryde vanj Maurits.
Wasenaar (Joan Gerrit van) IX. 39. De Raaden van Hol-
 wordt Admiraal, Lieutenant van land klagen over 't niet bera-
 Holland. XVIII. 8. len hunner *Wedde*. VI. 46. Hoe
Wasenaar (Heer van Duten- groot die van Maurits was. VIII.
 voorde) keert te rug, als Gezant, 12. En, nader, by het twaalfjaar-
 by het Hof van Londen. XVIII. rig Bestand. IX. 107-109. Ook
 39. van Fredrik Henrik enz. 1. 4.
Wasenaar (Van) Heer van Ster- Van den Aartsbyschop Matthijs
 renberg, houdt de Pastaiekté en Prinsse Willem L. N. 300.
 van den Raadpensionaris *Heinfi* Zie ook VIII. 109.
 zs geheim. XVIII. 135. *Weede* (Eduard van) Heer van
Wasenaar (Heer van Twikke- Dykveid, Ambassadeur van den
 lo) gaat in buitengewoon Ge- Staat aan 't Hof van Frankryk.
 zantschap naar het Fransche Pomponne vertoont hem geheime
 Hof. XX. 23. Staatsstukken, van hier, der-
Watergeuzen. Eenige Steden waarts overgebrlefd. XV. 13.
 stemmen tot uitrustinge van *Weefgetouwen*. Veelvuldige in
 Schepen tegen dezelveu, in de Holland opgerigt. IV. 346.
 Lente des jaars 1573, onder Hoe veele in Amsterdam, Rot-
 zekeren mids. VI. 76. 102. terdam, Alkmaar enz.
 Uitzweiding over het inneemen *Weegschaal* (politique) nadeel-
 van den Briele, door dezelveu. ge uitwerking van 't niet ver-
 76-87. : Zie ook *Geu-* bieden van dat Boek. N. 353.
 zen. 355. 361.
Waterkamp. Kommandeur ter *Weener Verdrag*, nopens *Prags*
 Zee: zyne dappere dood. XVI. *matique Sanctis*. De Straatsen
 82. greden er in, en op welken
 voet

voet.

XIX. 28-37.

wordt.

XVII. 14. 13.

Wekgeld aan Graave Lamoraal van Egmond, door Holland, toegelegd. IX. 16.

Weer (Het Huis te): waar gelegen. XI. 21.

Weeshuis. Hoe men handelde met de kinderen van het zelve, te Bergen op Zoom, na de overgaave van die Stad. XX.

71.

Weetenschappen. De algemeene Staaten en die van Holland beschermen dezelve, te midden van den Spaanschen Oorlog. Voorbeelden van dien. IX. 23. Zie *Vestingbouw*. *Genees- en Heelkunde*. *Kunsten*.

Weeveryen (Inlandsche.) Op het in stand houden van dien, door Haarlem en andere Steden, gedrongen. XVI. 94, 100. Hoe veele getouwen, in die Stad, plagten te syn. 100. Zie *Lakenweverry*.

Wegen (openbaare) door de Romeinen bestraat, in hun gantsch Gebied en Wingewesten. Een overblyffel hier van is de steenen muur, in de Zype en Zuiderzee. I. 65 en 65 (2).

Weigels, Hoogleeraar te Jena, geeft een nieuwen jaartyl uit, die op veele plaatsen gevolgd

Wel. Tolregten aldaar, door Pruisen verhoogd. XX. 105. *Welgeboornen*, schynen niet gesprooten uit de vrygemaakte slaaven, maar uit vrye voorouders, en *schepenbaar vry*: wat dit betekent. *Welgeboorte* was de grondslag van *Adel*. *Adel* een aanzienlyker trap van *Welgeboorte*. Die woorden worden wel eens verwisseld. II. 101,

102 en 101 (g).

Wenden. By de *Friezen* gevoegd. I. 95.

Wercke (*Joan van der*) of hy Pensionaris van Amsterdam is geweest. VIII. 77. Zie verder van hem. N. 318, 319, 326.

Werkblaazen. Hoe Prins Willem III dezelve, in Engeland, aan zyne zyde trekt. XV. 112.

Werre (*Van de*) Baillif van Voorne, daagt een hervormd Predikant in. VI. 5.

West-Friesland. Beteekende, voortheen *Westergo*. VII. (g). Hoe gescheiden van Holland. N.

130.

Westergo gegeven aan Andries, Bischop van Utrecht. *Florits* III zoekt het te bemagtigen. Zie *Florits* III.

West-Indien. *Amerika* dus, ten

on-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 239

onregte, benoemd, reden van dien naam, en van *Oost-Indien*. Oprigting van de Maatschappy derwaarts door eenigen beyverd. IX. 94. Zie *Henrik IV*.

West-Kappel, beschonken met hoog Regtsgebied. IV. 71, 85, 91.

Westkappelsche Dyk, wordt, door een storm, eenige honderd roeden afgespoeld. XI. 70.

Westpalers, een deel der oude Saxers. I. 104.

Westvoorn, verdronken slot, niet verre van Goeree. II. 22.

Wet, in de middeleeuw hoe gemaakt. II. 3.

Wethouders, de Graaven konden dezelve, in de steden, veranderen. N. 184.

Wetten, Prys wetten; hierte Lande reeds in de negende eeuw. II. 5.

Hoe de Frankische Koningen, somtyds, zig onderworpen aan die van door hen overwonne natien, II. 5, 6.

De Frankische Landswetten konden door den Koning niet vastgesteld worden, zonder toestemming van de voornaamsten,

die men het *Volk* noemde. II. 8, 9. zie *Volk*. Ook onze

Graven onderwerpen zig aan

s'Lands Wetten. III. 69. Willem IV houdt voor een vaste Wet, dat geen het welk, by zyne gemeenen Raad, de Steden en, het gemeene Land, beslooten waa, 71, 72. III.

Wethouderschap, stelt de Officieren der Waardgelders aan. XVI. 12.

Wesel, gaat over aan Lodewyk XIV. Waardoor. XIV. 25-27.

Wesel, de byeenkomst aldaar, loopt vrugteloos af. X. 44.

Wesel, Een, dus genoemd, Staatich Schip, raakt doornageld in Franche magt. XVI. 82.

Wezer (Rivier de), nog op't laatst der dertiende eeuw, noemden het Land, usschen de *Sinefals* en *Wezer*, *Friesland*. I. 89, 91. En in vele vroegere tyden. I. 91, 102.

Warton (Hertog van), handelt aan het Spaansche Hof ten behoeve van den Pretendent. XVIII. 102.

Whigs. Den Ambassadeur der Staaten, te London, Buys, te lastegelegd, als hadt hy geweldige middelen beraamd ter herstellinge der Whigs-party.

XVII. 105, 106.

Whi-

White, Markgraaf van *Albyville*, wordt herwaarts gezonden, door Jakob II, Koning van Groot-Britannie. Wat er nopens de aangifte zyner Geloofsbrieven te doen viel. 63, 64. Men beantwoordt zyne Fransche aanspraak, in de Nederduitsche taal. XV. 65. Zyn gedrag hier te Lande. 76. Hy spreekt zeker gerugt tegen, nopens den Raadpensionaris Fagel. 80. Het gevolg van eenen, door hem gegeven Maaltyd. 81. Hy meldt aan zyn Hof het voorneemen van Willem III, om eene Landing te doen in Engeland. XV. 97. Keert naar Engeland en te rug. 97. De Staten doen hem, op verzoek van Koning Willem, het Land ruimen. XVI. 21.

White (Thomas), biedt den Staten aan, de Kust van Sussex, met weinige Manschappen, veilig te maaken. XVI. 64.

Wichers geleidt de Studenten en Schutters te Groningen. XIV. 69.

Wichlaary, der Germaanen I. 35 en 36 (f).

Wicquefort (Abraham), wat hy zelve van de oorzaak, over zyne gevangeneeminge getuigt. XIV. 108. 110. gedagten over

hem en zyne Geschriften. 110.

112. Zyne Geschriften omzigtiglyk te leezen. XV. 110.

Wicus portus, is niet ons *Wyk te Duursbede*, maar een plaats in Frankryk. I. 82.

Wiedel, Het Water de *Wiedel* beschreven. II. 86. Jan de II vereenigt zig aldaar met de Fransche Vloot. III. 46, 49. Jan van Beleren is aldaar. III. 86.

Wieringerwaard, oude steenmuur, aldaar ontdekt. II. 100.

Wigmodië, of het *Breemsche*, oudtyds, en nog in de dertiende eeuw, gedeeltelyk onder *Friesland* gerekend. I. 101.

102. Saxers aldaar worden door Karel den Grooten vervoerd, en door het Frankisch gebied verdeeld. Onderzoek naar hun getal. I. 104. en 105.

Wild (het), lydt hier te Lande zeer veel, door strenge Winter. XVIII. 83.

Wilde (De), President van Holland, wanneer in bediening tradt. IV. 78. Waar over beschuldigd, en onderzoek nopens den oorsprong van het geschil. IV. 14-17.

Wilde (Mr. Willem de) wordt Resident van den Staat, aan het Hof

VADERLANDSCHE HISTORIE. 241

Hof van Petersburg. XVIII. Stoel. II. 105. en 105 (a).

69. Zie *Vatikaan*. Of Hy, in het

Wildſchat, Admiraal by Zeeland, dekt die kust. XX. 75.

Willebert. Biſchop van Utrecht, deelt in den verradelyken toeleeg, om den Noorman Godeffried om het leeven te brengen. II.

37, 38.

Willebrord (put van), bygelogigheden, daar omtrend gepleegd. XVIII. 23.

WILLEM I. Graaf van Holland.

Oorſprong van den Oorlog tuſſchen hem en zynen Broeder, Dirk VII. Voert den by naam van *Zonder Land*. II. 96. Wordt Graaf van Oostvriesland, ook met de ſtem des Biſchops van Utrecht. *I. c.* Hy ſchynt met zynen Broeder Floris II, voor deezes dood, verzoend te zyn geweest, maar in onmin, met zyne Schoonzuster, Aleid. II. 98, 99; Hy volgt zyn Broeder op. Hy rydt over een ſteenen muur, naar de Zype, in Noord Holland. II. 100. Zyne verdragen met Filips van Namen en Lodewyk van Loon. II. 103. Hy ſchynt nadeel te hebben geleden, maar 't is onzeker welk, en hoe. II. 140. Hy verdedigt zig, voor den Pauselyken

jaar 1214, door de Franken gevangen werdt. II. 107.

Raakt in den Pauslyken ban bekrent er zig niet aan, en raadt den Keizer de dienden der Geestlyken aan te ſlaan. II.

107. Trekt naar het Heilige Land, en ſtelt den Graaf van Benthem, zo lang, over Holland. II. 108, 109. Keert te rug, en trouwt met Maria, de Weduwe van Keizer Otto IV. II. 109. Niet denklyk, dat hy Maarschalk van het R. Ryk is geweest. II. 10. Wanneer hy ſterft. 110, 111.

WILLEM I. Graaf van Holland, waar hy zyn Huuwlyk vierde. N. 130. Waar te gebieden hadt. 130. Met wie Hy, ten tweeden maale, huwt. 133. Wanneer geſtorven. 133.

WILLEM II. Graaf van Holland, Roomsche Koning. Ofen wanneer, door hem; het Privilegie van Keizer Karel den Grooten, aan de Friezen gegeven, is bekrachtigd. I. 107, 108. De oorlog, tuſſchen hem en Biſchop Henrik van Utrecht omſtaan, na zynen dood verzoend: waar uit die oor-

log geboren was. II. 3, 4.
Wie zyne Voogden waren. N.
133. Hy laat zig inteekeenen
by de Burgery van Uirecht.

134.

WILLEM III, Graaf van Hol-
land, verbindt zig met Lode-
wyk X, Koning van Frankryk,
ter leeveringe van eenige Man-
fchap. Magt van den Graave,
en beschryving van zyn Leger.
III. 50. Hy rigt er weinig
mede uit. 50. Hy en zyne
Opvolgers verheffen Zeeland
bewester-Schelde van het Duk-
sche Ryk. 51. Hy heeft het
Stigt van Uirecht, wyl de Bis-
schop hem veel gelds schuldig
was, in bedwang. 51. Hy
doet een togt in Friesland: wordt
erkend door die van Oostergo,
en bevestigd, even als Koning
Willem, hunne Privilegien. 52.
Om welke reden meh hem *den*
Goeden genaamd heeft. 53,
54. Zyn te groote yver kost
hem het leeven. 55. Hy ver-
andert zyn zegel. 55. Ver-
vaardigt eene munt, gelyk aan
de Brabandsche. 56. Hy bele-
gert Heusden: breekt, met ver-
lies, van daar op. 63. Om-
standige beschryving zynen
Scheepstogt naar, en overwin-

nig van, Zierikzee. N. 153.

174. Leent eenige Schepen
aan de Koningin van Engeland.

174. Huuwt zyne dogter aan
Eduard III. 175.

WILLEM IV, Graaf van Hol-
land, trekt over de Zuiderzee,
naar Friesland. Of hy een togt
naar het Heilige Land gedaan
heeft. III. 57. Te groote
drift veroorzaakt zyn dood. 58.
Hy laat vier Zoonen na. 58.
Hy steekt zig in de Geldersche
zaaken. 66. Waar hy begra-
ven is geworden. 83. Nader
gedagten op dit laatste punt, en
bewys dat zyn Lyk, uit de
Hofkapel, in den Haage, naar
Henegouwen is vervoerd ge-
worden. N. 192-194.

WILLEM V. Graaf van Hol-
land, of hy zich *Verbeider* kon
noemen, na hy reeds Graaf was.

III. 38, 61. Het gebeurde,
tusfchen hem en zyne Moeder
Margareta; voorheen, in ver-
keerde tyds orde voorgedraa-
gen; hersteld. 59-62. Hy
blyft overwinnaar by Zwarte-
Waal. III. 62. Hy bidt zy-
ne Moeder om vergiftnis, die
hem het Graaffchap, by gifte
van den Stroohalm, afftaat. III.
62. De Geldersche fluiten be-
stand

stand met hem. III. 66. Het blykt genoeg, dat hy krank was, naar Geest en Ligchaam, maar onzeker, waar uit zyne ziekte ontstaan zy. III. 63. Wanneer hy reeds vlaagen van onzinnigheid begon te toonen. III. 64. Schynt, na Louwmaand 1358, opgeslooten te zyn, na, kort te vooren, een poos in Engeland te zyn geweest. III. 65. Wanneer gestorven. III. 67. Verklaring zynen oneenigheden met Jan, Bischof van Utrecht. N.

182-184.

WILLEM VI. Graaf van Oostervant, wanneer verzoend met zynen Vader, Hertog Albrecht. III. 68. Trekt, eerst in het jaar 1398, naar Friesland. III. 68. Hy wordt Graaf: gelast zynen Rentmeesteren, geen uitreiking van Pensioenen of Renten meer te doen, en de Goederen te verbeuten, ten zynen behoefte. III. 76, 77. Schenkt verscheiden *Tuinen* van Goud en Zilver aan eenige voornaame Luiden. III. 77, 78. Belegert Hagestein: heeft daar toe Manschappen in Soldy, onder verschillende Hoofdmannen: kosten derzelven. Zie *Soude-*

nieren. De Steden moesten hunnen aanslag, maandeliks, aan den Thesaurier des Graaven bezorgen: voorbeeld van een anschryving ter dier zaake. III. 79, 80. De Steden en het Platte Land van Holland willigen hem in den Honderdsten penning hunner Goederen. III. 80. Vernieuwt den Oorlog met Gelder. Raakt in twist met de Schotten en Portugeezen. III. 80, 81. Houdt Holland en Zeeland van den Keizer te Leen. III. 82. Reist naar Frankryk, bemiddelt er een verdrag, tuschen den Koning en Hertog Jan van Bourgondien. Zyn groot aanzien aldaar. III. 82. Het schynt, dat hy in den *Haage* en niet te *Valencbyn* is begraven. Zeker Lyk, in de Hofkapel aldaar, in den jaare 1770 ontdekt, is mischien het zyne, of van Willem IV. III. 83 en l. c. (9). Hy wordt Stadhouder van Henegouwen. N. 187. Hoe lange hy aan het Fransche Hof vertoefde. Is op een dag vaart te Bommel. 187. Wanneer hy zig met zyn Vader verzoent. 187, 188. Is zeer gebeten op Jan van Arkel. 197.

leeft, by het belegeren van Hagstein, den *Hollandfchen Tuin* niet uitgevonden, en ouderdom dier orde. 196. Verpant dezelve fomtyds. 197. Zyn Lyk, denkelyk, in den *Haage* ontdekt. 200. Zyne Huuwelyken. 200, 201.

WILLEM I. Graaf van Nasau, Prins van Orange, geeft aan *Montigny*, helmlyke Brieven mede voor den Koning. VI. 34. Wat er hem toe bewoog. VI. 36. De Koning wordt er, door de Landvoogdes; tegen gewaarfchouwt. *Barlaimont* misleidt hem. Hy verwydert zig van het Hof: tragt op den Ryksdag te Frankfort, de Nederlandfche zaaken, in Perfoon, te bevorderen. De Landvoogdes werkt hem tegen en wagt, vrugtloos, hem met Egmond oneenig te maaken. VI. 35, 36. Meening van sommigen, als of hy getragt hebbe, *Befchermer* van Brabant te worden. VI. 36. Zie *Granvelle*. Hy fchryft aan den Koning. VI. 36. Hy haalt de Landvoogdes over tot zyn gevoelen, om *Granvelle* te verwyderen. VI. 39, 40. Het gevoelen van dien Kardinaal omwend hem. VI. 41. Hoe

men zeker zeggen van hem moet opneemen. VI. 46. Wat er zy van zeker vertoog in den Staatsraad, hem, door *Burgundius*, toegefchreeven. VI. 50 en 51. Hy klaagt over een aanleg van Koning Philips, op zyn leeven en goederen. VI. 51. Neemt, op s'Konings naam, eenige Lands knegten aan. VI. 61. Of deel hadt in den aanflag op Walcheren. VI. 67. De Koning ontvelust zyne vlugt. VI. 58. Treedt langzaam tot het omhelzen des hervormden Godsdienst. VI. 73. Op wat grond de Staaten hem, als s'Konings Stadhouder, erkennen. VI. 102. Welke Raaden Hy nevens zig hadt. VI. 104. Bemagtigt Middelburg. VI. 113. Stelt hooge Regeering aan in Zeeland. VI. 113, 114. Zie *Kollegie*. Schenkt die van Middelburg eenige gelden kwyt. VI. 115. Zoekt de Staaten niet voor het hoofd te flooten: voorzigtige handel. VI. 120. Zyn groot gezag als Stadhouder des Konings. VII. 1, 2. En als hooge Overigheid van 't Land, op de keuze der Staaten. VII. 6. 106-109. bevestigt hunne Ordonnantiën. VII. 6. Maakt

geen

geen volledig gebruik van zyn verkreegen gezag, ten aanzien der Staaten. (Zie *Staten*.) En waarom. VII. 6, 18 Vraagt om *Instructie*. VII. 7. Zyn gezag wankelt. VII. 10. Klaagt dat de Staaten hunne belofte niet houden, en dreigt te vertrekken. Zy vallen hem toe. VII. 10, 11. Of zyn gezag, als *Graaf*, meerder zou zyn geweest, dan dat van *hooge Overigheid*. VII. 21. Wordt verkeerdelyk geagt, het doorsteeken der Dyken en 't verlaten van dit Land aangeraaden te hebben. VII. 33-35. Klaagt over gebrek aan eendragt onder de Staaten. VII. 35 (i). Hy geeft een nadruklyk Verzoeg, tegen Don Jan, aan de algemeene Staaten. 45. Wanneer hy den naam van 's Lands Vader verkreeg. 53, 54. Doet Gelderland en naby gelegene Landen aanmaanen, om zig te vereenigen. 54. Hy zet orde op de Regeering van Zeeland. 56-59. Hy magtigt de Staaten van Zeeland, om, met de aanwezende Leden, te besluiten. 59. Heeft geen deel in den aanflag op Amsterdam. 65. Of hy 's Lands Oppermagt aan Don

Jan heeft willen brengen. Hy is den Graave van Bossu zinnig, tegen den zin eeniger Steden. 66, 67. Hy is de eerste en hoofdbewerker der Unie. 69. Zet die door. 70 Maar voorzigtiglyk, en door 't beleid van zynen Broeder, Graave Jan van Nassau, Hy houdt, door deezen, zynen verminderden invloed in kragt. 73 (i). Hy draalt met de onderteekeninge der Unie, en om welke reden. 83, 84. Is voor verdraagzaamheid in den Godsdienst en voor een Opperhoofd in den Staat. 84. Hy tragt de, zo gezegde, *vastere Unie*, over alle de Nederlanden in te voeren, en beschryft ze, daar toe, te Antwerpen. 84, 85. Het gaat niet door. 85. Hy tragt de *Utrechtsche Unie*, des noods, over alle de Nederlanden uit te breiden. 86. Utrechtsche Bondgenooten brengen hem de nadeelen zyner draalinge, in 't onderteekenen hunner Unie, onder 't oog. 87, 88. Hy doet het, maar zeer omzigtig. 88. He doen drakken zyner verantwoordiging, tegen Spanjen, ontmoet tegenstand, by de Staatsleden hier te Lande. 107. Men

komt de opdragt aan hem, als *hooge Overigheid*, aan der Staaten zyde, flauwelyk na, en be-eedigt en overhandigt dien niet. 107. Hier uit ontstaat onlust, tusfchen hem en de Staaten, aan wien hy zynen Broeder Jan van Nasfau, tot zynen Stadhouder voorfloeg; doch zonder gevolg. Men draagt hem, op nieuw, de *hooge Overigheid* op. 108, 109, 110. Wanneer hy dien titel, voorpaamlyk, aanneemt. 110, 111. Hy handelt bedektelyk, met Alençon. 110. Is zeer voor een Verbintenis met Frankryk. 112. De Staaten van Holland koomen hem, in 't maaken van onkosten, te gemoet. 113. Holland draagt hem de Graaflykheid, over dat Gewest, op, met tegenkatinge van *Amsterdam* en *Gouda*. 114, 115. Hy wordt doorschooten: waar en hoe. 105, 116. Zyne schulden betaald, en hoe voor zyn Nageflagt gezorgd, door de Staaten, byzonderlyk van Holland, Zeeland en Utrecht. VIII. 12-15. Eenige zyner goederen worden verkogt, openlyk of onderhandsch. 15. Zie *Louise de Coligny*. *Maurits*.

Staaten van Holland. *Hakius*. *Truchfes*. Onder hem, wordt elke natie, onder haar eigen Regiment, naar rang en verdienften, in den krygsdienst bevorderd. 65. De Staaten van Holland betaalen eenige schulden, door hem, ter verdediginge van den Lande, gemaakt. IX. 17-18. De Staaten erkennen verder zyne dienften 100. Ongunflig fchryven der Landvoogdes, M. van Parma, omtrend hem, N. 254. Of Hopper zyne verdediginge wederlegd heeft. 269. Wordt de *Pelikaan* genoemd, en waarom. 270. In welke betrekking hy zig *Stadhouder* agte. 290. Of hy de eerste Staatsvergaderinge te Dordrecht deedt beleggen. 291. De Utrechtsche Unie wordt, zonder zyne kennisfe, geflooten. 296-298. Zyne Wedde als Stadhouder van Matthias. 300. Of hem 't Hertogdom van Brabant is aangeboden. 301. Wordt benoemd, door de algemeene Staaten, tot *Hoofd* der Nederlandfche Regeering. Gevolgen van dien. 301-303. WILLEM II, Prins van Orange, wordt gebooren. XI. 19, 20. Wie zyne Peters zyn. 20. Men be-

beraamd, hem ten opvolger van zynen Vader aan te stellen. 70. Hy krygt zitting by de algemeene Staaten en den Raade van Staate. 92. Is Generaal der Ruiterye. 97. Wordt Ridder van den Koufband, onder ontflag van den eed der Orde. 102. Hy wordt Stadhouder. 105. Reden, waarom men uitsfelt, hem te be-eedigen. XII. 16. Hoedaanigheid zyner Lyfwagt. 17. Blyft staan op zyn gevoelen, nopens de afdanking van Krygsvolk. 20-25. Hy trekt in bezending, wegens de Generaliteit, naar de Hollandfche Steden. Zyn gedrag in die bezending, en hoe hy ontvangen wordt. XII. 31-45. Zyn misnoegen jegens Holland. 46. Wat hy den Staaten van dit Gewest, nopens het doen ophigten der zes Heeren, deedt aankondigen. 50-52. Wat ter Generaliteit. 52. Hy blyft staan op zyne eifchen, aan Amsterdam gedaan. 57, 58. Hoe lang hy verbleef in den Haage. 59-61, 63. Hoedaanig zyn ligchaam bevonden, na het overlyden. 62. Zyne goede beginfelen door vletery bedorven. 63. Plegtigheden, by zyne ziekte

en overlyden. 63. De Hooge Raad, ontraadt hem den togt naar Amsterdam. N. 387. en Byl B.

WILLEM HENRIK, anders gezegd Willem III, Prins van Orange, waarom dus gedoopt. XII. 64. Staaten van Holland en Algemeene staan, als Getuigen, over zynen Doop, en geven hem een jaarrent. 64. Karel II beveelt hem aan den Staat. XIII. 15. Lodewyk XIV verklaart, hem tot Stadhouder te zullen voordellen, als hy 16 jaar oud was. 29. Hoe na hy aan Lodewyk XIV befoondt. 29. Zyne geaartheid. 109. Amsterdam is hem genegen. Rotterdam tegen. 124, 128. Doet eenkeer naar Londen. 125. Wyst van de hand zig aan Frankryk te verbinden. 127. Hy dringt aan op versterking van Wezel. XIV. 25. Komt te Utrecht: wordt er met vreugde ontvangen. 37. Zyn bedryf aldaar. 38. Wordt Stadhouder. 64. Hy wyst de oppermagt over den Lande, hem voorgelagen door de Engelfchen, af. 67. Zyn gedrag in de zaak des Ruwaarts van Putten. 73. Hy doet het Kasteel van Valkenburg springen. Klaagt over

't gedrag van den Generaal *de Souches*. 104, 105. Of hy de Souverainiteit van Gelderland heeft getragt te bekoomen. 107. Hy krygt de Kinderpokjes en herstelt er van. 109. Hy doet den Resident *Wicquefort* vatten. 108 - 110. Hy houdt zyn aan te gaan Huuwelyk zeer geheim: draagt voor met Koning Karel II, over Vrede, te zullen handelen. 113. Of hem, voordien Veldslag van *S. Denys*, het sluiten van den Vrede is bekend geweest. 113 - 115. Zyn gedrag omtrend den Hertog van Yorke. XV. 6. Of hy op de versterking van Naarden aandrong. 8. Hy leidt den Franschen Ambassadeur om den tuin. XV. 12. Behandelt Staatszaaken, onder den naam van Jagtpartijen. 16, 17. Bemiddelt den twist, over 't heffen van zekere belastingen, tusfchen Holland en Zeeland. 21, 27. Hy slaat af, Suriname onder zyn onafhangelijk bestuur te neemen. 31, 32. Brief van hem, ten aanzien der geschillen met den Heere van Beuningen. 35, 36. Of hy het *Paquet* van d'Avaux heeft doen onderscheppen. 39. 't Vervolgen der Hervormden in Frankryk sterkt zyne

party. 58. Hy weet agter alle de geheimen van 't Britsch Kabinet te koomen. 62. De Ambassadeur d'Avaux voorzegt, al vroeg, zyne landing in Engeland. 75. Wat Koning Jakob van hem zeide. 79. Wat hy der Keurvorstinne van Brandenburg beloofde. 80. Zyn groote invloed in Europa. Hy doet een bezending naar Pruissen, en naar Spanie. 93. Hy maakt met die Kroon overeenkomst, nopens, hem verschuldigde, agterstellen. 94. Of hy een Verbond heeft doen sluiten met Saxe. 95. Hoe en wanneer hy, nopens den togt naar Engeland, met de Steden raadpleegde. 104. Dringt op noodzaaklykheid, om 't Land te verdeedigen, en waarom zo laat. 105. Op wat wyze de bekendmaaking tot het oversteeken naar Engeland, by de Steden en Gewesten, doorgaat. 104 - 107. Hoe Koning Jakob II van Groot Britannie hem beschreef. 107, 108. Door wien hy zyne Verklaaring in Engeland deedt verspreiden. 108, 109. Op welke wyze, hy zyn afscheid neemt van de algemeene Staaten en die van Holland. 109. Zyne Advysboqt naar

naar Holland wordt genomen 112. Zyn gedrag te *Exeter*. 112. Ook elders, in Engeland. 114. Byzonderlyk nopens Koning Jakob II. 115, 116. Hy wordt Koning van Groot Britannie: in zynen tyd zyn geen Afgevaardigden te Velde. Hy is er tegen. XVI. 3-11. Zie *Afgevaardigden te Velde*. Hy zendt eenige Engelsche Hulptroepen herwaarts. 16, 17. Men is hem, in Engeland, niet zeer te wille. 18. Byzonderheden nopens zyn verschil met Amsterdam, over de benoeming van Schepenen: 't byleggen van dien. 25-32. Waar voor hy de betigting van Amsterdamsehe Regenten, door Jan Hol, aanziet. 42. Steden van Overysel weigeren, zig naar zyne uitspraak te schikken. 42. Zyn gevaarlyke aanlanding alhier. 55. Hoe hy verwelkomt wordt. 55-57. Hoe hem de plegtige intrede bevalt. 57. Zendt Krygsvolk, tegen wil der Regeeringe, in Goes. 68, 69. Hoe hy handelt, nopens de Regtspleeginge van Simon van Halewyn. 69-77. Zyn invloed, hier te Lande, *J. c.* Ontzet Kornelis van Halewyn van zyne Ambten.

77, 78. Hy wordt gekwetst 79. Hy stelt den Stadhouder van Friesland niet aan, tot eersten Veldmaarschalk. 81, 82. Doet eenige laffe Zeekapiteinen straffen. 84. Hy verovert Namen. 87. Het Parlement noodzaakt hem, twee Hollandsehe Regimenten te rug te zenden. XVII. 13. Of en hoe hy Staats Krygsvolk, heimelyk, in de Spaansche Nederlanden heeft doen trekken. 21. Sterft, en wat men voor de oorzaak van zynen dood hielt. 28, 29. Zyne hoedanigheden, 29, 30. Gevoelen van den Raadpensionaris van *Slingeland*, omtrend hem.

XVIII. 46, 47.

Wat men op het Schryven van d'Avaux te gelooven hebbe, van de beschuldiging tegens hem, nopens zyne Gemaalln, Maria. N.

420-422.

WILLEM, KAREL, HENRIK FRISO, Prins van Orange. De algemeene Staaten en die van Holland neemen het Gevaderschap over hem aan. En op welke wyze. XVII. 99, 100. Hy wordt Stadhouder. Hoe zyn Lastbrief was ingerigt. 57. Leevert den Staat eenig

Manschap, als Vorst van Nasfau. 75. Neemt het opperbevel van 't Leger over. 83. Zyne Schuldbrieven ontheft van *Collatera*l. 83. Zyn gedrag, nopens het stuiten der beroerten, hier te Lande. 86, 87, 88. Men werkt onder zyn opzigt, tot herstel der vervallen Kasfe van Holland. 145. Wordt voorgeslagen ter Generaliteit, tot Generaal. XVIII. 106. Stemmen steeken, aldaar: *L. c.* Hy wordt meerderjaarg verklaard, en 't geen hier over te doen viel. XIX. 59-63. Zyne Gemalin, Kroon-Prinses van Groot Britannie, in den Haag onthaald. 66, 67. Hoe de Staaten van Holland dat Huuwelyk en s' Prinses bekendmaking opneemen. 67-76. Zyn ernstig schryven aan den Hertoge van *Cumberland*, nopens de overgaave van Maastricht. N. 436, 437. Zyn verder verrijte, ten aanzien dier Stad en bezettinge. 437-439. En nopens een Verbond met den Keurvorst van Keulen. 441-446. Tragt de Kasfe van Holland te verbeteren. 446, 447.

Willem, Graaf van Nasfau, Veld-

maarschalk van het Leger. XI. 79, 80.

WILLEM FREDERIK, Prins van Nasfau, Stadhouder van Friesland, sterft, ongelukkiglyk, door eigen geweer. XVIII. 45, 46. Zyne begraafnis. 47. Zie *Albertine*.

WILLEM LODEWYK, Graaf van Nasfau, wordt, door de Staaten van Friesland, tot Stadhouder van dat Gewest aangesteld. VII. 54, 55. Hy wordt zwaar gewond, doch strydt, vroomlyk, door. 86. Verschil tuschen hem en Roorda. IX. 44. Verschilt van de gedagten der algemeene Staaten, nopens de belegering van Ostende. 86, 91. Hoe hy handelt met de geschenken der Spanjaarden. 103. Zyne Wedde by 't Bestand. 109. Hy sterft. X. 107. en N. 375. *Willem (Philips)* Prins van Oranje, komt hier te Lande, en wordt, buiten kennis van Maurits, door zyne Zuster, de Graavinne van Hohenlo, aldaar bezogt. VIII. 89. Hy weigert aan Spanje, eenige zynere goederen te ontvangen, als hy voor dezelve eene uitkeeringe aan 't Geslagt van zyns Vaders Moor-

VADERLANDSCHE HISTORIE. 251

Moorder zou moeten doen. 's Lands Schepcn, aldaar, zeer
 89. De algemeene Staaten, dienstig. XV. 78.
 doen hem begroeten, beschen- *Willemstad*. Holland, doet er
 ken en polsen. 89, 90. Hy eenige manschap binnen werpen.
 draagt den Staat geen kwaad XI. 48.
 hart toe. X. 2, 3. Zyn toestand, *Willeroal* (Heer van), Afgezon-
 3. Zyn Huwelyk. 4. Wordt dene van Don Jan. VII.
 hersteld in zyn Prinsdom van 51.
 Orange. 4. Hy komt herwaarts: *Wissenach*, eene Plaats, wer-
 en wordt wel ontvangen by de waarts men, hier te Lande, be-
 Staaten. 5. Men betwist zyn devaarten deedt, waar gelegen.
 gezag, omtrend de Steden Bre- IV. 17.
 da en Steenbergcn. 6. Gevolg *Wiltveenen*. Wat bereekent.
 van dien. 7. Hy wint veele 90.
 vrienden, hier te Lande, en *Wimes* (James) wordt, om ver-
 neemt, in persoon, een aandoen- raad, onthoofd. VIII. 90.
 lyk afscheid by de algemeene *Wimmemum* (Amelis van Boek-
 Staaten. Hy biedt hunde hul- borst, Heer van) Afgewaardigde
 de van Breda aan. 7, 8, 120- te Velde. Zyn verlag. XI.
 123. Zy doen hem een ge- 102.
 schenk in gelden. 9. Hy be- *Wimmemum* (Heer van). Zyn
 zoekt Holland wederom, ne- voorbeeldelyk welgeren van een
 vens zyn Gemalin. Men ont- aangeboden geschenk. XIII. 21.
 haalt hem eerlyk. 10, 11. *Winter*. Zeer strenge. XVIII.
 Hy houdt zig meest, te Breda, 83.
 Brussel en Parys, op. 11. Hy *Winwood*. Engelsch Staatssekre-
 sterft. 11. Zyn aart en goede taris, wordt, door de Staaten,
 hoedaanigheden. 11, 12, 45. met een pensioen voor zyne
Willem van Delft. Hofdichter Zoonen, beschonken. 55.
 van Graave Willem IV. Zie *Wirtz*, Veldmaarschalk van den
 IV. 12. 82. Staat. Zyn geboorte en be-
Willemstad, sommige oordeelen dryf. XIV. 2.
 het maaken van een Dyk, voor *Wisferke* (Jonkheer Gilles van)
 ver.

verdrinkt, by gelegenheid van eenen togt op Zuidbeveland.

XI. 68 en 110.

Wisselbrieven. Verlegenheid der algemeene Staaten, ter betaalinge der Wisselbrieven, in Engeland afgegeeven, tot lossing van de Verpande Steden, Briele en Vlislingen. X. 58.

Witb (Andries De). Wat er zy van de egtheid van zyn *Verbaal*. XVIII. 131.

Witla of Witlam: schynt een andere plaats, dan die men, thans nog, de *oude Waereld* noemt, by Goereê: ontleende, misfchlen, zyn' naam van den stroom *de Wiedek*. Het geilagt van *Witla*, nog in de twaalfde eeuw, bekend. II. 22. vergeh IX. 62. Zie *Goedereede*.

Wissant in Vlaanderen, mooglyk bedoeld, door een Arabisch Schryver, van de twaalfde eeuw. IX. 62.

Witt (Johan De) be-eedigd, in Holland, als Pensionaris van Dordrecht. XII. 64-69. Hy brengt een wigtig Rapport uit. 90. Feil, in de Dagteekeninge van een zynen Brieven. 113, 114. Hy maakt, ter Generaliteit, by weigering van Zeeland,

't besluit op, om twee Gezanten van den Staat naar Engeland te zenden. 115. Zyn schryven, nopens de komst van Koning Karel II van Groot Britannie in Holland. XIII. 2. Verwelkomt dien Vorst, en begroet hem, by 't afscheid, naemens Holland. 9, 10, 16. Ook nader, by s' Konings vertrek. 17. Waare inhoud van die aanspraak. 18, 19, 133-135. Hy klaagt over de onheuschheid van het Groot Britannische Hof. 31. Wat zyn oogmerk was, in het vrsagen van eene verklaring van Koning Karel II., nopens de *Akte van uitsluiting*. 32, 33. Hy weigert de verklaring van eenen Staats-Sekretaris, daar omtrend. 33. Karel II is op hem gebelgd. Beverwaard roemt hem. 35, 36. Zyn destig zeggen, omtrend s' Lands vryheid ter Zee. 37. Zyn doorsleepen handel met d'Estrades, nopens de vrywaringe van den Staat, op den verkoop van Duinkerken. 47, 59. Zie *Duinkerken*. De Koning van Frankryk gevoelt dat hy hem om den tuin leidt: op welke wyze hy den last om de Ruiter in 't geheim naar *Cabo Verde* te zenden, be-

sluit

Jaar de. 65. Hy zoekt Frankryk in Oorlog te wikkelen tegens Groot Britannie. 68. Hy vertrekt naar Texel. 86. Geeft getrouwe opgaafe van zynen handel met de Engelschen. 99. Zyn gedrag nopens *Buat*. 101. Zyn oogmerk in den handel met Frankryk, over de verdeeling der Spaansche Nederlanden. 106. Zyne aanspraak aan Willem den III, 108, 109. Of hy, te veel, op Frankryk betrouwd hebbe. 111, 112. Hy verschilt met de Stad Amsterdam, nopens de versterkinge van Naarden. 115. De Keurvorst van Saxe zendt zynen Gezant aan hem. 116. Wordt ontlagen van de opvoeding van Prins Willem III. 124, 125. Luistert niet naar den Engelschen Gezant, ter bevordering van dien Prins. 127. Of hy heeft aangeraaden Nuis, en de Fransche Magazynen te verbranden? XIV. 13. Hy brengt de Schepen, door Spanjaards gat, naar Zee. 17. De Bisschop van Munster beschuldigt hem van een aanflag op zyn leeven. 28. De moed ontziukt hem, by 't naderen der Franschen. 42. Holland benoemt den Pensionaris Vi-

vien, om hem, in zyn Ambt, te ondersteunen. 43. Of hy den Griffier Fagel bezogt hebbe. 43 45. Hy wordt gekwetst: byzonderheden van dat geval. 53, 56. Op wat wyze men hem verzogt heeft, den Ruwaard van de Poort af te haalen. 85. Zyne woning. 86. Is een Voorstander der Hervormde Leer. 116-118. Hoe hy 't stuk van den rang behandelde met vreemde Gezanten. XV. 2. Zyne kennis van Staatsgeheimen. N. 394. Zyne naauwe vriendschap met den Engelschen Gezant Temple. 398-400. Omstandigheden betreklyk tot zyne moord. 404, 405.

Witt (Jan De), Vroedschap van Dordrecht, gezonde naar Polen.

XIII. 121.

Witt (Johan Willemsz. De), Thesaurier van Dordrecht. X. 91.

Witt (Kornelis De), Ruwaard van Putten, woont den Veldtocht by tegen den Bisschop van Munster. XII. 103. Hy gaat, als gemagtigde van Staat, naar Zee. XIV. 15. Zonder de andere Afgevaardigden. 17. Zyn vertrek, met zyne Lyfwagt, geeft afspraak. 19.

Met

Met welke woorden, hy het onderteekenen der herroeping van het eeuwige Edict, enz. geweigerd hebbe. 57, 58. Of hy de bekende letteren, *V. C.*, eigenhandig heeft doorgehaald, dan of het Volk hem daar toe gedwongen heeft, enz. Byzonderheden, nopens die gebeurtenis. 58-61. Wordt gellgt, te Dordrecht, en naar den Haag gevoerd. 71. Waarom en op wat wyze, hy zig aan de regtsoeffening van den Hove niet onttrok. 71. Die van Dordrecht slaan voor een onderzoek der zaak en algemeene voorziening, tot gerustheid der Steden, in lyfstraflyke zaaken. 73. Wat er opbeslooten wordt en hoe. 73. Byzonderheden nopens het gebeurde, tusfchen hem en *Ticblaar*, en der Regtpleeginge voor den Hove van Holland. 74, 75, 76-82, 83, 84. Byzonderheden, betreklyk tot den, aan hem gepleegden, moord. N. 404, 405. De zaak van zekeren Jan Hol heeft eenige overeenkomst met de zyne.

XVI. 33.

Witt (*Cysbert De*), Afgezant van den Staat naar Portugal.

XIII. 24.

Witte van Haamsfede. Zie *Haamsfede*.

Witte (*Wiste Kornelisz. De*);

Neemt eenige Spaansche Schepen op de Vlaamsche kust. XI. 103. Hy wordt in verzekeringe gebracht, en aan benoemde Regters, met goedkeuringe der Staaten van Holland, overgelaaten. XII. 48, 59. Wordt door storm belooopen. 105. Doet verslag van den staat der Vloote. Hy gaat weder naar Zee: men eifcht hem zyne dagverhaalen af, ter Generaliteit. Hy voldoet hier aan, de zaaken fchikken zig XII. 106. 107. Hy brengt eene zeer ryke Koopvloot behouden binnen. 113.

Witwootb, Ambassadeur van Groot-Brittannie by den Staat, dringt by de Staaten van Holland aan op het verrek van een afgezondenen des Pretendents; wat er op volgde. XVIII. 70, 71.

Wodan, dezelfde met *Odin* of *Audin*. I. 27. De Romeinen hebben er *Mercurius* van gemaakt. I. 28. Of Radboud van *Wodan* gewaagd heeft. N. 110.

Woerden (Stad), Vergadering

al-

aldaar. X. 16, 17. Geschillen in de Regeeringe aldaar XV. 54.

Woerden (*Herman van*), hoe lange gevangen geweest is. N. 142.

Woerden, het Slot aldaar, dient ter Gevangenisfe van den Graave van *Bucquoi*. Zie *Bucquoi* en *Longueval*. Ook van den Admiraal van *Arragon*. IX. 44. Van den Heere van *Rbosne*. Zie *Rbosne*.

Woerden, verkeerd verftand nopens dit woord. VIII. 5. (b).

Woertingen. De Hertog van Gelder aldaar geflagen, en omftandigheden van dien. III. 17-21.

Wol: van waar herwaarts wierdt aangebragt. N. 346.

Wolf (*van der*), Bailiu der Stad Gouda, zyn gedrag, ten tyde der Generaliteits bezending aan die Stad, over de afdanking van Krygsvolk. XII. 39.

Wolfert van Borselen wil voor een Vyand der moorders van Floris V. worden aangezien: doer Jan I. zeer voordellige voorwaarde, by het Vlaamsch vetdrag, bekoomen. III, 36, 57.

Wolfeblager, Pruisfifch Liente-

tenant, over verleiding van Krygsvolk, te Maastricht, met den dood geftraft, en hevige gefchillen daar over met Frederik Willem, Koning van Pruiffen. XIX. 45-58.

Wolven, doen groote vernieling, in Brabant en Vlaanderen. VIII. 67.

Wonder, (voorgeeven van een) nopens zeker nieuwe Bron. XVIII. 24.

Woerden, welken Prins Willem III zoude gebruikt hebben, by gelegenheid der Generaliteits bezending, over de afdanking van krygsvolk, door Holland, aan de Sreden. XII. 31. 40. 44-45. 51, 52.

Wost (*Ewout Pieterz*), Admiraal der Viisfinger Zeemagt. VI. 100.

Wotton: Gezant van Groot Britannie, by den Staat. X. 43.

Wouters: byzonderheden, nopens het gebeurde, omtrend zyn Plan, om Fredrik I. Koning van Pruiffen, tot eerften Edele van Zeeland, en voorts tot Stadhouder van dat Gewest, te bevorderen. XVII. 31-37.

Wraak: zeldzame, door de Hollanders, over zekeren moord genomen. IX. 22. Welke wraak Mau-

- Maurits neemt op de Spanjaards. cester. VIII. 69.
 IX. 66. *Wyngaarden (Daniel van)*, wie hy was. XIII. 122.
Wratislau (Graaf van) Gevolmagtigde by den Staat, wegens *Wynvloot*: haar gelukkige aankomst hier te Lande. XI. 41.
 XVII. 54.
- Wurtemberg (Frederik Karel*, Hertog van) wordt gevangen, door de Franschen, naar Frankryk gevoerd: ontslagen. XVI. 78.
- Wybisfchap*. Zie *Kruif*.
- Wyk te Duurstede* is geenfints de *Wicus portus* der ouden. I. 82. Is, in de agfte eeuw, een Handelplaats IV. 113, 114, 119. Wordt geplunderd. 120.
- Wylen* beteekent *voorheen*, doch wordt ook wel eens van nog leevendemenfchen gebruikt. VI. 28. (r).
- Wynen* (belasting op), geeft zeer weinig in Holland. V. 85.
- Wynendaale*, de Franschen, onder La Motte, aldaar, door de onzen; onder Ouwerkerk, geflagen. XVII. 83.
- Wyngaarden (Mr. Floris Oem van)*, zyne lotgevallen. N. 218.
- Wyngaarden (Jakob, Heer van)* Raad in den Hoogen Raade, is onder de Afgezonden van den Staat, by den Landvoogd Leister. VIII. 69.
- Torke (Herrog van)*, helpt Koning Karel II, zynen Broeder, tegen de Nederlanders op zeten: neemt *Nieuw Nederland* in. XIII. 62, 63. Waarom hy den Stryd, tegen de onzen, niet hervatte. 85, 86. Zoekt s'Lands Bootsvolk om te koopen. XIV. 45. Komst in den Hage. Hoe onthaald. XV. 5, 6.
- Tifel*. De Noord Hollanders en Friefche Ingezeten den Goudfchen Yfel bevaarende, zyn vry van het Stapelregt, te Dordrecht. V. 51. Zwakheid van het Staatfche Leger, aldaar, ten jaare 1612. XIV. 34.
- Tifel*. Hoe men den Franschen den overtocht over dezelve zocht te betwiften. XIV. 34.
- Tifelstein (Kristoffel van)*, Overften in Staaten dienst. VII. 90.
- Tifelstein (Joban en Gysbrecht van)*, Heeren van Boimenede XV. 33. (b).

Zeschnaide (Heer van), wordt gezonden, door den Staat, aan het Hof van de Palts, en aan dat van Beieren: redenen waarom.

XVIII. 113-115.

Zfendyke, door Maurits belegerd en veroverd. IX. 73.

Zjer schynt een' jaeren *Kogel* te kunnen beteekenen. XII. 102.

(d).

Z.

Zaal, van het Hof, in s'Gravenhage. Vyandelyke Vlaggen aldaar opgehangen. XI. 42.

XII. 73, 74.

Zaan (van der). Zee-Kapitein, slaat, dapperlyk, met een Engelsch Parlements Fregat. XII.

99, 100.

Zanten (de Heer van) tot bylegging van geschieden, gezonden naar den Briel. IX. 64.

Zeeburg (in Zeeland), wanneer voltooid. N. 238.

Zeedyk. Zie *St. Antonisdyk*.

Zeegeaten en Zeehavenen opgenomen, in Holland. XV.

73.

Zeeland. Vryleger aldaar nitsgeschreeven. IX. 89.

Hoe gelykt, bylden inval der

Franschen, onder Lodewyk XV. XX. 60. Gedenktreenen, aldaar gevonden. N.

109: Eenige Staatsleden, aldaar, tragten Prinse Maurits Graave te maaken van dat gewest en Holland. N. 317.

322. Onder *Friesland*, in eh voor de negende eeuw, gerekend. L. 84, 85. Het

Zwin, of *Heideyne Zee*, is de oude Grens van Zeeland, Bewester-Schelde. I. 90. II. 81, 82.

Zie *Heidenyse*. Onze Graaven hadden, voor zo ver men vindt, nog in de tiende eeuw, geen goederen in Zeeland. II. 44. Ook

niet voor de helft der elfde eeuw. II. 64. Zie *Walcheren*. Zee-

land komt voor, onder den naam, denkyk, van, *Friesland*, dat aan *Vlaanderen* gransde. II. 66.

67. Zeeland. Bewester-Schelde, is denkyk, in't jaar 1108, aan onzen Graave Floris. II. 10.

Jeengegeven, door Kyzzer Henrik V. Zie. II. 73, 91. Loop van de *Honte*, op het *Zwin*, in

de dertiende eeuw. II. 88. Zeeland, van de Maas tot de Schelde. II. 105. (c). Floris IV. weigert de hulde van

Zeeland, Bewester-Schelde,

R

aan den Graave van Vlaanderen, eenigen tyd. II. 115. *Zie Floort den Voogd. Zeeland*, somtyds, onder den naam van *Holland* begreepen. III. 7. *Zie Floort V. Willem I* en anderen, voor *Floort V.*, noemde zig, in opene Brieven, ook *Graven van Zeeland*. III. 33. Jan de I ontslagen van de hulde inopens Zeeland *Bewester-Schelde. Zie Jan I.* Zy wordt gewetgerd door *Jan II.*, en oorlog daar over. *Zie Jan II.* Guy van Vlaanderen wordt verliyd met Zeeland, noemt er zig *Graave van*, en of geheel *Zee-land*, dobt de onzen, hem afgeftaan. zy. III. 41, 44. *Willem III* en de opvolgende *Graaven van Holland* verheffen *Zeeland*, *Bewester-Schelde*, onduydlyk van het R. Ryk. III. 51. Gehèel Zeeland is een Ryksteen van ouds. III. 51, 81. *Zie Keuren (van Zeeland).* *Zeeland* is verpligt te draagen in de Keizerlyke Bede. V. 54, 56. Oordeelt zig, in het uitrusten van Ouflogfchepen, bezwaard boven Vlaanderen en Holland. Verschil der Steden, over de wyze der belasting. *De Landvoogdes, Maria* kreunt

er zig niet aan, en magtig de Stra-
ten tot zekere belasting. V. 70, 74. *Phillips, Zoon van Keizer Karel V.*, in Zeeland, ingehuldigd, als *Graaf*. V. 80. *Nadeelen* in Zeeland geleden, door den *Watervloed* van den jaare. 1530 V. 9 97, 98. *Spanjaarts*, aldaar, ten *Platten lande* gelegd, en met moeite ver-zonden. VI. 27, 28. *Gefchil* over den tyd der eerste bewooning. V. 9, 13, 14. (o). Wanneer *Willem III* en *IV*, zig *Graaven van Zeeland* noemen 17-77.

Op welke wyze de *Beelden-storm* aldaar zynen aanvang nam. VI. 56, 57. *Kollegie van Gouverneurs en Raaden* aldaar ingesteld. 114. Men verzaamt er penningen, tot het ontzet van *Leiden*. 117. *Graaven van Holland* noemen zig wel eens *Graaven van Zeeland*.

XIII. 113.

*Zeeland. (Staten van, Zy schy-*nen zig het inleiden des *Bischofs* van *Middelburg*, als was het eene *Geestlyke zaak*, niet aan te fteken. VI. 33. *Verschillen* omtrend de belasting van den tienden penning. 73, 74. *Draalen* met den *Koning* van

van Spanje te verlaten. VII. 100. Handelen als een oppermagtig Landschap. 101. Is voor een Staatsgewyze verantwoording van Willem I., aan Spanjen. 101. De Steeden *Middelburg, Goes*, en derklyk *Tboien* zyn tegen den opdracht der Graaflykheid aan Willem I. 114, 139. Beschenken Prinse Willem III. by deszelfs doop. XII. 69. Zy zenden Afgevaardigden ter Vergaderinge van Holland. 70. Zy komen het vernietigen van den Hoogen Raade in Holland, voor. XIII. 114. Zyn tegen afsdanking van Krygsvolk. 116. Zy geeven nadeeligen last nopens het uitloopen der Vloot. XIV. 28. Zy maaken de Staaten van Holland aantotverdediging tegen Frankryk. 48. Oproer aldaar. 89. Hunne meeninge omtrent de Vredehandelinge. 99, 116. ontstaat eene zeer sterke twist, tuschen hen en Holland, over het belasten van doorgaande Goederen. Zeeland wil het verlofgeld doen vorderen. De zaak word bygelegd. XV. 22-28. Doen Willem III. voordaan, Surinaame over te neemen. 31, 32. Ver-

drag tuschen hen ende Staaten van Holland, nopens Bommenede XV. 33. Het verhandelde in hun Gewest, nopens zeker plan van Wouterk. Zie *Wouters*. XVII. 31-37. Men rust er veele Kapers uit. 46. Derzelver ontzaglyk getal en bemanning. 73. Geschied en schikking met de algemeene Staaten, over het vaaren op Paspoort. 72, 73. Stemmen in zekere Bede. N. 238. Eenige Staatsleden van Zeeland, tragten Maurits tot Graave te verheffen. 317 - 322. Zie *Eerste Edele. Regeering. Styl. Staaten. Beeldenform. Rekenkamer*.

Zee-magt (s'Lands), zwakke toestand van dien. XI. 43, 44. ondergeschiktheid der Zee-lieden te herstellen. X. 44, 55. Haare siegte toestand. XX. 77.

Zee-steden. De Burgeryen in dezelfde bekwaam te maaken tot uittrekken. XVI. 52.

Zeeuwen, vangen den Duiskerschen Kaper-Admiraal. XII. 23. Bedenking over den naam. N. 90. Eenige van hun slaan zig omtrent de Elve neder. N. 127. Hun-

- ne aanhoudende Scheep- en
Kasvaart. 118.
- Zeeuwfche Edelen* blijven den
Roomfchen Godsdienst zeer
lange toegedaap, en fchynen
het Verbond tegen Spanje niet
önderteekend te hebben. VI.
48.
- Zeevaart.* Het eerfte blyk daar
van, hier te Lande, is de Zee-
fchnimery der Kauchen op de
Gallifche Kust, ten tyde van
Korbulo. I. 56. Voortduuring
in de middel eenwen. N. 118.
- Zeevaart.* Zonder haar kan men,
hier, geene lasten draagen. N.
429.
- Zeevliegen:* groote meenigte,
in de Nederlanden. XX. 37.
- Zeezaaken* flondert, ondyds,
ouder 't Graaflyk beftuur. N.
212, 240, 245.
- Zegel.* Welk Zegel de algeme-
ne en Gewestlyke Stadhouders,
en de algemeene Staaten, on-
der de Graaflyke Regeeringe,
gebruikten. VII. 91. Waarin het
Hollandfche Zegel toen befton-
de; zo het *groote*, als het *ge-
beime*, ook *Carbet* genoemd.
91, 92.
- Zegelgelden.* Al vroeg in zwang.
N. 307.
- Zeil*, of Tromp ycor den En-
gelfchen Admiraal Blake, zelf
geftreeken heeft. XII. 100.
- Zeelandia* (Vesting). Zie *Ham-
broek*.
- Zelbarmen.* Wanneer, hier te
Lande, al bekend. N. 115.
- Zenge* of *Segni*, eene zeer fterke
Vesting der *Uscocbi*. X. 64.
- Zevenbergen* een oproerig Pries-
ter aldaar, door de Staaten
van zynen dienst ontzet. XII.
74.
- Zey.* Zie *Banjaart*.
- Ziekte* (*de baastige*), of *Pest*,
komt in Friesland, en welke
middelen daar tegen in 't werk
gefteld. Ook in Holland en el-
ders. V. 26, 27.
- Ziekte* (*de Zweetende*), of *En-
gelfche* Swet, doet zeer veel
nadeel hier te Lande: uitwel-
ding, mopen dezelve, en de
Geneesmiddelen, daar tegen ge-
bruikt. V. 6, 7, 94, 95.
- Zierikzee.* Beleg dier Stad. VII.
35. Zie ook VI. 95. Komt
wedag in 't magt der Staatfchen.
Ondenzoek, of zekere opening
van Vosbergen aan den Spaan-
fche Veldheer Mondragon, die
bevoorred, hebbe. VII. 37, 38.
- Omftandig verhaal van 't ontzet
dier Stad. N. 153-174. Zy is
tegen den Oorlog onder Philips

- van Bourgondie. 204. Gaat Nadeelen aldaar geleden, door
aan de Staatschen over, na een den vloed van den jaare 1530.
kort Beleg. VI. 95. V. 9, 97, 98.
- Zilvermynen.* Ontdekt in Saxa. *Zuidwyk* (t. Huis te) waar ge-
N. 222. Jegen. XI. 21.
- Zilvervloot.* Haate gelukkige *Zuilenstein.* (*Frederik van Nas-*
aankomst hier te Lande. XI. *sau*, Heer van) Willem de III
41. zendt hem, by zyne Landing
Zitting van vreemde Gezanten, in Engeland, aan Koning Jakob
in den Raade van Staate, ge- II af: XV. 115. Waar in zyn
keerd. XI. 381. last bestondt. Wordt gekwetst,
Zoete en Zoute: hoe die Waters in den slag van Landen. XVI.
anders geheeten, in Vlaanderen. 79.
- IX. 74. *Zutphen.* In de elfde eeuw, in
Zon. Gevierd by de Germaanen. Saxa geplaatst. I. 1, 2. Voor
Zie *Germaanen.* de helft dier eeuw, de erfvol-
Zonneveld (Het Huis te) waat ging der Graaven aldaar niet
gelegen. XI. 21. bekend. II. 56. *Geerlach*,
Zoute, Generaal Major in Staa- Graaf van Zutphen, kan geen
ten dienst, sluit, met den Briga- Zoon geweest zyn van Otto I,
deur de *Broglia*, de overgave Graave van Gelre, wie hy was-
van Axel. XX. 59. II, 93, 94. *Otto* van Zutphen
Zuidbeveland gered van de Span- met *Otto* van Gelre verward,
jaards. XI. 29. Zie *Rathory-* door de Schryveren. II. 94, 95.
kers. Gered voor de tweede Op een zeker Charter niet te
reize. XI. 68, 107 en vertrouwen. De Erfvolging in
108. 't Zutphensche Graaffschap, nog
Zuid-Holland. Wanneer door duister, maar vereenigd, in de
onze Graaven bemagtigd. II. 43. helft der twaalfde eeuw, met
Zie *Merwede.* Vlaamingen dat van Gelder. II. 93, 94.
daar uit verjaagd. III. 47. De Vermeesterd, door Keizer, Ka-
Privilegien van 't Gewest ver- rel den Vyfden. V. 66. Neemt
beurd verklaard, en te rug ge- den Gendfchen Vrede aan-
geeven. IV. 7. Zie *Oordrecht.* VII. 43. Welke Leden dat

Kwartier van Zutphen afzondt ter groote Vergadering van den jaare 1650. XII. 73.

Zwaartuyghheid van Graave Frederik van den Berge. IX. 29.

Zwammerdam. Wat er zy van de wreedheden, ten jaare 1672, aldaar gepleegd. XIV. 92.

Zwangerschap. Verschillende gedagten over die der Gemalinne van Koning Jakob II van Groot-Britannie. XV. 71. Zie *Kraamen*.

Zwart (De) Gezant der Staaten te Petersburg, geeft kennis van het edelmoedig gedrag van den Kancelier, aldaar. XX. 75, 76.

Zweede. De bekrachtiging van 't Verdrag tusfchen het zelve, en den Staat, van hier, derwaarts gezonden, wordt vermist. Hoe men daar aan te gemoete kwam.

XV. 18, 19.

Meenigvuldige Nederlandfche Koopvaardfchepen, door Zweeden, genoomen. XVIII. 66. Onderhandelinge aan dat Hof, overeen Tol en Koopvaardye-Verdrag, en betaaling van agterftaften, door den Staat. XIX. 24. Zie ook *Ulrica Eleonora*.

Zweder van Kuilenburg, Bifchop van Utrecht. Waar hy overleedt. N. 204.

Zweeren, By 't afleggen van den eed, aan Philips, Zoon van Keizer Karel. V, als Heer van Friesland, zweeren de Staaten eerst, daar na de Gemagtigden van Philips, toen de Steden, afzonderlyk. V. 80. Wat men zweert, ten opzigt der gehoorzaamheid aan 's Graaven Ambtenaaren. V. 82. Of men, in het zweeren aan de Graaven, hun den naam, van *Overften Heer*, gegeven hebbe. V. 82.

Zwerving (eenzaame) van Hertog Philips van Bourgondie. IV. 24 - 28.

Zweveghem (Heer van) dient de algemeene Staaten in Engeland. VII. 46. Verzet zig tegen Don Jan. 48.

Zwieten (Jonkheer *Adriaan van*) neemt Gouda in. Zyn gedrag aldaar. VI. 46.

Zwieten (*Boudewyn van*) Thesaurier van Holland. IV. 31.

Zwin: daar omtrend de uiterfte Grens van 't oude Friesland, ten Westen. I. 85-90. Reeda genoemd in de dertiende eeuw. I. 87-89. Men heeft er, verkeerdelyk, *Stein* voorgelezen, I. 88.

VADERLANDSCHE HISTORIE. 263

I. 88 (p. . Seedert *Heiden-* west, nopens- het verpagten
Zee gen oem en bekend, voor der gemeene Middelen. Ko-
 de uiterst: Grens van Zeeland ning Willem III doet er ge-
 bewester Schelde en Vlaap- ne uitspraak over. XVI. 41,
 deren. I. 90. II. 88, 89. Zie 44.
Heidenesfe.

Zwitserfche Cantons. Welke *Zyde-reeders*, te Haarlem, ver-
 eere zy genooten by, vreemde zoeken verbod van invoer der
 Mogendheden. XV. 1. *getwynde zyde*, door de Oost-
Zwolle weigert de gemeene 95. *Indische Maatschappy.* XVI.
 Landslasten te voldoen. Voor- 95. *Staat van dezelve Rede-*
 slag, om die Stad gewapen- *rye.* 95.
 derhand uit te winnen. IX. *Zyde Stoffen; Zie Koopliden.*
Zype. *Zie Maaze en Zype.*

53. *Zypestein (Dirk Van)* wordt,
 Zy en de overige Ste- door Leigester, tot Ballin van
 den van Overysfel, verschilt met den Haage aangesteld. VIII.
 de Ridderfchap van der Ge- 52.

D R U K F E I L E N

In het XVII Stuk.

Bl. 14. r. 8 v. o. Anjou, *lees* Anjou.

Bl. 29. r. 14. een Vorst, de, *lees* een Vorst, die de.

Bl. 31. r. 7. Staaten, *lees* de Staaten.

Bl. 39. r. 7. v. o. trekken, of derwaarts zenden; *lees* te trekken of derwaarts te zenden.

Bl. 43. (b). 188. r. 3. *lees* 189. r. 3. v. o.

Bl. 46. r. 14. na, *lees* naar.

Bl. 9. v. o. vry te verklaaren, *lees* verbeurd te verklaaren.

Bl. 98. r. 12. v. o. van DU TOUR, *lees* uit de armen van DU TOUR.

Bl. 101. r. 8. v. o. *schrap uit de woorden:* de groote Staatsman, was geworden en *lees* eenige jaaren.

Bl. 106. r. 17. *staat*, Bl. 49, *lees* Bl. 459.

D R U K F E I L E N

In het XVIII Stuk.

Bl. 1. r. 4. v. o. Fredrik II, *lees* Fredrik Willem II.

Bl. 3. r. 2. by dit Hof, *lees* by het Deensche Hof.

Bl. 20. r. 4. v. o. op gelyke, *lees* op gelyke wyze.

Bl. 34. r. 4 v. o. sul *lees* Consul.

Bl. 40. o. r. Revolutien, *lees* Resolutien.

Bl. 48. r. 1. *staat* Bl. 13. r. 7, *lees* Bl. 134. r. 4. v. o.

Bl. 56. eenig van Lid, *lees* eenig Lid.

Bl. 60. overeenstemming, *lees* overstemming.

Bl. 65. r. 1. haar, *lees* hun.

Bl. 75. r. 6. Davids, *lees* Davis.

Bl. 103. r. 13. v. o. aan, *lees* voor hem.

Zie verder het NABERIGT, agter dit Stuk zelve.

DRUK.

D R U K F E I L E N.

*In het XIX Stuk.*Bl. 23. r. 3. v. o. *staat* r. 9. v. o., *lees* r. 10.Bl. 24. r. 14. Stockholm, *lees* Koppenhagen.Bl. 93. r. 14. dat de, *lees* dat de Lyn.Bl. 95. r. 9. nog, *lees* noch.Bl. 111. r. 6. v. o. die *lees* dat.— r. 4. v. o. de *lees* het.

D R U K F E I L E N.

*In het XX Stuk.*Bl. 13. r. 9 v. o. *gereladeerd* *lees* *geëludeerd*,Bl. 22. r. 6. Lodewyk XVI, *lees* Lodewyk XV.Bl. 55. r. 2. v. o. als *lees* dan.Bl. 59. r. 7. v. o. *dorstinge*, *lees* *storinge*.Bl. 64. r. 14. Vuigaarts, *lees* Snoodaarts.Bl. 75. (x). *lees in plaats van het daar staande*, Secr. Resol. van

Holl. 13 July 1747, bl. 111-127. En Resol. Holl. 28 Juny

26 July 1748. Nog Secr. Resol. Holl. 15. Mt., 27 Nov. 1748.

Bl. 89. r. 12 en 14. v. o. *vermeerdering*, *lees* *vermindering*.Bl. 93. r. 12. 1639, *lees* 1739.Bl. 105. r. 10. *verneemen*, *lees* *vermaanen*.Bl. 107. (q) *Cherruoi*, *lees* *Chromag*.Bl. 112. r. 12. v. o. Turin, *lees* Napels.Bl. 120. r. 3. v. o. vyf vierde, *lees* vier vyfde.

D R U K F E I L E N.

*In de NALEEZINGEN.*Voorred., bl. xv. r. 12 en 13. v. o. *stryde*, *lees* *stryden*.

- Bl. 7. r. 11. *Mercurus*, lees *Hercules*.
 Bl. 12. (b) r. 9. v. o. *Lisfionis*, lees *Liffionis*.
 ——— r. 10. v. o. *Keisler* — 923-949, lees *Vid. Keisler* —
 §. 23. 49. en *l. c. r. d. v. o. Kdisl.*, lees *Keisl*.
 Bl. 27. r. 5. v. o. *dertien*, lees *duizend*.
 Bl. 28. r. 4. *Drusus*, lees *Germanicus*.
 Bl. 59. r. 4. *aangebaald*. Bl. 223, lees Bl. 221.
 Bl. 77. r. 5. der slag, lees van den slag.
 Bl. 86. r. 10. dezelfde, veelligt, lees een ander dan.
 Bl. 133. r. 3. *aangebaald* Bl. 337, lees Bl. 377.
 ——— r. 6. v. o. staat 344, lees 352.
 Bl. 168. r. 6. v. o. *Guirat*, lees *Guimt*.
 Bl. 169. r. 5. (m), lees (l). en, *l. c. r. 2. v. o. hadden*, lees had-
 den (m).
 Bl. 199. r. 8. *Willem IV*, lees *Willem V*.
 Bl. 224. r. 6. tot een, lees tot.
 Bl. 225. r. 9. in zekeren, lees aan zekeren.
 Bl. 286. r. 11. *Hofper*, lees *Hopper*.
 Bl. 298. (b). III Stuk. — III. D., lees VII. Stuk. — VII. D.
 Bl. 305. r. 2. v. o. *zig*, lees *zig zelven*.
 Bl. 322. (f). r. 15. v. o. *de Haage*, lees *den Hange*.
 Bl. 325. r. 11. v. o. *aangemerkt*, lees *aanmerkt*.
 Bl. 332. r. 9. v. o. *Reinier*, lees *Ellas*, en *vergel. bl. 318*.
 (c):
 Bl. 367. r. 8. *dien*, lees *liever*.
 Bl. 375. (y). *Naleez. bl.*, lees *Naleez. bl. 324*.
 Bl. 385. r. 7. *Gewest*, lees *Gomert*.
 Bl. 392. r. 5. v. o. in dien beroemden Zeeſlag, tegen de Fran-
 ſchen, lees in een heet gevecht, tegen de Franſchen, 't geen op
 dien beroemden Zeeſlag volgde,
 Bl. 392. r. 2. v. o. mede overleedt, lees was overleeden.
 Bl. 417. r. 6. v. o. *negenig*, lees *negen*.

L Y S T

D E R

PLAATEN, KAARTEN EN PORTRAITEN.

*Welke in de XXI Deelen der VADERLAND-
SCHE HISTORIE van WAGENAAR,
als mede in de BYVOEGSELS en NA-
LEEZINGE op dezelve Historie,
behooren: nevens de Bladzijden,
op welke zy staan moe-
ten (*).*

I. DEEL. Tytel Plaat, voor den Tytel.

Bladz. 3. Kaart van 't oude Nederland,

14. Aankomst der Batavieren hier te Lande.

132. Klaudius Civilis bestormt de Romeinsche Le-
gerplaats te Vetera.

242. De Salliers, in Batavia, onderwerpen zig aan
den Veldheer Juliaan.

370. De Friésche Koning Radboud weigert, zig
door Bischof Wolfran te laten doopen.

II. DEEL. 3. Kaart der Nederlanden, in de Middeleeuw.

90. Hertog Godfrid de Noorman wordt door Graa-
ve Everaard gedood.

108. Koning Karel de eenvoudige bevestigt
Dirk den I, in 't Graaflyk bewind over
Holland.

214. De Friésche Edelman Galama verdedigt zyn
recht, tegen Graave Floris den 2den, met
het zwaard.

II.

(*) Die van deze Platen de eene of andere ontbreekt, kan
dezelve by den Uitgever dezes bekomen.

- II. DEEL. 346. Belegering van Damiate.
Bladz. 374. Graaf Floris IV. in een Steekspel vermoord.
- III. DEEL. 82. Moord van Graave Floris den Vyfden.
226. Inhuldiging van den Graave van Holland,
tot Heere van Friesland,
372. Belegering van het Slot Hagestein, door
Graave Willem den VI.
454. Doorbraak der groote Zuidhollandsche
Waard, in het jaar 1421.
- BYVOEGS. Bl. 108. Mr. P. Beqoostenzween van Renisse, biedt
den Hertog Philips van Bourgondie een
Register aan van 's Lands Privilegien.
- IV. DEEL. 122. Oproer te Hoorn, over de invoering van
nieuwe Ekcyjnen.
170. De Zelfneering of het Darinkdelven, zo
als het oudtyds in Zeeland geoeffend
werd,
280. Woede van het Kaas en Brood's Volk te
Haarlem, in 't jaar 1402.
484. 's Gravenhage geplunderd door Marten van
Rossum, in 't jaar 1528.
Portrait van Marten van Rossum.
- BYVOEGS. Bl. 94. Afbeelding van Hertoge Philips van Bour-
gondie, zyner Gemaalينه, Graave van
Charolois; enz.
- V. DEEL. 98. Mislukte aanslag der Herdooperen op Am-
sterdam, in 't jaar 1553.
130. Portrait van Desiderius Erasmus.
294. ——— van Aert van der Goes, Advocaat
van Holland,
331. ——— van Joost Buyck.
422. ——— van Karel den Vyfden, Roomsche
Keizer.

KAARTEN EN PORTRAITEN. 469

VI. DEEL. 1. Kaart der vereenigde Nederlanden, in de zestiende Eeuwe.

Bladz. 40. Portrait van Maria van Ooststyck.

69. ——— van Adriaan van der Goes.

106. Viglius van Zuichem van Ayta, Pref. van den geheimen Raad der Nederlanden.

123. Portrait van Hendrik, Heer van Brederode.

142. Verzoekschrift der Edelen, overgeleverd aan de Landvoogdesse der Nederlanden, in 't jaar 1566.

188. 't Reguliersklooster buiten Amsterdam, Anno 1501.

194. Portrait van Adriaan van der Paauw.

248. ——— van Lamoraal, Graave van Egmond.

——— van Philip van Montmorency.

277. ——— van Gysbrecht, Heer van Batenburg.

278. ——— van Diederik, Heer van Batenburg.

323. ——— van Nicolaas Raikhaver.

344. Brielle, ingenoomen door de Watergeuzen, in 't jaar 1572.

367. Portrait van Johannes Muys van Holy.

406. Moord te Naarden, door de Spanjaarden, Anno 1572.

412. Portrait van Pieter Janszoon Kies, Burgemeester te Haarlem.

414. De Belegering van Haarlem, Anno 1573.

456. Portrait van Ferdinand Alvares van Toledo, Hertog van Alba.

460. ——— van Louis van Boifot, Admiraal van Zeeland.

481. Kaart van 't Beleg van Leiden, Anno 1573 en 1574.

V.

VI. DEEL. 483. Portrait van Jr. Johan van der Does, Heer van Noordwyk.

Bladz. 496. Het ontzet van Leiden, Anno 1574.

498. Inwyding van de Univerfiteit te Leiden, Anno 1575.

498. Gedenkpenning van J. van der Does.

VII. DEEL. 16. Portrait van Mr. Paulus Buys, Advocaat van Holland.

23. — van Nicolaas van der Laan.

26. — van Elbertus Leoninus.

78. — van Adm. Rein. Kromhout.

104. Raad van Staate te Brusfel in hegtenis genomen, in 't jaar 1576.

200. Portrait van Filip van Marnix, Heer van St. Aldegonde.

205. — van Willem Bardefius.

209. — van Dirk Janszoon de Graaf.

209. — van Egbert Roelofszoen.

250. De Groote Kerk, te Haarlem, overweldigd, door de Soldaaten, in 't jaar 1578.

325. Groningen, door den Graave van Rennenberg, aan de Spaanfche zyde overgebracht, in 't jaar 1580.

532. Willem de eerste, Prins van Orange, te Delft doorschooten. in 't jaar 1584.

536. Portrait van Willem den eerften, Prins van Orange.

BYVOEGSEL. 102. Johan Strik, de Jonge, eerste aangestelde Secretaris der Staaten van Utrecht.

VIII. DEEL. 100. Portrait van Robert Dudley, Graaf van Leicester.

112. Afkomst van den Graave van Leicester te Vlisfingen, in 't jaar 1585.

KAARTEN EN PORTRAITEN. 271

VIII. DEEL. 188. 't Karthuizer Klooster, buiten Amsterdam, Anno 1578.

Bladz. 188. Noodmunten, Anno 1578. geslagen, van 't zilveren St. Nicolaas Beeld, uit de Oude Kerk te Amsterdam.

196. Deventer, door den Overste William Stanlei, verraden aan de Spaanschen, in 't jaar 1587.

208. 't Minnebroeders Klooster na de Plundering, Anno 1578.

308. De Overste Maarten Schenk verdrinkt, voor Nieuwmegen, in 't jaar 1589.

322. Portrait van Dr. Francois Maalfon, Syndicus van Westvriesland.

340. — van Maurits, Prins van Orange.

342. 't Kasteel van Breda verrast, door middel van een Turfschip in 't jaar 1590.

453. Portrait van Mr. Pieter de Ryke.

IX. DEEL. 16. — van Filips II., Koning van Spanje.

120. Het Beleg van Graave.

122. Het overzeilen van zes Spaansche Galeien.

131. De Kaart van de Scheepstogten naar Oost-Indie.

137. Portrait van Reinier Pauw.

138. — van Jacob Cornelisz. van Neck.

158. — van Joost van Moor, Vice Admiraal.

179. Oostende, na de overgave aan de Aartsbisschop Albertus en Isabelle, in 't jaar 1604.

254. Portrait van den Admiraal Jacob van Heemskerck.

278. — van Cornelis van Aerfens, Griffier der Staaten Generaal.

IX.

- IX. DEEL.** 276. Portraît van Roelof Bikker.
 Bladz. 320. De Spaanſche Gezanten buiten den Haag
 ontvangen, door Prinſſe Maurits, in 't
 jaar 1608.
 450. Portraît van Oldenbarneveld, Advocaat van
 Holland.
- X. DEEL.** 58. — van Willem Lodewyk, Graaf van Nas-
 ſau, Stadhouder van Friesland en Groningen,
 86. — van Jacob de Graaf.
 114. — van Hugo de Groot, Penſionaris van
 Rotterdam.
 172. — van Rombout Hogerbeets, Penſio-
 naris van Leiden.
 237. — van Jacobus Trigland.
 278. — van C. P. Hooft, Burgermeêſter van
 Amſterdam.
 332. — van François van Aarſens, Heer van
 Sommelsdyk.
 366. 's Lands Advokaat Johan van Oldenbarne-
 veld, op 't Schavot.
 370. Het Lyk van Gillis van Leedenberg, buiten
 's Hage, in een Kist opgehangen, Ann. 1619.
 406. Portraît van Louiſe de Coligny, Prinſeſſe
 Weduwe van Orange.
 414. — van Maria Reigersbergen.
 416. Hugo de Groot zig bereidende tot de vlugt
 uit Loeveſtein.
 416. Het Slot van Loeveſtein, benevens de ont-
 koming van H. de Groot.
 421. Portraît van Albertus van Ooſtenryk.
 470. Do. H. Slatius gevangen, Anno 1613.

BYVOEGS. Ver- } Schilderſtukken, wegens de Lotgevallen van
 klaar der Schilder } Hugo de Groot, nog overig te Gorinchem, in
 ſtukken bl. 2, 6 en 10. } 't Huys, weleer, bewoond door A. Daetſelaer.

KAARTEN EN PORTRAITEN. 273

XI. DEEL. 1. Portrait van Frederik Hendrik, Prins van Orange.

- Bladz. 13. Kaart der Scheepstogten naar West-Indien.
 45. Portrait van Nicolaas Hasfelaar.
 50. ——— van Andries Bicker.
 68. ——— van den Luitenant Admiraal Pieter Pieterszoon Hein.
 88. ——— van Johannes Uytenbogaard.
 125. ——— van Ambrosius Spinola.
 150. ——— van Ernst Kasimir, Graaf van Nassau.
 162. ——— van Cornelis Lampfins.
 181. ——— van Isabella Clara Eugenia, Infante van Spanje.
 292. ——— van Hendrik Kasimir, Graaf van Nassau.
 306. ——— van Willem, Graaf van Nassau, Veldmaarschalk.
 424. ——— van Johan de Knuyt, Ridder, en eerste Edele, in Zeeland.
 435. ——— van Phillips de Vierde, Koning van Spanje.

490. Het beëdigen van den Munsterschen Vrede.

BYVOEGSEL. 112. Het afdanken der Waardgelders te Utrecht.

XII. DEEL. 18. Portrait van Albert Coenraats Burg.

75. ——— van Mr. Oetgens van Waveren.
 76. ——— van H. Dirkszoon Spiegel.
 96. ——— van J. Huidcopér.
 98. Onderhandeling, tuschen de Afgevaardigden van Amsterdam en Graave Willem van Nassau, aan den Amstel 1650.
 100. Amsteldam van den Buiten-Amstel te zien; Anno, 1650.

LYST DER PLAATEN

- XII. DEEL. 100. Portrait van Mr. T. Banning Kok.
 Bladz. 104. ——— van Dr. Nicolaas Tulp.
 104. ——— van Cornelis de Graaf.
 108. Afbeelding van de twee Blokhuisen An
 no 1650 van den Buiten-Amstel te zien.
 120. Portrait van Willem de Tweede, Prins
 van Orange.
 128. ——— van Mr. Cornelis Bicker.
 198. ——— van den Raadpensionaris Jacob
 Cats.
 214. ——— van den Raadpensionaris Adriaan
 Pauw.
 238. ——— van den Commandeur Jan van
 Galen.
 242. ——— van den Lieutenant Admiraal Maer-
 ten Harpertzoon Tromp.
 281. ——— van Mr. C. J. Witzén.
 434. ——— Delft van binnen, na de verwoe-
 ning, veroorzaakt door het springen van
 den Kruidtooren in 1654.
 468. Portrait van Pieter Florisz.
 468. ——— van Aerd van Nes.
 468. ——— van den Viceadmiraal Witte, Kor-
 neliszoon de Witte.
 477. ——— van Mr. Gовert van Slingelandt.
 XIII. DEEL. 98. ——— van Willem Frederik, Prins van
 Nassau.
 140. ——— van Corneliszoon Meppel.
 144. ——— van Jacob, Baanderheer van en
 tot Wassenaar, Heer van Obdam, Luit.
 Admiraal Generaal van Holland.
 146. ——— van Egbert Meeuwsohn Kort-
 naar, Luit. Generaal van Holland.

KAARTEN EN PORTRAITEN. 275

XIII. DEEL. 198. Portrait van Gilles Valckenier.

Bladz. 206. — van Abraham van der Hulst,
Viceadmiraal van Holland en West-
vriesland.

206. — van Kornelis Evertsen, Luit. Ad-
miraal van Zeeland.

310. — van Jan Evertsen, Luit. Admi-
raal van Zeeland.

311. — van Tjerk Hiddes de Vries.

262. Afbeelding van de goude Kop, aan C.
de Witt, vereerd.

278. Portrait van Mr. Johan Meerman, Bur-
gemeester van Leiden.

478. Afteekening der Schilderye ter eere van
Kornelis de Witt Ruwaard van Put-
ten, op 't Stadhuis te Dordrecht.

BYVOEGZEL. 110. Portrait van v. d. Töcht.

XIV. DEEL. 24. — van den Luit. Admiraal Gene-
raal Willem Joseph van Gend.

82. — van Mr. Andries de Graaf.

85. — van Jacob Jacobszoon Hinlo-
pen.

86. — van Willem de Derde, Prins van
Orange.

142. — van Kornelis de Witt, Ruwaard
van Putten.

144. — van Jan de Witt, Raadpenfio-
naris.

179. De Broeders de Witt, overvallen op de
Gevangenpoort, in den Hage.

186. — van Jacob de Witt.

204. — van Jan van der Pol.

206. — van Mr. Hendrik Hooft.

288. — van Adriaan Bankert.

- XIV. DEEL. 292. Portrait van Isaac Sweers.
 Bladz. 298. ——— van Cornelis Evertsen.
 382. ——— de Ambassadeur Pieter de Groot.
 394. ——— de Luit. Admiraal Generaal
 Michiel Adriaansz. de Ruiter.
- BYVOEGS. 68. ——— van Rabenhaupt.
- XV. DEEL. 38. Portrait van Joan Maurits, Prins van Nassau.
 60. ——— van den Ambassadeur Aarnoud van
 Citters.
 180. ——— van Mr. Gerrit Hooft.
 181. ——— van Mr. Joan Huidekoper.
 204. ——— Koenraad van Beuningen, Bur-
 germ. v. Amsterdam.
 214. ——— Pieter de Huybert, Raadpenf. van
 Zeeland.
 309. ——— Carel Hartsinek.
 354. ——— van Everard van Weede, Heer
 van Dykveld.
 394. ——— van den Luit. Admiraal Kornelijs
 Evertsen.
 424. ——— Joannes Hudde.
 431. ——— Jean Appelman.
 472. ——— De Raadpensionaris Gaspar Fagel.
- XVI. DEEL. 1. ——— Jacob Verheye, Raadpenf. van
 Zeeland.
 16. ——— Jacob Hop, Raad en Thesaurier
 Generaal.
 20. ——— van Nicolaas Witsen, Burgermees-
 ter van Amsterdam.
 110. ——— de Luitenant Admiraal Geleijn
 Evertsen.
 130. ——— Hieronimus van Beverninck, Raad
 en Thesaurier Generaal.

KAARTEN EN PORTRAITEN. 277

XVI. DEEL. 150. Portrait van den Luitenant Admiraal Kornelis Tromp.

Bladz. 294. — de Generaal Menno van Koehoorn.

314. — Hendrik Kafimir, Prins van Nassau enz.

348. Het Huis te Ryswyk.

XVII. DEEL. 4. Portrait van Heemskerck, Ambassadeur.

108. — van Willem Bentink, Graaf van Portland.

174. — Godard van Reede, Graaf van Athlone.

224. — Gerard Kallenberg, Luitenant Admiraal.

289. — Mr. Bruno van der Dussen.

406. — Johan Willem Friso, Prins van Oranje.

426. — Mr. Willem Buys, Plenipotentiaris.

470. — Francois Nicolaas Fagel, Luit. Generaal.

BYVOEGZEL. 62. — van Mr. Bruno v. d. Dussen Burgm. Raadpenc. te Gouda, plenipot. op de Vreede handeling te Utrecht.

XVIII. DEEL. 46. — van Adriaan van Borselen, Heer van Geldermalsen.

132. — Adolf Hendrik Graaf van Rechten.

208. — de Ambassadeur Cornelis Hop.

210. Openbaar gehoor van den Ambassadeur Hop, in Frankryk.

234. Portrait van den Raadpensionaris Izaak van Hoornbeek.

452. Portrait van den Raadpensionaris Simon van Slingeland.

BYVOEGZEL. 27. Portrait van Mr. Antoni Heinsius Raadp. v.
Holl.

XIX. DEEL, 26. — van Sicco van Goslinga, Grietman
van Fraeekeradeel.

Bladz. 28. — den Ambassadeur Daniel de Dieu.

65. — Cornelis Schryver.

224. — de Raadpensionaris Anthony van
der Heim.

430. — Hendrik Grave.

476. — de Griffier Francois Fagel.

XX. DEEL. 224. — van Unico Willem Graaf van Was-
senaar.

46. — van Mr. Jacob Gilles, Raadpens.
van Holland.

70. — van Willem van Citters.

96. — van Willem de vierde Prins van
Oranje.

100. — van Jr. Jan van Borsele, eerste
Edele van Zeeland.

140. Kaptein Scheerenberg silt het Oproer op
den Dam.

222. Het Plunderen der Pachtters huizen, t'Am-
sterdam 1748.

226. Executie van twee Plundelaars voor de
Waag te Amsterdam.

275. Het Portrait van Mr. Egbert de Vry Tem-
mink.

286. — van Pieter van de Poll.

288. — van Mr. Jan Sautyn.

334. — van Mr. Gerard Aarnout Hasfelaar
Burgemeester van Amsterdam.

338. — van Mr. Pieter Steyn Raadpens.
van Holland.

KAARTEN EN PORTRAITEN. 279

XX. DEEL. 382. Portrait van Lodewyk, Hertog van Brunswyk Wolfenbittel.

Bladz. 457. ——— van Mr. J. Boreel Janz.

457. ——— van Mr. Jan van de Poll.

448. ——— van Willem de vyfde, Prins van Oranje.

BYVOEGS. 120. ——— van Mr. Fr. v. d. Meer Ambassadeur in Spanje.

In de Nalezingen, op de 20 deelen byvoegfelen.

202. Afbeelding van het opbreken der belegering van Dordrecht, 1418.

434. Hobbe, Baron van Aylva, Gl. der Artillerie enz.

APR 22 1921